ה' סיון תשמ"ג, 17.5.1983 מיספר 2385 76 עמודים
שנה 47 המחיר: 60 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

סקופ

מידע סודי על נסיון התנקשות בחיי פרס

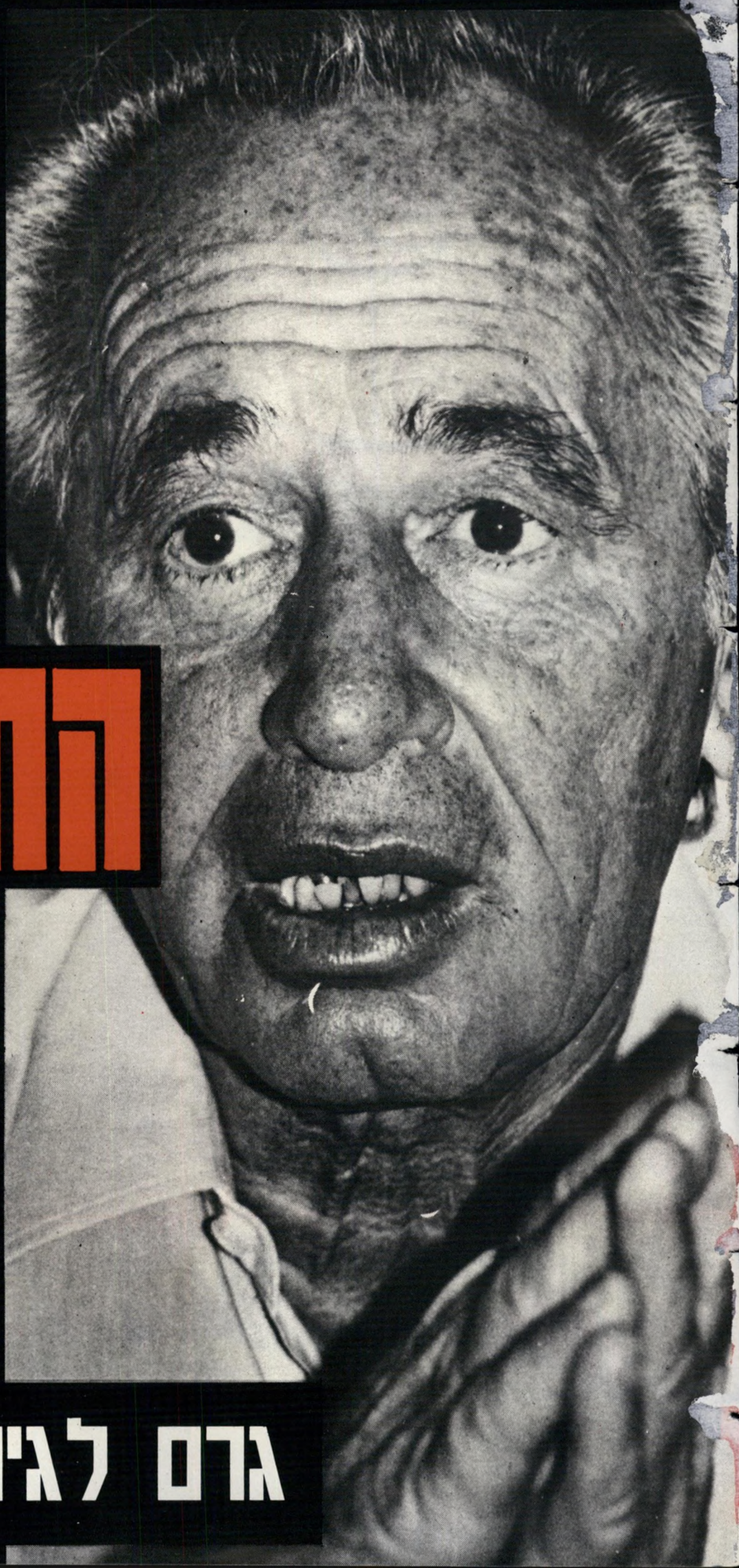

גרם לגיוס שומריראש

86

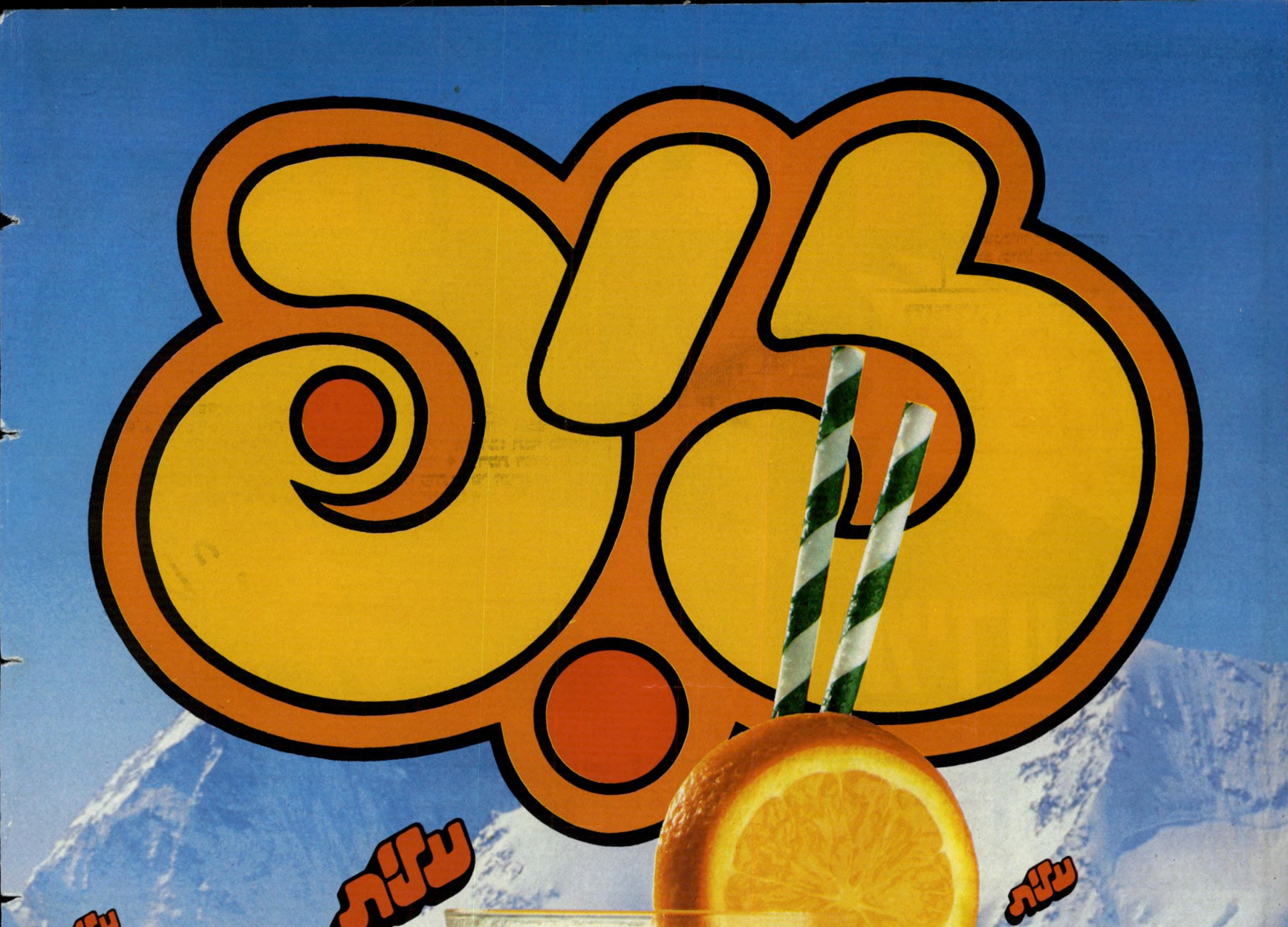

וימר יעקבסון טמיר

העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי ♦ המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03-232262/3/4. תא־דואר 136, ♦ העורך הראשי: אורי אבנרי ♦ עורך תבנית: יסי שגיב ♦ רכז מערכת: שלמה פרנקל ♦ עורכי ביתוב: תמי מושבית ♦ תגידא נוימן ♦ צלמי מערכת: ציון צפריר ועצת פרנוסטי ♦ עורכת דסק: אהובה קורן ♦ ראש המינהלה: אברהם סיטון ♦ מחלקת המודעות: רמי זברדני ♦ המרל: העולם הזה" בע"מ ♦ הדפסה: "הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב ♦ הפצה: "גד" בע"מ

ליבי, ליבי,

ליבי, ליבי לעורכי השבועון שטרן. אני כואב את כאבם.

אני מבין היטב את הפיתויים שעמדו לפניהם. אני מבין מדוע החליטו כפי שהחליטו. ואני יודע גם היכן נכשלו, ומדוע.

אני מנסה להעלות על דעתי כיצד הייתי אני נוהג, אילו הייתי במקומם.

✶ לפתח חטאת רובץ

הפיתוי היה, כמובן, עצום.

אילו היו יומניו של אדולף היטלר אמיתיים — היה זה הסקופ העיתונאי של המאה.

היטלר
הפיתוי

קודם כל נשאלת, כמובן, השאלה אם היה צורך לפרסם את היומנים, גם אילו היו אמיתיים. עובדי שטרן שלחו לי — באמצעות עמיתם בארץ, שבתי טל — העתק של נוסח־הגינוי שפירסמו. הם אומרים שפירסום היומנים היה מעשה פסול, מפני שבצורה זו היה ניתן לגדול פושעי־ההמונים בעת החדשה לנהל תעמולה למעשיו, שכללו רצח של מיליונים רבים — יהודים, צוענים, פולנים, רוסים ואחרים.

אני סבור שאילו היו היומנים אמיתיים, היה צורך לפרסם אותם — אך בוודאי לא בלי פרשנות ובלי דברי־לוואי רצופים, שהיו מכניסים את דברי הרודן למיסגרת של ביקורת, שהיתה מובנת לבני הדור הצעיר בגרמניה ובעולם, שלא חוו את הדברים באופן בלתי־אמצעי, ככני הדור שלי.

אך אם נתרכז בהיבט העיתונאי בלבד — איך היו העורכים צריכים לנהוג?

ברור שעורכי שטרן האמינו שהיומנים הם אמיתיים. אך ברור גם שהאמינו בכך מפני שרצו להאמין בכך.

זוהי נטיה טיבעית, שכל עורך־עיתון חייב להישמר מפניה. כשאתה מקבל לידיך סקופ גדול, אתה חייב לעמוד על המישמר פי כמה וכמה, שהרי תאוות־הסקופ עלולה להקהות את ערנותך.

יש אימרה עיתונאית אמריקאית, האומרת באירוניה: "הרבה סיפורים טובים נקטלו על־ידי בדיקת־יתר." כלומר: כשיש לך סיפור טוב ביד, הנטיה הטבעית של העיתונאי היא להפסיק את הבדיקה — שמא תוכיח בדיקה נוספת שהסקופ אינו סקופ והסיפור אינו סיפור.

כל עיתונאי מכיר היטב חווייה זו. יש בידו סיפור מצויין, הזועק ממש לכותרת ראשית (או, בשבועון כמו שטרן והעולם הזה, לשער). ואז הוא ממשיך בחקירה, שואל אנשים נוספים, מקבל את תגובות האנשים המעורבים בדבר, ומתברר שיש לסיפור צד שני, הנוטל הרבה מן העוקץ שלו. בסוף נשאר מן הסיפור הגדול רק סיפור קטן ומיסכן — אם בכלל נשאר סיפור.

תפקידו של העורך הוא שלא להניח לעיתונאי להפסיק בשלב זה בחקירתו, אלא לעמוד על בדיקת הדברים עד תומם. כך אובדים הרבה סיפורים טובים — אך נשמר שמו הטוב של העיתון.

לא פעם קרה לי שהגיע אלי סיפור־סקופ, ולא האמנתי בו מפני שהיה טוב מדי. ביקשתי לחקור שוב ושוב, ובסוף דווקא התברר כי הסיפור הוא אמיתי. כך, למשל, כאשר באה אלינו צעירה בשם אלישבע צ'וזיק, וסיפרה שהיא היתה מאהבת של משה דיין, שניהל את ענייני־הביטחון של המדינה בטלפון מהמיטה שלה. לא האמנתי. ביקשתי לבדוק עוד ועוד, לחקור, לוודא. ובסוף הסתבר שהכל היה אמת.

כאשר שמעתי לראשונה על יומני־היטלר, היה בליבי חשד אינסטינקטיבי. פשוט קשה היה להאמין שיומנים כאלה יתגלו אחרי זמן כה רב. ושאיש לא ידע מעולם על קיומם.

כאשר החל שטרן מפרסם כמה קטעים, גבר החשש שלי. אני חוקר־זוטר של ההיסטוריה של הרייך השלישי, ואף כתבתי על כך ספר (צלב הקרס). אני די מצוי בחומר. כאשר קראתי את הקטעים, שאלתי את עצמי: "אילו הייתי אני רוצה לזייף יומן, האם הייתי כותב דברים אלה?" התשובה היתה חיובית. לא היה בקטעים שום דבר חדש לגמרי, מדהים או בלתי־ידוע.

אילו הייתי עורך של שטרן, הדבר הראשון שהייתי עושה היה להגיש כמה עמודים לבדיקה של מחלקה־לזיהוי־פלילי, כדי לוודא שלפחות החומרים הם אמיתיים. שטרן לא עשה זאת, ועל כן נפל בפח. ברגע שממשלת־גרמניה ערכה חקירה כזאת, הוכח תוך כמה שעות שהמיסמכים הם בלי כל ספק מזוייפים.

מדוע לא ערך שטרן בדיקה פשוטה כזאת מראש? אין הסבר למחדל מדהים זה אלא זה: בתת־ההכרה חששו העורכים שמא הסקופ האדיר שלהם יופרך, ועל כן נרתעו.

✶ מה הן אומרות?

במדור מה הם אומרים חלו שני שינויים. איני בטוח ששמת לב לכך.

קודם כל, החתימה השתנתה. שרית ישי ביקשה חופשה ממושכת מן המדור, שהיא עיצבה אותו, ואת מקומה תפסה רניאלה שמי. עצם העובדה שרוב הקוראים לא שמו לב לכך הוא מחמאה ליורשת.

גם שם המדור השתנה. למילים "מה הם אומרים" נוספו המילים "מה הן אומרות".

אמנם, בלשון העברית (שנוצרה במיסגרת של חברה שוביניסטית־גברית) לשון רבים כוללת גם לשון רבות. כך קובע גם החוק של מדינת־ישראל. אבל אם אנחנו רוצים להיפטר מן הירושה השוביניסטית, שהיא פסולה בעיניי לחלוטין, יש להדגיש זאת במפורש. כך עשינו במדור זה.

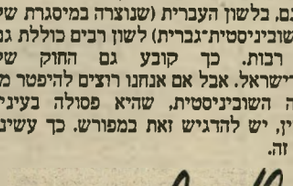

"אני לא טובעת!"

מיכל מודעי, מלכת יופי לשעבר, נשיאת ויצ"ו ואשת שר, מספרת בגילוי לב על ילדותה במאה־שערים, על בעלה וחיי נישואיה ועל האסון המישפחתי שפקד אותה, ואומרת: "למזלי, החיים שלי מאפשרים לי לברוח."

54

"סבירות נמוכה"

בתחילת השבוע נראה היה כי עומדת לפרוץ מילחמה בין ישראל וסוריה. בתוך יום־יומיים מתחלפת התחזית והסערה מתרחקת. ניתוח **העולם הזה:** ללא אור ירוק של אחת המעצמות, לא יהיה עימות כולל.

5

חייב או זכאי?

תופעה מדהימה נתגלתה במישפט אונס, שנערך על הבימה עם צוות מישפטנים ושחקנים רשמי התבקש הקהל להכריע אם הנאשם חייב או זכאי: בעוד שהגברים נחלקו בדיעותיהם, הרי שהרוב הנשים זיכו אותו!

52

בית קטן בסביון

מחפש בית יפה מחוץ לעיר? תוכל לרכוש את "הבית הלבן" בסביון, השייך למיליארדר איב ראד, במחיר של רק מעט יותר מ־1,6 מיליארד לירות. גם לשאול אייזנברג ולשמואל פלי־אטד־שרון יש בתים בסביון, אך הם אינם מוכרים עדיין.

14

יש עניין!

גבי גזית, שתוכנית־הרדיו הפופולרית שלו "יש עניין" הביסה את התוכנית "שעתיים משתיים" בגלי צה"ל, מספר על דרכו לצמרת הרדיו, על הלחצים הפוליטיים, המופעלים עליו ואומר: "אני יודע שהתוכנית מרגיזה."

33

הקלטת המיליונים

הספסרים תבעו לדין את הבנק למימון ולמסחר, דרשו 200 מיליון לירות בטענה כי נפלו קורבן לתעלוליו הבזרסה של המנהלים. הבנק שלח בעיקבותיהם בלש שהקליט אחד מהם. על מה שהעלה בחכתו, מספר בני ציטרין.

30

מסכות מדברות

דבי קפלן, ציירת־פסלת ומעצבת בובות־תיאטרון, מעלה בימים אלה מחזמר מיפלצתי לילדים, שבו משולבות בובות ומסכות. מישרד־החינוך אסר להציגו ל־פני ילדים בבתי־ספר מחשש ש־הזוועות אינן חינוכיות לילדים ועלולות להו־ביל לאלימות מילולית, דבי מוכיחה ההיפך.

42

גוי של פרופסורים

פרופסורים מחיפה מקבלים כרטיס־חינם מהכומר הנוכל סון מיונג מון, משיח הימין הקיצוני־קיצוני בעולם, הנוהג לדבר עם ישוע. הם טוענים: "זה לטובת המדינה!" חבריהם קובעים: "שחיתות!"

68

כאן קאן

בחוץ הפגינו רופאים, בפנים שבתו הטכנאים ובכניסה ניסו שוטרים לעצור את הרכבות שהגיעו לפסטיבל־הסרטים הסוער ביותר שנערך אי־פעם. עדנה פיינרו מדווחת מפסטיבל ה־סרטים ה־36 הנערך בעיירה הצרפתית קאן.

70

כתבת השער הקדמי:

פרס על הכוונת?

מידע סודי שהגיע לידי המישטרה ערב הפגנת ה־1 במאי היה חמור: צפוי נסיון התנקשות בחייו של שמעון פרס! למרות זאת, לא דאגה המישטרה לשומרי־ראש, והאבטחה היחי־דה היתה של חברה פרטית.

8

כתבת השער האחורי:

תאונה לשרון

"לא זוכר מה קרה. היה לי מזל גדול שהייתי חגור בחגורת־בטיחות," מספר עומרי שרון (19), בנו של השר־בלי־תיק אריאל שרון. הוא נפצע בתאונת־דרכים בדרום תל־אביב ומובל משבריח המורים.

67

מדורים קבועים:

תשקיף	4
במדינה	5
הנדון – הסובייטים באים	9
חשבון עובר ושב – איכות חיים על חופי רמאללה	13
אנשים	16
בלונים	18
הזרוסקופ	21
תשבצופן	22
מיכתבים	24
אנשים בעולם	28
יומן אישי – הדוכס הגרמני	36
זה וגם זה	41
רחל המרחלת	44
מוסיקה	49
נמר של נייר	50
זה היה העולם הזה שהיה	56
שידור	59
תוכניות נבחרות בטלוויזיה	60
לילות ישראל	62
מה הם אומרים – עמירם נייר, מולי שגב, שיח יריב, ד"ר אברהם פינשטיין, נריה בר וגיא פורן	65
תמרורים	68
קולנוע	70
אתה והשקל	73
ספורט – קני דלגליש	74

תשקיף

שרון — כמו הקצינים

אחת ההערכות הרווחות בתנועת החרות היא, ששר־הביטחון החדש, משה ארנס, מנע את קידומם של תת־אלף עמוס ירון ושל האלוף יהושע שגיא גם מסיבות פנים־מיפלגתיות.
לדעתו של ארנס, מתן הכשר לקציני שוֹעדת־כהן הרשיעה אותם בעניין הטבח במחנות־הסלוטים, כמותו כמתן הכשר גם לשר־הביטחון לשעבר אריאל שרון — ובכך אין ארנס רוצה.

מרכז חרות יתכנס

מרכז חרות יתכנס בקרוב אחרי שאחד מאנשי אריאל שרון, אנדרי קלצ'ינסקי, איים בפנייה לבג"צ.
מרכז התנועה חייב להתכנס לפחות אחת לשלושה חודשים. הכינוס האחרון היה לפני שישה חודשים.

מחנה לוי מתחזק

פסק־דין של בית־הדין העליון של תנועת החרות יאפשר ליושב־ראש אגף האירגון לפזר מועצות סניפים ולמנות ועד זמני.
יושב־ראש האגף הוא מיכה רייסר, מאנשיו של דויד לוי. פסק־הדין יחזק את קבוצתו של שר־הבינוי־והשיכון.

פירוד לצורך איחוד

אם תחליט מפ"ם בוועידתה לפרוש מהמערך, ייחתם בין שתי מיפלגות המערך הסכם על אי־התקפה במערכת הבחירות. הסכם עודפים, והתחייבות להקמת סיעה פרלמנטרית משותפת מייד אחרי הבחירות, כדי להבטיח שנציג מיפלגת העבודה יוזמן לנשיא כדי להרכיב ממשלה.

מסרבים לנהוג בלבנון

במשך החודשים האחרונים סירבו עשרות נהגים של קואופרטיב התחבורה "דך" לבצע הסעות של חיילים היוצאים לעמדותיהם בלבנון וחוזרים משם.
את הסיבות: נהגים אזרחים הנפגעים בלבנון אינם מוצרים על־ידי חברות הביטוח ועל־ידי שילטונות הצבא כנפגעי־מילחמה או כנפגעי־עבודת־איבה.
הנחלת הקואופרטיב מעניקה את הסרבנים בקנס בגובה 3,000 שקל, וכמה נהגים כבר שילמו יותר ממעם אחת קנס זה.

משל מוביל בסקרים?

מקורביו של ירוחם משל מציגים סקרים, שלפיהם הוא סופולארי יותר מישראל קיסר כמזכ"ל ההסתדרות, ומוביל בהפרש גדול לפני דויד לוי.
התוצאה: משל לא יפרוש מתפקידו לפני סוף שנת 1984.

קצין בכיר מול נאווי

אלוף מישנה (מיל') אריה שחר, מנכ"ל מיפעלי ים־המלח, יעמוד, בכל הנראה, בראש רשימת המערך בבחירות לעיריית באר־שבע, מול אליהו נאווי, ראש העירייה הנוכחי שיתמודד ברשימה עצמאית. בבחירות הקודמות היה שחר ראש־המטה של נאווי.
אלוף מישנה (מיל') אחר, ישראל בן־אמיתי, אחיו של שר־התיקשורת מרדכי ציפורי, הסיר את מועמדותו מטעם הליכוד. נראה שבמקומו יוצב איש תרות הוותיק ישראל שיל"ת, שהיה באחרונה מראשי השדולה שביקשו לבחור בנאווי כנשיא־המדינה.

תערוכה בזבזנית

עוד לפני פרישתו של רפאל איתן מתפקיד הרמטכ"ל, סוכם בינו ובין השר הממונה על הטקסים, יצחק מודעי, כי תערוכת צה"ל שתיערך בגני־התערוכה בתל־אביב תהיה בעלת ממדי ענק.
בצה"ל כבר התחילו בהקמת צוותים להכנת התערוכה, בשהכוונה היא להסוך אותה לקרנבל ענק, שיפתח את מסע הבחירות של הליכוד.

מודן יידרש להתפטר

הרופאים השובתים יידרשו את סיטורי מנכ"ל מישרד־הבריאות, ברוך מודן, בחלק מההסדר שייחתם איתם בעתיד.
נציגי השובתים ציפו שמודן, פרופסור מבית־החולים שיבא, יהיה לצידם במאבקם, אך תיקווה זו נתבדתה.

העוזר שנעצר: דמתי

עוזר סגן־שר־החקלאות שנעצר הוא נחום דמתי.
הוא נעצר ביום החמישי שעבר לשישה ימים, כחשוד בעבירות מירמה, גניבת מיסמכים מכספי־מרשב, זיוף מיסמכים והס־רת־אמונים.
העבירות מתייחסות לתקופה שבה הוא שימש כמזכיר וגיזבר מרשב אחיחוד שבצפון הארץ, לפני שנתיים. באותה תקופה הוא עבר מתנועת לע"ם שבליכוד לליברלים, ומאז הוא משמש בעוזרו של סגן־שר־החק־לאות סמה גרוסר.
השופט יהושע בן־שלמה העיר, שעל־פי החוק הוא אינו יכול לאסור את פרסום שמו של החשוד, כפי שביקשו פרקליטיו. אך הוא סנה לעיתונאים שישבו באולם וביקשו שלא לפרסם את השם או פרטים מזהים.
באולם המעצרים ישבו גיה אורנשטיין מ־מעריב", משה רוזן מ־ידיעות אחרונות" וחיים נוי מעיתים". הם העבירו את בקשת השופט לעורכיהם. והתוצאה היתה ששמו של דמתי לא פורסם בעיתונות הזמנית.

ארקיע תמכור מטוסים?

היו"ר החדש של מועצת המנהלים של "ארקיע", יעקב טוביה, קיים השבוע מגעים נמרצים עם חברת "אל־על", עם חברת "מעוף" ועם התעשייה־האווירית, במטרה למצוא מוצא לעודף המטוסים שהצטברו ב"ארקיע", שאינה יכולה להפעילם.
אנשי־מיקצוע סבורים, כי החברה נמצאת במצב קשה ביותר.

חנינה לבלדרית הסמים

באופן מפתיע חנן נשיא־המדינה את חגית (חיה) ולדמן, בלדרית הסמים שעקב מעצרה נגרם מותם של מישל נחמיאס ושולמית שלי, ומתנהל מישפט הריצח הכפול שבו נאשמים שמעיה ושרה אנגל וחיים שושן.
לדברי המישטרה, היה צורך להוציאה מהכלא לפני מתן עדותה בתיק זה, מכיוון שחייה היו בסכנה. הסניגור, דויד יפתח, חושר כי החנינה היתה תמריץ לבלדרית, כדי שתעיד על־פי רצון המשטרה.

דוברת על הכוונה

כמה ממנהלי חברת־העובדים ההסתדרותית ינסו לפגוע במנכ"ל כלל אהרון דוברת. דוברת חתם על גילוי־דעת הקורא להתפייסות בין התעשיינים ובין השרים הכלכליים בממשלה, והדבר הכעיס את אנשי־ההסתדרות.
הם ינסו למנות מנכ"ל נוסף מאנשיהם ב"בלל", במקום אברהם פרידמן שפרש, ולהגביל את חופש־הפעולה של דוברת.

ערפאת היה חולה בימי המצור

בעיצומו של המצור על בירות המערבית לקח יאסר ערפאת בהתקף חמור של אבנים בכיס־המרה.
במשך כמה ימים לא היה ראש אש"ף מסוגל לתפקד, ואז ששטו בעולם שמועות כאילו נהרג. באשר התארשש, הקפיד להצטלם ברחובות העיר הנצורה, כשהוא משוחח עם אנשיו.

סמי יוחננוף ימכור?

קבוצה של אנשי־עסקים העלתה מחדש את ההצעה לרכוש את חלקו של שמואל (סמי) יוחננוף במיפעל הבימי הענק "גדות".
אם ההצעה תהיה גבוהה, סבורים אנשי־העסקים, ימכור שמואל יוחננוף את חלקו, משום שאין סיכוי רב ליישוב הסיכסוך בין האחים יוחננוף.

לפיד רוצה להישאר

מנכ"ל רשות השידור יוסף ("טומי") לפיד התחיל כבר בגיוס תמיכה פוליטית, שתבטיח לו קדנציה נוספת בתפקידו.
ברשות־השידור סבורים, כי על רקע זה אפשר להבין שינויים שונים שהוא מתכנן ברדיו ובטלוויזיה.

העליון במקום דונביץ

העיתונאי נתן דונביץ אולץ לפרוש מתוכנית הרדיו "בינינו לבין עצמנו", שאותה הוא הגיש מזה תריסר שנים.
במקומו יגיש את התוכנית העיתונאי יעקב העליון, כתב מעריב, שהוא בעל דיעות ימניות־קיצוניות.

קוסמופוליטן בישראל

בקרוב תצא לאור מהדורה עברית של ירחון הנשים קוסמופוליטן. לקראת הוצאת המהדורה תבקר בישראל עורכת הירחון, הלן קרלי־בראון.
את המהדורה העברית יוציאו לאור אישי־העסקים נחי לאור, בשותפות עם דפוס כרמל. לאור יוציא לאור גם ירחון לענייני־תיירות.

המימשל הצבאי עוזר לבעל

במשך השנתיים האחרונות מונעים שילטונות ישראל את הכניסה לגדה המערבית מאשה פלסטינית המתגוררת באירופה.
האשה רוצה לבקר אצל בַּתה, החיה בגדה המערבית. שילטונות ישראל מונעים זאת ממנה משום שהבעל, המסוכסך עם אשתו, הוא אחד מראשי אגודות־הכפרים, והוא מנסה להשתלט על אדמות הרשומות על שם אשתו.

ביקוש לדירות בדרום

חברת הבנייה הממשלתית, "שיכון ופיתוח" מכרה בחודש האחרון את כל מלאי הדירות שהוצע למכירה במיבצע מיוחד בבאר־שבע.
במישרד־השיכון הופתעו מהביקוש הרב לדירות בתוך תחומי מדינת־ישראל.

מלחמה בסוריה?

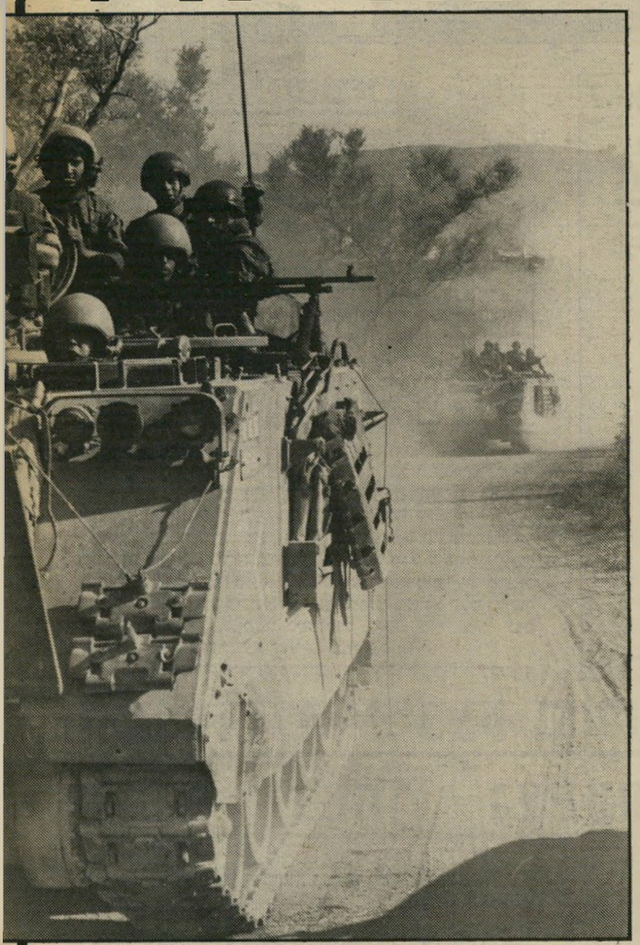

מלחמה אחת עדיין לא הסתיימה, וכבר דיברו הכל על המילחמה הבאה. השבוע דיברו עליה בישראל כעל הגשם הבא או השרב הבא. איש לא התרגש במיוחד. חיילי־מילואים, שקיבלו צו להתייצב לשרות בעוד שבועיים, לקחו בחשבון כי יתכן שתקופת־שרות זו תהיה קרבית. אנשי־כלכלה לקחו בחשבון את האפשרות, שתשפיע על עיסקיהם. אפילו ספסרי־הבורסה ניסו לחשוב כיצד תשפיע המילחמה הצפויה על היכל ־ההימורים הלאומי.

מניין צצה אפשרות זו?

העיתונות היתה מלאה בידיעות, שהצביעו עליה. כלי־התיקשורת הישראליים דיווחו על זרם של כוחות סוריים ופלסטיניים, הזורמים אל הבקעא. כלי־התיקשורת הערביים והסובייטיים דיברו על ריכוזי־כוחות ישראליים במיזרח־לבנון.

הודעות המדינאים משני הצדדים שפכו שמן על המדורה — אם במזיד, אם לצורכי פירסומת עצמית. נשיא סוריה הודיע כי החוזה הישראלי־לבנוני, שהושג בתיווך שר־החוץ האמריקאי, אינו אלא הסכם־כניעה ההופך את לבנון למדינת־חסות ישראלית. הוא אים על לבנון בעונש החמור מכל: ניתוק הכלכלה הלבנונית מן העולם הערבי.

מכיוון שכל התנועה הייבשתית מלבנון לעולם הערבי עוברת דרך סוריה, זהו איום מעשי ביותר.

עסקנים ישראליים מכל הדרגים, מא'ועד ז', דיברו על ההתנגשות הצפויה עם סוריה, מי בשימחה גלוייה ומי בדאגה מעושה. קולות אמריקאיים וסובייטיים הצטרפו לקאקופוניה.

וכך, יש מאין, נולד משבר חדש במרחב.

מוקשים בדרכים

האם יש ממש במשבר זה?

הסכנה האמיתית טמונה בעצם הקירבה בין שני צבאות, המוכנים למילחמה.

כאשר יחידות קרביות עוויינות חונות זו מול זו בתנאי שדה, יכול תמיד לקרות משהו. יש פעילות כימעט אוטומטית של סיורים וביצורים, היוצרת מוקדי־מתיחות. כאשר צד אחד, או שני הצדדים, מגבירים את המתח על־ידי הנחת מוקשים ומילחמת־גרילה, גוברת סכנה זו.

בכל רחבי דרום־לבנון מתנהלת כיום מילחמת־גרילה נגד צה"ל. היא נובעת מן המילחמה הזועירה שמנהלות כל הערות בלבנון זו נגד זו (ראה יומן אישי), ובשיאנה המשותפת שרוחשות כיום כולן לצה"ל.

במיזרח־לבנון נוספת לכך הפעילות של אירגוני־פידאיון פלסטיניים, הכפופים לסוריה, המבליטים את נוכחותם על־ידי פעולות־הטרדה והנחת־מוקשים. יתכן מאוד שסוריה מעודדת פעילות זו כדי להוכיח לעולם הערבי ולממשלת־לבנון שהיא קיימת ולוחמת.

באשר במעט מדי יום נפצעים חיילי צה"ל, וכל כמה ימים נהרג חייל, זה יוצר מתיחות, העלולה למצוא את ביטויה בתקריות מקומיות. תקרית כזאת יכולה תמיד לגלוש למילחמה כללית, מבלי שצד אחד רצה בכך בפועל.

„סבירות נמוכה"

לא שסכנה זו נראתה השבוע קטנה יחסית. כדברי אמ"ן ערב מילחמת יום־הכיפורים, אפשרות זו היא ברגע „סבירות נמוכה". סבירות נמוכה יכולה להפוך, בן לילה, לסבירות גבוהה מאוד.

החשש לא היה גדול מדי, בגלל תכונה אחת המציינת את המצב הנוכחי, ושחסר במילחמת־הלבנון.

שטח־ההפקר בין צה"ל והצבא הסורי מהווה כיום את קו־החזית העולמית בין שתי מעצמות־העל. כמו החומה בברלין, היא חלק מן הגבול הגלובלי. העימות אינו רק בין צה"ל והצבא הסורי, אלא גם בין ארצות־הברית וברית־המועצות.

קשה להניח כי מילחמה ישראלית־סורית, המילחמה השמינית ב־35 שנות קיומה של ישראל תצטמצם בשטח הקטן־יחסית של לבנון, שבו חונים הכוחות הסורים־פלסטיניים. מילחמה כזאת תגלוש בהכרח לעבר שיטחה של סוריה עצמה — מה גם שרמשק היא בטווח התותחים של צה"ל, והמרחק אל הבירה הסורית מעמדות צה"ל הוא כ־25 קילומטרים בלבד.

בין סוריה וברית־המועצות קיים הסכם־ידידות, שהוא בבחינת הסכם־הגנה מורחב. על פיו קיימת התחייבות סובייטית מוצקה לחוש לעזרת סוריה כאשר יותקף שיטחה (אך לא שטח לבנון, שבו נמצאים כוחות סוריים.)

משום־כך נמנע צה"ל במילחמת־הלבנון לתקוף את הטילים הסורים שממיזרח לגבול הסורי־לבנוני, אף שהם מסוכנים יותר לצה"ל מאותם שחוסלו. מילחמה סורית־ישראלית מלאה לא תגרוף לתוכה רק את השטחים של סוריה, לבנון וישראל. היא תביא בלי כל ספק למעורבות ישירה של ארצות־הברית וברית־המועצות. טמונה בה סכנה של עימות עולמי, ואף של מילחמת־עולם.

זה ברור לכל הצדדים, וזה מכתיב לכולם זהירות מן הסוג שלא היה קיים ערב מילחמת־הלבנון.

אור ירוק

כדי שתפרוץ מילחמה כזאת, צריכה אחת משתי המעצמות — או שתיהן גם יחד — להיות מעוניינות בכך.

האם קיים עניין כזה?

ישראל אינה יכולה לחלום לצאת למילחמה בזאת, ביוזמתה, בלי הסכמה אמריקאית מפורשת. יותר מזה: במיקרה כזה צריכה היוזמה לבוא מארצות־הברית עצמה.

גם במילחמות קודמות, לא פעלה ישראל בלי הסכמה אמריקאית. ערב מילחמת ששת־הימים המתינה ממשלת לוי אשכול עד שהיתה בטוחה בכך שארצות־הברית הסכימה להתקפה. רק כאשר חזר מאיר עמית, ראש־המוסד דאז, משליחות בהולה לוושינגטון והודיע כי האמריקאים מסכימים להתקפה ישראלית, ניתנה הפקודה הגורלית.

ערב מילחמת־הלבנון נסע אריאל שרון לארצות־הברית. כפי שגילה לעיתונאית אוריאנה פאלאצ'י, נתנו לו האמריקאים אור ירוק. השבוע הכחיש שרון את עצמו, וטען כי לא היתה הסכמה כזאת, אך מעטים האמינו לו — אם בכלל.

ישראל אינה יכולה לפתוח במילחמה בסוריה, בלי לקבל ערבויות אמריקאיות מוחלטות.

מנחם בגין אינו הרפתקן, והוא מכיר את ברית־המועצות מידיעה אישית. מילחמה כזאת עלולה להביא לאולטימטום גרעיני סובייטי, לשיגור „מתנדבים" סובייטיים, לאזעקה גרעינית סובייטית אשר תעלה בחומרתה על זו שהוכרז עליה לקראת סוף מילחמת יום־הכיפורים.

לצורך מילחמה כזאת זקוקה ישראל למיטריה גרעינית ולמיטריה מדינית, לאספקת־נשק ולסיוע כלכלי.

כל אלה לא יהיו מובטחים כלל וכלל אם אמריקה לא תהיה שותפה להחלטה מלכתחילה.

לכן השאלה אינה "האם מעוניין מישהו בישראל במילחמה כזאת?" אלא: "האם מעוניינת ארצות־הברית במילחמה כזאת?"

יתכן שיש בוושינגטון יסודות הנוטים בכיוון זה. סוריה רחוקה מברית־המועצות, וזוהי חזית שאינה נוחה לסובייטים מבחינה אסטראטגית. יכול להיות שמישהו מעוניין לגרות את הרוסים כדי לבדוק עד כמה יסתכנו. ניצחון קל לרונלד רגן בוודאי רצוי לו ערב מערכת־הבחירות לנשיאות ארצות־הברית.

אולם לאור המצב הבינלאומי הקיים, נראה כי אין הדבר סביר. זוהי הרפתקה הרבה יותר מדי מסובכת, מכדי שממשלה אחראית בוושינגטון תתפתה לה. נראה שזוהי גם ההערכה הסובייטית.

חוט מעידה

איך נראה הדבר מן הצד השני?

חאפט' אל־אסד אינו כפוף לסובייטים לחלוטין, וגם הוא יכול לשחק משחק עצמאי. אולם זוהי הרפתקה הרבה יותר מדי מסוכנת. מכדי שנשיא סוריה יסתכן בה מבלי לקבל מראש הסכמה מפורשת מטעם הקרמלין.

קשה להאמין כי ברית־המועצות מעוניינת במילחמה כזאת.

יש למוסקווה עניין להוכיח כי בלעדיה לא ייתכן הסדר במרחב, וכי כוחה בעולם הערבי מספיק כדי למנוע כל הסדר של "שלום אמריקאי" (ראה הנדון). אך את המטרה הזאת היא כבר השיגה.

שליטי הקרמלין הם אנשים קשישים וזהירים, ואין הם נוטים להרפתקות. הלקח של אפגניסתאן בוודאי לא עודד אותם בכיוון זה.

בניגוד לאפגניסתאן, סוריה רחוקה מן הגבול הסובייטי. לא יהיה זה קל להפעיל בה כוחות סובייטים. היוצעים והצוותים הסובייטיים שנשלחו לסוריה עד כה מהווים מעין "חוט מעידה", אך לא כוח לחימה מאסיבי.

מילחמה בסוריה אומנם יכולה להביא בעיקבותיה, לטריפת כל הקלפים הפוליטיים במרחב ולכינוס ועידה בינלאומית, שבה תהיה גם ברית־המועצות שותפה. אך אין להניח כי מוסקווה תהיה מוכנה לקבל על עצמה סיכונים כה מרחיקי־לכת כדי להגיע ליעד זה, שניתן להשיגו גם בדרכים פחות דרמאתיות ויותר סבלניות.

המסקנה: שתי מעצמות־העל אינן נראות ברגע זה במעוניינות במילחמה. ובהעדר עניין כזה, היא אבן בדרגת „סבירות נמוכה" — אלא אם כן קיים מתחת לפני־השטח גורם נעלם, שאינו ידוע בשעה זו.

לפיכך, לשאלה "האם יש להניח כי תפרוץ בימים הקרובים מילחמה סורית־ישראלית?" — התשובה היא שלילית.

אולם לשאלה "האם זה בלתי־אפשרי?" — התשובה היא: במרחב הישראלי־ערבי, שום דבר אינו בלתי־אפשרי, בייחוד אם זהו דבר נורא.

במדינה

העם

מישהו השתגע

מילחמה. שביתות. אינפלציה. הכל רגיל.

אבל גשם בחודש מאי?

הכל דיברו על המילחמה הבאה עם סוריה (ראה מיסגרת). וזה רגיל.

הרופאים המשיכו לשבות. והכל כבר רגיל לגמרי.

מדד יוקר־המחייה עלה על שיעור־אינפלציה של 160% לשנה. וזה כימעט רגיל.

מידות־החום ירדו, העננים כיסו את השמיים, וגשם שוטף ירד באמצע חודש מאי. וזה בלתי־רגיל.

מדיניות

מישלחת בלתי־רגילה

עדיין לא חידוש היחסים הדיפלומטיים, אך דו־שיח בין תנועות־השלום.

פעם בשנה באה לארץ מישלחת סובייטית. זהו כימעט עניין שבשיגרה: המישלחת באה, חבריה מתקבלים על־ידי רק"ח ונואמים בחגיגה לכבוד הניצחון על גרמניה הנאצית לפני 38 שנים.

אלא שהפעם היתה זאת מישלחת מסוג אחר. בראשה עמדו שני פרו־פסורים, שלא היו אקדמאים יבשים. הפרופסור איגור בלאיף הוא אחד מגדולי המומחים הסובייטיים לעניניי העולם הערבי, והפרופסור קארן ארמיינוביץ חצ'אטורוב, ראש המישלחת, אינו רק ארמני פיקח אלא גם איש־תעמולה סובייטי בכיר.

בואה של המישלחת בישר את העניין המחודש שיש לברית־המועצות במרחב, אחרי מילחמת־הלבנון ולאור המתיחות הישראלית־סורית (ראה מיסגרת).

גם מעשי המישלחת היו בלתי־שיגרתיים. תחת להסתפק במיפגש־הרעים המסורתי עם אנשי רק"ח ובעלי־בריתם, ביקשה המישלחת להת־ראות עם כל פלגי תנועת־השלום הישראלית, ובכללם הגופים הציוניים.

לחיות על אי. אם קיווה מישהו כי זהו איתות ראשון לקראת חידוש היחסים הדיפלומטיים בין ברית־המועצות וישראל (ראה הנדון) טעה. שום איתות כזה לא נא מצד המישלחת.

אולם כאשר העלו כמה דוברים את הרעיון שכדאי לחדש לפחות את הדו־שיח בין הציבור הישראלי והציבור הסובייטי, נראה כי הדברים נקלטו באוזן קשבת. היה ברור כי מעשיה של תנועת־השלום הישראלית — החל בהפגנת־הענק של שלום עכשיו וכלה בפעולות הברורות יותר של גופים כמו הוועד נגד המילחמה בלבנון ויש גבול — עשו רושם רב במוסקווה. הסובייטים, שהם תמיד ערים לעליית כוחות עממיים חדשים, מעוניינים בדו־שיח כזה.

המסר של האורחים לאנשי־השלום הישראליים היה שאין להפריד בין המצב בזירה הישראלית־ערבית ובין המצב העולמי. על כוחות־השלום הישראליים להתעניין גם בבעיות כמו פירוק־החימוש העולמי, הצבת הטילים לטווח־בינוני באירופה, ועוד. אולם מבחינה זו נכונה להם אכזבה: הנציגים של התנועות הישראליות נשארו שקועים בבעיות המקומיות. הודה אחד מהם: „אנחנו חיים על אי."

תה עם המלך. נראה כי הסובייטים אינם מודאגים במיוחד מן המצב בחזית הישראלית־סורית. האור־חים לא האמינו כי תפרוץ מילחמה, ואף גילו כי הממשלה הסובייטית מצאה דרך להעביר לממשלת־ישראל מסר

(המשך בעמוד 8)

מיפקד האוכלוסין 1983:

20% מהתושבים ייחשפו יותר מהאחרים!

לאוכלוסיה שתיפקד בישראל יחולקו שני סוגים של שאלונים. הראשון, שימולא על־ידי 80% הנפקדים, הוא בעל גוון כחול. זהו שאלון קצר. השאלון האחר הוא בגוון חום. כל מישפחה חמישית — 20% של האוכלוסיה — תקבל שאלון כזה. זהו שאלון מפורט וארוך, הכולל שלושה חלקים. החלק הראשון זהה לשאלון הכחול. החלק השני והשלישי כולל סידרת שאלות הנותנת לרשויות מידע מלא ומפורט בשורה של עניינים. המידע הזה עלול להיות גם מסוכן.

דובר הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה טוען, כי לפוקדים יש הוראה להסביר למקבלי השאלון החום, המלא יותר, כי ברשותם שאלון מפורט. אך ממה שנודע להעולם הזה, הדבר א י נ ו נאמר לפוקדים.

כלומר: 20% מאזרחי המדינה ותושביה ימלאו שאלון מפורט מאוד, ששמם מתנוסס עליו. הם יהיו חשופים יותר מן האחרים לסכנה כי פרטיותם תיפגע, בלי שהם אף ידעו על כך!

לדובר הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה אין תשובה המניחה את הדעת. מדוע יש צורך ברישום השם על חלק ב' וחלק ג' של השאלון החום, הכוללים את השאלות המפורטות על פרטים אישיים ולפעמים גם אינטימיים. אם אומנם ממולא חלק זה של השאלון למטרות של סקר סטטיסטי בלבד, הרי שאין שום חשיבות לשמו ולזהותו של האדם הממלא אותו.

דובר הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה מסביר, כי לא נעשתה הפרדה בין חלק א' של השאלון, המיועד לאוכלוסיה כולה, ובין חלק ב' וחלק ג', כדי שלא „לטרטר" את הנשאלים, שיצטרכו למלא עמיים חלקים מסויימים של השאלון. אך אין ספק שהאזרחים הנפקדים היו ממלאים בשימחה פעמיים ואולי גם יותר חלקים של השאלון, בידיעה שעל־ידי כך תישמר פרטיותם, והם לא יועמדו בסכנה של חשיפה.

הדובר מבטיח, כי אין שום סכנה לפגיעה בתחום הפרט ובחופש האדם, משום שהשאלונים כולם יושמדו חודש אחרי איסופם, ומכל מקום — הפרטים שיש בהם צורך לסקר הסטטיסטי יוכנסו למחשב על־פי מיספרים, ולא על פי שמות.

במדינה מתוקנת, שבה מעוגן חופש הפרט וזכויותיו בחוקה מחייבת, עשויים הסברים כאלה להרגיע. בישראל אין שום דבר הדומה לחוקה. האזרח חשוף בצורה קשה להתערבות השילטונות. המחשבה שעשרות פרטי־מידע שארם מבקש, בדרך־כלל, לשמרם לעצמו, יוזנו לתוך מחשב ענק, צריכה לעורר חלחלה במדינה כמו ישראל, במצבה דהיום.

אנשי הלישכה המרכזית לסטאטיסטיקה מעדיפים אולי, לעצום עיניים. הם נוהגים כאילו דבר לא השתנה, ושום סכנה אינה קיימת, שהשאלון ינוצל על־ידי השילטונות לצרכים שלהם, שאינם עולים בקנה אחד עם חרות הפרט וזכויותיו.

השאלות חודרות לתחומים האינטימיים ביותר!

חלק החום של השאלון, שאותו ימלאו 20% מן הנשאלים, כולל סידרות של שאלות החודרות לתחומים האינטימיים ביותר של חיי־הפרט. השאלות אינן נשאלות במפורש. כלומר, לא שואלים את הנשאל, „האם אתה הומוסכסואל, וחי בדירה אחת עם גבר?" או „אם את לסבית, וחיה ביחד עם אשה?" אך אם עוקבים אחרי תשובות אפשריות לכמה שאלות תמימות־לכאורה, אפשר להגיע בקלות רבה למסקנות אלה, לצורך זה מספיק לעיתים גם השאלון הכחול, המצומצם יותר.

הפוקדים קיבלו הוראה לחלק שאלון לכל „משק בית", כאשר הגדרת „משק בית" היא, כאשר האנשים מכינים את ארוחותיהם במשותף. למשל: אם בדירה מסויימת גרים אב, אם, בת ובן המכינים את ארוחותיהם במשותף, וגם סטודנט המכין את ארוחותיו בעצמו, יחולקו שני שאלונים, אך כל אחד מהנשאלים יצטרך לציין את שמותיהם של כל אותם המתגוררים בדירה.

כאשר יסתבר לפוקדים, למשל, כי שני גברים או שתי נשים מתגוררים ביחד בדירה בת חדר או בת חדר וחצי, ומכינים את ארוחותיהם במשותף, ואין הם סטודנטים או צעירים המתחלקים בדירה שכורה, המסקנות יהיו חד־משמעיות כמעט.

כך גם אפשר ללמוד על חיים של גבר ואשה ללא נישואין.

הפרטים האלה מונים במחשב של הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה. האומנם יכול כל אזרח ישראלי להיות בטוח כי אין שום גישה — וגם לא תהיה שום גישה — למחשב זה למי שאינם מוסמכים לכך לעת עתה? האם אין גורמים במדינה המוסמכים, למעשה, להגיע לכל אינפורמציה בשם הניסוק של הביטחון הלאומי, בלי שאיש יוכל אפילו לדעת על כך?

פרטים על עבודה עלולים להגיע למוסדות שונים!

תושב ישראלי המשיב על השאלון המפורט, החום, נדרש להשיב על סידרה ארוכה מאוד של שאלות הנוגעות לעבודתו ולהכנסותיו — מעבודה, מרווחים, מרנטות, ולמעשה מכל מקור שהוא. בינתיים אין בשאלונים שאלה ישירה הנוגעת לרווחים הנובעים ממיסחר בניירות־ערך בבורסה.

שאלון זה מפורט לא פחות מן השאלונים שחייבים עצמאים ובעלי־חברות, וגם שכירים בדרגות־השכר הגבוהות, לענות לצורכי מס־הכנסה ומס ערך מוסף.

אין שום ספק כי יש צורך חיוני בשאלונים האלה, של מוסדות המס, שכן הם נועדו לצורך גביית מסים, והם מופצים על־ידי הרשויות המתאימות לכך.

אך מי יכול לדעת מי יגיע אל השאלונים של הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה, הממולאים משום מה באופן שמי, למרות שיעודם מחקר סטטיסטי בלבד, שבו השם כלל אינו חיוני?

יכולים להיות גורמים רבים ושונים, המתעניינים בעבודתם של אנשים ובגובה הכנסותיהם ומקורן. אלה יכולים להיות גורמים עיסקיים שונים, חוקרים פרטיים ועוד. האומנם יכול להיות ביטחון מוחלט שהם לא יחדרו אל המחשב של הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה?

דובר הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה, דוד נוימן, אומר כי הפרטים מוזנים למחשב של הלישכה על־פי מיספרים הניתנים לכל נפקד, ולא על־פי שמות הנפקדים. אך האומנם אין ברשות הלישכה המרכזית מפתח שעל־פיו אפשר לזהות בין המיספרים ובין השמות?

תושבי ישראל שישיבו אחת לאחת על כל השאלות שהם יישאלו במיפקד, צריכים לדעת כמה סכנות הם מעמידים את עצמם. למעשה, הם נחשפים בצורה מסוכנת בפני כל מוסד או אירגון או אדם שישיגו בדרך זו או אחרת גישה אל הנתונים במיפקד. אין שום דרך לתושב הממלא את הטפסים לדעת מיהו הפוקד שנתן לו את הטופס ומי בורק אותו. אין לו דרך להיות בטוח בכך שהממונים על המפוקד לא ישתמשו בחומר לצורכיהם.

7. האם אתה/את

1	יהודי
2	מוסלמי
3	יווני־אורתודוקסי
4	יווני־קתולי
5	לטיני (קתולי)
6	נוצרי אחר, ציין: _____
7	דרוזי
8	אחר, ציין: _____

זה נראה כמו מיבצע ביורוקרטי רגיל וחיובי — אך חבויות בו סכנות חמורות ביותר לצינעת־הפרט, לחופש־התנועה ולזכויות־האדם

הפרדה בין חלק א' של השאלון, המיועד לאוכלוסיה כולה, ובין חלק ב' וחלק ג', כדי שלא „לטרטר" את הנשאלים, שיצטרכו למלא עמיים חלקים מסויימים של השאלון. אך אין ספק שהאזרחים הנפקדים היו ממלאים בשימחה פעמיים ואולי גם יותר חלקים של השאלון, בידיעה שעל־ידי כך תישמר פרטיותם, והם לא יועמדו בסכנה של חשיפה.

הדובר מבטיח, כי אין שום סכנה לפגיעה בתחום הפרט ובחופש האדם, משום שהשאלונים כולם יושמדו חודש אחרי איסופם, ומכל מקום — הפרטים שיש בהם צורך לסקר הסטטיסטי יוכנסו למחשב על־פי מיספרים, ולא על פי שמות.

במדינה מתוקנת, שבה מעוגן חופש הפרט וזכויותיו בחוקה מחייבת, עשויים הסברים כאלה להרגיע. בישראל אין שום דבר הדומה לחוקה. האזרח חשוף בצורה קשה להתערבות השילטונות. המחשבה שעשרות פרטי־מידע שארם מבקש, בדרך־כלל, לשמרם לעצמו, יוזנו לתוך מחשב ענק, צריכה לעורר חלחלה במדינה כמו ישראל, במצבה דהיום.

אנשי הלישכה המרכזית לסטאטיסטיקה מעדיפים אולי, לעצום עיניים. הם נוהגים כאילו דבר לא השתנה, ושום סכנה אינה קיימת, שהשאלון ינוצל על־ידי השילטונות לצרכים שלהם, שאינם עולים בקנה אחד עם חרות הפרט וזכויותיו.

השאלות חודרות לתחומים האינטימיים ביותר!

חלק החום של השאלון, שאותו ימלאו 20% מן הנשאלים, כולל סידרות של שאלות החודרות לתחומים האינטימיים ביותר של חיי־הפרט. השאלות אינן נשאלות במפורש. כלומר, לא שואלים את הנשאל, „האם אתה הומוסכסואל, וחי בדירה אחת עם גבר?" או „אם את לסבית, וחיה ביחד עם אשה?" אך אם עוקבים אחרי תשובות אפשריות לכמה שאלות תמימות־לכאורה, אפשר להגיע בקלות רבה למסקנות אלה, לצורך זה מספיק לעיתים גם השאלון הכחול, המצומצם יותר.

הפוקדים קיבלו הוראה לחלק שאלון לכל „משק בית", כאשר הגדרת „משק בית" היא, כאשר האנשים מכינים את ארוחותיהם במשותף. למשל: אם בדירה מסויימת גרים אב, אם, בת ובן המכינים את ארוחותיהם במשותף, וגם סטודנט המכין את ארוחותיו בעצמו, יחולקו שני שאלונים, אך כל אחד מהנשאלים יצטרך לציין את שמותיהם של כל אותם המתגוררים בדירה.

כאשר יסתבר לפוקדים, למשל, כי שני גברים או שתי נשים מתגוררים ביחד בדירה בת חדר או בת חדר וחצי, ומכינים את ארוחותיהם במשותף, ואין הם סטודנטים או צעירים המתחלקים בדירה שכורה, המסקנות יהיו חד־משמעיות כמעט.

כך גם אפשר ללמוד על חיים של גבר ואשה ללא נישואין.

הפרטים האלה מונים במחשב של הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה. האומנם יכול כל אזרח ישראלי להיות בטוח כי אין שום גישה — וגם לא תהיה שום גישה — למחשב זה למי שאינם מוסמכים לכך לעת עתה? האם אין גורמים במדינה המוסמכים, למעשה, להגיע לכל אינפורמציה בשם הניסוק של הביטחון הלאומי, בלי שאיש יוכל אפילו לדעת על כך?

8. האם יש בדירה זו בית־שימוש אחד או יותר?

1	יש בית־שימוש אחד
2	יש יותר מבית־שימוש אחד
3	אין בית־שימוש

9. האם יש בדירה זו הפריטים הבאים:

סמן לגבי כל פריט, אם יש ① - אם אין ② -

	יש	אין
טלפון	1	2
תנור אפייה (חשמל ו/או גז)	1	2
מערבל חשמלי („מיקסר")	1	2
מכונה להדחת כלים	1	2
שואב אבק חשמלי	1	2
טלביזיה בשחור־לבן	1	2
טלביזיה צבעונית	1	2

פרטים על עבודה עלולים להגיע למוסדות שונים!

תושב ישראלי המשיב על השאלון המפורט, החום, נדרש להשיב על סידרה ארוכה מאוד של שאלות הנוגעות לעבודתו ולהכנסותיו — מעבודה, מרווחים, מרנטות, ולמעשה מכל מקור שהוא. בינתיים אין בשאלונים שאלה ישירה הנוגעת לרווחים הנובעים ממיסחר בניירות־ערך בבורסה.

שאלון זה מפורט לא פחות מן השאלונים שחייבים עצמאים ובעלי־חברות, וגם שכירים בדרגות־השכר הגבוהות, לענות לצורכי מס־הכנסה ומס ערך מוסף.

אין שום ספק כי יש צורך חיוני בשאלונים האלה, של מוסדות המס, שכן הם נועדו לצורך גביית מסים, והם מופצים על־ידי הרשויות המתאימות לכך.

אך מי יכול לדעת מי יגיע אל השאלונים של הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה, הממולאים משום מה באופן שמי, למרות שיעודם מחקר סטטיסטי בלבד, שבו השם כלל אינו חיוני?

יכולים להיות גורמים רבים ושונים, המתעניינים בעבודתם של אנשים ובגובה הכנסותיהם ומקורן. אלה יכולים להיות גורמים עיסקיים שונים, חוקרים פרטיים ועוד. האומנם יכול להיות ביטחון מוחלט שהם לא יחדרו אל המחשב של הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה?

דובר הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה, דוד נוימן, אומר כי הפרטים מוזנים למחשב של הלישכה על־פי מיספרים הניתנים לכל נפקד, ולא על־פי שמות הנפקדים. אך האומנם אין ברשות הלישכה המרכזית מפתח שעל־פיו אפשר לזהות בין המיספרים ובין השמות?

תושבי ישראל שישיבו אחת לאחת על כל השאלות שהם יישאלו במיפקד, צריכים לדעת כמה סכנות הם מעמידים את עצמם. למעשה, הם נחשפים בצורה מסוכנת בפני כל מוסד או אירגון או אדם שישיגו בדרך זו או אחרת גישה אל הנתונים במיפקד. אין שום דרך לתושב הממלא את הטפסים לדעת מיהו הפוקד שנתן לו את הטופס ומי בורק אותו. אין לו דרך להיות בטוח בכך שהממונים על המפוקד לא ישתמשו בחומר לצורכיהם, וגם לא יכול להיות ביטחון מלא בכך שבמסקנות ובסיכומים הנעשים לגבי כל נשאל לא ייעשה שימוש לרעה.

הפוקדים קיבלו הוראה להפנות נפקדים למישרד־הפנים!

לשאלונים כוללים שאלות מפורטות מאוד הנוגעות למקום המגורים. לכל אחד מהפוקדים מחולקים טפסים של מישרד־הפנים. כאשר הם מוצאים נפקד שמקום מגוריו, כפי שהוא רשום במישרד־הפנים, הוא שונה מן המקום שבו הוא נמצא, יש להם משימה: עליהם לתת לנפקד את הטופס של מישרד־הפנים. ולבקש מן הנפקד למלא אותו ולשלוח אותו אל מישרד־הפנים, כדי ששם יעודכן מקום־המגורים החדש שלו.

אך מדוע אסור לאזרח שיהיה לו יותר ממקום מגורים אחד — למשל אם עבודתו דורשת זאת — כלי שמישרד־הפנים או כל מישרד ממשלתי אחר ידע כל כך?

הסקר של הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה, הנערך לכאורה לצרכים טהורים ביותר, של עידכון חיוני של מיספרים סטטיסטיים שונים המסייעים לתיכנון הלאומי, עלול להיות מנוצל לרעה. הגישה לנתונים עשוייה להיפתח בתנאים מסויימים לפני גורמים שונים.

הלשכה לסטטיסטיקה לא מכירה באמהות מחוץ לנישואין!

ללישכה המרכזית לסטטיסטיקה אינה מוכנה להכיר באמהות מחוץ למיסגרת הנישואין. רק נשים נשואות, גרושות או אלמנות רשאיות להשיב על השאלה מס' 7 בשאלון החום, שבו נשאלות הנשים על מיספר הילידות שלהן (ראה גלופה) נאמר שם במפורש, כי „כל גבר וכל אשה רווקה יעברו לשאלה שמיספרה 8 „כלומר, לא ישיבו על שאלה זאת.

ההסבר של דובר הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה הוא תמוה ביותר. הוא טוען, כי אין צורך לשאול נשים רווקות שאלה זאת, משום שמיספרן של הנשים האלה ידוע היטב, מרישום הלידות בבתי־החולים. הדובר, דוד נוימן, אומר כי מיספרן של האמהות שאינן נשואות ושלא היו נשואות מגיע ל־1.1% מכלל האמהות, וכי יש גידול איטי במיספר האמהות האלה.

לשאלת העולם הזה אם שיעור הערבים בני הדת ה„לטינית קתולית" באוכלוסיה עולה על שיעור האמהות, הדובר אינו משיב, משום שהמיספרים אינם תחת ידו. אך עובדה היא ששאלה כזו, לגבי בני דת זו, נשאלת בשאלון.

קשה להתחמק מהמחשבה כי לחצים רתיים הם שהביאו לכך

דיוק לעולם של 1984

שאמהות לא נשואות לא יכללו בשאלון, תוך הפרה ברורה של עקרון השיוויון. על שאלה בעניין זה משיב הדובר של הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה: „לא היה ולא נברא!"

אך חקירת העולם הזה העלתה, כי זהו בדיוק מה שנאמר לפוקדים על־ידי אחד המסבירים מטעם הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה!

המיפקד נועד גם לאחר פועלים ערביים!

לא לחינם כינויו המלא של הסקר הפעם הוא „מיפקד האוכלוסין והדיור." 6,000 הפוקדים שיפשטו על ערי ישראל וכפריה קיבלו הוראות מפורשות ביותר. עליהם „לחרוש" את השכונות שאותן הם פוקדים.

בלשון התדריך הרישמי לפוקדים נאמר כך: „עליך להגיע לכל מיבנה ולכל דירה... עליך להיכנס לכל המיבנים, בין אם הם משמשים למגורים או לעסקים ובין אם הם בבנייה, נטושים או הרוסים — מכיוון שאנשים עשויים להתגורר גם במיבנים שאינם ראויים לדיור, כמו פחונים, סוכות־שמירה וכיו"ב. כמו כן עליך לבקר בכל הדירות, גם אם נדמה לך שלא גרים בהן."

בתנאים של מדינה מתוקנת, ההוראות המפורטות האלה עשויות להיראות כקפרנות מדעית הראוייה לשבח. במציאות של ישראל בשנת 1983, יש להוראות כאלה משמעות שונה לגמרי. כל אחד יודע בדיוק מיהם „האנשים" המתגוררים במיבנים המשמשים „לעסקים", „נטושים או הרוסים" ואשר „אינם ראויים לדיור."

האנשים האלה הם ערבים, בדרך־כלל פועלים שכירי־יום מהגדה המערבית ומרצועת־עזה. אין שום רע בכך שסוף־סוף יוודע מיספרם המדוייק — אם אומנם תעז הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה לפרסם את הנתון הזה.

אך מישהו גם יוכל לדעת היכן, בדיוק, אפשר יהיה למצוא את הפועלים האלה, כאשר הוא יחליט שזה חיוני. בישראל אפשר בקלות רבה מאוד להכריז על מצב־חרום, המאפשר גישה גם לשאלוני הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה. מצב־חרום יכול לגבור מסיבות כלכליות — כאשר מישהו יחליט שהפועלים הערביים גוזלים את עבודת הישראלים וצריך לגרשם כדי למנוע אבטלה. מצב־חרום יכול להיות גם פוליטי־ביטחוני, ושתי העילות יכולות להיות מעורבות ולפותות זו בזו.

דובר הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה, דוד נוימן, טוען כי „אפילו בצו של שופט" לא תינתן לאיש גישה אל השאלונים. אך יש בישראל מוסד אחד לפחות, שאינו זקוק תמיד לצווים של שופט כדי לבצע את פעולותיו. גם אין שום דרך לדעת אם השרותים החשאיים של ישראל לא עשו שימוש בשאלונים של הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה עד עתה. שהרי כל פעולותיו של שירות הביטחון הכללי זוכות בהגנתה של הצנזורה הצבאית־ביטחונית.

בגרמניה המערבית, שבה נדחה המיפקד על־פי צו השופט, היו לפוקדים הוראות דומות לאלה שנתנו לפוקדים בישראל. המטרה שם היתה לאתר פועלים זרים, בדרך כלל מדרום־אירופה, השוהים במדינה הזאת ללא רישיון עבודה. לפוקדים הגרמניים הובטח פרס על גילוי כל אדם שאינו רשום כחוק. בארץ השיטה רומה. הפוקד מקבל את שכרו לפי מיספר השאלונים שמולאו באזור שלו.

נישואין ולידות

3. האם התחתנת אי־פעם?

1 לא	‹ סמן ועבור ל־8
2 פעם אחת	‹ סמן והמשך ב־4
3 יותר מפעם אחת	‹ סמן ועבור ל־5

למי שהתחתן רק פעם אחת:

4. באיזו שנה התחתנת?

19 ☐☐ ‹ רשום את השנה ועבור ל־7

למי שהתחתן יותר מפעם אחת:

5. באיזו שנה התחתנת בפעם האחרונה?

19 ☐☐

6. באיזו שנה התחתנת בפעם הראשונה?

19 ☐☐

לכל אשה נשואה, גרושה או אלמנה *(כל גבר וכל אשה רווקה יעברו ל־8)*

7. כמה ילדים ילדת?

יש לכלול את כל הילדים שנולדו חיים, גם אם אינם בחיים כיום.

00 לא ילדה

☐☐ ‹ מספר הילדים שילדה

הכנסות שלא מעבודה

14. מה היו הכנסות בני־המשפחה בחודש אפריל 1983 מהמקורות הבאים?

— ענה על כל סעיף.
— רשום את הסכום בשקלים שלמים.
— אם אין הכנסה בסעיף מסויים רשום „0".

א. קיצבת ילדים מביטוח לאומי

שקלים שלמים ☐☐☐☐☐

ב. קיצבת זיקנה מביטוח לאומי

שקלים שלמים ☐☐☐☐☐

ג. הכנסות מפנסיה ממקום עבודה בארץ או מקופת תגמולים

שקלים שלמים ☐☐☐☐☐

ד. הכנסות מפנסיה או מרנטה מחו"ל

שקלים שלמים ☐☐☐☐☐

ה. סך כל ההכנסות השוטפות, שלא מעבודה, שהתקבלו בחודש אפריל 1983 ולא צוינו לעיל

(כגון: הכנסות אחרות מביטוח לאומי, הכנסות ממקורות ממשלתיים וממוסדות ציבוריים, הכנסות חייל בשירות חובה, הכנסות מרכוש).

שקלים שלמים ☐☐☐☐☐☐

10. האם דירה זו בבעלותכם או שכרתם אותה?

1 הדירה בבעלות המשפחה	‹ סמן ועבור ל־12
2 הדירה בשכירות עם זכות לדמי מפתח	‹ סמן והמשך ב־11
3 הדירה בשכירות ללא זכות לדמי מפתח	‹ סמן והמשך ב־11
4 הדירה אינה בבעלות המשפחה ואינה בשכירות, רשום:	

‹ עבור ל־12

11. ממי שכרתם את הדירה?

1	מחברה, כגון: „עמידר", „עמיגור" „פרזות", „חלמיש", „שיקמונה", „רסקו", חברת בניה פרטית
2	מבעל־בית פרטי
3	אחר, רשום _____

שתי שאלות — האחת, מהי לאומיותך, והשניה — מהי דתך?

תשובתו של דובר הלישכה היא, שהשאלון מופץ לצרכים שימושיים. האבחנה בין הדתות השונות חשובה משום שהיא מבטאת, למשל, גם הבדלים בהרגלי רבייה. יש הבדלים בהרגלי רבייה בין נוצרים ומוסלמים, מסביר הדובר.

אך אם זו המטרה, קשה להבין מדוע אין חלוקה בשאלונים בין יהודים חרדים ובין יהודים חילוניים, שגם ביניהם, כידוע, יש הבדלים בהרגלי הרבייה. מדוע מעניינים את הלישכה המרכזית לסטיסטיקה רק הרגלי הרבייה בין הערבים בני הדתות השונות?

ברור לגמרי כי השאלה השביעית מפירה באופן גס וחריף את העיקרון של שיוויון לפני החוק, כאשר לחלק אחד של האוכלוסיה ניתנת האפשרות להגדיר את עצמו מבחינה לאומית, ואילו חלק אחר של האוכלוסייה יכול להגדיר את עצמו מבחינה דתית בלבד.

דובר הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה אומר, כי הן יהודים שאינם מאמינים והן ערבים שאינם מאמינים יכולים להשתמש במישבצת המופיעה אחרי ההגדרה „אחר". יהודי שיעשה זאת ויגדיר את עצמו כ„לא מאמין", יזכה, אולי, במנוד־ראש מצד מסכמי השאלונים. אך ערבי שיעז להשתמש במישבצת זאת, יצטרך להיות בטוח לחלוטין כי בין מסכמי השאלונים אין אנשי מישטרה, או שירות־הביטחון, וכי השאלונים אינם מגיעים לרשותם בשום פנים ואופן — משום שהוא מגדיר את עצמו בצורה שאינה מוכרת כלל על־ידי השילטונות.

הערבים אינם קיימים!

את השאלות המוזרות בשאלון הכחול (ובחלק א' של השאלון החום), היא השאלה השביעית. בכל השאלות שקודמות לשאלה זאת או אלה שבאות אחריה, מוגדר היטב נושא השאלה, כגון: „הקירבה לראש המישפחה," או „שנת הלידה."

הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה מספחת את השטחים!

שאלה מס' 8 בחלק הראשון של השאלון, משמעותה המעשית היא סיפוח השטחים הכבושים. השאלה נוגעת הכותרת של השאלה השביעית היא „האם אתה/את:" כאשר השאלה צריכה להיות „מהי דעתך" (ראה בגלופה את השאלה ואת האפשרויות לתשובה).

ברור לחלוטין כי ניסוח השאלה בצורה כזאת נעשה בכוונה להתחמק מן הצורך להעניק לערבים תושבי מדינת־ישראל להגדיר את עצמם על־פי השתייכותם הלאומית. גם הנתונים הסטטיסטיים אינם מכירים בקיומם של ערבים בישראל, והם מכונים „אחרים".

דובר הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה הסביר להעולם הזה את התופעה המוזרה בשתי דרכים. ראשית, הוא אמר, העם היהודי הוא עם מיוחד במינו — בן העם הזה מוגדר בצורה כפולה, הן על־ידי דתו והן על־ידי לאומיותו. מדוע אם כן, צריכים גם הערבים שאינם „עם מיוחד" כזה, לשכוח שהם ערבים? מדוע אי־אפשר לשאול לארץ הלידה, ויש בה שתי אפשרויות: ישראל או חוץ לארץ. על־פי המדריך לפוקדים, שלפיו הם מסבירים לנפקדים כיצד ימולא השאלון, הרי „ילידי ישראל" נחשבים גם אנשים „שנולדו בשטחים המוחזקים על־ידי צה"ל או שהוחזקו על־ידי צה"ל".

כלומר: כל מי שנולד בראחבי סיני, ברצועת־עזה ובגדה המערבית, הוא לצורך השאלון הזה של הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה „יליד ישראל".

דובר הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה מסביר כי „ישראל" לצורך השאלון היא „כל מקום שבו הוחל החוק הישראלי." אך החוק הישראלי לא הוחל בגדה המערבית וברצועת־עזה.

יתכן שהשנתון הסטטיסטי יהיה המיסמך הרישמי הראשון שבו יוכרז על החלת החוק הישראלי בשטחים הכבושים.

בית־המישפט הגרמני העליון דחה מיפקד דומה אחרי שבכל רחבי הארץ התארגנו תנועות מחאה אזרחיות

שימעון פרס היה מאושר. הוא הושיט את ידיו לפרחים. הוא לא ידע על הנסיון להתנקש בחייו

רימון לפרס?

"מ שאית עלתה לפתע על מסלול הצעדה ונעצרה. נדהמתי. איך לכל הרוחות היא חדרה לכאן? מה יעשו שומרי הראש? יעצרו את מהלך ההפגנה? כבר היה מאוחר מדי. הולך להיות אסון, מה לעשות!

"שורת המפגינים הראשונה צעדה באמצע רחוב איבן־גבירול, בהפגנת ה־1 במאי. ליד יצחק רבין צעד ויקטור שם־טוב, ולידו שימעון פרס. ראיתי את בני טל חיוור לגמרי. לפתע התעופף משהו באוויר, מעל לראשי שלושת הגברים הצועדים בראש. החפץ הזה, שהיה צריך להיות רימון, הגיע לידיו של שימעון פרס. הוא תפס את הרבר הזה בשתי ידיו והרים אותו למעלה, מעל לראשו.

"להפתעתי, ראיתי שהוא ממשיך ללכת. היתה לו חולצה לבנה, והיא נשארה נקייה. לא שמעתי התפוצצות. גם אני המשכתי ללכת, ולא הבנתי איך. הסתכלתי על ידיו של פרס וראיתי שהוא מחזיק פרחים שנזרקו לו מהמשאית.

"הרגשתי שהחולצה שלי נדבקה לי לגב. הזעתי לא מחום. מפחד. הסתכלתי על האנשים שהלכו לידי. נצלנו בנס.

"מי שהכניס את המשאית אל מסלול ההפגנה, היה יכול בקלות לחסל את שימעון פרס, את יצחק רבין ואת ויקטור שם־טוב. ויחד עימם רבים אחרים. האמנתי למידע שהגיע למישטרה כמה ימים לפני ההפגנה ב־1 במאי. לכן נבהלתי כשמהמשאית המטומטמת הזו נזרקו פרחים. הייתי משוכנע שזה הרגע של ההתנקשות..."

★ גורילות במסלול

סצנה זו שוחזרה על ידי העולם הזה בעיקבות סיפורו של אחד האנשים שצעדו ב־1 במאי בשורה השלישית. הוא ביקש להישאר בעילום שם.

מייד אחרי הגילוי הזה ערך העולם הזה את החקירה המיוחדת, שהביאה לאישור מוחלט של הסיפור.

הפעם הגילוי היה אפילו יותר מדהים: המישטרה העבירה מראש לאנשיו של יאיר כהן, הממונה על הבטחת ההפגנה, את חשדותיה; היא הזהירה את המארגנים שבידיה מידע ברוק, לפיו מתכננים התנקשות ברחובותיה של תל־אביב.

המידע היה רשמי. רבין, פרס, שם־טוב, משל ורבים אחרים מראשי המערך עלולים להיות מטרה למתנקשים כשיצערו ברחובות העיר.

מארגני ההפגנה פנו למשרדו של בני טל, שהתפרסם לאחרונה כששמר על חייו של ראש העיר שלמה (צ'יצ') להט במשך 24 שעות ביממה וישן עמו בביתו, בעקבות המאורעות בכפר־ שלם.

המאבטח התל־אביבי הסכים לקבל עליו את המשימה לשמור על חייהם של ראש־הממשלה לשעבר, וכמה שרים שכיהנו בעבר בממשלות ישר־ אל. הוא בדק את המסלול, הציב את אנשיו בכמה מקומות והכין את עיוותו, המונה 16 "גורילות".

לפני השורה שבה צעדו פרס רבין וחבריהם, שלח בני טל קבוצה קטנה של מאבטחים, במרחק קטן, כדי לסקור את השטח לפני שיגיעו אליו כוכבי ההפגנה.

טל, יחד עם עוזריו הקרובים, החליט לצעוד מייד מאחורי המטרות מס' 3,2,1, צמוד ככל האפשר, כפי שנוהגים לעשות במיקרים דומים סוכני השירותים במדינות רבות בעולם, כשאישים מרכזים נאלצים לצאת לרחוב ולפגוש את בני עמם.

אך ראש הגורילות הציב תנאי אחד לפני שהסכים למשימה: פרס וחבריו יילבשו אפודי־מגן מתחת למעילים בזמן הטיול ברחובות.

התשובה היתה לא! פרס, רבין ושם־טוב, לא יוכלו ללבוש אפודי־מגן מתחת למעילים, כי ב־1 במאי לא ילבשו כלל מעילים. בהפגנת פועלים לא נהוג ללבוש מעיל, וביום זה השלושה מופיעים, בניגוד להרגלם, כמנהיגי פועלים.

בני טל והגורילות שלו ביקשו לבדוק את המידע שנמסר למארגני ההפגנה על־ידי המישטרה.

בדיקה זו אישרה כל מה שכבר היה ידוע. למישטרה הגיע מידע על אפשרות של התנגשות בתל־אביב, על תיכנון התנקשות דומה לזו שהיתה בירושלים, שבה נרצח אמיל גרינצוייג.

הגורילות היו מודאגים. שלושת מנהיגי המערך עלולים היו להפוך למטרות קלות אפילו מרחוק, כש־ יצעדו בחולצות הלבנות שלהם, וכשכל הרחוב פנוי לפני המתנקשים.

שלושה שומרי ראש שימעון פרס היה מאושר. הוא וויקטור שם־טוב הרימו את ידיהם בהתרגשות אל המשאית שזינקה לעברם. אך שלושת שומרי־הראש שעמדו מאחורי פרס, שם־טוב ורבין, כמעט שקפאו מפחד. השלושה: (מימין) בני טל, יצחק המל וחגי דנק. היו משוכנעים שמהמשאית ניזרקו רימונים. (צילמה ענת סרגוסטי)

המאבטחים החליטו לעשות ככל זאת משהו להבטיח את האישים מהתנקשות מצידי הדרך, במיקרה שהמתנקשים ייצאו משורות הקהל, שיקבל את פני הצועדים.

סביב המטרות הפוליטיות הוקמה טבעת של גורילות, שיכסו בגופם על המטרות ברגע של סכנה.

★ היכן היתה המישטרה?

ב בוקר ההפגנה נשמו המאבטחים לרווחה, כשלא הבחינו במנהיגי המערך בשורה הראשונה. היה נדמה שהאזהרה של מישטרת ישראל הניבה פרי.

אך כשההפגנה עמדה כבר לצאת לדרך, הופיעו הארונים. רק אז ראו אנשיו של בני טל איזה משימה כבדה לקחו על עצמם: לראש־הממשלה לשעבר ולראש האופוזיציה לא היו שומרי־ראש של המימסד. הם היו לברם, חשופים לכל ביריון או מטורף.

שומרי־החוק מטרו מידע על סכנה האורבת למפגינים ב־1 במאי, אך לא טרחו להציב שומרי־ראש.

כשהופיעה לפתע מאי־שם המשאית עם הפרחים, היה ברור לכל הקשורים באבטחת ההפגנה שאין כבר כמעט מה לעשות כדי למנוע את ההתנקשות הצפויה, שעליה דובר במידע המישטרתי.

האמת היא, שאפילו מאבטחים של המימסד לא היו מצליחים למנוע התנקשות אפשרית, אילו היו המת־ נקשים מסתתרים במשאית הפרחים שפרצה לרחוב אינבן־גבירול.

בני טל סירב להגיב על העניין. הוא רק ביקש להדגיש ש: "אני עוסק באבטחה, ולא בפוליטיקה."

נשארה תעלומה אחת: מדוע מסרה המישטרה את המידע על ההתנקשות? קיימות שלוש תשובות:

● המידע היה אמיתי ונכון. זו התשובה הסבירה ביותר.

● המידע נמסר לבקשת הליכוד, כדי להפחיד את מארגני ההפגנה ולהקטין מימדיה. המזימה: להעניק פרצוף עלוב להפגנת המערך, שראשיה יפחדו לצאת לרחובות תל־אביב.

● המידע נמסר כדי שהמישטרה תוכל לרחוץ בניקיון את ידיה אחרי התנקשות אפשרית, ולהצהיר: הזהרנו אתכם!

לשאלה הבאה לא נמצאה כל תשובה: כיצד יתכן שבמדינה דמוקרטית המישטרה מזהירה את ראשי האופוזיציה מפני סכנה של התנקשות לחייהם, אך אינה מוכנה להעמיד אפילו שומר־ראש אחד לרשותם?

מרסל זדהר ■

במדינה

(המשך מעמוד 5)

ברור: התקפה על סוריה תגרור התערבות סובייטית ישירה.

לעומת זאת גילה איגור בלאייף כי קיימת דאגה הרבה יותר גדולה שמא תתקוף ישראל את ירדן. המומחה הסובייטי סיפר כי שתה לפני שנה ורבע תה עם המלך חוסיין, וכי זה הביע באוזניו את החשש שתוך שנתיים תתקיף ישראל את ירדן כדי "לפתור בה את הבעייה הפלסטינית."

הארמני לא התאפק והתלוצץ: "עמיתי היה מוכן לשתות תה עם המלך, למרות שאנחנו ביטלנו את המונארכיה אצלנו כבר לפני 66 שנים..."

אף שלא נאמר במיפגש שום דבר מהפכני, היה ברור שנוצרה אווירה חדשה. הדו־שיח הישראלי־סובייטי עשוי להתחדש, לפחות בדרג של תנועות־שלום.

מיפלגות

למה לא נסע ואתד?

אחרי שנריצח עיצאם סרטאווי, צריך לחפש הסברים אחרים לסירוב לשורחח עימו.

בעצם ימי המצור שהטיל צה"ל על ביירות המערבית, פירסם איש השלום באש"ף עיצאם סרטאווי קריאה נרגשת לכמה מן היונים הידועות בישראל, כי יבואו להידבר עימו.

אחד מאותם שסרטאווי נקב בשמם אז, באמצע יולי 1982, היה גם הח"כ הערבי של מפ"ם, מוחמד ואתד.

הפלסטיני המת. ואתד לא נסע לפגישה, כשם שלא נסעו גם מזכ"ל מפ"ם ויקטור שם־טוב והח"כ יוסי שריד, הם מצאו נימוקים מעניינים לסירוב הזה. "אין תועלת," אמר שריד. ואילו עמדת מפ"ם — ובתוכה גם ואתד — בוטאה על־ידי שם־טוב ופורסמה בעל־המישמר (העולם הזה 2344). שם־טוב אמר כי אין טעם לנסוע לפגישה משום שסרטאווי אינו מייצג את אש"ף. "קולו נשאר בודד וגם בעבר זכו דבריו לגינוי מצד הנהגת אש"ף," אמרה מפ"ם.

והנה, ביום הרביעי השבוע, בהרצאה שנשא בבית־ספר בתל־אביב, גילה לפתע הח"כ ואתד שהפגישה עם

ח"כ ואתד

בגין אסר?

סרטאווי לא התקיימה משום ש־ "הממשלה סירבה."

הניסוח הזה הוא חדש לחלוטין. הוא לא הועלה כלל אז, כאשר הוזמנו הח"כים לפגישה. אומנם סירבה ממשלת ישראל להרשות להם לנסוע — או אולי המציא ואתד את הסיפור הזה עכשיו, אחרי שסרטאווי נרצח על־ידי אנשי אבו־ניידאל, וזכה להכשר־ חלקי מצד שולי הקונסנזוס הלאומי?

הנדון:

לא כדאי לחלק את עור־הדוב. הוא לא נצוד

חזרה לז'נבה?

ב עוד כמה ימים ימלאו 16 שנה לניתוק היחסים הדיפלומטיים בין ברית־המועצות וישראל.

אני סבור כי ניתוק זה היה בבחינת טעות. כאשר מדינאי מוסקווה החליטו על כך, בוודאי סברו כי ישראל תיסוג מן השטחים הכבושים בתוך זמן קצר, וכי אז יבואו הדברים על תיקונם. רוב מנהיגי העולם בוודאי חשבו כך גם הם.

אבל הדברים התפתחו בצורה אחרת. בישראל התחזקה המגמה לשלוט בשטחים אלה לצמיתות. ניתוק היחסים בין ישראל והמחנה הקומוניסטי בוודאי לא תרם להחלשת המגמה הזאת.

הצרה היא שאחרי שנעשה צעד הפגנתי כזה, קשה מאוד לבטל אותו. אין לצפות להקמת שגרירות סובייטית בתל־אביב בעתיד הקרוב.

וזה חבל.

כי העדרה של נוכחות סובייטית בישראל מגביר את ניתוקה הפסיכולוגי של ישראל מן המציאות העולמית.

היא מגבירה בישראל את ההרגשה שאנחנו חיים על אי בודד, יחד עם אויבינו, ושהמתרחש בשאר חלקי העולם אינו נוגע לנו.

ובעיקר: מכיוון שברית־המועצות אינה קיימת בישראל, נוצרה האשליה כאילו אינה קיימת בזירת־המאבק שלנו.

ואין טעות גדולה ומסוכנת מזו.

ברית־המועצות קיימת ועוד איך.

■ ■ ■

ל כיוון שבעיות אלה טעונות מתח ריגשי ואידיאולוגי רב, אולי מוטב להקדים לדיון בהן מעין „אני־מאמין" אישי.

אינני קומוניסט. אינני מארכסיסט. אינני חסיד ברית־המועצות.

כאדם בעל השקפת־עולם הומאניסטית, יש בליבי ביקורת חמורה על כמה וכמה היבטים של המישטר הסובייטי.

כדמוקראט, אינני חפץ בכינון מישטר כזה במדינה שלי.

כיהודי, אני חייב למחות על יחס השילטונות הסובייטיים לחלק מאזרחיהם היהודיים.

כישראלי, אני סבור כי מקומנו במחנה העולם השלישי. אני מתייחס בחשדנות שווה למגמותיהן של שתי מעצמות־העל, האמריקאית והסובייטית כאחת.

כאדם הדוגל בשלום ישראלי־ערבי, אני שואף להוצאת המרחב השמי כולו ממאבק הגושים העולמיים, ולכינונו כגוש עצמאי.

אך כאדם פרגמטי, המתייחס אל המציאות כמות שהיא, אני מכיר בעובדה שגם ארצות־הברית וגם ברית־המועצות קיימות ופועלות בזירה שלנו.

שתיהן.

זמי שמתעלם מכך, נוהג בטיפשות.

■ ■ ■

ה דבר היה ברור לגמרי למייסדי המדינה.

מסופקני אם מדינת־ישראל היתה קמה כפי שקמה, אלמלא תמכה ברית־המועצות בהקמתה.

אני זוכר היטב כיצד קמנו בבוקר בהיר אחד ב־1947 וקראנו את הצהרתו המהממת של אנדריי גרומיקו על תמיכתו ברעיון להקים מדינה יהודית. הניסוח היה כמעט ציוני.

ברית־המועצות הצביעה בעד חלוקת הארץ בין מדינה יהודית ומדינה ערבית, ובלעדי קולותיה בעצרת האו"ם לא היתה החלטה זו מתקבלת מעולם. היא היתה המדינה הראשונה בעולם שהכירה במדינת־ישראל דה־יורה, והקדימה בכך את ארצות־הברית.

אני גם זוכר היטב כיצד שכבתי בראשית 1948 על גדת הירקון, יחד עם רבים אחרים, וחיכיתי לאוניה שהביאה נשק מן הגוש הקומוניסטי. כאשר נפרק הנשק ניקינו אותו מגריז ורצנו אל האוטובוסים, שהביאו אותנו אל המבצע הגדול הראשון של המילחמה — מיבצע נחשון לכיבוש הדרך לירושלים.

מאז היו הרבה תהפוכות ביחסים בין ישראל ואריה־הסובייטים. רבות מהן היו רציונליות, אך מדי פעם ביצבצו גם השינאות האידיאולוגיות הנושנות בין הקומוניזם והציונות.

אך יש להודות בעובדה אחת: אנדריי גרומיקו לא נסוג מעולם מן המילים שאמר לפני 36 שנים, כאשר היה הדיפלומט סובייטי צעיר באו"ם. הוא חזר על עיקרי הדברים לפני חודש אחד בלבד, בדברו כשר־החוץ הסובייטי.

וברית־המועצות לא נסוגה מעולם מהכרתה המלאה במדינת־ישראל, בגבולות ה־4 ביוני 1967.

מעבר לעובדות־יסוד אלה נטושה מילחמה פוליטית בין ישראל וברית־המועצות. כל ממשלות ישראל, מאז בן־גוריון ועד בגין, קשרו את גורל ישראל לחלוטין לאינטרסים האמריקאיים, וראו בהשפעה הסובייטית במרחב גורם עויין. הדברים הגיעו לשיא כאשר השיג אריאל שרון את „מיזכר־ההבנה האסטראטגי" עם ארצות־הברית — המיסמך היחידי בעולם המגדיר את ברית־המועצות רשימית כ„אוייב".

שרון עשה זאת בששון ובשימחה. הוא היה בטוח כי הדוב הרוסי במיזרח התיכון כבר נצוד, ולא נותר אלא לחלק את עורו.

■ ■ ■

א מונה זו היא נחלת רבים בישראל, בארצות־הברית ובעולם המערבי.

ואכן, בשנים האחרונות היתה ההשפעה הסובייטית במרחב שלנו נתונה בסימן של נסיגה. מצריים — שהיתה פעם מרכז ההשפעה הסובייטית בעולם הערבי — ניתקה את עצמה ממנה לגמרי. עיראק התרחקה ממנה. המדינות הערביות הפרו־אמריקאיות הלכו מחיל אל חיל, בייחוד אחרי שהתעשרו כקורח בעיקבות מהפכת־הנפט של 1973.

מאזן הכוחות הבין־מעצמתי במרחב השתנה באופן דראסטי לטובת ארצות־הברית, וזו מיהרה לנצל את המצב ולבצרו.

גרומיקו: אחרי 36 שנים, אותו הדבר

עד 1977 עוד סברה ארצות־הברית שיש לשתף את ברית־המועצות איכשהו בתהליכים המדיניים במרחב, לפחות כשותף זוטר. הדבר מצא את ביטויו בהצהרה האמריקאית־סובייטית מה־1 באוקטובר 1977, שהכירה בצורך „להבטיח את הזכויות הלגיטימיות של העם הפלסטיני", ו„לכונן יחסי־שלום נורמליים על בסיס ההכרה ההדדית בעקרונות הריבונות, השלמות הטריטוריאלית והעצמאות המדינית."

בימים ההם התגבש קונסנזוס רחב לפתיחת משא־ומתן מעשי לשלום. התוכנית היתה לכנס בז'נבה ועידה בינלאומית, בראשות ארצות־הברית וברית־המועצות. ובהשתתפות ישראל ומישלחת כל־ערבית מאוחדת, שבה יהיו חברים אישים פלסטיניים המקובלים על אש"ף.

ואז, במעט ברגע האחרון, קרה משהו שהפך את הקערה על פיה: ייוזמתו של אנוור אל־סאדאת.

■ ■ ■

ל ש אנשים — וביניהם יצחק רבין, למשל — המאמינים כי סאדאת פתח ביוזמתו דוקא במועד זה כדי לפוצץ את התוכנית לכינוס ועידת־ז'נבה, בהשתתפות הסובייטים. הוא רצה לגרש את הסובייטים לא רק ממצריים, אלא מן העולם הערבי.

התהליך שהוביל לקמפ־דייוויד, ולחתימת־השלום הישראלי־מצרי, נודע, בין השאר, להשיג מטרה זו. הסיסמה היתה PAX AMERICANA — כינון שלום ישראלי־ערבי תחת חסות אמריקאית בלעדית, שיבטיח את השליטה המוחלטת של ארצות־הברית ממארוקו ועד פרס, ומתורכיה ועד עדן.

מאז נעשו צעדים רבים, שנועדו לקדם את התהליך הזה.

הוענק סיוע צבאי־כלכלי עצום לישראל, כדי להבטיח לה הגמוניה צבאית מוחלטת במרחב.

ניתן לאריאל שרון האור הירוק לפלוש ללבנון. מיבצע זה נועד לא רק לכונן מישטר פרו־אמריקאי בביירות, אלא בעיקר להכניס ולהשפיל את סוריה, כדי להכריח אותה לנטוש את המחנה הסובייטי ולעבוד למחנה האמריקאי.

בספטמבר 1983 הכריז הנשיא רונלד רגן על תוכניתו הגדולה לפיתרון כל הבעיות במרחב בחסות האמריקאים.

נעשה הכל כדי למשוך את המלך חוסיין ל„תהליך־השלום", כדי למחוק סוף־סוף את הבעייה הפלסטינית.

כל התימרונים האלה היו צריכים לחסל סופית את ההשפעה הסובייטית במרחב, מה גם שברית־המועצות עסוקה בין פולין ואפגניסטאן, ויש לה בעיות כלכליות חמורות. קשה להעלות על הדעת תנאים נוחים יותר למיבצע כזה.

אילו היה החשבון היסודי נכון, היה המרחב כולו צריך עתה לחסות מתחת לכנפי העיט האמריקאי.

■ ■ ■

ה מצב המעשי שונה, שונה מאוד־מאוד.

חצי־האי סיני הוחזר למצריים והשלום הישראלי־מצרי מחזיק מעמד, אך הסכם קמפ־דייוויד לפיתרון הבעייה הפלסטינית מת.

מילחמת־הלבנון לא זו בלבד שלא הביאה להיתקות הסורים מברית־המועצות, אלא להיפך. מול פני האיום הצבאי הישראלי, קרא הנשיא חאפט' אל־אסד להתערבות סובייטית מאסיבית להגנת ארצו.

מנהיגי אש"ף אמנם זעמו על ברית־המועצות, שלא נקפה אצבע כדי להגן עליהם בימי המצור על ביירות, אך לא היתה להם ברירה אלא להדק מחדש את יחסיהם עם מוסקווה, מול פני הסירוב האמריקאי המוחלט להידבר עימם ולהסכים להגדרה עצמית פלסטינית.

במציאות זו לא יכול היה המלך חוסיין להיענות להפצרות האמריקאיות מבלי להתאבד.

תוכנית רגן מונחת עתה במרחב כפגר שאיש אינו מוכן להתקרב אליו כדי לקבור אותו בהלכה.

„פאקס אמריקאנה" מת עוד לפני שנולד.

אם סבור מישהו שהפעלת צה"ל נגד סוריה עשוייה לשנות את המצב לטובה, הוא ראוי לאישפוז חפוז. ברית־המועצות כבר העבירה בצינורות סודיים לממשלת־ישראל את המסר שהתקפה על שטח סוריה (להבדיל משטח לבנון, שבו חונים גייסות סוריים) תפעיל אוטומטית את חוזה־הידידות הסובייטי־סורי, ויביא להתערבות סובייטית מוחצת.

הדבר עלול להביא את העולם אל עברי־פי־פחת של מילחמת עולם גרעינית.

■ ■ ■

כ ל זה מוביל דבר אחד: אי־אפשר לכונן הסדר במרחב שלנו מבלי לשתף בו את ברית־המועצות.

מוסקווה אינה די חזקה כיום כדי לחלום על „פאקס סובייטיקה". אבל היא די חזקה כדי למנוע „פאקס אמריקאנה".

למרות שאין לה שגרירות בתל־אביב, זוהי מעצמה כבירה, בעלת דרכי־השפעה יעילות ומגוונות בארצת רבות, ורק אדם פרימיטיבי מאוד — כמו אריאל שרון, למשל — יכול להעלות על דעתו ברצינות שניתן לסלק אותה מן המרחב.

לפני שראשו הסתחרר עליו במרומי השילטון, כתב הנרי קיסינג'ר ספר חכם על אירופה במחצית הראשונה של המאה ה־19.

הוא קבע שם כלל אוניברסלי, פשוט ונכון: שלום שלום לא יחזיק מעמד אם אין כל המעורבים בסיכסוך שותפים לו ומוכנים לחיות עימו.

אם צר חשוב אחד בסיכסוך מתנגד להסדר, הוא יעשה את הכל כדי למוטט אותו. במוקדם או במאוחר יצליח.

קיסינג'ר עצמו שכח כלל זה, ויורשיו לא למדו אותו מעולם. אחרת לא היו נוהגים בטיפשות כה רבה.

אין סימטריה בין ארצות־הברית וברית־המועצות, ישראל ואש"ף, מצריים וסוריה. אך יש לכל אלה מכנה אחד משותף: הם צדדים חשובים בסיכסוך. שום הסדר לא יחזיק מעמד — יותר מזה: שום הסדר כלל לא יקום! — אם א ח ד הגורמים האלה לא יהיה שותף למשא־ומתן ולהסכם.

כל הנסיונות לפתור את בעיות המרחב בלי שיתופה והסכמה של ישראל נכשלו בעודם באיבם.

כל הנסיונות להשיג הסדר בלי אש"ף, ותוך דחיקת רגלי הסובייטים, נכשלו באותה המידה.

■ ■ ■

ב רגע זה שורר במרחב קיפאון טוטאלי. במוקדם או במאוחר יוביל למילחמה. וטמונה בו סכנה של מילחמת־עולם גרעינית, שתחריב גם את ישראל.

יש רק שתי דרכים לשבירת הקיפאון הזה.

האחת היא משא־ומתן ישיר בין ישראל ואש"ף.

הסכם בין שני הגורמים האלה, יביא כימעט אוטומטית להסכם כולל.

זוהי הדרך הטובה ביותר. אך ממשלת ישראל אינה מוכנה לכך, וארצות־הברית תומכת בה.

הדרך השניה מובילה חזרה לז'נבה.

הרעיון שגובש ב־1977 טוב גם עתה. אחרי שהכל זקנו, ואולי החכימו. עיקרו: כינוס ועידת־שלום בינלאומית, בראשות שתי מעצמות־העל, ובהשתתפות ישראל ומישלחת ערבית מאוחדת, שבה יהיה ייצוג לאש"ף. כל זה בתנאי, כמובן, שיחודשו ברזמנית היחסים הדיפלומטיים בין ישראל ומדינות הגוש המיזרחי.

ועידה כזאת יכולה להימשך זמן רב. אולי חודשים, אולי שנים. אך כאשר מדברים, אין יורים. עצם קיום ועידה ימנע מילחמה. ובסופו של דבר, כאשר יבשילו התנאים, היא עשוייה להוביל לפיתרון.

אין זה המכניזם האידיאלי: אבל אין אחר.

האלטרנטיבה היא מתיחות, מילחמה, חורבן.

סרטאווי (6)

בפרק האחרון של הסידרה מגלה אורי אבנרי מה התכונן עיצאם סרטאווי לעשות

התוכנית הכמוסה

ב שבועות האחרונים של חייו, אחרי ההתפוצצות במושב המועצה הלאומית באלג'יר יעצו כמה מידידיו לסרטאווי לשתוק ולשבת זמן־מה בשקט, עד עבור זעם. הם ידעו כי המחלוקת בינו ובין יאסר ערפאת, שהתגלתה בישיבת־המליאה של המועצה, אינה אלא שיטחית וזמנית. ערפאת הוא אדם פיקח, והוא ידע שהוא זקוק לשרותיו של סרטאווי. הוא העריך את כישרונותיו. יו"ר אש"ף אינו ידוע כאדם נקמני.

יאבן, סרטאווי הוזמן לתונים. למרות שיערפאת התמהמה, וסרטאווי יצא משם לפני הפגישה עימו כדי להשתתף בהאג בעצרת יחד איתי, הגיעו איתותים ברורים על רצונו של ערפאת להחזיר את המצב לקדמותו.

אולם סרטאווי לא ישב בשקט ולא שתק. להיפך, הוא פיתח פעילות קדחתנית. הוא הופיע בכל מקום אפשרי, נפגש עימנו בתכיפות. העניק ראיונות גדולים לעיתוני העולם, ובעיקר לעיתונים הערביים. בין השאר העניק ראיון גדול מאוד לשבועון הקאהירי אל־מצוור, ופיתח בו את רעיונותיו בגילוי־לב ובהרחבה כפי שלא עשה מעולם לפני כן (ראה מיסגרת).

רק מתי־מיספר ידעו מה עומד מאחורי פעילות זו.

היתה לי הזכות להיות שותף לידיעה זו, כי בשבועות מעטים אלה נפגשתי עימו כמה פעמים. ובילינו עשרות רבות של שעות בדיון על תוכניותיו הכמוסות. הוא פתח לפניי את צפונות ליבו ומחשבותיו בלי כל הסתייגות. תוך אמון מוחלט שלא אגלה על כך לאיש מלבד מתי פלד ויעקב ארנון, שגם להם רחש אמון טוטאלי.

מיפלגת שלום־פלסטינית

ב שבועות אלה, תוך שיחות וחילופי־דברים, התגבשה בליבו של סרטאווי החלטה אשר יכלה להיות בעלת חשיבות היסטורית.

הוא החליט להקים מיפלגת־שלום פלסטינית.

מיפלגה זו היתה צריכה לפעול בתוך פת"ח, כגורם המנהל תעמולה והמגבש כוחות למען "קו סרטאווי". היה עליה לאמץ לעצמה תוכנית־שלום ברורה וחד־משמעית, ולעשות נפשות למען ניהול מאבק עיקבי להגשמתה.

פעילות זו לא היתה צריכה להיות מכוונת נגד יאסר ערפאת, אלא להיפך. סרטאווי ידע כי ערפאת שותף לדיעותיו ב־100%. אולם הוא הבין כי ערפאת, כמנהיג התנועה, חייב לפשר בין גישות שונות ומנוגדות, וליצור קונסנזוס לאומי, בהתאם ליחסי־הכוחות הקיימים.

לא פעם התבטא סרטאווי בחוסר־סבלנות רבה נגד שיטה זו, ואף מתח עליה ביקורת מרה. אך בשיחות רציניות הבין את מניעיו של ערפאת והעריך אותם. הוא הסיק מזה מסקנה מעשית.

ויזהי: אם חייב ערפאת לאזן את הכוחות כדי לשמור על תיפקוד אש"ף ואחדותו, הרי שרק שינוי ביחסי־הכוחות בתוך התנועה יאפשר לו לשנות באופן דראסטי את הקו של אש"ף.

באלג'יר התגלתה תמונה ברורה, שהרגיזה את סרטאווי. המיעוט הקיצוני באש"ף (שהיתה לו גם אחיזה כלשהי בתוך תנועת פת"ח) היה מאורגן היטב, ונהנה מגיבוי חזק של סוריה וגורמים ערביים אחרים. מצב זה איפשר למיעוט זה להשפיע על המועצה הרבה מעבר לכוחו המיספרי. ואילו רוב התנועה — "הרוב הדומם", לדעת סרטאווי — היה משולל כוח, מפני שלא היה מאורגן כראוי ולא ידע איך להשמיע את קולו. כך נוצר מצב שבו לא היה הרוב הדומם, המתון, התומך בדיעותיו של ערפאת, מסוגל להעניק לו את הגיבוי שהיה דרוש כדי לקבל במועצה החלטות חד־משמעיות חדשות. מבלי לגרום לפילוג מסוכן.

במיוחד לא נשמע במועצה קולה של האוכלוסיה הפלסטינית בשטחים הכבושים. סרטאווי היה משוכנע (בצדק, לדעתי) שהרוב העצום של אוכלוסיה זו תומך בקו המתון, מפני שהוא רואה מדי יום במו עיניו את התגשמות המזימות של מנחם בגין, ויודע שלעם הפלסטיני אין זמן. סרטאווי קיים קשר הדוק עם כמה אישים בגדה, שתמכו בדיעותיו ושהמריצו אותו להתמיד במאבקו. לא פעם העברת־בעצמי מסרים כאלה לסרטאווי.

סרטאווי התכוון, על כן, להקים מיפלגת־שלום, שתתבסס בראש ובראשונה על מנהיגי־הציבור בשטחים הכבושים ועל אישים פלסטיניים בסוריה שמחוץ לעולם הערבי. מיפלגה זו היתה צריכה לחדור, לאחר מכן, לקיבוצי העם הערבי במדינות הערביות. היא היתה צריכה להתקבץ על סמך מינשר ברור, שעל תוכנו דיברנו רבות.

מיפלגה כזאת יכלה להוות, לפי הערכתו, מישקל נגדי לחזית־הסירוב באש"ף, ולגבש את כוחו של הרוב המתון כנגד המיעוט הקיצוני. כך היה נוצר איזון חדש, שהיה מאפשר ליאסר ערפאת להגשים את מדיניותו, כפי שהתבטאה בפגישתו הפגנתית עימנו בינואר 1983.

כתוצאת־לוואי חשובה היתה מיפלגה כזאת מעניקה עידוד עצום למחנה־השלום הישראלי.

אנשים כמו יוסי שריד וחלק מראשי שלום עכשיו, הנרתעים כיום מפני מגע עם אש"ף מחשש פן יבולע להם, היו מעזים לשאת ולתת עם מיפלגת־שלום פלסטינית בעלת מצע גלוי וברור.

סרטאווי ידע כי יוזמה כזאת תיתקל בהתנגדות נמרצת מצד האירגונים הקיצוניים, הנתמכים על־ידי סוריה, לוב וגם — משום־מה — על־ידי עיראק. היה ברור לו כי ראשי היוזמה יצטרכו להגן על עצמם בכוח הנשק מפני התנקלויות. הוא לא נרתע מפני אפשרות זו.

ביום אני שואל את עצמי אם נודע לשרותי־הביון של סוריה או עיראק על כוונתו זו, ואם הדבר החיש את ההחלטה לשלח בו את הרוצחים של אבו־נידאל, משרתם של שני אדונים אלה.

"קו סרטאווי"

א מאנסה לשחזר את מחשבותיו של סרטאווי בשבועות אחרונים אלה, כפי שהיו צריכות להנחות את גיבושה של מיפלגת־שלום פלסטינית, אוכל לנסח כמה עקרונות. אך בכוונתי להעלות אותם על הנייר, עליי להבהיר כי זוהי ההתרשמות ש ל י והניסוח שלי, וסרטאווי עצמו בוודאי היה מנסח את הדברים אחרת. אולם נדמה לי שאינני חוטא לאמת ולזיכרו, אם אנסח את הדברים כך:

- **ראשית:** על העם הפלסטיני להתרכז בהשגת המטרה הממשית: הקמת מדינה פלסטינית בגדה המערבית וברצועת עזה, שבירתה בירושלים המיזרחית, כמדינה עצמאית בעלת ממשלה, דגל ודרכון משלה.
- **שנית:** במאבק למען השגת מטרה זו יש לנקוט שיטות חיוביות ולנצל כל פתח אפשרי. אין לסגור מראש שום אופציה, ואין לדבוק בסירוב, אלא לראות את האפשרויות המעשיות הטמונות בכל מצב ובכל הצעה, כדי לנהל עליה משא־ומתן. (זה חל על תוכנית רגן, למשל).
- **שלישית:** יש להכיר בעובדה שאי־אפשר להגשים מטרה זו אלא בהסכמת ישראל.
- **רביעית:** יש להבין את רבגוניותה של החברה הישראלית ואת הפוטנציאל העצום הגלום במחנה־השלום הישראלי. לשם כך על כוחות־השלום באש"ף לעזור לו לזכות באמינות הדרושה לו, כדי שיוכל לשכנע את דעת־הקהל בישראל שהשלום הוא יעד מעשי ואפשרי, ויעניק לישראל ביטחון ורווחה. זהו ציר המאמץ העיקרי.

او المنشق الفلسطيني المخلص يتحدث للمصور:

كل ممارسة فلسطينية تخرج عن المبدأ الصارم بعدم التدخل في الشئون الداخلية للدول العربية تفرض علينا واجب النقد الذاتي

لو ساد العقل الفلسطيني في مرحلة

حوار أجراه في لندن
محمد أنيس

עמוד הפתיחה של "אל־מצוור": צילום וציור של סרטאווי כמו לקנות דג שעודנו בים

עיצאם סרטאווי נרצח ב־10 באפריל 1983. שבועיים לפני־כן ב־25 במארס, פירסם השבוע־עון המצרי "אל־מצוור" ראיון ענק עימו, שנערך על־ידי מוחמד אניס ושהשתרע על פני עמודים רבים. סרטאווי הביע בו את דיעותיו בגילוי־לב וב־הרחבה רבה יותר מאשר בכל ראיון קודם.

להלן כמה קטעים מתוך ראיון זה, המטילים אור על השקפת־עולמו בימים האחרו־נים של חייו.

א ין זה נכון שעיצאם סרטאווי הוא נפרד מאש"ף. אש"ף הוא לגבינו סמל של זהות לאומית פלסטינית, ואיננו מסוגלים להיות נפרדים ממנו... כאשר אני מותח ביקורת על אש"ף, או נוקט עמדה אופוזיציונית בתוך מוסדותיו, אני עושה זאת כדי לחזקו ולתמוך בו, ולא למען מטרה אחרת.

● תוכנית רגן

ה יה עלינו להגדיר את הצעת־רגן כנקודת־מוצא של העמדה האמריקאית, ולהציע מולה נקודת־מוצא עקרונית משלנו. תורת המשא־ומתן היא בסופו של דבר, תורת ההסכמה בין שתי השקפות שאינן מתיישבות בתחילתו של דבר, אך המתקרבות זו לזו והמתמזגות תוך כדי ישיבות משותפות ארוכות ועימותים קשים בין הצדדים.

● מושב אלג'יר

א ני לא כיניתי את מושב המועצה הלאומית הפלסטינית באלג'יר "מושב הרוב הדומם." אולם בשיחה שקיימתי הבעתי את הערכתי — וזוהי הערכה בלבד, ואין לי האמצעים לוודא זאת — כי השקפותיי שלי מייצגות את דעת הרוב הפלסטיני הדומם. אני אומר זאת בהסתמך על כמה קריטריונים כלליים.

למשל, כאשר נפגש אחי אבו־עמאר (יאסר ערפאת) לאחרונה עם הגנרל מתי פלד ומשלחת המועצה הישראלית למען שלום ישראלי פלסטיני, נשמעו קולות עזים של ביקורת ואף די־ברי־עלבון. אך לעומת זאת נשלחו ממחנות־הפליטים בלבנון מיברקי־תמיכה במיפגש זה, ופורסמו הודעות המברכות מיפגש זה. אלה הם המחנות שבהם התרחש הטבח, ואלה הם הפלסטינים המבינים את הסכנה הטמונה בהעמדת פני פטריוט כדי לזכות ביוקרה רבה יותר, והיודעים כמה היא פוגעת והורסת. אלה הם הפלסטינים במחנות־הפליטים שבהם נערך הטבח, ושלמרו בכורי־המוות מהי תבונה מדינית ומה משמעות הגישה השקולה, המציאותית, המתייחסת אל העולם כפי שהוא לאשורו, ולא אל עולם שאין לו דבר עם המציאות. אותם שנותרו בחיים הבינו שאילו שלטה התבונה הפלסטינית בשלב שקדם לפלישה, הם לא היו נשחטים במחנותיהם. הם מבינים כי מה שהקיצוניים מכנים בגידה אינו בגידה אלא שהקיצוניות עצמה היא שיאה של בגידה לאומית.

● אני מייצג את הרוב

ל כן אומר אני: כן, יש רוב פלסטיני דומם שהתחיל להשמיע את דברו, ואני מאמין כי מה שאני מציע, ומה שאני עושה, מבטא את דעת הרוב הזה.

...אני היחיד בקרב המקרישים את עצמם לשירות עמנו שהציג את דעתו בגילוי־לב. כתוצאה מכך נשאתי בכל סוגי התלאות והעלבון. הרשימה ארוכה ואיני רוצה לפרטה כעת. שאיפתי היא כי עמי יממש את זכויותיו עד כמה שאפשר.

„הם בורחים מאה שנה קדימה ונוטשים את עמם עכשיו..."

גיבורים בכורסאות

איאבק בכל כוחי כדי שעמי יזכה במדינה, ביישות, בזהות ובדרכון.

● שלוש הגישות הידיבות

כ יצד נגיע אל מטרתנו? על כך יש לנו חילוקי־דעות. יש הטוענים כי אין למהר בענייננו, ורעה זו מושמעת ברבים. לדעתם של אלה אין השלב הנוכחי מאפשר לנו להשיג דבר, וכל תזוזה מדינית תזיק לנו, מכיוון שהיא תאלץ אותנו לוותר על קלפים מדיניים חשובים ביותר. ישראל לא תהיה לעולם ישות לגיטימית, כל עוד לא נכיר בה. לכן — הבה ונמתין 100 שנים עד שישתנו התנאים, ואז נשליך את ישראל לים. זוהי תפיסה המוצעת בקרבנו. חבריו באירגון מילחמת־השיחרור העממית או אל־צאעיקה מציעים השקפה זו.

קיימת השקפה אחרת הגורסת שעלינו להקפיא כל פעילות מדינית, ולשאוף תחת זאת לחולל מהפיכות בעולם הערבי. הבה נניח לישראל, ונחולל מהפיכה במדינות הערביות השונות. במקום המישטרים הקיימים נקים מישטרים מהפכניים, שיגייסו את כל כוחם להתקפה על ישראל ולחיסולה.

גם לבעלי דיעה זו יש הזכות להציעה. אך זכותי היא לומר שגישה זו פירושה שאנו נקפיא את כל פעולתנו בעניין הפלסטיני ונשכח את עמנו במשך תקופה בלתי־מוגדרת של שנים. ורק אללה יודע כמה זמן זה יימשך.

עלינו להביא בחשבון כי במיקרה כזה יהיה מצבנו כשל מי שקונה דג שעודו בים, שהרי אין מי שיכול לערוב לנו כי הכוחות המהפכניים, החלוציים, המציעים סיסמות אלה, מסוגלים לחולל את המהפיכות בדרך שהם רוצים בה.

כל ההשקפות המציעות לברוח מן המציאות אין בהן ממש מבחינה עיונית או מעשית, ולכן חובה עלינו להתמודד עם המציאות כמות שהיא. כיצד נוכל להשיג למען עמנו כל מה שניתן להשיגו בנתונים הקיימים של מאזן־הכוחות ואפשרויות הפעולה המדינית?

● ישראל תחפשט מיזרחה

א ני משוכנע כי תוכניותיה של ישראל הן להגיע אל המיפרץ הערבי, תוך התפשטות מיזרחה, כדי להשתלט על מקורות הדלק הערבי. המטרה היא להניח את ידה על מקור־כוח בסיסי, שישחרר אותה מתלות בארצות־הברית, שיפטור אותה מן התלות המוחלטת בה, ושיעניק לה כושר־עמידה כלכלי שאין לה כיום. דבר זה גם יעניק לה כושר צבאי רב יותר, שכן באופן זה היא תפצל את האומה הערבית מפה ועד המיפרץ למדינות עדתיות קטנות, שכל אחת מהן תהיה תלויה בישראל לצרכיה היומיומיים. נוסף על כך תנצל ישראל את העושר הערבי לפיתוח הטכנולוגיה והתעשיה שלה, כדי לייצר את כל הנשק הדרוש לה. היא תייצא את העודף כדי לכונן אימפריה כלכלית־תעשיתית, שתאפשר לה להשלים את עצמאותה ועליונותה גם אחרי שייגמר הנפט.

● היכן היו הערבים?

ל כן חובה עלינו להתמודד עם המציאות הזאת, לראות את ישראל כמות שהיא, כשהיא נהנית מעליונות וכשהיא בעלת־יכולת. עלינו להודות לפני עצמנו כי ישראל היא אשר בידיה הברירה הצבאית הגדולה, ולא בידינו הברירה הצבאית נגדה. היא זו שתתפשט. ועלינו להכיר בכך שמאזן־הכוחות לא היה לטובתנו, כאשר נכבשה לבנון והתרחש האסון.

הנה נוכחנו בגבורתם האגדית של לוחמי העם הלבנוני ולוחמי העם הפלסטיני, אשר איפשרה לכוח זעום זה לעמוד בפני צה"ל במשך שלושה חודשים, שבהם יכלו כל הגורמים הזרים לפעול. מה גילינו?

המעמצות הגדולות — מה הן עשו? האחים הערביים — מה עשו הם?

אילו היו אחינו הערביים וגם אנחנו כנים עם עצמנו, והיינו אומרים: „זוהי ישראל ואלה גבולותינו איתה," לא היינו נאלצים להימצא במעמד מביש זה, שבו נשחטו שני עמים ערביים — הלבנוני והפלסטיני — והאומה הערבית עומדת מן הצד ומתגוננת. בכל רחבי המיזרח התיכון נערכו — אוי לאותה בושה! — רק שלוש הפגנות בלבד. הפגנה גדולה, ממשית, (ובעצם, הפגנות רבות) בישראל, הפגנה קטנה מאוד בקאהיר והפגנה שלישית בכווית.

● מטרה כל־ערבית

ל דעתי, המדינה הפלסטינית, שאליה אנו שואפים, אינה מטרה מקומית בלבד, אלא היא גם מטרה כל־ערבית, כי היא תהווה את קו־ההגנה מפני ההתפשטות הישראלית לעבר המיפרץ הערבי.

● פלסטין לפני הכל!

ד הו האתגר הגדול העומד לפנינו, האתגר ן ההיסטורי והאינטלקטואלי. הוא עומד קודם כל לפניי, כפלסטיני, ורק אחר־כך לפני כל ערבי אחר — כי כל עם ערבי אחר מוגן בתוך ארצו, והשבח לאל על כך. יש לו דרכון, יש לו מוסדות לאספקת מזון, יש לו בתי־חולים. איש אינו מטיל ספק במיצריותה של מצריים או בסוריותו של הסורי או ירדניותו של הירדני. אך אני, כפלסטיני, זהותי הלאומית נגנבה ואבדה, ואין אני יכול להעניק לעמי את המינימום הדרוש לקיומו. לכן משימתי הפלסטינית היא עצומה מאוד, הרבה יותר משניתן לתיאור.

● איך להיות גיבור

ע ליי להחליט, ראשית כל, האם אני רוצה לשרת את עמי או את עצמי.

אם הכוונה היא לשרת את עצמי, הרי אמצעי התיקשורת והתעמולה יעשו ממני גיבור גדול אם אברח 100 שנים קדימה.

אהיה גיבור גדול, תמונותיי יהיו בעיתונים, יתארוני במונחי־גבורה, יעמידו לרשותי מכוניות מפוארות ודירות מרווחות וסמכות לנסוע אל בירות העולם הערבי והזכות להכניס את ילדיי לבתי־הספר של האירגונים הערביים, כל זאת — בתנאי שאברח מאזורו של עמי ה י ו ם אל פיתרון נעלם, שיתגשם אחרי 100 שנים.

או שאחליט לשרת את עמי למרות כל מה שיאמרו האחרים, כשאני חמוש באהבה שלא תכלה לעמי, ובקשר שלא ייפסק עם עמי, כי העימות הוא מר ומבודד עד מאוד. מבודד ביותר.

אדם שאינו חמוש באהבה לעמו, ואינו קשור אליו עד כדי אי־היכולת לברוח ממצפונו, יוכל בנקל למצוא לעצמו את המוצא ולהתיישב על כורסות הגבורה ומחיאות־הכפיים והתרועות.

● אנחנו הקיצוניים

ה אסטרטגיה אשר המצאנו אין לה תקדים: פתיחת דו־שיח עם מיגזרים מתוך החברה הישראלית, שעה שאנו נתונים במילחמה קשה מאין כמותה.

כאשר התפרצנו אל תוך החברה הישראלית, בהושיטנו ידנו לכוחות הדמוקרטיים המתקדמים, רחינו מעל פנינו את הכניעה.

אנו הננו הקיצוניים, ולא אותם המסרבים הנמלטים!

● פת"ח: חלוץ המילחמה והשלום

ע לינו לזכור כי פת"ח הוא אשר ירה את הכדור הצבאי הראשון, אשר הצית את המהפיכה בשנת 1965, ואחרי 10 שנים הוא ירה את הכדור המדיני, אשר חולל את המהפיכה המדינית.

מדוע פת"ח? כי הוא החלוץ. פת"ח הוא הגוף הפלסטיני המייצג את האינטרסים הלאומיים

לאשורם — את הפלסטיני הפשוט, את רצונו של האיש הפלסטיני, טובתו של איש זה.

על יסוד אהבת־פלסטין והקשר אליה, ולא על יסוד נאמנות לצד זה או אחר.

...עשר שנים אחרי שנורה הכדור הראשון של פת"ח, הבינה התנועה כי קיים עולם מסויים שעליה לפעול במיסגרתו, וכי הבסת ישראל אינה עניין של טיול קל, וכי עלינו לערוך מחדש את השקפתנו.

...לפריצת־דרך זו ולמחשבה המדוייקת החדשה היו שותפים כמה אישים מן ההנהגה של פת"ח, לא היה זה הקו האישי שלי. השתתפו בגיבושה אבו־עמאר, אבו־ג'יהאד, אבו־מאזן, אבו־סעיד ואחרים, מרכז־הכובד של הנהגת אש"ף הוא אשר פנה אל האתגר ההיסטורי הזה, והחליט להתמודד עימו.

כך בא החידוש, וכך נכנסנו אל תוך המערכה המרה, אשר היו לה השלכות ערביות שונות והשלכות בתוך פת"ח, ואשר במהלכה נפלו רבים שאין להם תמורה, כמו סעיד חמאמי עליו־השלום, נעים ח'דר עליו־השלום, עלי נאצר יאסין עליו־השלום, עז־אל קלק עליו־השלום, אלה הקרושים שאין להם תחליף.

...עתה אנו חלוקים ביחס לפרטיו, אך אין חילוקי־דיעות ביחס לעיקרון — עם אילו מן הכוחות הפועלים עלינו לדבר.

...פנינו אל תוך החברה הישראלית, כדי לקיים קישרי שיחה וידידות עם כוחות בתוך החברה הזאת, שאיתם ובאמצעותם נוכל לשנות את המאזן לטובת רצון־השלום במרחב, שרק הוא יוליכנו לקראת הגשמת זכויותיו של עמנו.

● הדו

א ם התנאים הניצבים לפנינו גרועים, עלינו ליצור תנאים חדשים שנוכל לפעול בהם. ודבר זה משמעו ראשית כל הצורך לעמוד פנים־אל־פנים מול המציאות באומץ, בלא לברוח מפניה, כי הבריחה מן המציאות פירושה בריחה מן הפיתרון, כניצה והרמת־ידיים. ולאחר שנפנה אל המציאות, חובה עלינו לגלות מחשבה מקורית. עמים אינם יכולים לוותר על יעדיהם ועל יישותם, גם כאשר לחץ ההתקפה מן החוץ כבד ביותר, והתנאים קשים מנשוא.

הנסיון שלנו (לקיים דו־שיח עם כוחות־השלום בישראל) אין לו תקדים בתולדות העמים או בתולדות תנועות־המאבק. ואומנם, כאשר התחלנו, לא יכולנו להסתייע בניסיון או ברוגמה שקדמו לנו.

לפיכך המצאנו את חוקי ההתנהגות תוך כדי פעולתנו היומיומית, לאור התגובות השליליות והחיוביות פה ושם. כי הדו־שיח הוא התחלה בעלת משמעות אסטרטגית, ולא טאקטית. כלומר, אנו שואפים אליו מתוך שיקולים אסטרטגיים, ולא — כפי שסבורים רבים — משיקולים טאקטיים. אנו רוצים בגיבוש תהליך בתוך ישראל, שיביא להכרה בזכויות הלאומיות של העם הפלסטיני, שיקבל את אש"ף כנציג החוקי היחידי של העם הזה, ושיסכים לנסיגה המלאה של ישראל מכל האדמות הערביות שכבשה. אנו אומרים „האדמות הערביות", ולא האדמות הפלסטיניות בלבד.

הופעת זרם כזה בישראל מהווה תמורה יסודית, שכן אנו מקווים כי לאחר זמן יתרחב הזרם הזה, ויכולתו תתפתח עד שיגיע לדרגה של השפעה על ההחלטות המדיניות בישראל.

● לשכנע את הציבור הישראלי

ע לינו להבדיל בין שני הניסיונות — המצרי והפלסטיני — הבדלה מוחלטת. ראשית. הניסיון הפלסטיני קדם למיצרי בשנים רבות. שנית, הניסיון הפלסטיני לא התכוון אל המימסד הרישמי הישראלי, אלא אל מיסגרות ציבוריות. לכוחות־השלום הישראליים אין כיום היכולת לקבוע את המדיניות של ישראל, אך יש להם היכולת להתפתח כך שטיעוניהם יהיו משכנעים יותר, והציבור הישראלי ישתכנע בדבר הכרחיותה של ההתפתחות שאנו מדברים עליה.

במגע בין מדינות, ההחלטה היא בידי הממשלה הנשענת על רוב פרלמנטרי ורוועות השילטון, ואילו אנו שואפים להביא לשינוי בהשקפת החברה הישראלית, ממצב של עוינות לזכויות העם הפלסטיני למצב של הכרה בזכויותיו. כלומר, אנו יוצאים מנקודת־מוצא שיש לשכנע את הציבור לפני שניגש לדון עם ממשלה, המטילה את עמדתה מלמעלה, ללא קשר לדעת הציבור.

• יאסר ערפאת, וזיר אל־ח'ליל, מחמוד עבאס, ח'אלד אל־חסן.

• הכוונה לרמת הגולן.

● **חמישית:** יש להכיר בעובדה כי ארצות־הברית ממלאה כיום במרחב תפקיד מרכזי. לכן יש להגיע למשא־ומתן עימה. אם חייב אש"ף להכיר לשם כך בישראל באופן חד־צדדי ולקבל רשמית את ההחלטה 242 — יש לשלם מחיר זה. זה עדיף על כל עיקוף־דרך, כגון מסירת יפו־כוח לירדן לנהל משא־ומתן על גורל העם הפלסטיני. זהו ציר המאמץ המישני. (סרטאווי לא היה משוכנע כי ארצות־הברית אכן רוצה בשלום. הוא סמך יותר על כוחות־השלום הישראליים.)

● **שישית:** אסור להניח לאיש להפריד בין חלקי העם הפלסטיני, ובמיוחד בין העם הפלסטיני בשטחים הכבושים ובפזורה.

● **שביעית:** יש להכיר במרכזיותו של אש"ף כנכס המרכזי של התנועה הלאומית הפלסטינית, שאין לו תחליף.

● **שמינית:** יש להשתחרר מן האפוטרופסות של המדינות הערביות וסוכניהן, ולנהל מדיניות פלסטינית עצמאית לחלוטין, המוכתבת אך ורק על־ידי האינטרסים הפלסטיניים.

● **תשיעית:** יש להכיר בחיוניותו של גורם־הזמן. מה שקורה בגדה מסכן את עצם קיום העם הפלסטיני, חייו ואדמתו, ועל כן יש לפעול במהירות, לפני שממשיכי־בגין ושותפיה יספיקו לבצע את זממם. (סרטאווי לא סבר שיש הבדל ניכר בין הליכוד והמערך.)

ב בואי לסיים סידרה זו (ואני מבקש סליחה על כי התארכה), עליי להשיב על השאלה העומדת לנגד עיני רבים: מה יהיה הלאה? מה יקרה אחרי סרטאווי?

לא יקום סרטאווי שני. עיצם סרטאווי היה אדם מיוחד במינו, צירוף נדיר של תכונות.

כמו כולנו, היה בעל מעלות ומיגרעות. לדעתי, עלו מעלותיו על מיגרעותיו לאין שיעור. ככל שיחלוף הזמן יגדל שיעור־קומתו בעיני העולם, בשנים הבאות ילמדו את מישנתו.

יתכן כי דווקא אחרי מותו יקרה דבר שהיה מפתיע אותו: יובה כי מה שנקרא „קו סרטאווי" ניצח במידה כזאת, עד כי אין כלל צורך בסרטאווי שני. והרי זהו ההישג האמיתי של החלוץ המנצח.

במקומו של סרטאווי, החלוץ שאהב לפעול לבדו, ושרץ קדימה כדי לגרור את המחנה אחריו, עשוייה לבוא עתה פעילות המבוססת על קונסנזוס מוסדי הרבה יותר רחב, ושתתקדם באופן שיטתי.

במלים אחרות: במקום סרטאווי אחד, מבריק ואמיץ ללא־גבול, יבואו הרבה סרטאווים, אנשי המנגנון של אש"ף, גם הם אמיצים מאוד, שימשיכו צעד אחרי צעד בדרך שסעיד חמאמי ועיצאם סרטאווי פרצוה, ושעליה שפכו את דמם.

כפי שהיה סרטאווי עצמו אומר: אין־שא אללה.

פצצת השנה

וידאו מץ V.H.S

- תכנון הקלטה עד ל־7 ימים מראש • שיטת V.H.S. המובילה בעולם
- טעינת קסטה חזיתית • הפעלה קלה ופשוטה
- חיפוש תמונה קדימה ואחורה • תמונות בודדות והקפאת תמונה.

רק 43,999 ש"ח

2 מסלולים לבחירתך:

* צורת תשלום	הסכום	מועד האספקה
מזומן	43,999 שקל	עד 120 יום ממועד התשלום
3 תשלומים	3×16,500 שקל	עד 120 יום ממועד התשלום האחרון
6 תשלומים	6×9,270 שקל	עד 120 יום ממועד התשלום האחרון
9 תשלומים	9×7,000 שקל	עד 120 יום ממועד התשלום האחרון
3 תשלומים	3×21,000 שקל	מייד עם התשלום האחרון
6 תשלומים	6×11,600 שקל	מייד עם התשלום האחרון
9 תשלומים	9×9,000 שקל	מייד עם התשלום האחרון

* תשלומים חדשיים

Metz
רואים שזה טוב יותר

טלוויזיה מץ "14

- תוספת SECAM לקליטת שידורי צבע מארצות ערב.
- חסכון מירבי בצריכת החשמל
- עיצוב חדשני • חדות צבעים מירבית.

רק 17,999 ש"ח

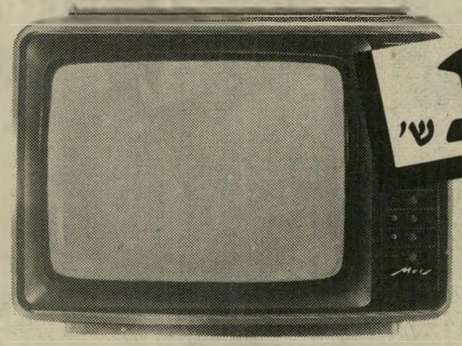

2 מסלולים לבחירתך:

* צורת תשלום	הסכום	מועד האספקה
מזומן	17,999 שקל	עד 120 יום ממועד התשלום
3 תשלומים	3×6,745 שקל	עד 120 יום ממועד התשלום האחרון
6 תשלומים	6×3,800 שקל	עד 120 יום ממועד התשלום האחרון
9 תשלומים	9×2,850 שקל	עד 120 יום ממועד התשלום האחרון
מזומן	23,950 שקל	מיידי
3 תשלומים	3×8,800 שקל	מייד עם התשלום הראשון
4 תשלומים	4×6,900 שקל	מייד עם התשלום הראשון
5 תשלומים	5×5,740 שקל	מייד עם התשלום הראשון
6 תשלומים	6×5,000 שקל	מייד עם התשלום הראשון

* כל המחירים צמודים לערך היציג של הדולר לפי 42 שקל ל־$1

Metz
רואים שזה טוב יותר

אל "מץ", רח' מודיעין 19
בני-ברק, ת.ד. 913
אני מעונין לקבל פרטים נוספים
ללא כל התחייבות מצידי.
שמי _____
כתובת: _____
עיר _____
טל. _____

בוא עוד היום לאולם התצוגה: „מץ" רח' מודיעין 19 בני ברק, או לחנויות המובחרות

חשבון עובר ושב

מאת שלמה פרנקל

איכות חיים על חופי רמאללה

אני וצצק'ה והילדים לקחנו ביום שבת את החיפושית ונסענו לטיול ביוש. לא סתם נסענו, לבקר את הבית הקטנצ'יק שקנינו שם נסענו. את הבית קנינו בדואר, והוא נמצא בעיירה הכפרית החדשה חופים, הנמצאת לחופי רמאללה. היה טיול נהדר.

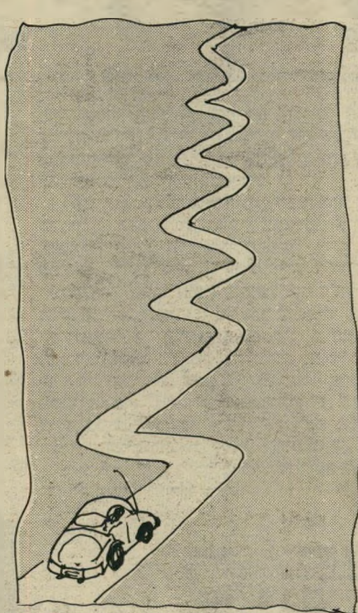

נסענו לפי המפה, שאותה גם כן קיבלנו בדואר.

בהתחלה עלינו על כביש עוקף־ג'נין. כפי שהוסבר במפה. שם פשוט לא נעים. הגענו בסוף לאיזו צומת עם שם ערבי, ושם עלינו על כביש עוקף־דבולייה. שם, כפי שהוסבר במפה, סתם זורקים אבנים. הנוף, כמו שאמרה צצק'ה, היה מדהים ביופיו. נו, טוב, איכשהו הגענו לכביש עוקף־שכם (שם יורקים בפנים) ובסוף הכביש הזה הגענו לכביש עוקף־סימלה (שם זורקים רימונים), עד לצומת ההיא, שממנה עלינו על כביש עוקף ג'וליה (ששם שורפים צמיגים) וככה, סוף־סוף, הגענו לכביש עוקף־רמאללה (שם יש המון סטודנטים מסוכנים) והגענו לעיירה הכפרית שלנו, חופים.

צצק'ה והילדים, נדמה לי שכבר אמרתי, מאוד נהנו מהטיול, אבל היו להם שאלות. הילדים אמרו לי: אבא, מה זה שאמרת לנו שמלא פה ערבים? הרי אין פה ערבים בכלל! יש פה פחות ערבים ממה שיש בתל־אביב! כל הדרך לא ראינו ערבי אחד!

זה, אמרתי להם, מה שנקרא איכות־חיים!

אלא מה, גם לצצק'ה היתה שאלה. חופים, היא אמרה. אפילו חוף של נחל אני לא רואה פה, היא אמרה.

זה באמת הדאיג קצת גם אותי. הסתכלתי גם אני מסביב ולא ראיתי שום חוף. אז שאלתי את האיש שנראה שם אחראי, מה עם החוף. אל תראג, הוא אמר לי, יהיה גם חוף, עובדים על זה.

מי, שאלתי, מי עובד על זה?

ערבים, הוא אמר לי, מה חשבת?

500 פחות או יותר

מה 500 על ראשך, איזה 500. פשוט הצחקת אותי. לא, לא, אל תתפוס אותי במילה. בטח שכל העייסק הזה די עצוב. בטח! כל קורבן הוא פצע פתוח בלב האומה, איזו שאלה! אבל מאיפה הגעת ל־500, זה מה שאני לא מבין, מאיפה גירדת 500?

קודם כל, לא מדובר בכלל־בכלל על 500. רחוק מזה. נדמה לי שמדברים על 484 או על 485, או אפילו קצת פחות, זה דבר ראשון, אז בוא נסלק בכלל את העניין של 500 שהוא בשלב זה לא רלוונטי.

שנית, גם המיספר הזה, תרשה לי, זה לא בדיוק מה שנדמה. נדמה לי ש־30, או אולי 40, או אפילו 50, אם אני לא טועה — משהו כזה בכל אופן — הלכו־פייפן בתאונות דרכים. מה אתה מתעצבן עכשיו? אה, הביטוי הזה, הלכו־פייפן, לא מוצא חן בעיניך? מה העצבים? זה בסך הכל סלנג. הלכו־פייפן, זאת אומרת בסך הכל הלכו לשרוק. הכוונה זה, הלכו לשרוק לפרחים מהכיוון מלמטה. תשמע, אני יש לי כל הכבוד לחיים של כל בן אדם, לא חשוב יהודי או ערבי או אפילו מוסלמי, אבל מי שהלך — הלך.

אז אתה רוצה להגיד לי שזה פייר להכניס גם אותם לחשבון? בחייאת־דודה שלך! מה הקשר של זה למילחמה? לא היו הולכים־פייפן שם — היו הולכים פייפן כאן, מה הקשר? מבחינה סטטיסטית אין להם שום קשר למילחמה ווט־סו־אבר!

וחכה, זה עוד לא הכל. שנית, אתה יכול בשקט להוריד איזה עשרים־שלושים חתיכות שהלכו להביא בכל מיני אימונים ותאונות משונות. מה אתה צועק עוד פעם! אה, הביטוי הלכו להביא לא מוצא חן בעיניך? בחייך, זה כבר נכנס לפולקלור, מה אתה עושה מזה עסק?

אה, זה לא הלכו להביא שלא מוצא חן בעיניך, אלא חתיכות? טוב, טוב, אל תתעצבן, אני חוזר בי. לא עשרים־שלושים חתיכות הלכו להביא, אלא עשרים שלושים חיילים נהרגו בתאונות אימונים. זה יותר טוב? אז שיהיה ככה.

אבל זה לא משנה את התוצאה. מה, אם לא היו מתאמנים שם, הרי באיזה מקום הם היו מתאמנים, לא? אם עשרים שלושים חתיכות — סליחה, חיילים — היו הולכים בתאונות אימונים בקו־הירוק שלך, גם כן היית פותח את הפה עם צרחות כאלה?

וחכה, זה עוד לא הכל. אל תשכח את הבניין ההוא שנפל בצור, או איפה זה היה, בצידון? אני כבר לא זוכר. אל תשכח שקרוב למאה הלכו־קאקן שם: טוב, טוב, הבנתי הלכו־קאקן לא מוצא חן בעיניך. או קיי. לא הלכו־קאקן. נפלו על מישמרתם.

אתה מבין אותי? כבר הגענו לאיזה מאה חמישים מאתיים ראש שבכלל לא שייכים לספירה שלך מאיזה צד שלא תסתכל על זה.

אבל זה עוד לא הכל, חכה. זה רק ההתחלה. אתה יודע כמה הלכו מכל מיני שטויות של ביזה וסיפורים כאלה! שרצו לנקנק איזו שרמוטה וחטפו סכין קופץ מהארס שלה, או שרצו לשים את הלאפה על איזה שעון או וידיאו ועלו לשמיים ממילכודד? אני לא יודע מה המיספר המדוייק של האלה, אבל ממה שאני ראיתי איך שהחברה שם הולכים על הדברים האלה, אני שם איתך בקבוק וויסקי שאיזה עשרים עד ארבעים חברלאך טובים שיחקו אותה בקיצור־דרך לעולם הבא עם השטויות האלה. אז מה זה שייך למילחמה, אני שואל אותך? אנשים מקבלים פקודות ברורות לגמרי לא לנגוע בשום דבר מוזיין אפילו עם האצבע הקטנה והולכים ועושים הפרת פקודה. אז מה, לא מגיע להם זה? אם היו באים לזיין שרמוטה בחאייפה ולא רוצים לשלם ואחר־כך בא הארס שלה ומכניס סכין לבחור, גם היית אומר שזה קורבן בלתי־נסלח של מילחמה מיותרת? אז תגיד לי בעצמך, מה ההבדל בין ביירות המערבית ובין חאייפה התחתית?

חכה־חכה. אתה חושב שגמרתי אתך? רחוק מזה, תאמין לי, רחוק מזה. אתה עוד תצטער שהעלית את כל הנושא הזה בכלל!

מה עם כל אלה שהחליטו להיות גיבורים, ובלי שום חשבון הלכו מול הכדורים, וכמו מטומטמים עלו על המוקשים? איך אתה יכול לקרוא להם אם לא מתאבדים? מה, אתה רוצה להגיד לי שצריך לנפח את החשבון גם עם אלה? הצחקת אותי! הרי לפי היהדות אסור בכלל להתאבד! לא, לא, עוד פעם אתה תופס אותי במילה! לא ממש הצחקת אותי, הרי לא צחקתי, זה היה סתם ביטוי! אתה עושה לי את זה בכוונה, בשביל להוציא אותי מהריכוז, אני רואה. אז מה עם אלה? פחות ממאה כאלה אני שם את היד שלי שלא היו. מינימום מאה!

חכה, ואלה שהלכו מהשטויות האידיוטיות של כל מיני גנרלים שהחליטו שהם מוכרחים להכניס כוח על ציר תיזי, בלי שתהיה לזה איזה הצדקה ובלי שזה יהיה בכלל בתיכנון המקורי? גם אותם אתה רוצה להכניס על החשבון של הממשלה? אז בטח שהיו כאלה מלא, ממה שאני קורא בעיתונים: מאה־מאתיים מינימום!

ככה שיוצא שלמעשה, אם אתה עושה חשבון אמיתי, לא נהרגו במילחמה הזאת בלבנון יותר משמונים־תשעים אנשים שאתה יכול להגיד בלב שקט שהם נהרגו במילחמה־פרופר, ולא כתוצאה מכל מיני מישגים, טעויות, פאשלות, מוקשים, ניסיונות ביזה, תאונות באימונים או תאונות דרכים! אז מה זה בסך הכל שמונים־תשעים בשביל מילחמה כזאת? אתה יודע כמה מתים לך בארץ כל שנה בהתקפת־לב, ומזה אין לך שום הישגים מדיניים?

לא, אני לא צוחק! אני באמת חושב על הנקודה הזאת! מה זה, מאות אנשים, אולי אלפים, נהרגים לך בארץ כל שנה מכל מיני חולירות שלא נדע, ולא מביאים לך שום הישג מדיני — ואתה נדבק דווקא לשמונים־תשעים שנהרגו בלבנון? זה פייר, זה?

שני שרשורים יצאו לדרך

אז אתם שואלים אותי איך, אחרי כל הסיפורים האלה שאני שומע מכל עבר, אני עוד נשאר פה? האמת היא, שאין לי תשובה על זה, אבל יש לי ברירה, שאני לא יודע אם היא יותר מסריחה ממלוכלכת, או יותר מלוכלכת ממסריחה. תחליטו בעצמכם.

יום אחד יוצאים שני שרשורים — אב ובנו — מן המקום היחיד שממנו יכולים השרשורים לצאת. דבר ראשון הם נופלים על הסרין. שמע, איזה סרין צח ונקי, אומר בן־שרשור לאב־שרשור. כן, מסביר לו האב, האנשים ישנים על זה. ממשיכים לטייל בחדר בזחילה איטית, ומשקיפים על התמונות, מעשה־אמנות, התלויות על קירות הסלון. שמע, אומר בן־שרשור

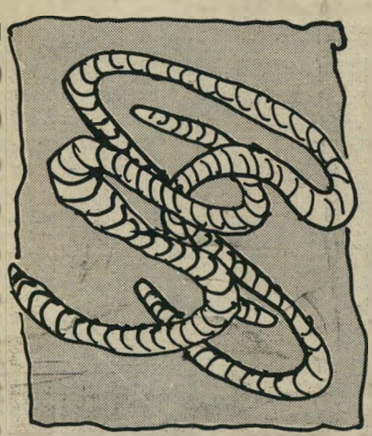

לאב־שרשור, יצאנו מחושך לאור גדול! איזו אמנות! ללקק את הטבעות! כן, משיב אב־שרשור, אתה יודע בני, כמה שזה שווה? יוצאים החוצה, לנוף, משהו מרהיב. עצים, גבעות, גאיות, נחלים. מה שאתם רוצים. שמע, אומר בן־שרשור לאביו, זה ממש מדהים!

כן, אומר אב־שרשור, אבל מה, אתה רואה, בני, את הסגול־זורח שם באופק — זו השקיעה, ואנחנו צריכים להתחיל בדרך חזרה.

רגע־רגע, אבא, אומר בן־שרשור לאביו, תחשוב על זה רגע. כל כך יפה בחוץ, כל כך נעים ואווירי, ואתה רוצה לחזור לחורים המסריחים האלה?

בני היקר, השיב על כך אב־שרשור, מולדת זו מולדת.

זהו, שרשורים אנחנו, שרשורים.

אם יש לך 1.6 מיליארד לירות מיותרות:

זהו הבית בשבילך!

בית הטון בסביון

בשעות לפני הצהריים של יום חול זה נראה כמו חוץ לארץ. מחלונות הבתים ומן המירפסות הגדולות של חווילות הפאר רואים רק משרתות פיליפיניות ותאילנדיות. בחצרות הבתים רואים רק פועלים ערבים. אחד מהם יוצא דרך השער החשמלי הקבוע בין גדרות לבנות. הוא מוליך במריצה שק ענקי שבו נאספו עלים שנשרו מהעצים. לשאלה אם יש מישהו בבית, הוא משיב: רק בעל הבית.

זהו הבית ברחוב דפנה 12 הידוע בשם „הבית הלבן". בעל־הבית הוא אברהם („אייב") ראד בן ה־60. השבוע נודע כי הוא מבקש למכור את ביתו ב־3,75 מיליוני דולרים — קצת יותר מ־1,6 מיליארד לירות ישראליות.

בשער הלבן קבוע פעמון. בעל־הבית אומר שהוא אינו מעוניין לדבר עם איש, ורגע אחר־כך נסגר השער החשמלי הלבן באיושה חרישית, מה שבטוח בטוח. נוסף לשער הכבד ולגדרות הגבוהות יש גם כלבים נושכים.

אייב ראד בנה את הבית שלו בשנת 1974 על שטח אדמה של 15 דונם. הבית עצמו משתרע על פני 1200 מטרים רבועים. ראד הוא עולה מאיראן, בעל עסקים מגוונים. הוא עוסק בייבוא וייצוא, ויש אומרים שיש לו גם עיסקי נשק. פעם הוא עסק גם בפוליטיקה. ב־1977 נמנה אייב ראד עם התורמים הגדולים ביותר למיפלגת המיליונרים של ד"ש.

כדי למכור את ביתו, פירסם ראד מודעה על חצי עמוד בגואיש כרוניקל, ותיאר בפרוטרוט את שני חדרי־האורחים, את חדר־האוכל, חדר־הקפה, הספריה, חדר־המישחקים, חדרי־השינה וחדרים אחרים. גם הבריכה והגן של הבית, שנבנה על־פי מתכונת הבית המשמש את נשיאי ארצות־הברית, תוארו במודעה.

לפני שש שנים נערכה בגן הבית הזה אחת המסיבות המפוארות ביותר שנערכו אי־פעם בישראל. היתה זו מסיבת־הפתעה, לרגל יום הולדתו ה־54 של המיליארדר המקריח והממושקף. ערכו אותה צאצאיו של ראד, בתו נהיד, ושני בניו, כובי ודבר. דבר היה אחד מנערי השעשועים של תל־אביב, ואוכלוסיית המסיבה נבחרה בהתאם. היו שם מיליונרים, אנשי עולם הבידור וחתיכות בשפע. למסיבה היו שני מסמרים. אחד מהם: עוגת יום־הולדת שעליה צוייר בקרם לבן הבית הלבן של ראד. המסמר השני: קפיצות בבגדים למימי הבריכה.

ראד אינו מוכן לומר מדוע הוא רוצה למכור את הבית שלו דווקא עתה.

בית ראד המיליונר האיראני רוקד עם תתיכה בשם יו־לאנדה. בתמונה העליונה: הבית הלבן.

רק לא נובו־רישי

מי שאינו מגלה שום נכונות למכור את ביתו הוא המיליארדר היהודי־יפאני שאול אייזנברג. אילו רצה אייזנברג למכור את ביתו, היה המחיר גבוה בהרבה מזה שנדרש תמורת הבית הלבן. השטח הבנוי של בית אייזנברג הוא 3000 מטרים רבועים. אייזנברג לא הסתפק במיגרש של הבית עצמו. הוא קנה מיגרשים סביב־סביב, וכל החלק הראשון של רחוב הגדרות בסביון שייך לו. אחד מן הבתים הוא העניק לבתו אידית, שבעלה הוא מאיר רוזנפלד.

הבית בסביון הוא אחד משיבעה בתים פרטיים שיש לאייזנברג ברחבי העולם. בישראל יש לו גם דירת־גג מהודרת במלון פלאזה שבירושלים. לפי עדותו של מנהל המלון, התגורר אייזנברג בדירה הזאת במשך 15 דקות תמימות. בבית שבסביון הוא מבלה יותר: חודש וחצי בשנה, בממוצע.

המילארדר בנה את ביתו ב־1968. האטרקציה

בית אייזנברג

זהו הבית הגדול ביותר בסביון – ואולי גם בישראל כולה. ברוב ימות השנה עומד הבית ריק, כשמשרתות דואגות לנקיונו, ועובד מיוחד הממונה על משק־הבית דואג לטיפול בו. בתמונה מימין: שאול אייזנברג. בתמונה למטה: שתי המכוניות האמריקאית והמכונית השוודית העומדות לשימושו של שאול אייזנברג, כשהוא נמצא בישראל.

שלוש החווילות האלה הן הגדולות והמפוארות ביותר בסביון, אך בשכונה יש עוד כמה עשרות בתים מפוארים, שישראלים־סתם יכולים רק לחלום על שכמותם. את השכונה ייסדה חברת ההשקעות אפריקה־ישראל, הקשורה לבנק לאומי. בראש החברה הזאת עומדים יהודים עשירים מדרום־אפריקה, המטביעים עד היום את חותמם על השכונה ועל אורחות החיים בה. המיגרשים בסביון הם בני חמישה דונם — אך לא מזמן ניתן היתר לפצל אותם, ובעלי המיגרשים יוכלו להרוויח כסף רב.

התוצאה תהיה שאוכלוסיית המועצה המקומית סביון תגדל, אך אין חשש שהמקום ייעשה אכסקלוסיבי פחות. חווילה קטנה בסביון אפשר לקנות היום — בתנאי שתוצע למכירה — ב־250 עד ל־300 אלף דולר. חווילה גדולה יותר, שיש לרשותה שטח אדמה של 5 דונם, אפשר להשיג תמורת 500 אלף דולר.

לכאורה, עלולה האפשרות הזאת של חלוקת החלקות, להוריד את ערך הנכסים בסביון, משום שככל שיירבו התושבים, יהיה מקום היישוב הזה „אכסקלוסיבי" פחות.

למעשה, אין לחשש זה על מה לסמוך. במיקרים רבים יפוצלו החלקות כך, שבעליהם יתנו את מחצית החלקה לבניהם או לבנותיהם, גם כדי למנוע תשלום מיסי־השבחה גבוהים. אך גם אם יימכרו החלקות, אין חשש שהן יימכרו לפיליפינים או לערבים העובדים בסביון, וגם לא לישראלים מן השורה. המחירים הם גבוהים מאוד, ואפשר גם לשער שתושביה המכובדים והעשירים של סביון ייבחרו בקפדנות רבה את שכניהם.

סביון גם שומרת היטב על ריחוקה משכניה ועל פרטיותה. בינה ובין קיראון הסמוכה מפרידה גדר גבוהה ושדירות ברושים צפופות, ואין דרך המחברת בין שתי השכונות.

שלמה פרנקל ■

בו. בייחוד רצה לדעת מרוע תופח התקציב המקורי, וגדל פי ארבע. הוא טילפן לבן־חורין מכל פינות העולם כדי לברר אם אין זו אשתו הגורמת לניפוח התקציב.

בריכת השחייה המפוארת של החווילה תוכננה על־ידי האדריכל דורעם הדרי. הוא קיבל מאייזנברג לא רק שכר טירחה, אלא גם בת, עליזה („ליז"), שהתאהבה באדריכל. הדרי מפקח על פרוייקטים לייצוא של חברת אייזנברג, ואינו מתכנן עוד בריכות־שחייה.

הצלה ממקור בלתי־צפוי

דחווילה השלישית במעלה בסביון, מבחינת פארה ומחירה, שייכת לח"כ לשעבר שמואל („סמי") פלאטו־שרון־שייביץ. על גורלה נטוש עתה מאבק מישפטי עיקש. על החווילה המפוארת, המוקפת גן ענקי והגדושה יצירות אמנות, הוטל צו עיקול, אחרי שפלאטו־שרון לא הצליח להחזיר כמה חובות „פעוטים" לקבלן שלום גניש. פלאטו העמיד את החווילה בתור ערבות להלוואות שנטל מגניש. והתוצאה היתה שהוטל על החווילה צו עיקול, ובית־המישפט הורה שהיא תוצא למכירה פומבית. המחיר המבוקש 2,5 מיליוני דולרים — קצת יותר ממיליארד לירות.

אך לפלאטו באה הצלה ממקור בלתי־צפוי. כונס הנכסים, שמונה לבקשת נושיו של פלאטו־שרון בצרפת, מתנגד למכירת החווילה, בטענה שהדבר יפגע בזכויותיהם של הנושים הצרפתיים.

עד שיסתיים המאבק בין הקבלן הישראלי ובין הנושים הצרפתיים, יוכל פלאטו־שרון להמשיך ולהתגורר בחווילה, עם אשתו, בנו ואמו הקשישה.

בית פלאטו נבנה ורוהט על־פי סיגנונו המיוחד של פלאטו־שרון. בתמונה נראית אשתו של פלאטו־שרון צועדת על־פני השטיח הפרסי בקומה העליונה, כאשר מאחוריה תמונה של דאלי ופיסלי ברונזה, ומשני צידיה, גרמי־מדרגות המוליכים לקומה התחתונה. בתמונה משמאל: שמואל פלאטו־שרון. הבית הגדול בסביון עוקל על־ידי בית־המשפט.

איזו מחלה מיסתורית משתוללת בכנסת

ומה חושבים במפ"ם על יוסי שריד

■ מחלה מיסתורית בכנסת. היא פרצה בקרב הכתבים הפרלמנטריים. התחיל בה **יוסף וקסמן** ממעריב, שאושפז אחרי התקף־לב. אחריו אושפז מסיבה דומה חברו לעיתון **יהושע ביצור**. לפני שבועיים אושפז, אחרי שלקה בהתקף־לב, **חגי אשד** מדבר. כאשר חש השבוע **יצחק שור** מעל המישמר ברע, שלחו אותו חבריו בבהילות לבית־החולים. הם אמרו שאם יתברר שגם הוא לקה בליבו, הם ידרשו להכיר בהתקף־לב כמחלה מיקצועית שבה עלולים לחלות כתבי־הכנסת.

■ אחרי התרגיל שעשה ח"כ **משה שחל** בעת הדיון על תיקון חוק ראשי העיריות, כאשר נעל במפתיע את הישיבה, הוא זכה בכינוי חדש: שר משחל.

■ שחל אמר לאחרונה שהוא חייב להתוודות על כך שלא היה תקיף יותר נגד המילחמה בלבנון. הוא גילה שלאחרונה, אחרי שבני מישפחה ששהו בלבנון תיארו לפניו מה מתרחש שם, הוא הגיע למסקנה שהיה עליו לצאת נגד המילחמה ללא כל התחמקויות.

■ אחד השינויים הראשונים שנעשו במישכן הנשיא, אחרי כניסת **אורה וחיים הרצוג** לבניין, היה מיקום התמונות המקשטות את המישכן. **אופירה נבון** הציבה בומנו באולם קבלות־הפנים את תמונות רעיות הנשיאים הקודמים. רעיית הנשיא הטרי החליטה שמקומן יאה יותר בלישכת רעיית הנשיא, והן הועברו לשם. בלישכתו של הנשיא הפורש **יצחק נבון** היתה תלויה תמונה של **דויד בן־גוריון**, שנבון היה בעבר מזכירו האישי. נבון לקח עימו את התמונה כשעזב את המישכן. הרצוג תלה שם תמונת צילום של שחפים, שאותה צילמה הצלמת האמריקאית **ג'יל רובין** שנרצחה בחוף מעגן מיכאל בתחילת ההתקפה על אוטובוס אגד בכביש־החוף לפני חמש שנים.

■ אחד התפיקידים הראשונים של רעיית הנשיא היא לשמור על האוכל המוגש לו. מאז אושפז הרצוג אחרי התקף־לב הוא מקפיד על אכילה דיאטתית, ואשתו מקפידה שלא יסטה ממנה.

■ לפני שקיבל התקף־לב נהג הרצוג להתעמל ולעשות סאונה עם קבוצת חברים במלון בתל־אביב. עתה, אחרי שנכנס לתפקידו החדש, הוא בא להיפרד מחבריו. הם ערכו לכבודו מסיבה צנועה ואיחלו לו בהצלחה "מהחבר'ה שאתה מכיר אותם ממערומיהם."

■ השגריר הראשון שהגיש את כתב־אמנתו לנשיא החדש היה השגריר האיטלקי. נבון נהג לצאת עם סיום קבלות כתב האמנה אל המישמר, ללחוץ את ידי מפקד־המישמר ולבקש מ־תזמורת המישטרה לנגן נעימה על פי בקשתו. אצל הרצוג היה הטקס קצר ותכליתי, ואחרי סיר־מו פנה הנשיא החדש ללישכתו.

■ האם ממתינים במפ"ם לפרישת **יוסי שריד** ממיפלגת העבודה? בערב־ראיונות סיפר **שימחה דיניץ** שהוא נסע מישיבת המערך בתל־אביב לירושלים בליווית ח"כ מפ"ם **ויקטור שם־טוב**. סיפר דיניץ: "שאלתי אותו: כשתיפרדו מהמערך, תיקחו אתכם את יוסי שריד? ענה לי שם־טוב: השתגעת? אנחנו מיפלגה מסורדת. אצלנו אין שיגעונות. אנחנו ממושמעים."

■ הדוגמנית **קארין דר־נסקי**, העובדת כיועצת־יופי, נשאלה מיהם לדעתה הח"כים המין הנשי היא בחרה **באורה נמיר**.

■ הפרקליט **צבי לידסקי** היה אורח מישפטנים מארצות־הברית שבאו לבקר בארץ. בקוקטייל שנערך לכבודם פגש לידסקי בעורך־הדין **הנרי רוטבלט** המתמחה במישפט פלילי ניו־יורק. האורח סיפר ללידסקי שהוא נעזר בשירותי פסיכולוג כדי לבחור את המושבעים. המישפטן התל־אביבי ענה לו: "אצלנו לא צריך עזרת פסיכולוג. כל לקוח הוא על תקן של פציינט."

■ שר־האוצר **יורם ארי־דור** הפעיל לחצים כבדים כדי להתראיין בתוכנית מוקד שעב־תוכנית מיוחדת ליום ירושלים ואושרה על־ידי הוועד־המנהל של רשות השידור. חבר־הוועד המנהל, **אהרון סאמי**, שהתירוץ הגיע לאוזניו שאל: "מה, ליום ירושלים לא מצאו משהו טוב יותר מאשר מוקדן?" הוא טילפן לחברי־הוועד **מיכה ינון ואהובה מרון** וביקש שיצטרפו ללחציו כדי שאריידור יוכל להופיע בתוכנית.

■ חבר־ועד אחר, הד"ר לתיק־שורת **ישראל** (רוליק") **פלג**, התקנא בכוכב הטניס הישראלי **שלמה גליקשטיין**. פלג, דובר סיעת המערך בכנסת, צפה בשבת שעברה במישחקו של הטניסאי במרכז־הטניס בר־מת־השרון. מייד אחרי המישחק הוא מיהר למישרדי המרכז והזמין מיגרש למישחק באמצע השבוע.

■ כאשר התקיים דיון בעיריית תל־אביב והזכרו בו עניין שביתת המורים היתה **לחנן בן־יהודה**, מנכ"ל קרן תל־אביב לפיתוח שהוא גם יועץ ראש־העיריה קושיה: אם כל תלמיד ישלם 600 שקל, הוא יוכל להיכנס לכיתה?

■ **רות דיין**, השוהה בהודו, התבקשה לתת העתק מסיפרה האוטוביוגרפי ואולי. היא הסבירה שלצערה אין לה אף לא עותק אחד מהספר, כי היא נהגה להעניק אותו במתנה לילדיה בכל פעם שהם נישאו. "אך הם מתחתנים כל הזמן," אמר רות דיין.

■ המנהל האמנותי של תיאטרון חיפה, **עומרי ניצן**, ידוע כשונא בעלי־חיים. כאשר הוא בא עם צוות מהתיאטרון שלו לקיבוץ יגור, שם הוצג המחזה הניצחול, הוא נאלץ לשבת בקהל לצידו של כלב זאב ענק. ניצן מצא את עצמו מלטף בחיבה עזה את הכלב ומכוון אותו לפתח היציאה של האולם.

■ צלם־האופנה **מייק גנור** פתח השבוע תערוכת צילומים הנקראת צילום בשחור. האופנאית **ליאת נישרי**, החליטה להפתיע אותו ואירגנה את כל חבריו כדי שיופיעו בתערוכה בבגדים שחורים. הצבע האהוב על גנור.

■ לפגישה של כתבי בתי־רה. כאשר פנו אנשי השר **לעקב אחימאיר**, התברר שהתוכנית הובטחה **לטדי קר־לק**. כאשר פנו למנהל הטלוויזיה **טוביה סער**, הוא הסביר שה־

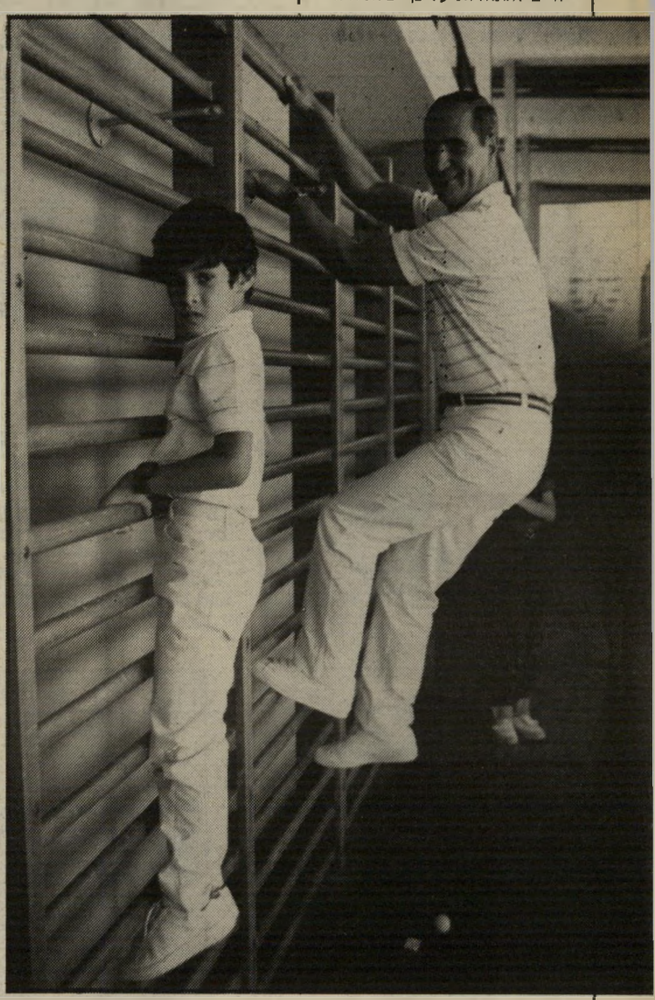

נחן אלמוזלינו גיזבר ההסתדרות עולה על גבו של סוס־רכיבה (למעלה). ח"כ העבודה רפי אדרי מטפס עם בנו לירון על סולם ספורטיבי (מימין) ואילו גידעון שגיא, חבר הוועדה־המרכזת של ההסתדרות משתעשע על־גבי גלגילות. כל הכבודה היתה אורחת יום־ספורט של "נעמ"ת" שנערך במכון ויינגייט. מזכ"ל "נעמ"ת" מאשה לובלסקי (למעלה, מימין לאלמוזלינו) וח"כ שושנה־ארבלי־אלמוזלינו. אשתו של גיזבר ההסתדרות, צמו בו מטפס על הסוס. לפני שיצא לרכב.

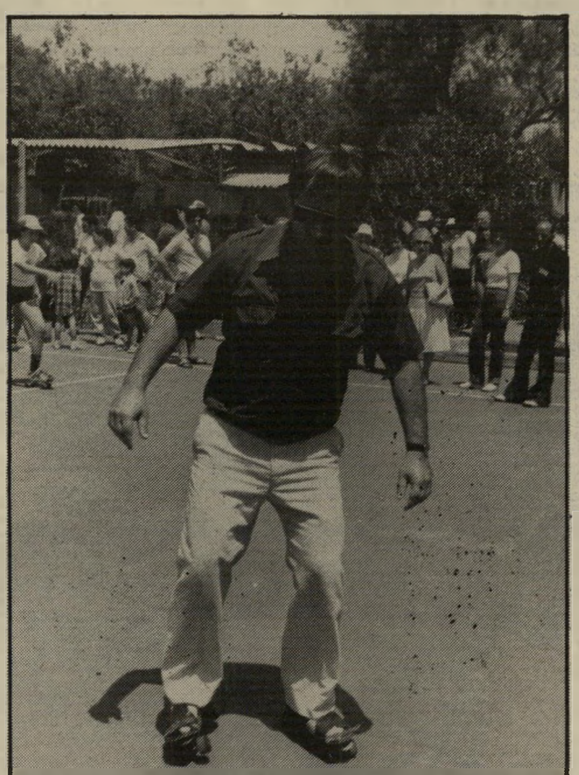

אנשים

המיזפט עם מפכ"ל המישטרה **אריה אִיבצן** איחרו הכתבים בחצי שעה. המפכ"ל הציץ בהם ואחר־כך פלט בחיוך: „איני מבין מדוע איחרתם. נקים ועדת חקירה."

■ ראש עיריית רחובות **יחזקאל הרמלך** נקלע למצב מביך. מועצת־העירייה החליטה להעניק תואר אזרחות־כבוד של העיר לפרופסור **מיכאל סלע**, נשיא מכון וייצמן. תוכנן לערוך את הטקס בנוכחות שרים וח"כים. הרמלך עצמו הבטיח למישלחת מהיידלברג — העיר התאומה של רחובות בגרמניה, שהטקס ייערך בנוכחותם, מפני שבין שתי הערים נחתם חוזה שיתוף לפעולה מדעי. ביקור המישלחת נקבע ליום שבו מונה הנשיא, ואי אפשר היה לשנות זאת. האורחים הישראלים החשובים לא היו יכולים להגיע, אך הרמלך לא נראה מדוכדך.

בן־נר לעבודה בגלי־צה"ל. ביום חמישי שעבר היה ליבני המרואיין האחרון בתוכנית־הבוקר על התחנה הצבאית נכון לעכשיו. בן־נר יצא לשנת חופשה מהרדיו והוא יעבוד בדבר.

■ איך יודעים שהגיע הקיץ? המיסעדה המפורסמת בשייח־מוניס נפתחת מחדש. איש לא האמין כשראה השבוע את **אריה** („**פלוגי**") **פלוגה**, **אלבם של אמנון הירדע בשמו** („**שיקה**") עם מעדרים ומגרפות בידיהם. המיסעדה המיוחדת במינה נמצאת בחצר ביתו של שיקה, והשלושה עמלו במרץ כדי לנקות את כל העשבים השוטים והקוצים שגדלו פרא בגינה במשך החורף. בתוך שלושה ימים היה המקום נקי ופורח. הפתיחה היתה צנועה, אך מנסיון הקיץ הקודם יש לצפות להמשך סוער.

אברהם רותם המנהל החדש של האולפנים המאוחדים לסירטון־פירסומת טלוויזיוני שלהם. רותם, לשעבר ראש אגף־הדרכה בצה"ל, נתפס בעדשת המצלמה כאשר הוא זולל במסיבה שנערכה לכבודו לרגל כניסתו לתפקידו האזרחי.

יהודה עמיחי המשורר, מחזיק בידו פרח שקיבל ממעריצה צעירה בתיאטרון חיפה. חנות־הספרים של התיאטרון, „פרוזה", שבניהולה של מירה ורדי, הזמינה את עמיחי למסיבה. כשהגיע הוא גילה שהכינו לו מסיבת־הפתעה ליום־הולדתו ה־49. האורחים באו למסיבה כשבידם ספרי־שירה של עמיחי והמשורר סיפר סיפורים אישיים.

„השתתפות השרים היתה נותנת כבוד אך הבטחה צריך לקיים. אלה הם החיים, לאז?"

■ **יצחק ליבני** היה האיש שהכניס את הסופר **יצחק** אחרי שקיבלה את פרס **מאיר מרגלית** על עבודתה בתיאטרון, ערכה השחקנית **אורנה פורת**, מנהלת התיאטרון לילדים ולנוער.

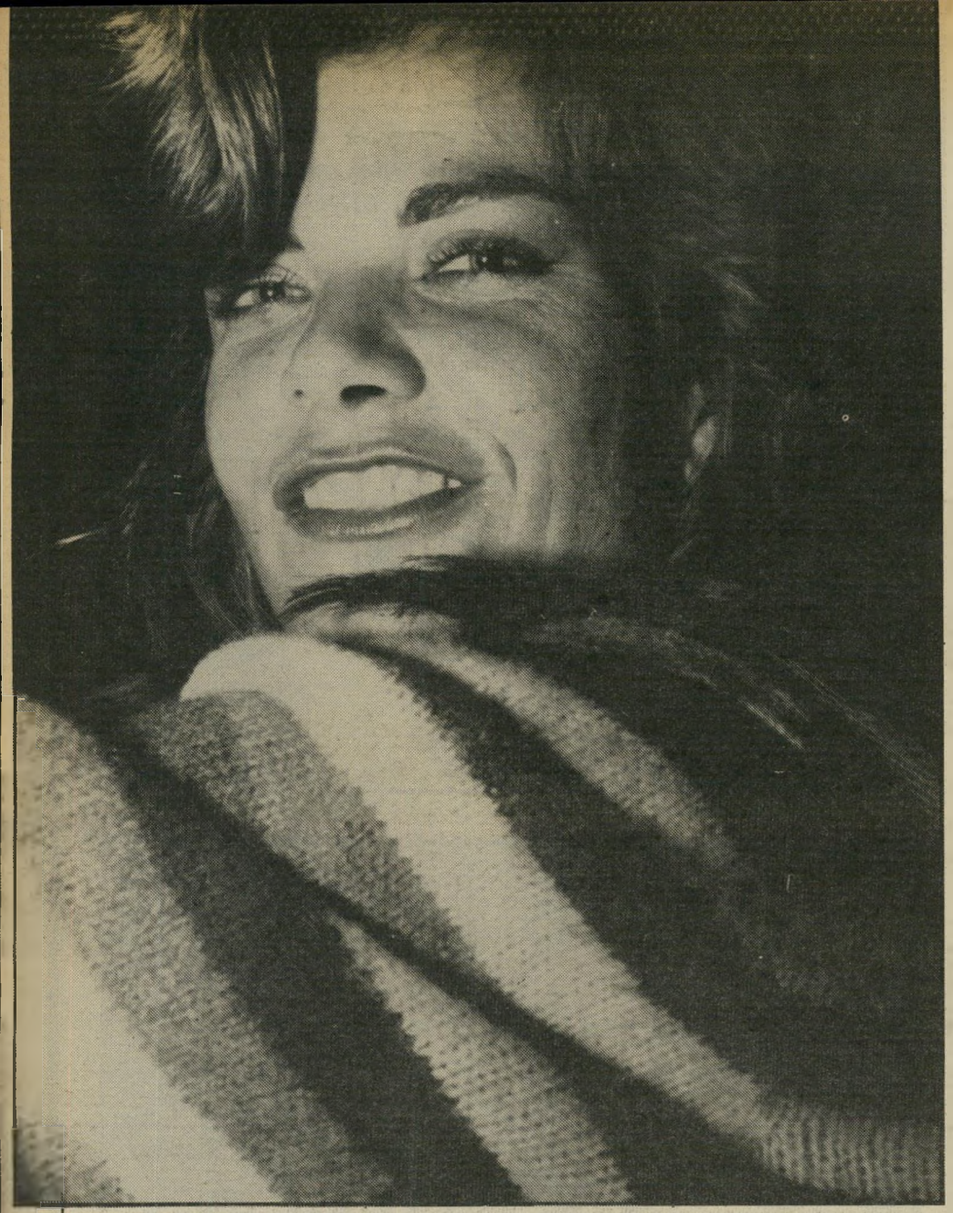

שרונה מארש הדוגמנית היפהפיה מעיפה מבט מחוייך מעבר לסוודר פסים צבעוני שעטף אותה. מארש, שהיתה דוגמנית מבוקשת מאוד, ושבשה לאחרונה מארצות־הברית אחרי שהייה ארוכה, זוכה בעבודה רבה על המסלול, וכמובן מבוקשת במסיבות בעיר.

מסיבה לכל אנשי התיאטרון. היא הכינה לאורחים שיבעה סוגי עופות ממולאים: בשזיפים, בגזר וצימוקים, בלימון, בשקדים, בקוקוס, בקארי ובמישמש. המנה הלת האמנותית של התיאטרון **פנינה גרי** הביאה מוס שוקולד תוצרת־בית, ואשת יחסי־הציבור של התיאטרון **דפנה אם** הביאה עוגת־שקדים ענקית.

■ ועדת־החוקה של הכנסת התכנסה ביום הראשון שעבר בתל־אביב, כדי לדון בתיקון חוק **אוריאל לין**, הנוגע לבחירות ברשויות המקומיות. הח"כים ישבו בבית מיפעל הפיס ובשעת הצהריים הם ביקשו לאכול. יושב־ראש הוועדה, ח"כ הליברלים **אלי קוֹלאס**, הכין למגישה צ'ק אך היא סירבה לקבלו. „אני מכירה את הליכוד. עד מחר הצ'ק לא יהיה שווה שום דבר," היא טענה.

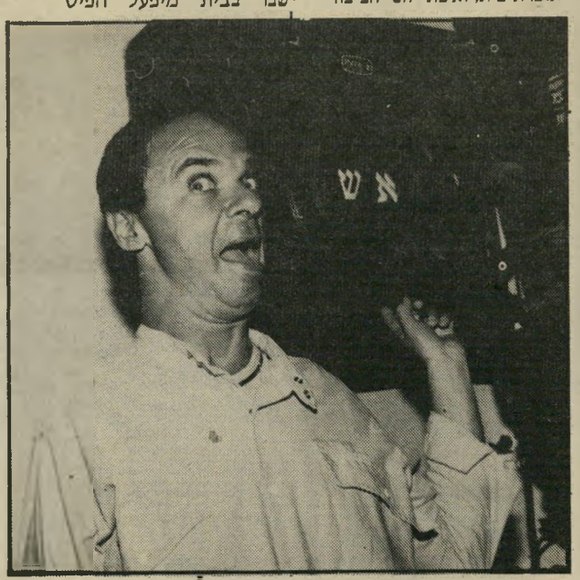

אילן גולדהירש התמלילן, מצביע על צינור־המים לכיבוי־אש. גולדהירש כתב באח־רונה ספר־הדרכה על משחק הכדורסל, בשיתוף עם טל ברודי. כאשר אמרו לגולדהירש שזהו „ספר מדליק," ניצל גולדהירש את עמידתו ליד המיתקן והציע להשתמש בצינור כדי לכבות הדליקה.

■ באותה ישיבה הופיע בפעם הראשונה הח"כ הטרי **חיים רמון**. חבר הוועדה מחרות, **מיכאל קליינר**, בירך את יריבו החדש „מתוך תיקווה שבירכותי לא יערערו את מעמדך במיפלגתך." הסתבר שהשניים מכירים עוד מראשית שנות השיבעים. כאשר היה קליינר יושב־ראש אגודת־הסטודנטים באוניברסיטת תל־אביב, היה רמון יושב־ראש האופוזיציה מטעם העבודה.

■ בהתלקח הדיון סביב הרעיון שלין יעבור לחיפה ויוצג כמועמד הליכוד לראשות העיריה, העיר אחד הח"כים: „הבעיה של **יוסף רום** היא שאין בחיפה מעון של גברים מוכים." ח"כ חרות יוסף רום התנגד לתיקון החוק מפני שאז לא תוכל אשתו **יעל** להציג את מועמדותה לראשות העיריה מטעם הליכוד.

■ הזמר **יהורם גאון** הופיע לפני עובדי רשת הסופרמרקטים קו אופ במשך כשעה. מחיר הופעה בסדר גודל כזה הוא 5000 דולר, אך הפעם הופיע גאון בהתנדבות. הסיבה — אחיו **בנימין** הוא מנכ"ל רשת הסופרמרקטים.

בלונים

מאת דניאלה שמי

סאלי וסם לואיס בטקס פתיחת הקונגרס הציוני

אנשים

הממשלה הבטיחה את עתידו של סעד חדד, והפירסומאי שאסף אבנים בירושלים כמעט נעצר

■ הפרסומאי **יורם ברנע** כמעט נעצר על־ידי שוטר ירושלמי. ברנע בא מתל־אביב כדי לאסוף אבנים קטנות שנועדו לאירועי יום־ירושלים בבית־הספר שבו לומד בנו. הוא עצר את ריכבו ליד ערימת אבנים והחל למלא את תא המיטען שלו. שוטר שעבר במיקרה במקום הודיע לברנע שהוא לא יאפשר לו להשליך אבנים בירושלים. ברנע הצליח להשתחרר מהשוטר רק אחרי שהצליח לשכנעו שהוא אוסף אבנים מסיבה אחרת, ושאין לו כל כוונה להשליכן על מישהו.

■ מנהל הטלוויזיה **טוביה סער**, מפיק כולבוטק **רפי גינת** והאמרגן הפרטי הגדול **חיים סלוצקי**, נוהגים להיפגש מדי יום שישי בתל־אביב ולאכול ביחד. בפעם האחרונה הם לא היו מרוצים. הם אכלו במיסעדה סינית בצפון העיר ושילמו עבור הארוחה 55 אלף לירות.

■ הפרקליט התל־אביבי **מנשה ברי־שילטון**, המתמחה במישפטי־אישות, עמוס כפי הנראה בתיקים. אחרת אין זה מובן מדוע הוא מסתובב ב־מיסדרונות בית־המישפט בתל־אביב ובידו מכשיר־קשר מזמזם שבו הוא מעביר הוראות לעובדי מישרדו הנמצא לא הרחק מבית־המישפט.

פסוקי השבוע

● שר הפנים **יוסף בורג**, על ההסדר בדרום־לבנון: „לא בגדנו בסעד חדד. אנו משלבים אותו במערכת היחסים והכוחות."

● שר־הבריאות **אליעזר שוסטק**, על הנ"ל: „לא בגדנו בחדד. אנו, ברוך השם, סוכנו עליו."

● שר־העבודה־והרווחה **אהרון אוזן** על הנ"ל: „מעולם לא בגדנו באיש. נתנו לו תפקיד מכובד. אצלנו, בצה"ל, מתחלפים אלופים מתחלפים רמטכ"לים, ורב־סרנים כמו חדד יש לנו בצה"ל בטונאז'."

● שר־החוץ **יצחק שמיר** על הנ"ל: „לא זנחנו אותו. יש לנו עבורו עוד תוכניות אחרות."

● שר־האנרגיה־והתשתית **יצחק מודעי**: „הבטחנו את עתידו. אם לא יאות לקבל את התפקיד המוצע לו — כל האלטרנטיבות פתוחות לפניו."

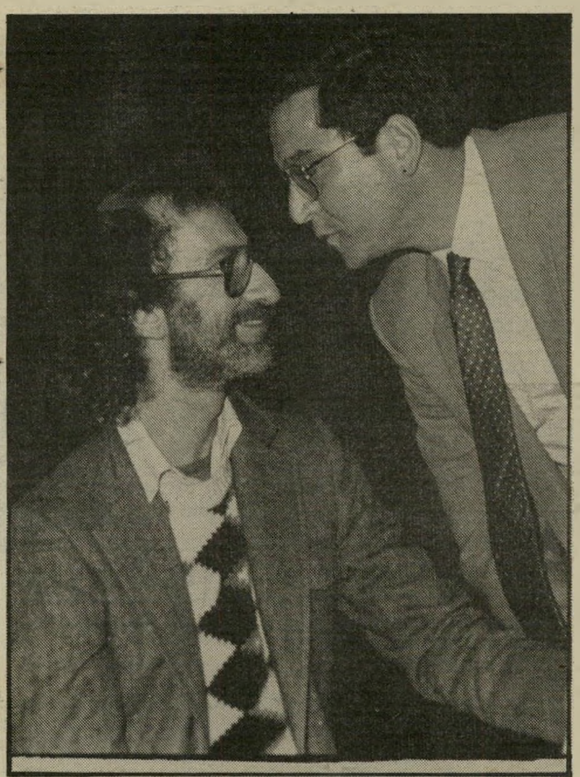

יעקב אחימאיר (משמאל) עד למרחק הענקת נשי־קה. אחימאיר הינחה ערב־דיון על ההצגה „העקומים", המועלית בתיאטרון חיפה. המחזה עוסק בהומו־סקסואלים שנרדפו אף הם על־ידי הנאצים בימי מילחמת־העולם השנייה. שרמן, המצהיר על היותו הומו־סקסואל, בא לחיפה כדי לצפות בבכורת המחזה ולקחת חלק בדיון שהתפתח אחר־כך. הוא סיפר בדיון שהוא ערך תחקיר מקיף על מה שעבר על ההומו־סקסואלים באותה תקופה.

למה שרק הצרפתים יהנו מהחיים ?

טל העמק

מגבינות היוקרה של:

תנובה

להגיש לשולחן. גבינת "טל העמק" מתאימה להגשה בכל הצורות. כדאי להגישה בתוספת פירות או ירקות. בתיאבון!

מגש קוקטייל. מגש עם פרוסות טל העמק הוא מוקד משיכה בכל קוקטייל ומסיבה. אפשר להוסיף ליד הפרוסות קרייקרים, פירות או ירקות.

כריך דיאטה. בין פרוסות חסה וצנון, מכניסים פרוסות של גבינת טל העמק כורכים בפרוסות דקיקות של לחם שחור מחיטה מלאה. בתיאבון.

החורים הגדולים הם סימן ההיכר המיוחד של "טל העמק". לגבינה זו המיוצרת במתכונת דומה לזו של ה"אמנטל" EMMENTAL השוויצרית, יש טעם מיוחד במינו — עדין ומתקתק מעט.

Gideon Oberson
גדעון אוברזון·אופנת משקפים
לרשימת בתי העסק בפרפומריות ובוטיקים נבחרים
שיווק "דיפלומט" בע"מ, טל. 03-725193

מרים בנימיני

מזל החודש:

שור

לאיזה מזלות מתאים מזל שור וממי כדאי לו להתרחק

שור עם שור

אנשים במזל שור נחשבים לאנשים נוחים בדרך־כלל, הם מוכנים לוותר לזולת כדי לשמור על השקט. אך מה קורה כשהם נפגשים ומחליטים לחיות ביחד? שור עם שור מסתדרים לא רע, חלק מהבילויים יהיה קשור ביציאה למיסעדות או בהכנת סעודות בלתי נשכחות. שניהם יאהבו להאזין למוסיקה, ובבית תשרור שלווה עד אותו הרגע שמישהו מהם יתעקש על משהו – זה מיד יעורר בשני עקשנות יותר גדולה, ואז מי יודע כמה זמן זה יקח עד שיגיעו למסקנה שהשלום יותר חשוב להם.

תאומים עם שור

תאומים הם בני מזל אוויר, בעלי גישה קלילה לחיים, לא כל־כך מתאימים לשור, שמתיחס לחיים בכובד וברצינות. השור רוצה להרגיש שבן־הזוג שייך לו, כרכושו הפרטי שאפשר לאחוז בו ולהיות בטוח שלא יעלם. אך התאומים תמיד ישאיר אותו בהרגשה שעוד רגע הוא עומד להיעלם. הרי קיימים גם מזלות אחרים, וגם אותם על בן־תאומים להכיר ואולי אף לנסות. השור יתהלך בהרגשה מתוסכלת, ביחוד כאשר יאמין בכל פעם מחדש להצהרות ולהבטחות ההומור, טוב־הלב ובעיקר האהבה לבית ולמשפחה – כל אלה יתאימו לגישתו ולתפיסתו של השור. האהבה לבישול וההנאה מעצם הישיבה במטבח משותפים לשניהם. אולם הסרטן הרבה יותר רגיש ופגיע, לכן על בן מזל שור להתחשב בו ולקחת בחשבון, שיש בקרים שבן־זוגו ה"סרטני" מתעורר במצב־רוח רע כמעט ללא סיבה מובנת. ואז עליו להתעלם מכך ולהמשיך לסדר־היום. תוך כמה שעות הסרטן שוב חוזר לעצמו.

החגיגיות של בן התאומים, שבאותו רגע הוא אכן מתכוון למלאן. אולם כשהשור מתרחק מהעין, הוא גם רחוק מלבו של בן תאומים

סרטן עם שור

בן סרטן מתאים לשור, בחברתו הוא מרגיש נוחיות ואושר. החמימות וחוש־ההומור, טוב־הלב ובעיקר האהבה לבית ולמשפחה – כל אלה יתאימו לגישתו ולתפיסתו של השור. האהבה לבישול וההנאה מעצם הישיבה במטבח משותפים לשניהם. אולם הסרטן הרבה יותר רגיש ופגיע, לכן על בן מזל שור להתחשב בו ולקחת בחשבון, שיש בקרים שבן־זוגו ה"סרטני" מתעורר במצב־רוח רע כמעט ללא סיבה מובנת. ואז עליו להתעלם מכך ולהמשיך לסדר־היום. תוך כמה שעות הסרטן שוב חוזר לעצמו.

אריה עם שור

אריות ושוורים נמשכים לעיתים קרובות האחד לשני. הם מתלהבים איש מחברת רעהו ועשויים לפתח קשר חזק. אך גישתם לחיים שונה מאוד ועלולה לגרום לעיתים לזעזועים, למריבות, לניתוקים ולחזרה איש לזרועות רעהו. הבזבזנות של האריה ואהבתו לבילויים די זרים לשור, קשה לו להתרגל לגישה קלילה כזו, ולחוסר הדאגה של האריה למה שיקרה מחר. אריה ושור עלולים לריב ביניהם על השילטון, למרות שבדרך־כלל השור מוכן לתת לו לאריה לשלוט. אך אם השור ייתפס לעקשנותו המפורסמת, איש מהם לא יוותר.

שור עם בתולה

שניהם משתייכים למזלות האדמה, וטוב להם האחד עם השני. שניהם חרוצים, חסכנים ומתייחסים לחיים במלוא הרצינות. השקט והשלווה שמקרין השור נחוצים לבתולה כאוויר לנשימה, הבתולה עם העצבנות, המתיחות והביקורת שלה יכולים לאכזב אתכם. בידקו היטב עם מי אתם מתרועעים ועל מי אתם מתכוננים לסמוך. ב־בית המצב די מתוח, בני־הזוג לא מוכנים לבוא לקראתכם וזה גורם למצב־רוח קשה. בעבודה תצטרכו לה־יות זהירים מאוד. אל תגלו את תוכניותיכם לעתיד. מישהו מנסה לחתור תחתיכם, ובר־גע זה לא כדאי לתת אמון. בשטח הרומאנטי תהיו כל־כך מושכים, שאיש לא יוכל להתעלם מכם.

* * *

אתם חשים איזה עצבנות וחוסר־שקט באוויר, אך למעשה אין לכם מה לדאוג. מצב־הרוח עומד להשתפר, רכל מה שעליכם לעשות זה להעיז לבצע כל מה שאתם מתכננים. הע־בודות שאתם עושים מבוצעות בצורה טובה יותר משל האחרים, ולכם לא נעים להר־אותן. אתם חייבים להתגבר על הביישנות ולקדם את ענייניכם. שטח האהבה עדיין מעסיק אתכם בצורה אינטנסיבית.

* * *

נסיעות שהתעכבו עדיין לא יוצאות לפועל, אך מאוחר יותר גם זה יסתדר. ברגע זה התחום החשוב הוא התחום המיקצועי. בתקופה זו כדאי שתי־קחו יוזמה ותתחילו לבצע שינויים בעבודה. אל תשימו לב להערות ולביקורת של עובדים אחרים. פרשיות־אהבה חדשות עדיין אינן מוצאות את בי־טויין המלא, גם אינן נותנות את תחושת והרגיעה, אך תוך ימים ספורים תבואו על סיפוקם המלא. **בתחילת השבוע תהנו מפעילות מרגינה בשטח הרומנטי. כדאי לצאת מהבית ולהתארח אצל ידידים משכבר. אתם עשויים להיפגש עם אנשים שלא הכרתם ולפתוח ברומן חדש. קשרים מסובכים ומכבידים כדאי לסיים כעת ול־התכונן לפתוח דף חדש. לקראת סוף השבוע אתם תהיו יותר אימפולסיביים ונוטים להתפרצויות. כדאי להזהיר במיוחד את אלה שנוהגים. חשוב שלא תתעצבנו.**

* * *

אתם חייבים לסדר את כל העניינים הכספיים במהירות, אל תזניחו את מה שדורש טיפול, מכיוון שזה עלול להקשות עליכם מאוחר יותר. בשטח הרומאנטי אתם תמשיכו להצליח. כנראה שבזמן הקרוב תיאלצו להרבות בני־סיעות כדי לפגוש את בן־הזוג. עליכם להיות זהירים בדרכים ולה־יות מודעים לסכנות. השבוע בני המישפחה יזדקקו לעזרתכם מאוד – שימו לב והתייחסו לרצונותיהם.

* * *

בתחילת השבוע תחושו עדיין עייפות ולאות, אולם בכמה שטחים המצב כבר יהיה יותר טוב. בשטח העבודה ממש לא יכולים בלעדיכם. יכו־לת האירגון הטובה והזריזות שבה אתם עובדים יזכו אתכם בשבחים. צפו בקרוב להצעת עבודה מעניי־נת. זה הזמן לגלות שוב יוזמה חדשה. קרוב לוודאי שלא יסרבו לקבל הצעותיכם. ענייני כספים מ־שתפרים. מוקדם להיכנס להתחייבויות.

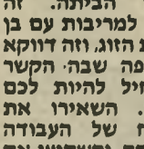

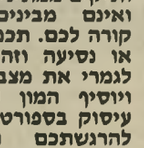

השבוע תתכוננו לעומס עבודה בלתי־רגיל. תיאלצו לקחת על עצמכם יותר ממה שאתם מתארים ל־עצמכם ברגע זה. בת־חום־ההאהבה עדיין יש אי־הבנות, אולם אתם מוצאים חן בעיני בני המין השני, ותקבלו המון הצעות לקשר, ותוכלו לצאת מה־בדידות שכל־כך הע־קה עליכם לאחרונה. תוכניות לנסיעה לחו"ל נראות רחוקות ובלתי־מציאותיות. זיכרו את הנסיעה –היא אכן תצא לפועל.

* * *

השבוע תוכלו סוף־סוף לצאת מהבית ולחדש את הפעילות החברתית. ידידים ותיקים ממתינים לכם ואינם מבינים מה קורה לכם. תכנן טיול או נסיעה וזה ישנה לגמרי את מצב־הרוח ויוסיף המון עידוד. עיסוק בספורט יוסיף להרגשתכם הטובה ויתרום לבריאותכם. אל תתעצלו. מהשבוע הבא רצוי לשמור על דיאטה ולשמור על תפריט צמחוני או טיבעוני. זה ממש יגביר את כושרכם.

* * *

תחום המגורים גורם לכם צרות – אינכם מרוצים מהמקום שבו אתם גרים. השכנים מרעישים, מדליקים את הרדיו בקולי־קו־לות, מקימים רעש בחדר־המדרגות ומק־שים על החיים. ובכל זאת, ברגע זה אי־אפ־שר לעשות כלום: בן־הזוג לא מוכן לשמוע על שינויים ובעצם הוא צודק, הוא יותר מעשי ורואה את המצב לאשורו. תוך שבוע־שבועיים השכנים יירגעו ותוכלו לחזור לשקט שלכם.

אי־הבנות בענייני כספים יטרידו אתכם. אתם נכנסים לחובות בגלל השקעות לא נכונות או בגלל נסיעה לחו"ל, או קישרי־עס־קים עם חו"ל. בעבודה תפגשו מישהו שמאוד ימצא חן בעיניכם, אך משהו יפריע ליצור עי־מו קשר. חכו כשבוע־שבועיים, ותוכלו לפ־תוח בקשרים חדשים. לקראת סוף השבוע תרגישו די עייפים ומדוכאים, בגלל עומס אחריות וחוסר־יכולת להחלים בנושאים מישפחתיים.

* * *

בבית ניכרת מתיחות – בן־הזוג אינו מוכן לבוא לקראתכם. אתם אינכם אומרים דבר ומחכים שהוא ישתנה. עדיף שתעירו את תשומת־ליבו להר־גשתכם ותבקשו את עזרתו. בעבודה אתם חשים בעצבנות. עוב־דים אחרים חותרים נגדכם ומדברים מאח־רי גבכם. אל תקחו ללב. תוך שבוע תדעו משהו חשוב שיהווה נשק נגדם. תלמידים יצליחו בבחינות, אם כי עליהם להיזהר שלא לעזור לחברים.

* * *

הקשיים בעבודה גורמים לכם למתיחות. איננכם יכולים להשתחרר ממנה ומביאים אותה הביתה. זה מביא למריבות עם בן או בת הזוג, וזה דווקא בתקופה שבה הקשר מלתחיל להיות לכם חשוב. השאירו את המתח של העבודה בעבודה, והשקיעו את מירב הסבלנות בבית. מיכתב מחו"ל, שבו יש מידע מאוד חשוב בקשר לקריירה שלכם. מתעכב, אך תוך כמה ימים יגיע ויפתור בעייה חשובה.

בן סרטן מתאים לשור, שבחברתו הוא מרגיש בנוח. את הדגים יכול השור להביא לידי דמעות. הזיווג הכי מוצלח הוא שור עם גדי

הבלתי־פוסקת מרגיש ביטחון ליד השור, שכמעט שום דבר לא מוציא אותו מכליו. לא מפריע לו שבן־זוגו רוטן ורוגז, הוא ממשיך בענייניו כאילו לא קרה דבר ונהנה משירותיו של בן־זוגו הבתולה ומפעילותו הבלתי־פוסקת. מה שחשוב : השור אינו משתעמם ומרגיש נוח שלא הוא שצריך לדבר כל הזמן.

מאזניים עם שור

משיכה חזקה יכולה להיות בין שני מזלות אלה. יש להם הרבה מן המשותף, הנוחיות חשובה לשניהם באותה מידה. אם כי בשעת מבחן קרוב לוודאי שהשור יפגין יותר כוח סבל ונכונות לשאת על עצמו קשיים. שניהם נמשכים לאמנות, הצד האסתטי חשוב להם, הם לא יסבלו סביבה רועשת ושכנים לא נעימים. ובכל זאת אם הם יחיו ביחד, הם עלולים להיות די מתוסכלים. המאזניים ירגיש שהשור לא נותן לו די חופש וכמעט חונק אותו מאהבה ומצורך להרגיש שהוא, המאזניים, שייך לו. השור לא יבין את הצורך של המאזן יים להתחבר ולהתחבב על כל העולם, הוא עלול לצפות ולחכות כמעט כל חייו שבן־מאזניים יתן לו תחושה שהוא אכן שייך לו – אך דבר כזה קרוב לוודאי שלא יקרה.

עקרב עם שור

הקשר ביניהם יכול להיות חזק וממגנט. ניחוד בהתחלה. המשיכה שיכולה להווצר ניא כל־כך חזקה, ששניהם יהיו בטוחים שסוף־סוף מצאו את בן־הזוג המיוחל. אולם נחיים עצמם יהיה להם קשה להסתדר

(המשך בעמוד 22)

תשבצופן

מאת **נדיב אבידן**

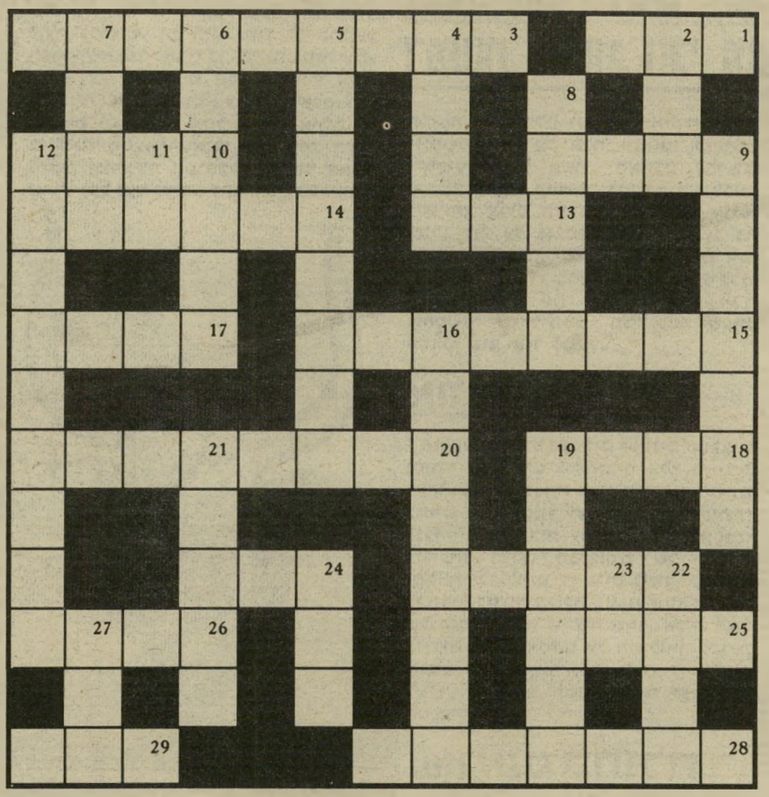

מאוזן

1. למרות שהכלי נשמע נעים בהחלט לא סימפטי (3)
3. כשהמסערה סגורה מה עלול לעשות עובר קזינו רעב? (4, 5)
9. יש חריץ לא מקובל על הלוח (4)
10. כשאשוב אשיב לו כג־מולו על שאינו מפרגן (4)
13. הזמרת חזרה להוגה הרעיון (3)
14. וי! רותח! אבל לא יהיה לחוץ (מ) (6)
15. כשהוא חוזר מהסופר הוא מכריז: רן בוק, אבא! (3, 5)
17. קופסה לבחירתך (4)
18. כנראה שלתנאי ברמת השכלה זו היתה פעם הופעה יותר מרשימה (4)
20. הפייטרים שזכו לנצחון מלכים (8)
22. אולי יודע לעשות כסף, אבל במוסיקה הוא לא מי יודע מה (מ) (5)
24. המרכז שלי בצהל (3)
25. הפחתת במקצת את מכ־אוביה (4)
26. הנפח ביצע עבודתו למ־רות שהבהמה ככר מתה (4)
28. המשורר מופיע בתיאט־רון (4, 3)
29. לא חש בטוב בשובו מהרטוב (3)

מאונך

2. הביא ידיעה משמחת מהחי (3)
4. שיגע את השכל בהעברת ידיעות (4)
5. הגשש סגור עוד מתקופת הפלמ"ח (8)
6. מספר שורות שהוקדשו לאוקינוס שומם (6)
7. ישלמו עבור הבהמה בשעה טובה (4)
8. פחד מברוז? בחייך! (5)
9. ברכה: שמענו שהשחיין הגרוע נעלם (4, 3)
11. רק שתי נקודות מבר־קוביץ? זה מספיק (2)
12. בעקבותיהם בדיוק נמ־רץ, אבל לי זה לא משנה, (4, 5)
16. סרוב המופיע בדרך כלל לאחר הגילוח (4, 4)
19. המקורבים יודעים שה־משורר דוד אבידן אינו פיקנטי ולא מומלץ לשאול בעצתו (6)
21. צריך לשאוף לבצע או־תה (5)
22. עשו כמוך ב־25 מאוזן" (4)
23. פרנס באמונה (2)
24. אל איזה שר פונים בעניין ירק? (3)
27. בית של בר־מינן באדמה (3)

פתרון תשבצופן 2383

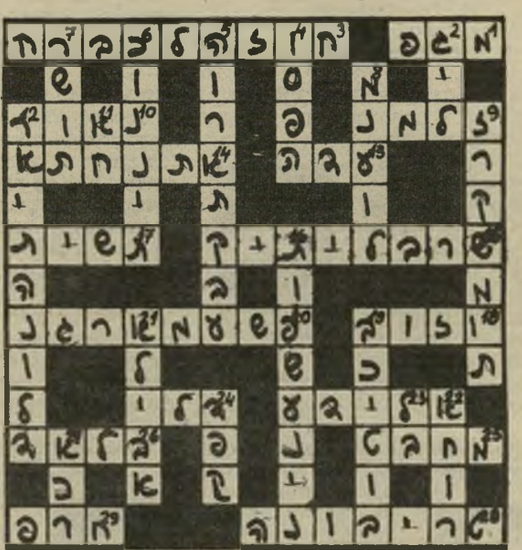

הורוסקופ

(המשך מעמוד 21)

האחד עם השני. הדקדקנות והכניסה לפרטים של העקרב עלולה להכביד על השור, למרות שהוא מסוגל ממש להעריץ את בן־זוגו על כישרונותיו ועל גישתו הרצינית לכל דבר. אך העקרב ידרוש מהשור לוותר על נוחיותו, וזה לא יהיה מסוגל לכך. הגישה למין גם היא שונה מאוד, השור אינו מחפש התנסויות חדשות לבקרים, ואילו העקרב סקרן ומחפש חידושים והמצאות בנושא זה.

קשת עם שור

הם מאוד שונים האחד מהשני, ובכל זאת די טוב להם ביחד. לשור קשה להבין את תפיסת־העולם של הקשת, אך הוא נהנה מהשיחות האינטלקטואליות ומהשקפת־העולם הרחבה של הקשת. חוסר־הרכושנות של הקשת מדהים את השור ומושך אותו אליו, זה שהקשת לעולם אינו דואג למה שיקרה בעתיד, נוסך בשור ביטחון ומוסיף לו אופטימיות ושלווה. השור נותן לקשת הרגשת יציבות ושקט, ובכל זאת חייהם המשותפים לא קלים בגלל חוסר הבנה בסיסי ביניהם, משום שהצורך החזק של הקשת לחופש ולעצמאות כמעט פוגע בשור.

גדי עם שור

גדי ושור מאוד מתאימים האחד לשני, שניהם משתייכים לקבוצת מזלות האדמה, וגישתם לחיים די דומה – אם כי השור יותר שליו ויותר בטוח, וזה בדיוק מה שנחוץ לגדי. השור מרגיע אותו ומעודד אותו, בכל פעם שהוא נתפס לחרדות וחששות באשר לקשריו עם אנשים אחרים. השור מסוגל לתמוך בגדי ולדחוף אותו קדימה, כשהוא מאבד את בטחונו העצמי.

דלי עם שור

הם לא מתאימים במיוחד, כאן שוב מתנגשים האוויר והאדמה, ולא מסתדרים האחד עם השני. השור נבהל מהמוזרויות והשגיונות של הדלי, והדלי אינו סובל את ההגבלות שמגביל אותו השור. הוא לא מוכן להיות שייך לאדם אחד, הוא ידיד של כולם וכולם מקבלים את אותו היחס. השור רוצה להרגיש שמתייחסים אליו בלבד, הוא לא מוכן להתחלק עם אחרים. כל זה מביא למתח ולחרדות, ואיש משניהם אינו נהנה מהקשרים.

דגים עם שור

די נוח להם האחד בחברת השני. השור נהנה מהתלישות וחוסר־המציאותיות של בן דגים, והדגים נמשך למזג הטוב של השור. כשעליהם לחיות ביחד, זה לא תמיד הולך. הדגים נתפס לדברים קטנים ונעלב מכל דבר, ובעיני השור אלה הם דברים שטותיים וחסרי־חשיבות. גם התלונות הבלתי־פוסקות של הדגים לא מזיזות את השור משלוותו, וזה עלול להביא את הדגים עד דמעות.

טלה עם שור

שור וטלה זה צירוף לא מוצלח. האימפולסיביות וההרפתקנות של הטלה מעצבנת ומרגיזה את השור, שאוהב לתכנן כל דבר מראש ולחיות בשיגרה קבועה ובלתי־משתנה. הטלה עלול להשתעמם ולהרגיש חנוק ליד השור. זה יביא אותו להתנהגות מרדנית, דבר שהשור לא יסבול. מה שיכול לקרות הוא, ששניהם יהיו עסוקים בתיכנונים איך להתנקם האחד בשני – ואיש מהם לא יהיה מרוצה.

בעיות ולבטים בחיי המין

מאת

ד"ר מרדכי זידמן

הוצאת רשפים

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור

★ קורסים
ספרות נשים - קוסמטיקה - פדיקור מניקור
הוצאת שיער בחשמל לצמיתות (אפילציה)

★ סלון ומכון יופי
מסרוקות, תספורות, החלקות, סלסל, צביעות, פסים, טיפול פנים, איפור, הוצאת שיער לצמיתות (אפילציה) ובשעוה

★ הכנת כלות
* מחירים עממיים * שרות מעולה

דיאנה

1983

ת"א, דיזנגוף 190 (יהפת 4) 226066, 229388

הרקורד של אופל. אופל רקורד

פנים חדשות באולם התצוגה

את אופל רקורד כמעט ואין צורך להציג.
אנו מציגים רק את החידושים שלה.
לבחירתך 2 דגמים: סטנדרט ולוקסוס.
בנפח מנוע 1800 סמ"ק (90 כ"ס O.H.C) ו־2000 סמ"ק (100 כ"ס), נוסף על ה־1700 סמ"ק המוכרת.
חסכון ב־15% בצריכת הדלק לעומת הדגם הקודם.
הוצאות אחזקה נמוכות יותר.
מיבנה אוירודינמי משופר.
תיבת הילוכים חדשה (4 הילוכים עם אפשרות ל־5 הילוכים) או הילוכים אוטומטיים+ הצתה אלקטרונית, אביזרי נוחות רבים וגימור מהודר.
אפשרות להגה כח בדגמי 1800 ו־2000 סמ"ק.

מאז 1953 נמכרו 6.8 מיליון מכוניות אופל רקורד!

OPEL REKORD

GM OPEL ליאו גולדברג בע"מ

משרד ראשי: ת"א, דרך פ"ת 65; דרך פ"ת 86, טל. 251374. **חיפה:** דרך יפו 132, טל. 04-528285-7, **ירושלים:** שלומציון המלכה 15, טל. 231798, 02-234536. **סוכנים: חיפה:** בית המכונית, יפו 19, טל. 04-512251 **נתניה:** מכונית נתניה, סמילנסקי 24, טל. 053-39423, **נצרת:** בישארה יוסף סרוגי, רח' פאולוס השישי 56, טל. 065-54677. **באר-שבע:** רכב נו שושן, רמב"ם 13, טל. 057-70527

מכתבים

מיכתב גלוי לשר־הפנים

ב־25 באפריל פורסם בידיעות אחרונות ראיון שנערך איתך בניו־יורק. בין השאר אמרת: "פורסם בארץ כאילו מנעו מאיתנו להיכנס לבית־הספר היהודי במילאנו, וזאת בשעה שכלל עוד לא הגיע מועד הביקור. בסוף ביקרנו בבית־הספר, אבל את ההודעה הקודמת כבר אף אחד לא טרח לתקן."

את הידיעה שאתה מתרעם עליה מסרתי אני, ככתב ידיעות אחרונות במילאנו. לכן ברצוני לשאול אותך כמה שאלות, לריענון הזיכרון:

● האם שכחת ש־700 מתוך 900 התלמידים בבית־הספר חתמו על עצומה נגד ביקורך, כמה ימים לפני שבאת למילאנו? האם שכחת שרוב התלמידים לא הופיעו ללימודים ביום ביקורך?

● האם שכחת שכמה עשרות בני־נוער צעקו לך בוז בכניסה לבית־הספר? האם שכחת את כל תיגרות הידיים שפרצו במהלך נאומך?

● ומעל לכל — האם שכחת את הבזיון הגדול בסיום הערב, כשאותו

שר־פנים בורג
בקריקטורה של מושיק ב־דבר"

חלק בקהל שהתנגד לדבריך עמד דום ושר ההימנון, כדי לקטוע את דבריך ולסיים בכך את הטקס?

לכל הדברים האלה אתה קורא „קבלת־פנים יפה מאד". שיבושם לך.

יצחק ניסים,
מילאנו, איטליה

● ● ●

תהי יפה ותשתקי!

על השערוריה בטקס בחירת מלכת היופי („העולם הזה" 2383).

התנהגותה של ענת צחור הרגיזה אותי והרתיחה אותי. כינויי הגנאי שהיא הטיחה במלכה, שימעונה הולנדר, הם הוכחה לכך שהיא לא היתה ראויה כלל להיות משובצת בתחרות. הצעירה הבטוחה כל־כך שהיא חכמה, יפה ומוצלחת מהמתחרות האחרות, שכחה את הכתוב: „יהללך זר ולא פיך."

אני מקווה שיהיה לה האומץ להתנצל לפני המלכה על דיברי הבלע שהשמיעה נגדה.

יצחק לזרוביץ, הרצליה

האם השתינה ענת צחור על בגדיו של שותפה לדירה או לא? האם הכניסה אחר־כך את הבגדים המלוכלכים למקרר או למגירה? אלה בוודאי שאלות נכבדות.

אך שאלה לא פחות חשובה היא: מי זקוק בכלל לתחרות מלכת היופי? נשים — בוודאי שלא. הטקס הגברי, שבו מודדים ושוקלים את גופן של הנערות, משפיל כל אשה בת־דעת. המסר שבו הוא פשוט: תהי יפה ותשתקי!

רוחמה שחר, חיפה

● ● ●

אוננות ושעות

בראיון איתו („העולם הזה" 2377) טען הסכסולוג ד"ר ריצ'רד קורנהאוזר את ההיפך מאשר נכתב.

הטענה שאוננות „מדכדכת, מדפרסת וגורמת להרגשה של תיסכול" היא חסרת־יסוד ואיננה נכונה. מקורה, כנראה, בתפיסות עתיקות־יומין, שלפיהן המין נועד רק כדי לקיים „את מיצוות פרו־ורבו" ועיסוק מיני אחר הוא פסול, מלוכלך ודוחה.

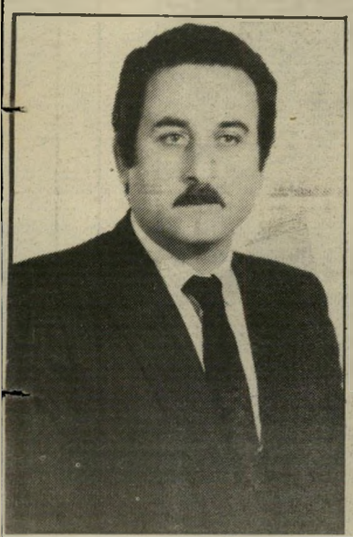

קורא ניסים
„קבלת־פנים נאה"

מכאן ואילך הדרך היתה קצרה להחדרה שיטתית של ריגשות־אשמה ופחדים, שאוננות גורמת לדיכאונות או למחלות ממחלות שונות.

יואב שילוני, ניו־יורק

● הד"ר קורנהאוזר ציטט השקפה רווחת כדי להתווכח איתה ולפסול אותה, וקבע בפירוש שאוננות אינה מזיקה כלל. בשל אי־הבנה מצערת של המראיינת נרשמו הדברים מפיו אחרת. עם הקוראים ואיתו – הסליחה.

● ● ●

זוארץ אינו מעורר זעם

במדור „תשקיף" („העולם הזה" 2382) הופיעה ידיעה אחת תחת הכותרת: „מינוי מוטעה ב־ערים".

כדורגל משקספיר

אסיר בכלא שאטה מבקש חברה לעט.

אני אסיר בודד במרינה, יליד תל־אביב, בן 35. ברצוני להכיר חברה לעט דרך העולם הזה.

הדברים האהובים עליי: ספורט, פסיכולוגיה, פילוסופיה, ספרות, כדורסל, כדורגל, קרימינולוגיה. הסופר ויליאם שקספיר אהוב עליי במיוחד.

דוד לוי סימן־טוב,
כלא שאטה

מכיוון שהידיעה התייחסה ליושב ראש סיעת תכלת־לבן בבאר־שבע, מצאתי לנכון לברוק את אמיתותה. מבדיקה שערכתי התבררו לי הפרטים הבאים:

● חברת ערים אינה חברת בינוי,

(המשך בעמוד 26)

אפשר להשיג את
העולם הזה
ביום שלישי בערב.
בתחנה המרכזית
בתל־אביב

תן טרמפ לחייל

זר חסכון הוא

בלבדי לבנק הפועלים.

זר חסכון הוא

שילוב יתרונותיהן של שלוש תכניות חסכון ביחידת חסכון אחת.

זר חסכון הוא

שני מסלולי חסכון לפי בחירתך:
חסן רב תכליתי מטמון ברירת ריבית ומטמון צמוד דולר,
או **חסן רב תכליתי מטמון ברירת ריבית ומטמון 2000.**

זר חסכון.

תכנית המאפשרת לך **גמישות** בהפקדות, שילוב של הצמדה **למדד**, הצמדה **לדולר** וברירת ריבית - בתכנית אחת, **ביטוח חיים** בהתאם לתכנית שבחרת וגמישות מירבית במשיכת כספי החסכון.

בוא לגדול איתנו.

בנק הפועלים בע"מ

אבנת | קרמון | שיפרין | נעמן

מכתבים

(המשך מעמוד 24)

כפי שהוגדרה בידיעה שפירסמתם, אלא חברה לפיתוח עירוני.

● יושב־ראש סיעת תכלת־לבן בבאר־שבע, יצחק זוארץ, אינו סגן מנהל החברה, כפי שפירסמתם, אלא עובד בה כפקיד מכירות במרחב באר־שבע.

● סגן ראש־הממשלה לא מינה איפוא את זוארץ לתפקיד שייחסתם לו, ולכן גם אין בסיס כלשהו למידע שמסרתם על היעדר כישורים כביכול, או על זעם השורר לכאורה בקרב אנשי־המיקצוע בחברת ערים.

הידיעה שפרסמתם נמסרה לידיכם כנראה על־ידי מקור בלתי־אמין.

מוטי שילה,
דובר סיעת תכלת־לבן,
בית ז'בוטינסקי, תל־אביב

● ● ●

שובניזם גברי —

מפי אשה

נשות „העולם הזה" — בעד או נגד נשות הטלוויזיה?

תמהתי לקרוא בהעולם הזה (2383), עיתון המתיימר להיות ליברלי, את הכתבה „הנשים שהתחתנו עם הטלוויזיה."

הכתבה, שנכתבה על־ידי אשה — שולמית יריב — מצטיינת בשובניזם גברי מן הסוג הגס ביותר. לא הבנתי במה עוזרים התיאורים „מרביתן אינן מצטיינות בהופעה חיצונית יפה מגדר הרגיל" ו„שאפתניות ללא תקנה" לתוכן הכתבה. לא ראיתי איזה פסול מצאה הגברת יריב בכך שנשים שהן לא יפות במיוחד ורווקות, ממלאות את בניין הטלוויזיה. במיוחד לאור העובדה שבאותו גליון כותב העורך הנכבד, אורי אבנרי, במדור קורא יקר על הגברת יריב, שהיא עצמה גרושה כבר פעמיים ונשואה בשלישית, ועל העובדה שרבות מחברי מערכת העולם הזה הן נשים.

אולי מה שהרגיז את מחברת כתב־הפלסתר הזה נגד נשות הטלוויזיה הוא עצם עובדת היותן נשים?

שרה נתן, ירושלים

● ● ●

מגרשים

8.5 דולר למ"ר: למכירה מס־פר מוגבל של מגרשים, בני 600 מ"ר נטו כל אחד, ב־—5,000 דולר * ! תשלום ראשון במזומן:—1,500 דולר בלבד!!! היתרה בתשלומים חדשיים של —250 דולר. לא יאומן, נכון? אבל עובדה! המגרשים — באלקנה ו', 5 ק"מ מהקו הירוק, 15 דקות נסיעה מ...אתה כבר יודע... לקבוצות מאורגנות (מ־10 אנשים) — הנחה של 250 דולר למגרש. (* לא כולל מע"מ ופיתוח).

מודעה ב„ידיעות אחרונות"
6.5.83

חברות בניה ביו"ש מכרו שטחים שלא היו ברשותן

החברות פנו למוסדות בבקשה לשטחים נוספים כדי „לצאת מן הבוץ"

כותרת ב„מעריב"
10.5.83

לחקות באבונים, אך טרם התעלתה לרמתם.

מצבה של ממשלת־ישראל בלבנון הוא כמעשה באותו הקוף שחשק באגוזים שהיו נתונים בכד בעל צוואר צר: הכניס הקוף את ידו לכד ותפס באגוז, אבל מכיוון שכף ידו היתה קמוצה מסביב לאגרוף, לא יכול היה מוכן בשום אופן לשמוט את האגוז וכך להיחלץ מן המלכודת שאליה הכניס את עצמו.

תכונה זו של הקופים ידועה גם לציידים אפריקאים, והם מנצלים אותה לציד באבונים וקופים אחרים.

ההבדל היחיד הוא, שממשלת־ישראל מחזיקה באגרופה אגוז רקוב בתוך כד של זכוכית, וגם אם תצליח להשיגו על־ידי שבירת הכד — הוא אינו ראוי לאכילה.

גידעון כהן, גבעתיים

● ● ●

נתיב היסורים

סיסמת־הקרב של העובדים באחד במאי לפני 100 שנה היתה קיצור יום־העבודה ל־8 שעות. היום צריכים העובדים להיאבק נגד התחבורה הציבורית.

לא אחת דובר על קיצור שבוע העבודה לחמישה ימים: על התחלת העבודה בשעה 8 וחצי בבוקר וסיומה שעה אחת מאוחר יותר מאשר היום.

ללא ספק, תהיה הקלה רבה לציבור העובדים, העושה את דרכו בוקר־בוקר בתחבורה הציבורית, שאינה מצטיינת כלל וכלל בטיב השירות שהיא נותנת. היום על העובדים לצאת מביתם שעה לפני המועד, להמתין זמן רב בתחנות האוטובוסים ולעבור את נתיב היסורים של הצפיפות.

צימצום מיספר הפעמים בשבוע שעל אדם לצאת מביתו לעבודה, ודחיית השעה שבה מתחילים לעבוד בחלק ממקומות־העבודה יגרמו לפיזור שווה יותר של העומס על התחבורה, וכך ייחסכו זמן, צפיפות ומתח.

יוסף פינחסי, רמת־גן

● ● ●

עוד 500 שנה

כיצד להתגבר על כוח הגרוויטציה?

בימים אלה חלפה החללית האמריקאית פיוניר 10 על פני הכוכב פלוטו, שהוא הכוכב הרחוק במערכת השמש. פירוש הדבר, שמערכת השמש ידועה לנו, פחות או יותר. זו ידיעה רי מעשית, ומדעני־החלל יכולים לרשום לזכותם את ההישג המרשים.

הישגי המדע עד כה מעלים מייד את השאלה: מתי ינחת האדם על כוכבי הלכת הקרובים — מארס (מרס) וצדק (יופיטר)? ההתקדמות בכיוון זה היא איטית ביותר, בשל ההוצאות האסטרונומיות (תרתי משמע), הכרוכות בכך. עד כה השקיעו הממשלות בתוכניות החלל רק משום תיקוותן שהדבר יקדם מטרות אסטרטגיות, או את יוקרתן.

אפילו אם יימצאו התקציבים בדורות הבאים והאדם ינחת על כוכבי הלכת, שרירה וקיימת השאלה, כיצד יצליח האדם להתגבר על כוח הכבידה (הגרוויטציה) של השמש.

זה עניין לעוד 500 שנות מחקר ומאמצים.

שימעון אפרתי, חיפה

היתי אידיוט

קורא פרידלר
בנקרוט בבורסה

ב־83 לא ידעתי מדוע / עקבתי שבוע אחרי שבוע / בבורסה. אחרי המניות / ולא ידעתי איזו לקנות / אולי נחושתן / או ארגמן / פרהפס לודזיה / או אוצר לתעשיה / מייבי של וולפסון / או אולי פוליגון / או אפ־שר גאר טפחות / או כלל תעשיות.

היתה לי גם פרופוזיציה / יעצו לי לקנות פניציה / אחד הציע לי דיסקונט / אחר אמר לי דיסקונט / פאשאל ואנטי. רציתי בסוף לקנות אליאנס / אמר לי חבר: „זיי נישט קיין שוואנץ!"

וכך עברתי מאלקו לאמישר / ומדובק למטעי הדר / מפולגת לשמן / ומרסקו לירדן.

רציתי אפילו לקנות נפטא / אמרו לי תקבל. „זאפטא" / הכל רציתי לקנות / משום מה נורא שמחתי / אבל שאין לי כסף — / זה פשוט שכחתי.

הירהרתי והירהרתי / ופיתאום נזכרתי / ולעצמי אמרתי: / „יש כסף!" את דיתי מכרתי.

התחלתי לנוע כמו טנק / רצתי יום־יום מבנק לבנק / ואחרי הרבה התלבטויות / ידעתי מה לעשות / סוף־סוף עליתי על הגל / והחלטתי לקנות בל"ל.

הסוף ידוע לכל / יותר טוב לא לשאול / אני פשוט בנקרוט / כי הייתי. לא עליכם, אידיוט / מהכסף שלי נשאר פסולת / כי בבורסה היתה מפולת.

מוסר־השכל מן הנ"ל / אם אתה אביון ודל / שב בבית בנחת בכורסה / ואל תחפש מטמון בבורסה.

ברל פרידלר, הרצליה

אגוז רקוב

ממשלת ישראל מנסה

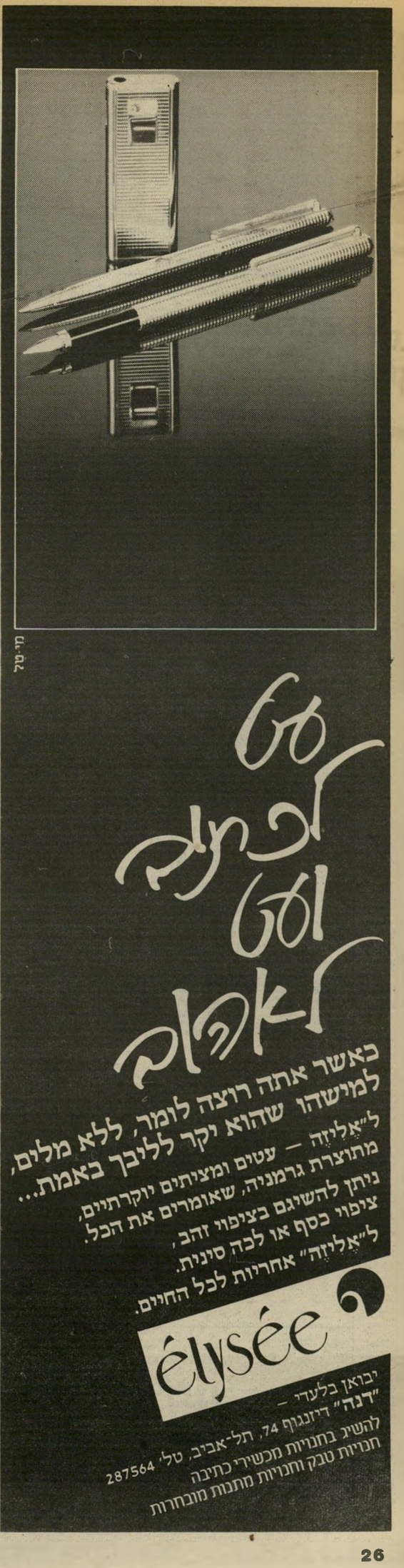

אלקטרה

מבצע מאי

6 תשלומים-אספקה תוך 60 יום.
הנחה מיוחדת למשלמים במזומן.

אל תזינו!

כל המזגנים נמצאים באלקטרה!

היכנס אל אחד מסניפי אלקטרה ותמצא את המזגן המתאים בדיוק לצרכיך. מזגן לכל מזג! מזגני חלון M.E.R. ו־M.S.R. מזגן E.R. הסיילנטאיר המפוצל וג'וניור — ההפתעה המרעננת! מזגן קטן עם בצועים גדולים, להתקנה עצמית.
מזגני האויר של אלקטרה מיוצרים ומשווקים בכל מידה ובכל עוצמה. לבית, למשרד, לחנות או למפעל.
מזגני אלקטרה — חמום וקרור בסבוב כפתור. בשקט, ובצריכת אנרגיה מינימלית!

אלקטרה. שרות נאמן.

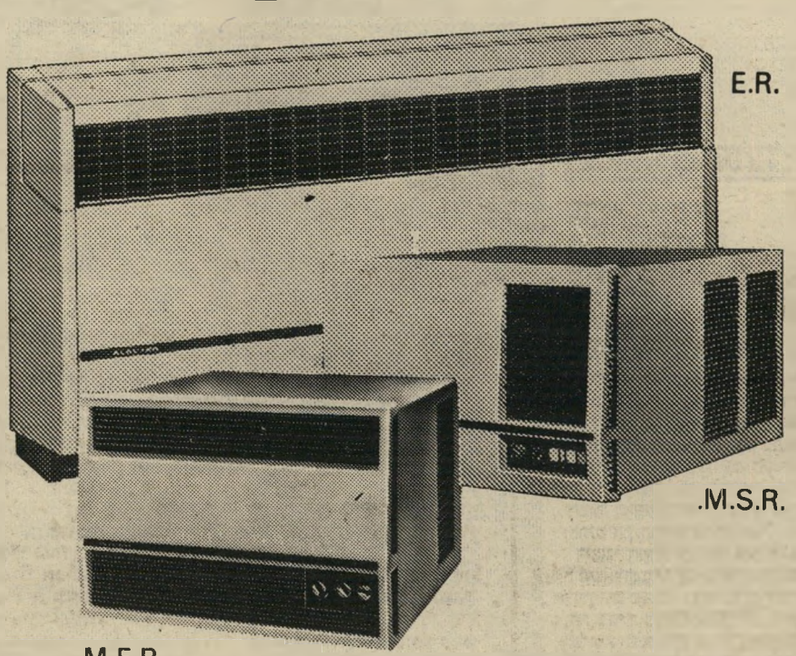

סניף ת"א:
דרך פתוז־תקוה 19, טל':03־614631.
דיזנגוף סנטר, טל':03־298987/8/9.

סניף חיפה:
רח' הרצל 18/20,
טל':04־570870; 04־670009.

סניף נתניה:
שד' בנימין 18,
טל. 053־33133, 053־33486

סניף ירושלים:
מרכז כלל,
טל':02־227852; 02־222475.

סניף באר־שבע:
החלוץ 96, טל':057־72211.

סניף אילת:
מרכז מסחרי ע"ש רכטר,
טל':059־72933.

אלקטרה
מקבוצת כלל תעשיות

אנשים בעולם

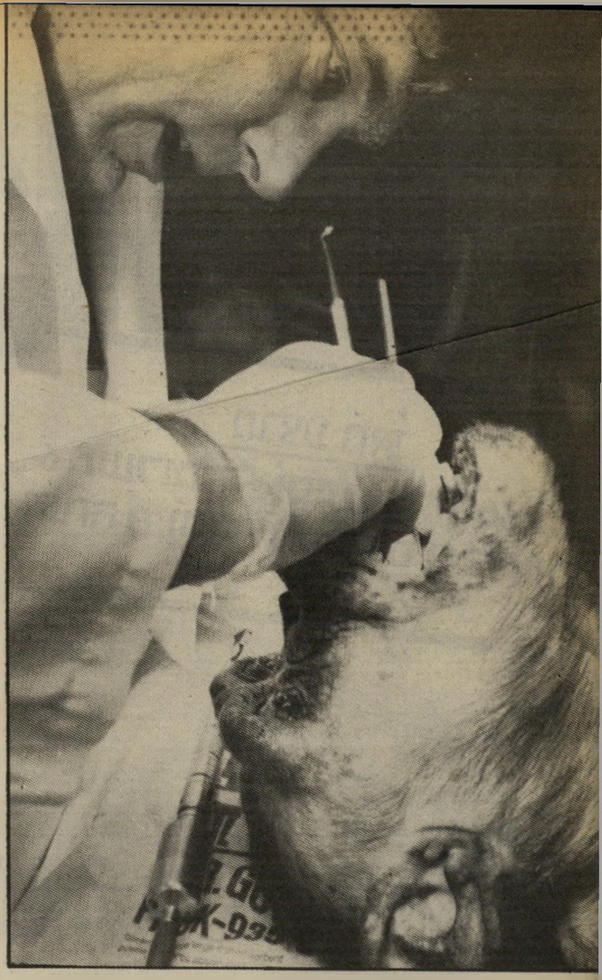

טרי מאיירס: הרדמה כללית מומלצת

אחרי התאונות הרבות שקרו בארץ כתוצאה מהרדמה כללית אצל רופא־שיניים, ניתן לחשוב שאין זה מינהג מומלץ. אף על פי כן, איש אינו בא בטענות לרופא **טרי מאיירס** כשהוא דורש להרדים את הפאציינטים שלו הרדמה כללית ויסודית. הסיבה — מאיירס הוא רופא־השיניים של גן־החיות בדטרויט.

בתמונה הוא מטפל בלסתותיו של שימפנזה שהורדם ל־35 דקות. אבל כשיש לו עסק עם נמר, למשל, הרדמה של שעתיים היא המינימום שעימו הוא מוכן להשלים.

ל״ד ד׳: מאוסטרליה באהבה

יורשי־העצר של הכתר הבריטי ממשיכים בסיור־הניצחון שלהם ביבשת האוסטרלית. לא זו בלבד שהעיתונות ממטירה עליהם, ובמיוחד עליה, שמות־תואר כמו ״יפה, עדינה, מתחשבת״, גם הילדים מתפעלים ממנה. בשעה שביקרה **דיאנה** במעון שבעיר־שדה הופתעה כאשר ילדה הגישה לה זר וברחה מבויישת עוד לפני שהנסיכה הספיקה להודות לה ולחבק אותה. גודלו של הנסיך **צ׳ארלס** שפר פחות. במישחק פולו נדחף על־ידי אחד הרוכבים מן הקבוצה השנייה ונפל מסוסו. מרוגז למדי גם מן הבוץ ומילמל: ״עכשיו יאמרו שאיני יודע לרכוב.״

ויקטוריה פרינסיפל: והתר לוקליר: מתחרה לפאמלה

פאמלה החסורה, אשתו של **בובי יואינג** מדאלאס, מוד־אגת מאוד: זה שקשה לה להביא בן לעולם כבר ידוע לכל. הרי היא כבר מתמודדת עם העניין שבועות על גבי שבועות על המסך הקטן ופיתרון עדיין אין. אבל זה לא חשוב. מה שחשוב הוא שהמקום שהיא תופסת בלב הגבר האמריקאי עומד בסכנה חמורה. היריבה היא גברת צעי־רה בשם **התר לוקליר**. היא שייכת לאופרת־סבון הרווחקת את רגלי דאלאס מן הצמרת, בשם שושלת.

הנבל שם הוא מגוולת (**ג׳ואן קולינס**) הגיבור הוא גיבורה (**לינדה אבנס**) והבנים הם בנות. אחת מהן היא התר לוק־ליר הנושאת את השם סמי־ג׳. ואם לא די בכך, הגברת ה־בלונדית הזאת מופיעה בסידרת טלוויזיה נוספת בשם טי ג׳יי הופר, שבה היא מגלמת שוטרת מצליחה. אז איך יכולה הגברת פרינסיפל לישון בלילות?

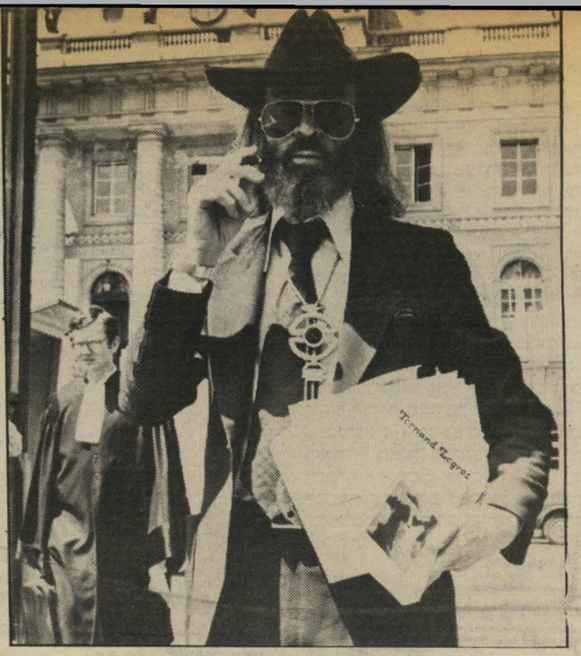

פרנאן לגרו: זיפן המאה ירד מהבימה

האיש שכובע רחב־שוליים כיסה את ראשו הקרח, ומחלפות ארוכות גלשו על עורפו, לבוש כמיליונר ומתנהג בהתאם, היה לאגדה בחייו. שמו **פרנאן לגרו**, והוא כונה על־ידי רבים „זיפן המאה".

הוא נולד במצריים לאב צרפתי ואם יווניה, גדל שם יחד עם **ז'ורז' מוסטאקי** ו**קלוד פרנסואה**, שהיו בני גילו, נכנס לעולם האמנות כרקדן, אבל עד מהרה עבר להתעניין בשיטחי אמנות משתלמים יותר.

החוק האמריקאי, אשר העניק פטור ממיסים לכל רכישה של יצירת אמנות, הדליק מייד נורה אדומה במוחו, והוא הפך לסוחר אמנות, אשר מילא את ארצות־הברית בציורים אימפרסיוניסטיים מלווים בתעודות שנראו כשרות למהדרין. הכסף זרם אליו כמים, העסקים הלכו והתרחבו, הוא שלח ידו בריגול ובמימכר נשק, היה בנקאי ומיופה־כוח של כמה מדינות אפריקאיות, עד אשר התברר כי הציורים שמכר היו מעשה ידיו של זייפן מהולל בשם **אלמיר ד'אורי** (שהתאבד לפני כמה שנים), ובאשר לתעודות־ההכשר — אין איש יודע בדיוק כיצד הושגו.

לגרו הושב בשנת 1979 בכלא, וקיבל שם שנתיים מאוחר יותר ברכות לשנה החדשה מה**נשיא רגן** (מדוע, זה לא ברור).

כשיצא מן הכלא הסתבר לו שלא נותרה לו אף פרוטה מההון שהוערך על־ידי מומחים ב־200 מיליון דולר. מכל האוצרות נשאר עם רולס רויס, ובלי די כסף כדי לקנות את הדלק הדרוש להסעתו. אולי מרוב עצב, ואולי מתוך סיבות לא ידועות בציבור, נודע זמן קצר אחר־כך שלגרו הלך לעולמו, בגיל 52 כלבד. ארוסתו, הזמרת **מריה וינסן**, בישרה על כך לעולם. אך עם איש כמו לגרו, לעולם אין לדעת.

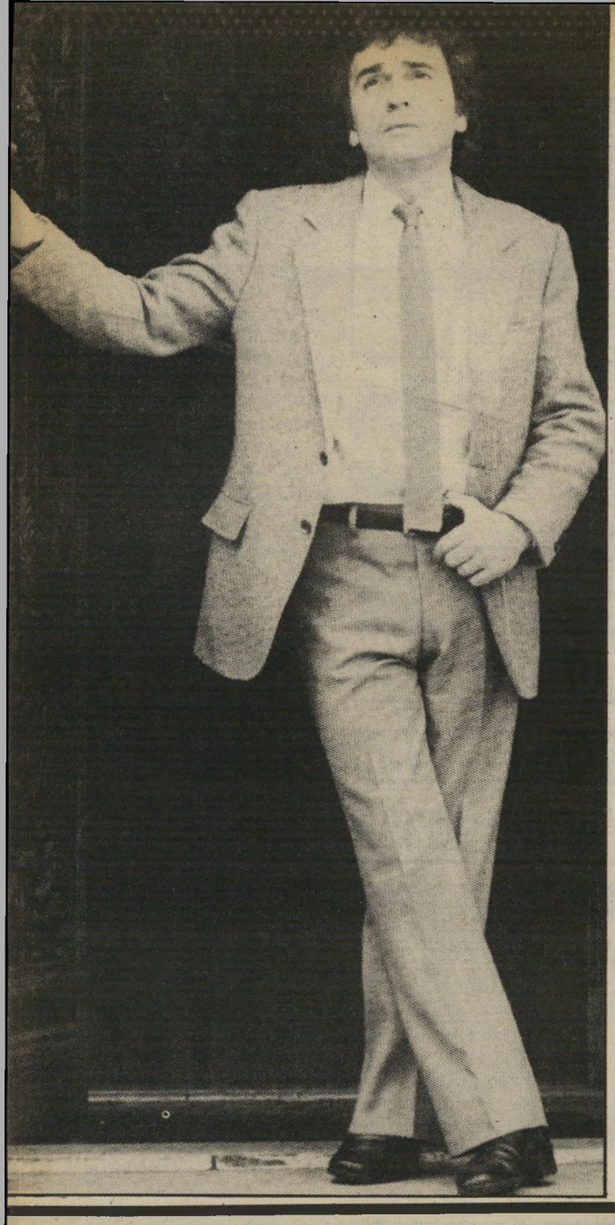

דאדלי מור: זיכרונות ילדות עצובים

אם **דאדלי מור**, סמל־מין בגובה 1.60 מטר ניראה עצוב ומדוכדך בתמונה זו, הסיבה היא כנראה זיכורונות־ילדות. „בשעה שהלחנתי את המוסיקה לסרט שישה שבועות זלגו דמעות מעיניי, כי הסיפור על הילדה החולה בסרטן בסרט הזכיר לי את ילדותי שלי."

לא שמור היה חולה במחלה ממארת, חלילה, אבל הוא היה קטן־קומה ומצומק למן היום הראשון להיוולדו וסבל מפגם ברגלו, שהצריך שורה ארוכה של ניתוחים. „באותו זמן הרגשתי שכל העולם שונא אותי. בבית־הספר הייתי הילד שכולם ירדו עליו." הוא מוסיף ומספר שאמו, אשר לא יכלה להשלים עם נכותו, אף הירהרה לרגע שמוטב היה אילולה נולד. וכאשר גדל, התקשתה להחליט אם היא רוצה להיות לו למגן מפני החיים או כוח מרכבן שימריץ אותו להתגבר על כל המיכשולים.

אבל מור אינו שוכח. ואולי כדי להתנחם ולפצות עצמו על העבר הוא מחפש לעצמו חברה של נשים בלונדיות, זוהרות וגבוהות ממנו בהרבה. אחרי שהיה נשוי לשחקנית **סוזי קנדל** ואחר־כך לשחקנית **טיוסדי ולר**, שאף ילדה לו בן, הוא חי היום עם השחקנית **סוזן אנטון**, הגבוהה ממנו ב־20 סנטימדים. על נישואין הוא אינו רוצה לשמוע עוד. „איני תומך נלהב במוסד זה וילדים איני רוצה עדיין," הוא טוען. אולי זו תוצאה של זיכרונות הילדות.

חקירה מיוחדת

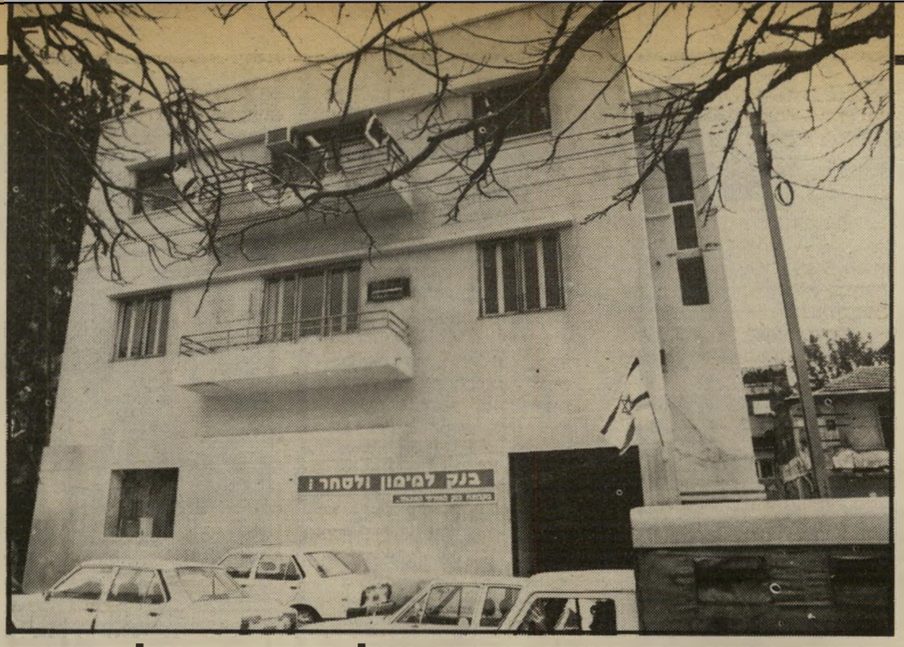

בבית צנוע זה שוכן מרכז של בנק — על הנסים והנפלאות המתרחשים בו סיפר המשקיע לבלש הפרטי השתול, בשיחה שהוקלטה שלא בידיעתו

מניין הון לאיש זה

הבורסה לניירות־ערך בתל־אביב לא ירדה מהכותרות. היא פשוט החליפה כתובת מרחוב אחד־העם, שם ניצב בניינה החדש, היא עברה לתקופת מה לרחוב וייצמן, שם שוכן בית־המישפט המחוזי.

אחת הפרשיות המרתקות, הקשורה להתמוטטות השערים בבורסה בשלהי חודש ינואר השנה, נוגעת לשני משקיעים אלמונים, מתיתיהו ("מתי") ששון ואריה בוכוולד.

השניים תבעו את הבנק למימון סחר, שמישרדו היחידי שוכן ברחוב שדרות־רוטשילד בתל־אביב, בסכום של כמעט 200 מיליון לירות — סכום־עתק לכל־הדיעות.

השניים, כמו רבים אחרים, ניהלו את תיקי־השקעותיהם דרך סניף מיוחד זה של הבנק, הקשור לקבוצת בנק המזרחי. לסניף זה יצא שם של מקום נוח למשקיעים, הווכים שם לטיפול אישי ול„אפים" טובים מהיועצים. הבנק התמחה בניהול תיקי השקעות בבורסה.

לפני המפולת, היה לשניים בחשבון בבנק 330 מיליון לירות.

בכתב־התביעה שאותו הם הגישו לבית־המישפט, הוא גם נגד רנית, שהיא חברה לניהול קרנות נאמנות, נגד קרן רונית, שהנאמנה שלה היא רנית ונגד רואה־החשבון אליעזר פישמן מתל־אביב, שותפו של יוסי ריגר, בניהול מישרד יורפל, בדי־זנגוף־סנטר בתל־אביב.

להתחיל מאפס

ששון ובכוולד פירטו בכתב התביעה סיפור מרתק, שממנו עולה כי הם נפלו קורבן לפקיד בנק בשם אלי קירשטיין, מנהל מחלקת ניירות־הערך של הבנק, ואחר־כך רומו על־ידי גורמים בכירים בבנק.

התביעה נגד רנית, רונית ופישמן נמחקה על הסף לפני שבועיים. התביעה נגד הבנק תמשיך להתברר.

השאלה הראשונה שעניינה לא רק את הציבור, אלא גם את משקיעי הבורסה הכבדים, היתה מי הם באמת ששון ובוכוולד.

כתב־התביעה הוגש בשם סלימה מתיתיהו, אמו של מתי ששון. היא

שוחד לפקידים גניבות מחשבונות של אחרים ושוחד מיני

ובוכוולד היו בעלי־החשבון. לששון היתה בו זכות חתימה כמיופה כוח של אמו.

בוכוולד וששון הם בשנות ה־30 לחייהם. בוכוולד, יליד הארץ, שהה במשך שנים בקנדה, שם הוא למד מחשבים. הוא התחתן בחו"ל וחזר לארץ עם אשתו, התגורר בדרום הארץ ואחר־כך, לפני כשש שנים, עבר להתגורר בתל־אביב. הוא עבד כמרצה למחשבים בבאר־שבע.

בוכוולד הוא טיפוס נחבא אל הכלים. הוא מתלבש בפשטות, נוסע באוטובוסים ולא מפגין בהתנהגותו שהוא בעל תיק־השקעות כבד ביותר.

את מתי הוא הכיר באמצעות אחיו, דויד. זה הכיר את בוכוולד באקראי במישרד תל־אביבי.

לכל אחד מהם נאמר שהשני הוא איש־עסקים רציני.

דויד ששון חיפש שותף לעסקיו חובבי־העולם. הוא ישב זמן רב באיראן, נדד במקומות שונים ברחבי העולם, ועתה הוא עושה עסקים בקאהיר.

בוכוולד לא ה.להב מסוג עסקים זה. ב־1977 הוא גילה את הבורסה ואת היתרונות הגלומים בה, והעדיף אותה על פני נסיעות לטהראן. דויד הציג אותו לפני מתי, צעיר רזה, מהיר דיבור ובעל תווי־פנים צרים.

מתי, שהודה כי הוא התחיל מאפס ועשה כסף רב בחמש השנים האחרונות, הפך לידי ימינו של בוכוולד. בין השאר הקימו השניים חברה ליצוא ויבוא ממצריים, אך היא לא הותירה את רישומה בשטח זה.

השניים נהגו לבקר כמעט מדי יום בבנק למימון ולסחר, והם התנהגו שם כבני־בית. גם בפסז' תמר, מקום מישכן הבורסה הישן, הם היו אורחים מכובדים. הם נחשבו בעלי מידע רציני ביותר ומהימן, ועל־פי כתב־התביעה שהם הגישו הם טוענים שהם בלבד היו בעלי ניירות־הערך שבחשבון המשותף, ושהם לא ניהלו תיקי־השקעות של לקוחות.

למרות שבין הרחובות רוטשילד ואלנבי בתל־אביב הם היו מוכרים, נמנעו השניים מלהגיע לכותרות או לטורי רכילות, כלכלית או חברתית. נסיונם לשמור אל אלמוניותם רק הוסיף להילה שהקיפה אותם.

מסיבה זו זקפו רבים את גבותיהם כאשר התברר שהשניים החליטו לתבוע את הבנק בבית־מישפט ולא לסגור את התביעה בבוררות פנימית. פירטי התביעה הגדילו את ההפתעה עוד יותר.

„בשורה משמחת"

אך הבנק לא שקט על שמריו. הוא הכין לשניים הפתעה אמיתית, שהעבירה את הפרשה מדיון בתיק אזרחי המחזיק, לחקירה במחלקה לחקירות הונאה של המטה הארצי, ולבדיקה מקיפה של מחלקת־החקירות של מס־ההכנסה.

איך זה קרה בעצם?

סיפר ששון:

ביום הרביעי, ה־19 בינואר, בשעה 5 אחרי־הצהריים, פנה קירשטיין

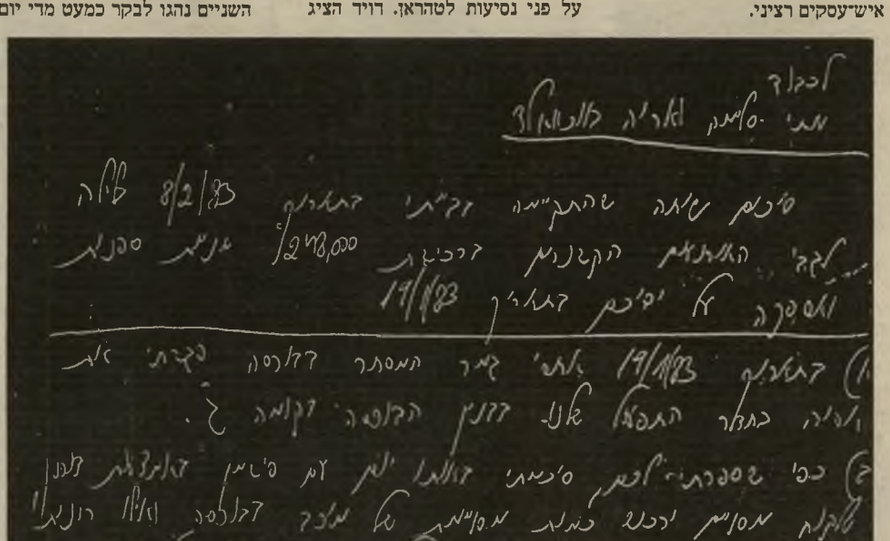

הסכם באישון לילה

החלק הראשון במיכתבו של אלי קירשטיין, מנהל מחלקת ניירות־הערך ב־בנק למימון ולסחר", שניתן לשני המשקיעים מתי ששון ואריה בוכוולד ב־8 בפברואר, אחרי שכבר הובטח להם שחשבונם לא זוכה בתעודות השתתפות מקרן „רונית". במיסמך הכתוב בכתב־ידו של אלי קירשטיין, הסביר הפקיד מדוע הוא עשה מה שעשה.

לבוכוולד בנציון הבורסה לניירות־ערך. הוא אמר לו שידוע לו כי לבוכוולד יש כספים רבים המושקעים בתפ"סים והציע לו עיסקה.

בידי הבנק למימון ולסחר היתה והציע לו עיסקה.

בידי הבנק למימון ולסחר היתה כמות גדולה של מניות ספנות והספקה א' 0.5. לטענת קירשטיין, גם הבנק וגם רנית לא היו מעוניינים להחזיק את כל כמות המניות. קירשטיין הסביר, שלמחרת מתכוונת החברה לספנות והספקה להציג בבורסה רווחות כספיים מצויינים, וכן להודיע על חלוקת 250 אחוז מניות הטבה. קירשטיין ביקש, בשם הבנק, שבעלי החשבון יקחו לכמה ימים 248,000 ערך נקוב של מניות, בשער 8040. חשבון חוייב ב־199,890,480 לירות.

קירשטיין הוסיף, שביום הראשון, ה־23 בחודש ינואר, יקנה הבנק את

המישטרה ומס ההכנסה נכנסו לחקירתה של העיסקה הענקית

המניות בחזרה, והבטיח שאם המניות יעלו על־פי התחזית, יזוכה חשבונם המשותף, ואם חלילה ירד ערך המניות — יזוכה החשבון של סלימה מתיתיהו במלוא הסכום שבו הוא חוייב.

בוכוולד ואמו של ששון יצאו עור קודם לכן מכל השקעותיהם בשוק המניות, משום שסברו כי בשוק קיימים מחירים לא הגיוניים. אך קיומה של עיסקה ודאית כל־כך, שניתן בה רק להרוויח, קסמה לבוכוולד.

330 מיליון?

עוד באותו מעמד, אחרי השעה 5, צילצל קירשטיין בנוכחות בכוולד לדורון אהרוני, מנהל חברת ניירות־ערך סגולה שבשליטת בנק המיזרחי והקשור מאוד לקבוצת ריגר־פישמן והודיע לו: „יש לי בשורה משמחת בשבילך. הורדתי לך 248,000 ערך־נקוב של מניות ספנות והספקה". אחר־כך פגשתי אף אני את קירשטיין, והוא אמר לי כי זוהי הזדמנות טובה להרוויח כסף בזמן קצר.

העיסקה בוצעה. ביום החמישי ניתנה ההודעה המובטחת לגבי חברת ספנות והספקה בדבר חלוקת מניות־הטבה, והדו"חות בכספים אכן היו טובים. לפיכך החליטה הבורסה לא לקיים מיסחר באותו יום במניות אלה.

באותו יום החלה המפולת בבורסה. מרבית שערי־המניות ירדו בירידות תלולות או נרשמו „מוכרים בלבד".

ביום הראשון פניתי למנכ"ל בנק המיזרחי, אלי אונגר, וסיפרתי לו על השתלשלות המאורעות. הוא היפנה אותי למנכ"ל בנק למימון ולסחר מיכאל זינגר.

עוד באותו יום פניתי לזינגר וזה אמר לי: „אל תדאג, תן לנו עוד יום אחד ואנחנו כבר נשכנע את פישמן לקחת ממך את המניות במחיר המובטח".

לא הייתי שקט. באותו יום ראשון הלכתי עם בכוולד בשעה 11 בלילה אל קירשטיין, ושאלתי מה הוא מתכוון לעשות. קירשטיין אמר לי שיש לו בשורה טובה. למחרת ביום השני, יקח סודר, העניין מסוכם." אמרתי לו שמחר אני מתחתן ואני רוצה להיות בטוח. קותי אמר לי מזל־טוב לחתונתי והוסיף: „אני מודיע לך שאין מה לדאוג. העניין יסודר."

היועץ אלי קירשטיין, עובד ה־בנק שביוזמתו קנו בכוכולד וששון את מניות „ספנות והספקה" ושאחר כך פירט את הפרשה במיכתב שניתן לשניים. הוא הועזב לאחר־מכן מהבנק.

ביום השלישי, ה־25 בינואר, הלכתי לבנק ובדקתי את החשבון המשותף. גיליתי להפתעתי כי הפעולה המוסכמת לא בוצעה. פניתי לקירשטיין והוא אמר לי, שפישמן היה במצב־רוח רע מאוד ולא אישר את הפעולה.

בינתיים ירד ערך המניות בבורסה. למעשה, לא ניתן היה כלל למכור את המניות, וערכן ב־6 בפברואר היה 25 אחוז מערכן ביום ביצוע העיסקה.

הבלש בני פרלמן, התוקר בות מתי ששון. פרלמן הקליט את קורבנו ללא ידיעתו, והתמלילים הפכו למוצג מישפטי מרתק מאוד.

דיברתי עם קירשטיין כמה פעמים וררשתי ממנו להעלות על הכתב את כל סדר המאורעות.

עד כאן דבריו של ששון.

ואכן קירשטיין ישב בדירתו עם בוכוולד וששון ביום השלישי, ה־8 בפברואר, בשעת לילה מאוחרת והעלה לבקשת השניים את סדר השתלשלות המאורעות על הכתב. בחדר השני שכבה אשתו, שהיתה בשמירת הריון, וקירשטיין מילא שלושה עמודים בכתב־יד צפוף, שבו פירט את מרבית האירועים שתוארו אחר־כך בתצהירו של ששון (ראה גלופה).

בסוף המיכתב כתב קירשטיין: „מיכתב זה ניתן לכם בהמשך לשיחה שהתקיימה בביתי. השיחה התקיימה כדי למנוע מחלוקת לאחר־מכן בקשר לעובדות המוסכמות על כולנו. שאכן היו, למנוע מצב של שיכחת פירטי עובדות עקב לחץ המאורעות וכדי להגדיר את אותם דברים שאין בינינו הסכמה לגבי פרטי העובדות."

ההתמוטטות בבורסה לא פגעה רק בשני לקוחות אלה של הבנק למימון ולסחר. הפגיעה הקשה היתה במחזיקי קרנות ריגר־פישמן, והם נפגעו אנושות. הבנק החל להתמקח עם לקוחות שונים שנפגעו. חלקם פוצו. הם יוצגו על־ידי עורך־הדין יעקב ויינרוט, ד"ר למישפטים חובש־כיפה, שהוציא מהבנק 75 אחוז מסכום ההשקעה של לקוחותיו.

לא מכבר קיבל קיבוץ כנרת פיצוי של מיליון דולר, אחרי שהוכיח שהבנק קנה עבורו מניות ללא קבלת אישור, ומניות אלה נפלו במפולת־השערים הגדולה בינואר.

ששון החליט לפתוח במאבק מישפטי נגד הבנק, וכך גוייס בוכוולד לתביעה שכמותה טרם נשמעה בבית־המישפט בישראל.

גניבת מסמכים

ד פרשה היתה יכולה להסתיים בשלב זה, בדיונים מייגעים בבית־המישפט. אך כאן עשתה הנהלת הבנק את הבלתי־יאמן, כדי שכתב־ההגנה שהיא תגיש לבית־המישפט יהיה כזה שיהפוך את הקערה על פיה.

ראשית, נשכרו לצורך כך שירותיו של הד"ר ויינרוט, שהעמיד לצורך התיק את כל צוות מישרדו, וביניהם את המתמחה המבטיח שלו, גיורא רובננקו. מנהל הבנק מנסדורף, נשלח לבדיקה במכונת־אמת, ונמצא שהוא לא היה מעורב בהאשמות שהאשימו אותו בוכוולד וששון, כאילו הוא ידע על כל מהלכי קירשטיין או נתן להן את בירכתו.

קירשטיין עצמו שוחרר מעבודה בבנק, ואף קיבל את הפיצויים שהגיעו לו. הבנק הבטיח שהוא לא יתבע אותו לדין.

במיכתב לזינגר, שצורף לכתב־ההגנה, כתב קותי: „כאשר ראיתי את הקנייה של המניות, חיפשתי את בוכוולד. מצאתיו בחדרו של דורון אהרוני. גערתי בו ואיימתי עליו ואז הוא אמר: „פישמן ביקש ממני ואני עוזר לחברים."

לטענת קותי, אמר לו קירשטיין בתשובה לשאלה על קניית המניות: „בוכוולד ביקש ממני לרכז את המניות אחרי שדיבר עם פישמן, ואני לא מעורב כאן."

במקום אחר הוא מספר על שיחה שהיתה לו עם קירשטיין, יומיים אחרי שזה כתב את המיכתב לבוכוולד ולששון. אמר קירשטיין: „בוכוולד דיבר עם פישמן, שהיה בארץ, ופישמן ביקש ממנו לרכוש את הסחורה. אני הייתי זה שהסרתי ממנו את הספק אם לרכוש או לא."

הבנק דחה בפירוט רב את גירסת בוכוולד וששון, אך לא הסתפק בכך. הוא שכר את שירותיו של החוקר הפרטי גבה הקומה בני פרלמן, שכבר זכה בעבר בהצלחות בחקירת פרשת היהלומים בבנק המיזרחי. פרלמן (33) עבד עד לפני ארבע שנים במחלקתו של תת־ניצב בנימין זיגל. הוא בעל תואר ראשון בכלכלה, ובעל נסיון רב בחקירות כלכליות. הבנק רצה לבדוק מהו המניע האמיתי של התובעים.

פרלמן נעים הליכות מצא בעתון הודעה המזמינה את כל נפגעי מפולת קרן רונית לפגוש לכתובת מסויימת. הוא פנה, הציג עצמו כמי שנפגע מההשקעה בקרן והופנה לששון.

פרלמן ניהל עם ששון חמש שיחות מקיפות, שהוקלטו ללא ידיעת ששון. השיחה הראשונה התקיימה ביום החמישי, ה־24 בפברואר, והאחרונה נערכה ביום הרביעי, ה־9 במרס.

חזמר בלי בעיה מהבנק, אומר ששון:

הבנק הזה עובד עד 1 רישמית, אבל מה, הם נשארים, הפקידים, נניח עד 3. וישנו האפי הזה, שהוא נשאר עם כמה חברים עד 5, 6, 6 וחצי. ואז הבנק פתוח. נשאר רק האפי עם כמה חברים טובים שלו, אני ועוד שניים.

כשאנחנו נשארים במצב הזה, הכל פתוח לפנינו.

על גניבת אחד המיסמכים:

היינו נשארים, רואים את תוצאות המיסחר, מדברים בטלפון וזה, באופן טיבעי ואז, הכל הכל אתה יודע, כל הדברים. הבנק קטן והדברים זרוקים בפרוזדור, כזה. אף אחד לא שם לב שם מי בא, מי לוקח, מי זה. הם לא כאלה מסודרים. הפקידים בכלל לא איכפת להם.

אני סחבתי את המיסמך באמצע יום עבודה, בשעה 10 בבוקר, כשפקיד יושב בחדר. אפי הוציא אותו מהחדר, החזיק לי את הדלת, עשה לי את העבודה פשוט. הוא ניטרל את כל המערכת.

מדוע ששון סיפר על כך לפרלמן?

בתמלילים הוא מסביר, שיש לו עניין לאגור חומר על הבנק, כדי להוכיח שהבנק עשה עבירות על חוקי הבנקאות, וכך גם ל„נקות" בו על ההפסדים שנגרמו לו ולבוכוולד. פרלמן ניסה כל הזמן לדחוק את ששון, כדי שזה יוכיח כמה חומר יש לו.

ששון פיטפט ללא הרף, כשפרלמן הציג לו דוחות „גנובים" שניתנו לו על־ידי הבנק, כדי להוכיח שגם לו יש עניין לנקות בבנק.

יעקב המלי מ„סגולה" היה מספק לששון מידע מסוג מסויים מאוד:

לפישמן היו, יש, חשבונות בנק, שהוא דאג להם. אני לא יודע זה שלו או

(המשך בעמוד 66)

כאשר שמעו אנשי הבנק מה נאמר בהקלטות, הם הבינו שאין די בכך שהחומר יצורף לכתב ההגנה. ויינרוט הנמרץ מיהר להגיש תלונה רישמית בשם הבנק למחלקתו של בנימין זיגל על עבירות של גניבה על־ידי מורשה, הוצאת כספים במירמה, סחיטה באיומים, השפעה בתרמית על שערי ניירות־ערך, שימוש אסור במידע־פנים ועבירות שוחד.

על פני עשרות עמודים פוענחו תמלילי השיחות בין פרלמן וששון, והם מציירים עולם מרתק של מה שהתרחש בבנק למימון ולסחר. חלק מהחומר שפוענח אומת עובדתית, כדי להבטיח שלא הוטמן פח לחוקר.

לתלונה נגד שני התובעים צורפו אפי רוז'נסקי, פקיד הבנק הממונה על קליטת החומר מהמחשב ובצוע פעולות תיקונים של פעולות שגויות, ויעקב המלי, יועץ בחברת סגולה הקשורה בבנק המזרחי. הם הושעו מייד ממקום עבודתם.

להלן קטעים נבחרים מדבריו של ששון, שלוקטו מחמש השיחות המוקלטות.

על השאלה איך הוא הוציא

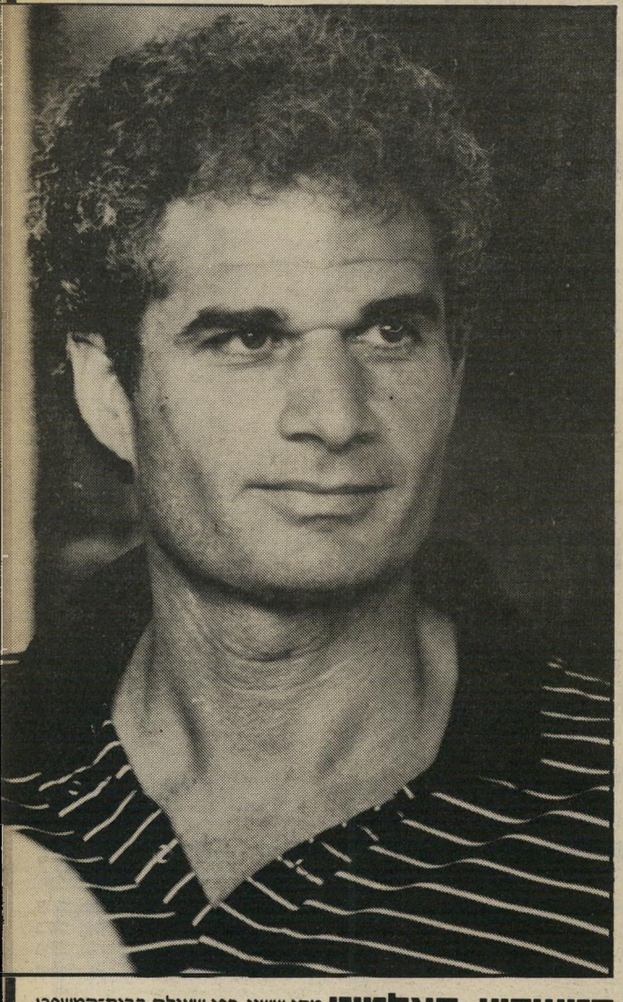

המשקיע האלמוני מתי ששון, כפי שצולם בבית־המשפט המחוזי בתל־אביב בשבוע שעבר. ששון הופיע לדיון לבדו, משום ששותפו לתביעה, אריה בוכוולד, שוהה בחו"ל מאז שאנשי מחלקתו של בנימין זיגל נכנסו לתמונה. בחשבונם של ששון ובוכוולד היו לפני ביצוע הקנייה, סכום של 330 מיליון לירות.

רק שעתיים מכאן- יוון. כמובן!

השנה עוד יותר זול. "טוס" אל סוכן הנסיעות!

OLYMPIC AIRWAYS

אולימפיק יום-יום ב-$8.50 בבוקר

שום חופשה לא מגיעה לירכתיים של "אטלס"

7 ימים על הים

מ- $480

סיור בטיחותי: אטלס, ב' 1951

שייט באונית פאר, נוף מרתק של מים ושמים, 6 ארוחות ביום (גם מזנון חצות), סיפוני שיזוף, קאזינו, סאונה, 7 סיפונים, קוקטיילים, דיסקוטק, קולנוע, שעורי התעמלות, 3 בריכות שחיה, בינגו, תזמורת, צוות הווי, נשף תחפושות, משחקים, חנות פטורת־מכס, מספרה מיזוג אויר מלא בכל התאים.

המסלול: חיפה – פאטמוס – קוסדאסי (תורכיה) – פיראוס (אתונה) – רודוס – אלכסנדריה – פורט־סעיד – אשדוד – חיפה.

הפלגה בכל יום שישי מחיפה

תנאי תשלום מיוחדים לבעלי כרטיסי אשראי, ויזה, דיינרס-קלאב וישראכרט.

פנה עוד היום לסוכן הנסיעות שלך.

EPIROTIKI LINES

הסוכנים הכלליים:

אלאלוף ושות'·ספנות בע"מ

תל־אביב: אנגל 6, טל. 622591, 615283. חיפה: היאט 6, טל. 671742. אשדוד: הנמל, ביתן 16, טל. 34541

אניגמה

על פי ספרו רב־המכר של רוברט מיכאל רוס־זוהר

ENIGMA

מרטין שין • כריג'יט פוסיי • סאם ניל • דרק ג'קובי

בכורה ארציתי ממוצ"ש 14.5

"אורלי" תל־אביב	"עדן" ירושלים
מוצ"ש 9.30 — 7.15	מוצ"ש 9.15 — 7.15
ימי חול 9.30—7.15—4.30	ימי חול 9.00—7.00—4.00

הפצה: שנעתה בוזגלו

לתלמידותי,

אפרת פז
עם היבחרך לדוגמנית השנה

אלונה אלוניק
עם היבחרך לסגנית ראשונה

דפנה רביב
עם היבחרך לסגנית שנייה

איחולים לבביים

מאחלת מורתכם
לטיפוח החן ודוגמנות

לאה פלטשר

גבי גזית, שחוכניתו „יש עניין" הביסה את התוכנית הפופולרית „שעתיים משתיים" בגלי־צה"ל, מספר על הלחצים הפוליטיים המופעלים עליו, על פניות רומנטיות של מאזינות ועל דרכו לצמרת הרדיו

„מעניין" הפך לנכס לאומי. מרצה למתמחיקה באוניברסיטה סיפר לי שכשהוא מסביר תרגיל, עונים לו במקהלה „מעניין!"

הגעתי לרדיו במיקרה. התערבתי עם חבר שאמר שאין לי קול רדיופוני, ושלא יקבלו אותי לקורס קריינים

קריינות זה לא השטח החזק שלי. אני נחשב קריין גרוע. בקורס קריינים אמרו לי: חבל על הזמן, אולי תחפש מיקצוע אחר

ראיינה שרית ישי

הלחצים הפוליטיים בדרג הגבוה עלי ועל התוכנית נעצרים אצל מנהל הרדיו. אלי מגיעים רק הלחצים בדרג של עסקנים

נפצעתי ב־67 בקרב המפורסם בצומת רפיח. פרק מסיפרו של שבתאי טבת „חשופים בצריח" מוקדש לעלילות הגבורה שלי

אני מקפיד שבחוזה שאני עושה עם חברות־הפירסום יהיה סעיף האוסר שידור הג'ינגלים בקולי בתוכניתי שלי

„תוך חצי שנה הפכתי לסטאר. מעניין!"

ניעות אינה אחת מתכונותיו, אך זה מה שהופך אותו לכל־כך שרמנטי ונחמד. הוא בהחלט מכיר בערך עצמו. יש כאלה ברשות השידור שמעולם לא סבלו את זה אצלו. כעת עוד יותר לא סובלים את זה, כי גבי גזית נחשב להצלחה בה"א הידיעה של הרדיו – ואני מתכוונת לגלי צה"ל וכל רשתות קול ישראל.

עד לפני חצי שנה הוא היה עיתונאי־שדר, שעסק בחדשות. קולו המיוחד נשמע בתוכניות כמו „יומן הבוקר" ו„בחצי היום". מזה חצי שנה הוא מגיש את התוכנית „יש עניין", שהצליחה להחיות את השעות שתיים עד ארבע בצהריים ברשת ב', שנחשבו מאז ומתמיד לשעות מתות, לעומת ההצלחה האדירה של גלי צה"ל, המשדרת בשעות אלה את „שעתיים משתיים". כעת, כך אומרים, הוא הצליח לסחוב מאזינים מ„שעתיים משתיים" ובגל"ץ מתפתלים מה עושים כדי להתגבר על בעיית גבי גזית. הוא נהנה מהמצב הזה. הוא אוהב להצליח. אני לא הייתי רוצה להיות בסביבה שלו אם הוא לא היה מצליח.

גבי גזית הוא ייבוא ירושלמי. במשך שנים חי בירושלים, שם יש לו דירה בת שלושה וחצי חדרים בשכונת טלבייה. במשך תקופה מסויימת שהה בניו־יורק, ורק בשנה האחרונה בא לתל־אביב.

פגשתי אותו בשבועות הראשונים שלו בעיר־האורות. שאלתי אותו מה הוא חושב על תל־אביב הבירה. אז הוא היה המום. השבוע הוא אמר לי שהוא עדיין בהלם.

(המשך מעמוד 34)

דומה כי התאהב בתל־אביב ממבט ראשון, התערה היטב בחיי החברה שלה, ונראה בכל האירועים הנוצצים והפחות נוצצים בעיר. הוא נחשב רווק מבוקש. אבל יש להניח שכל רווק בן 35 בעיר הזו הוא מבוקש, ועל אחת כמה וכמה עם טונה קסם אישי ועם קאריירה מצליחה ברדיו. כמו שהוא אומר – אין לו חברה קבועה. הוא מגדיר את זאת כ„יש לי קשרים כאלה ואחרים עם נשים." שמו למרבית הפלא לא מקשט עדיין את טורי הרכילות. יש להניח שבקרוב יהיה סיפתח גם לזה.

הוא מדבר על עצמו בהערכה רבה, ללא שמץ של נסיון להסתיר עד כמה הוא מרוצה מעצמו וממה שהוא עושה. שום נסיון של הצטנעות, שום היסוס, שום שאלה. הוא יודע שהוא טוב והוא אומר את זה בקול רם. הוא לא היסס לטלפן אלי, לספר לי שזכה בפרס הרדיו על תוכניתו, ולבקש שאכתוב על כך בעיתון. אין לו בושה.

למזלו הטוב, מאחורי הביטחון העצמי הזה מסתתר אדם כישרוני, ויש בהחלט כיסוי מיקצועי לדברים שהוא חושב על עצמו. הוא מתגורר בשיכון בבלי, בדירת שני חדרים קטנטנה בבית־מגורים מעניין, המזכיר קצת את בניני המגורים בניו־יורק. זהו בניין שמתגוררים בו חמישים רווקים ורווקות בדירות המיועדות להשכרה. הוא מספר על הווי מעניין בבניין, אך מבטיח לי שהוא אינו מעורה בהווי, למרות שהוזמן לא אחת להיות חלק ממנו. הוא עסוק, כך הוא מספר, בחיי החברה שלו עד מעל לראש, ואינו זקוק לחיי חברה גם במיסגרת שכונתית.

■ ■ ■

● מתי התחילה הקאריירה הרדיופונית שלך?

לפני 12 שנים. הייתי אז סטודנט באוניבר־סיטה העברית. הכרתי מישהו שסיפר לי שהלך לקורס קריינים בקול־ישראל. אמרתי לו: אם אתה הלכת אז מה איתי? הוא אמר לי: אין לך קול רדיופוני. אמרתי לו: אם לך יש אז גם לי יש. התערבנו. הלכתי לבחינות. עברתי. התקבלתי, וזה שהתערבתי איתו לא התקבל ונעלם באפלה.

● כמה אנשים היו איתך בקורס?

היינו 25 איש, מתוכם עובדים היום ברדיו גבי ינון, אבי אתגר ואני. אחר־כך התקבלתי לקורס כתבי־חדשות, כי היתה לי אינטואיציה שלהיות קריין זה עניין של שנה־שנתיים, ומה הלאה? הבנתי שהעתיד טמון בעיתונות. נרשמתי לקורס. יחד איתי היו אז אורי גולדשטיין, אמנון נרב ושרה פרנקל.

● האם נבון שלקורס הקריינים הנובחי נרשמו רק 12 איש?

לא מאמין. עד כמה שידוע לי, לקורס שרדים המתנהל עכשיו נרשמו 1000 איש, כי כפי שאת יודעת — כל אחד בארץ הוא קריין מתוסכל. קריינות בכלל זה לא השטח החזק שלי. אני נחשב לקריין גרוע. מרים אלון, שהיתה מדריכה שלי בקורס קריינים אמרה לי: „אתה קריין לא תהיה. הגעת אמנם לקורס, אבל חבל על הזמן שלך. אולי תמצא מיקצוע אחר. ואני, עד שהגעתי לקורס! מתוך 100 איש נשארנו 25. היה לי חבל להפסיק. נו, טוב, נשארתי וקריין לא נהייתי. גמרתי קורס כתבי־חדשות והועסקתי כקריין של „האזינו האזנתם" — אלה שאומרים לפני הקונצרט האזינו ואחריו האזנתם ברשת אל־ף.

● בשעברתם את קורס כתבי־החדשות הבטיחו לכם עבודה?

הבטיחו! בטח שלא! אלה שגמרו את הקורס והורשו להיכנס לקודש־הקודשים הגיעו לשם בחיל ורעדה. זה היה ב־1971. בחצי היום והיום הזה היו אז בשיא הפופולריות. אנחנו היינו הטירונים שהגיעו לבה"ד בחצי היום. ואז היו שם כל השמות הדגולים והיינו אמורים לצקת מים על ידיהם. להביא קפה לירון לונדון זה היה כבוד גדול. המערכת הורכבה אז מלונדון ואחימאיר ורון בן־ישי ואיתן ליפשיץ. אלימלך רם היה אז מנהל המחלקה.

את יודעת מה זה היה להגיע לשם? ולמי נתנו לעשות כתבה? הכל הלך לאט לאט. מה שהיום כבר לא קיים ברדיו. היום, מי שגומר קורס יכול להגיע לרדיו ולראיין את שר־התחבורה. אותנו שלחו קודם להיות על תקן של סטנד של מיקרופון. שלושה־ארבעה חודשים החזקנו מיקרופון. בכתבות לא שמעו את הקול שלנו. אחר־כך, במשך חצי שנה, היינו „כתבנו". לא הזכירו את שמנו. היתה תפיסה שזה כבוד יוצא מהכלל להסתובב בחצר של הרדיו שהרדיו זה דבר גדול וחשוב ושצריך כבוד מיקצועי.

גבי גזית בדירתו בתל־אביב
„...יש אנשים המסתדרים טוב מאוד במגורים לבד!"

● אתה חושב שכך צריך להיות?

רדיו זה מיקצוע. כדי להגיע לרמת מיומנות צריך ללמוד ולהתנסות. לא כל אחד יכול לעשות את זה. לוקח הרבה שנים ללמוד את המיקצוע ולדעת לבצע אותו. בטלוויזיה יש ענין של בעיות טכניות, ברדיו אתה צריך ללמוד להכיר את המיקרופון. בטלוויזיה, אם אתה נראה טוב, יודע להתלבש נכון ולמרח לערוך פילם ולהעזר בעזרים הטכניים — היתר לא חשוב, כי הסרטים שלך מדברים בעד עצמם. ברדיו אתה מתמודד עם מדיום חסר ויזואליות. אתה צריך לדבר למיקרופון כך שישמעו אותך ולא יתעצבנו. אני טוען שהיחס המקודש כלפי המיקרופון — שהיה נזמן שאני התחלתי לעבוד — היחס המקודש כלפי המדיום נעלם במשך השנים. לא אשכח שכשערכתי את יומן הבוקר צילצל יום אחד הטלפון ועל הקו היתה בחורה, והיא אומרת: שלום, הכתבה שלי מוכנה. אמרתי מי את? והיא אמרה: אתמול מוניתי ככתבת השרון. שאלתי אותה: עשית כבר כתבות לרדיו? והיא השיבה לי לא. אמרתי לה: אני לא הולך לשדר את הכתבה הזאת. אין דבר כזה!

● למרות שלא שמעת את הכתבה?

שמעתי וחשבתי שזה לא יתכן. הרי מישהו שכתב שלושה חיבורים בעלון בית־ספר אינו יכול לכתוב בעמוד המרכזי של העיתון, נכון? כיום אין כבוד למיקצוע, אולי בגלל פריחת העיתונים המקומיים, אולי מפני שהרדיו נדחק למקום השני. אני חושש שפחת הכבוד המיקצועי.

● של העוסקים בו או של הקהל?

של העוסקים בו כלפי עצמם. ואצל הקהל זה עניין סלקטיבי. אי־אפשר לרמות. כשקהל אוהב תוכנית — ואת זה אני אומר ללא שמץ של צניעות — הוא מאזין לה. הקהל לא יקנה בלופים. הקהל לא יפתח רדיו כדי לשמוע מישהו שהוא סתם.

■ ■ ■

● אינך סבור שבעידן הטלוויזיה איבדו תוכניות המלל ברדיו את כוחן והגיע הזמן לעבור לתוכניות המשדרות רק מוסיקה ומיבזקי חדשות?

את טועה. עובדתית, הטלוויזיה משדרת רק ארבע שעות. יתכן שבעתיד תהיה בעיה קשה לרדיו, כשהטלוויזיה תשדר במשך כל שעות היום והלילה ויהיו בה תוכניות של חדשות בהרחבה ותוכניות אירוח. תהיה אפשרות של בחירה עצומה, ואז יצפו בטלוויזיה במקום להאזין לרדיו.

אבל תתפלאי, למרות מה שקרה לרדיו האמריקאי בעיקבות הטלוויזיה, הרדיו לא פשט את הרגל. כיום גם באנגליה וגם בארצות־הברית יש תחיה מחודשת של הרדיו. הרדיו הוא מדיום הנכנע לשעות המסויימות של היום. אני משדר למכוניות, למשל. וזה עוד דבר — יש קריינים השוכחים למי הם משדרים בעצם. אני משדר לפקידים, למוסכים, לתנויות. תלכי במקומות האלה ב־2 וחצי בצהריים ותשמעי שכולם מאזינים לי.

● אני משוכנעת שכולם שומעים רדיו, אך יש להניח שהם מאזינים לתחנות המשדרות מוסיקה. כדי להקשיב לתוכנית שלך צריך להתרכז וכדי להתרכז צריך להפסיק לעבוד.

אני לא משוכנע שכולם עובדים. כולם במקומות העבודה, אך מי אמר לך שהם עובדים? אני יודע ששומעים אותי במישרד ראש־הממשלה למשל.

● איך אתה יודע ששומעים אותך במישרד ראש־הממשלה?

כי מגיעות אלי תגובות, אם לא תוך כדי שידור אז יום אחרי. יום אחד אמרתי בתוכנית שלבגין אין זמן לקבל את הרופאים, אך הוא שוקל אפשרות לקבל לפגישה את כוכבי תהילה. השובתים הפגינו אז מול מישרד ראש־הממשלה ואני די התרעמתי על כך שלבגין אין זמן לקבל את הרופאים אבל יש לו זמן בשביל תהילה. תוך שלוש דקות מרגע שאמרתי מה שאמרתי הגיע טלפון מחיליק קדישאי והיו צעקות ושערוריות.

● מה עשית, התנצלת?

לא. אני מתנצל רק אם אני טועה במידע, אבל כשיש ויכוח אני לא מתנגד. הטיעון שלהם היה שבגין ייפגש עם מי שהוא רוצה וזה לא עניין של הרדיו עם מי הוא נפגש.

● מופעלים עליך לחצים?

אז ככה: אני צריך להגיד משהו לזכותו של מנהל הרדיו. הלחצים הפוליטיים בדרג הגבוה נעצרים אצלו. אלי מגיעים לחצים בדרג השני, של עסקנים. ואנחנו אומרים דברים קשים בתוכנית. אבל עד היום לא היו צרות עם אף אחד, חוץ מאשר עם מודעי. מודעי התרגז כאשר חנן קריסטל, שהוא מרצה למדעי המדינה ויש לו פינה קבועה אצלי שבה אנחנו עושים תרגיל: אני מראיין אותו כאילו הוא אישיות פוליטית וחנן, שהוא מומחה לא רגיל בפוליטיקה הישראלית שיש לו מקורות מידע מצויינים והוא מכיר את הליכוד ואת מיפלגת העבודה על בוריין, אמר בשמו של מודעי: „אתם זוכרים שיש לי 90% כישורים להיות שר־החוץ? ושריר ושוסטק וניסים ופת אין להם אפילו 10% של כישורים לתפקידים שהם ממלאים. הם אנשים קטנים, אפורים." טוב, מודעי התרגז. הוא התלונן, קיבל את סרט־ההקלטה ואמור היה להגיב, אבל ירד מזה לבסוף.

■ ■ ■

● אמרת שמופעלים עליך לחצים בדרג של עסקנים, תן לי דוגמה.

עשינו את בורג, שהיה מועמד לנשיאות ואמרנו עליו דברים קשים. חמש דקות אחרי זה התפרץ לאולפן יועצו...

● בן־ציון שויר?

את אמרת. נגיד אחד מיועציו. וכשאני אומר התפרץ, אז אני מתכוון שהוא חלף בשצף קצף על פני המחסום של קול־ישראל, הגיע לאולפן, ואני רק ראיתי את תנועות ידיו הנואשות שרמזו „אוי ואבוי לך."

● מה בעצם נאמר על בורג?

שבורג בעצם לא רוצה להיות נשיא באמת, אלא מבצע תרגיל פוליטי כדי לחזק את מעמדו במפד"ל, והיו כל מיני איזכורים אחרים. היועץ דרש שאתנצל. אמרתי לו שאין דבר כזה, שאני לא מתנצל. אם בורג רוצה שיבוא ויגיב.

לחצים, בטח שיש לחצים. כי התוכנית שלי מרגיזה. אני יכול להראות לך עריסות של מכתבים שאני מקבל. אני לא יודע אם יש עוד מישהו ברדיו המקבל מיכתבים כמו שאני מקבל. וטלפונים — אנשים לוקחים קשה את מה שאני אומר, ואני בסך־הכל מתכוון לעשות משהו מבדר ומהנה. אבל מה לעשות, העם הזה אוהב לשמוע רק מה שהוא מסכים לו. וכל אימת שאני אומר משהו שלא מסכימים, אז הם חושבים שאם הם משלמים אגרה יש להם זכות להתערב, להשפיע, להעיר הערות, להכתיב את דעתם. אני מקבל עשרות מכתבים מהגדה. אליקים העצני מנהל איתי התכתבויות איומות על הוצאות דיבה.

● איך קוממת עליך את מתנחלי הגדה?

הערתי הערה על ילדה שנפצעה מנתז של יריה של תושבים בקריית־ארבע. אני יודע מה אני עושה. אני במודע אומר דברים בשניל להרגיז.

● למה? מה יוצא לך מזה?

בתוך ים התיקשורת והמידע, שברובו סימפטי ונעים, קמים אנשים בבוקר, קוראים עיתון ומתעצבנים. אין להם עם מי לחלק את הרוגז שלהם. עומד להם על קצה הלשון להגיד משהו, ואני אומר את זה בשבמ. אין לי עניין להיות עוד תוכנית בסדר שמראיינת בשלווה. אם משמיצים אותי, זה רק מתוך קינאה. באופן עקרוני צריך שתהיה תוכנית שאינה קלה להאזנה. הרבה יותר קל להאזין לתוכנית שיש לה קו. ברגע שהקו הוא: תפתחו את העיתון, תראו 23 דברים מגעילים שקרו בארץ הזאת — לא רק למפד"ל, גם לליכוד, גם למערך ואפילו לרק"ח — אז אנשים נאחזים בתוכנית.

אתמול פתחתי את התוכנית ואמרתי משהו כזה: „תמונת המצב נכון להיום: „חייל אחר נהרג בלבנון, אולי תהיה מילחמה עם סוריה ובמה אנחנו מתעסקים? האם שרון וציפורי טסו בשבת בסוויס־אייר או באל־על, האם שר מחלל שבת בפרהסייה. מר אברהם שפירא, אמרתי, בוא אלי ואני אספר לך על שרים המדליקים טלוויזיה

> **בדיעבד התברר לי שהשיקול לא לבחור בי כמנחה „שעה טובה" לא היה מיקצועי אלא מתוך שיקולים של עם מי נוח לעבוד ומי לא יקבל מרות של מניק ויסתנוור**

בשבת ולא במסתרין, על שרים הנוסעים בשבת ולא מגיפים את הווילון במכוניתם. אז אם אמנם, מר שפירא, יש סעיף בהסכם הקואליציוני האוסר על שרים לחלל שבת בפרהסייה, איך זה שלא פרשת עד היום מהקואליציה?

ואז ששת הטלפונים אצלי באולפן צילצלו בבת אחת. אחד שאומר: כל הכבוד גבי! השני אומר: שום דבר לא יקר לך? אפילו השבת לא יקרה לך? ושלישי אומר: מה אתה רוצה מאגודת־ישראל? והרביעי אומר: שוב נטפלת לליכוד? וכן הלאה וכן הלאה.

שבוע קודם אמר פרס על נבון: יש מקום גם ליצחק נבון במיפלגת העבודה. התגובה שלי ברדיו היתה: באמת יופי, יש מקום. במיפלגה עם חמישה כיווני אוויר, שיש בה מספיק מקום להתכתשויות בין רבין ופרס יש מקום גם לנשיא המדינה הפורש.

■ ■ ■

● איך זה שהוועד המנהל מניח לך לומר את הדברים האלה? הם אינם מקשיבים לתוכנית?

עד כמה שאני יודע, הם אינם מאושרים מהתוכנית, אבל למרות שאני אומר דברים קשים אני אומר אותם בצורה מכובדת, בלי רוע לב.

● עם יד על הלב — בלי רוע לב לשמו?

ברוב המיקרים. תראי, יש כאלה שבטוחים שאני מנהל מסע־צלב נגד רפול.

● וניהלת מסע־צלב נגד רפול?

בפתח התוכנית יש לי „פסוקו של יום", ואני מוצא כך איזה טכסט שיעניין את כולם. והיתה תקופה לרפול, עד לפני פרוץ החמשירים, שהוא היה מאוד פורה וחשבתי שאני צריך לשתף בחווייה את המאזינים, ואז החליטו שאני מנהל נגדו מסע־צלב. אף פעם לא אמרתי דבר אחד שהיה לא אמת וזה מה שחשוב. וכל זמן שאני מתנדנד במיסגרת האמת קשה לבוא אלי בטענות.

גזית עם המפיקה טלי השילוני
.יש אנשים שרוצים לשלוח אותי לפסיכיאטר מפני שלא התחתנתי"

● **כעובד רשות השידור אתה יכול להביע עמדה או דיעה?**
לא.
● **וזה לא מפריע לך?**
זה מפריע לי מאוד מאוד. אבל אני מסתדר.

"עבדתי 11 שנים ברדיו, והמהפך חל רק לפני חצי שנה. פיתאום המעמד שלי קיבל גוון חדש של סטאריזם"

● **איך?**
אני אמור להיות אובייקטיבי, אבל יש הבדל בין אובייקטיביות ובין ניטרליות. ובתחום הקטן הזה, כך אני חושב, אני יכול לשחק. אני נהנה מעמוד פריבילגיה: כשעברתי בחדשות הייתי אמור להביא על כל ידיעה איזון. מאחר שהתוכנית שלי אינה מוגדרת כאקטואלית־חדשותית, אני פטור מהעניין. ובקשר לוועד המנהל — אמרו לי שמישהו אמר שצריך להוריד את התוכנית.
● **מי?**
כמה כאלה היכולים להגיד דבר כזה את מכירה?

■ ■ ■

● **השמועות הרווחות הן שתוכניתך „יש עניין" הצליחה לגנוב מאזינים מהתוכנית הסופר־פופולרית של גלי־צה"ל „שעתיים משתיים", המשודרת באותן שעות שבהן אתה משדר? לא סחרת בתחילה להתמודד עם תוכנית מצליחה שכזו?**
כשאני התחלתי את התוכנית לפני חצי שנה, אמרו לי וגם כתבו בעיתונים שנגד שעתיים משתיים אין מה לעשות. ואני יודע שהתוכנית היתה פופולרית מאוד.
● **אתה אומר היתה?**
כן, אני אומר ללא שמץ של צניעות: היתה פופולרית מאוד. הייתי קצת מודאג כי התוכנית שלי נשענת כולה עלי. אך הבנתי ששעתיים משתיים היא תוכנית בו־אנר שמיצה את עצמו וצריך לחפש משהו אחר. אלא שמאז שמרקוני המציא את הרדיו אף אחד לא המציא רדיו אחר וכולם מסתובבים באותו מעגל. אז מה עושים? היתה אז האונה עצומה לגל"ץ. אני עמדתי לשדר ברשת ב"ת. התבקשתי לקחת שעתיים שלא היתה להן האזנה כלל. לא ידעתי לקראת מה אני הולך.
החלטתי ללכת על תוכנית בלתי־צפוייה. בשעתיים משתיים הכל צפוי. אתה יודע מה מצפה לך, אתה יודע מי יגיש את הפינות ואילו פינות. אצלי הכל בלתי־צפוי. אני מתחיל תוכנית ואני לא יודע איך היא תתחיל ואיך היא תיגמר. חבריי הטובים, שעשו את שעתיים משתיים, כמו איציק בן־דור ששנינו מאותו הכפר — כפר יהושע — ואלכס אנסקי חברי הטוב ורפי רשף, אמרו לי: מהנסיון שלנו לא תחזיק מעמד. הם היו סקרנים לראות מה אעשה.
הגעתי לפיתרון. החלטתי שאעשה תוכנית שיש בה במידה רבה התייחסות אישית שלי, ואני אומר לך בחוסר צניעות שיש לי מה להגיד, ולתוכנית לא יקראו יש עניין אלא יש עניין עם גבי גזית וזהו. הבנתי שיש לשים דגש על כך שיש לי מה להגיד. ואל תבקשי ממני להיות צנוע בעניין הזה.
● **לא צריך להיות רגיש כדי להבחין שצניעות זה לא בדיוק הצד החזק שלך.**
אני לא מנסה בכל הכוח להשיג מאזינים. לפני כמה זמן אמרתי ברדיו משהו חסר־תקדים. מייד אחר־כך טילפנו איזה 50 איש, וצרחו וקיללו. הייתי אומר שקיללו קללות שהנייר שלך לא היה סובל. אמרתי מספיק: פתחתי מיקרופון ואמרתי: תראו חברים, מי שאינו יכול להאזין לתוכנית שישחק ימינה ושמאלה בכפתור ויחפש תחנה אחרת. תעזבו אותנו במנוחה, אל תצלצלו. זה עולה לכם בבריאות, אז עזבו. לכו לתחנות אחרות וזהו זה.
● **אתה נהנה להתעמת עם המאזינים?**
אני אוהב לקיים איתם יחסים. מייד אחרי גל השיטנה מגיע גל המאזינים המכריזים על נאמנות ללא סייג לתוכנית.

■ ■ ■

● **בוא נחזור לגלי־צה"ל. מה דעתך? איך הצלחת לגרור משם מאזינים ואיך אתה יודע שחלק ממאזיני גל"ץ עברו אליך?**
אני לא מאמין שמקשיבים לרדיו בגלל התוכנית אלא בגלל ההתנה. גל"ץ צברה תאוצה בשנים האחרונות, וקשה להעביר אנשים מתחנה לתחנה. לי יש בעיה של פירסומת — שבע דקות פירסומת — וזה מעצבן, משגע. אני בטוח שאם הייתי בלי פירסומת היו לי 50% יותר מאזינים.
כשהתחלתי את התוכנית, על פי סקר האזנה היה היחס בין ההאזנה לגל"ץ ולרשת ב"ת באותן השעות ארבע לאחת, ובמצב כזה קשה להתחיל. אני מחכה לסקר הבא בחשש רב, אך אני מניח שהוא יהיה מפתיע.
כשהייתי בגל"צ, בשירותרום, היו שם חבר'ה שאמרו לי בלחש: שמע, בין 2 ל־4 אנחנו מאזינים לך ולא לשידור היוצא מהבניין. אנשים אומרים לי: עזבנו ואנחנו מאזינים רק לך. אני מקבל עשרות מיכתבים של קוראים המספרים לי שעזבו את שעתיים משתיים למעני.
תראי, אני מאמין בכתובת קבועה. לשעתיים משתיים יש הרבה מנחים. אצלי יש רק אני. לכן קוראים לתוכנית של גל"צ שעתיים משתיים ולתוכנית שלי „התוכנית של גבי גזית." שם זה שם של תוכנית ופה זה גבי גזית.
אני אתן לך דוגמה. אחת המפיקות שלי ביקשה מקרוב מישפחתה להאזין לתוכנית. הוא אמר לה: לא בא בחשבון, אני מאזין קבוע לשעתיים משתיים. אז היא אמרה לו: מה איכפת לך? תנסה, זו תוכנית טובה. ואז הוא אומר לה: בשום פנים ואופן לא. אני מאזין רק לשעתיים משתיים. על גבי גזית אני לא מוכן לוותר.
● **אתה לא מרגיש שהעובדה שאתה משמש כתובת לכל מיני אנשים מטילה עליך אחריות שאינה מוטלת על המנחים של „שעתיים משתיים" או על שדרי רדיו אחרים?**
כן, נכון, ואני לא אוהב את זה. פתאום מתלוננים אצלי על זה שבמרכז חולון אין בתי־שימוש. פתאום אני מתחיל להיות מין כלבוטק כזה. פתאום גילו שיש מישהו שאיכפת לו. אני לא אוהב את זה. יחד עם זאת, זה נעים.
כתבה לי אשה אחת: כרגע גמרתי לרחוץ כלים לשלושה גברים. אחד מבוגר ושני צעירים, ששוב יצאו מהבית וכל מה שאני רוצה בעצם זה לשכב כעת באיזה אי יווני, לשתות יין ולשמוע את החבר שלי מהרדיו מדבר. זהו, זה הסגנון שלי. להיות חבר מהרדיו. אני מנסה לדבר, לא למסור הודעות. הרדיו תמיד מודיע הודעות: „והנה החדשות" „והנה היומן".

■ ■ ■

● **אינך מקפיד במיוחד על דיקדוקי לשון בתוכניתך. אין לך בעיות עם מזמחי הלשון של הרדיו?**
יש ועוד איך, עם האחראים על הלשון, אבל אני לא מקבל הערות שלהם. אני מנסה לדבר בשפת בני־אדם. אם העורך המוסיקלי שלי יגיד זה אשקרה שיר טוב, אני לא אעיר לו.
● **אתה תגיד אשקרה?**
אשקרה לא, אבל אני מתבטא בכסח ואני אומר „אללה בוא נגמור ראיון". הרעיון הוא לדבר עם אנשים, והטכניקה היא לא לדבר בלשון רבים, אלא לפנות אל כל אחד ואחד. לא להגיד אתם אלא אתה.
● **יש אישהו גוון סכסי בקולך הרדיופוני? הצלחת לצבור לך מעריצות?**
למזלי הרב אין לי מעריצות מהסוג של שדרני רשת ג'מ"ל. אני לא צריך את זה. גם כך אני מקבל לא מעט פניות.
● **איזה סוג של פניות?**
מטלפנת בחורה ואומרת: שלום, אני שומעת אותך ברדיו, אני רוצה להיפגש אתך. אני אומר לה: סליחה, אבל אני לא נפגש.
● **מדוע לא?**
קודם כל, אין לי מספיק זמן להיפגש עם כולן. חלק מהן נשמעות סימפטיות ואינטליגנטיות, אבל אני יודע? זה לא מפני שאני חושב שמי שפונה כך לשדרן יש לה בעיה או חיסרון אישי. אולי זה מפני שאני מאמין שבכל זאת צריך לשמור על דיסטאנס. אולי מפני שאני מאמין שהקשר שלי עם המאזינים מסתיים ב־4, כשהתוכנית מסתיימת.
● **קרה לך שמאזינה התאהבה בקול שלך כמו בכרטב „מיסטי"?**
היו מיקרים.
● **ואיך טיפלת בזה?**
בעדינות רבה. מה, אני צריך לספר לך איך מרחיקים חיזורים? אמרתי שאני עסוק ושיש לי קשרים. ואת יודעת, אנשים הרי לא יודעים עלי הרבה, אז אמרתי שאני בן 58 עם ילד בצבא ומי שלא טורח לקרוא בדקדקנות את הרכילות לא יכול לדעת שזה לא נכון. צילצלה אלי מישהי רצתה להיפגש. סיפרה שהיא סטודנטית בת 22. שאלתי אותה: בן כמה אבא שלך? אמרה 48. אמרתי לה: אני יותר מבוגר ממנו בעשר שנים. היא אמרה שלא איכפת לה.
● **כותבים עליך במדורי הרכילות?**
לשימחתי הרבה לא. פרצופי אינו מפורסם ולא הופעתי עדיין בטלוויזיה. אני לא די מעניין. ואני לא זוכר שמישהו כתב על איזה רומנים שהיו לי.

■ ■ ■

● **מתי חל בעצם המהפך באישיותך הרדיופונית? אתה עובד ברדיו כבר 12 שנים.**
לפני חצי שנה. עד אז עשיתי רק חדשות, אבל כשהתחלתי עם יש עניין זה קיבל גוון של...
● **סטאריזם?**
במידה מסויימת כן. התחילו להגיע הצעות בתחום פירסום ושוואו ביזנס. הפכתי להיות להיט די חם בערבי־ראיונות.
● **אם אנחנו מדברים על פירסום — אתה עוסק בהשכרת קולך לפירסומות. אתה סבור שבעיתונאי זה אתי לפרסם חברה זו או אחרת? הרי אנשים מאמינים לך. הם אומרים: גבי גזית אמר. אתה בודק את טיב המוצרים שאתה ממליץ עליהם?**
יש כמה מישורים שאני יכול לענות לך. אני יכול להיצמד למישור הפורמליסטי, של החלטת ועדת האתיקה של אגודת העיתונאים, שאינה אוסרת השכרת קולות לפירסומת. למעשה עוסקים בכך שלושה עיתונאים: אני, ירון לונדון ואלכס אנסקי. אני לא יודע מה איתם, אבל אני מקפיד שבחוזה שאני עושה עם חברה יהיה סעיף שלא מאפשר שידור ג'ינגלים שאני הקלטתי בתוכנית שלי.

"יש לי בעיה עם האחראים על הלשון ברדיו. אני לא מקבל מהם הערות. אני בעיקרון לא נפגש עם המאזינות שלי"

● **זה ברור.**
זה לא ברור. קורה אצל אחרים שמשדרים אצלם בתוכניות ג'ינגלים עם קולם, אבל נכון שהם שדרי רדיו ולא עתונאים.
● **אתה ממליץ לציבור המאזינים על מוצרים מסויימים. הם מזהים את קולך ואתה אמין עליהם. אתה מוכן לקחת אחריות שאני אקנה מכשיר ויריאו מפני שאתה המלצת עליו ויסתבר לי שהמכשיר דפוק?**
קודם כל, אני לא ממליץ. הציעו לי הרבה כסף כדי שאגיד „שלום, כאן גבי גזית" וסירבתי. אני מביא עובדות.
● **מניין לך שהן נכונות?**
אני בודק בדרך כלל. אני משכיר את קולי, ומי שמזהה שזה הקול שלי, והוא מספיק אידיוט להאמין שאני באמת מוכר לו את המוצר מפני שאני מכיר אותו מקרוב, אז זו הבעיה שלו.
● **אני לא אומרת שהמאזין הוא אידיוט, אבל הוא בהחלט הדיוט. אתה מתייחס לשיכון בבלי, אני מתייחסת למאזין שלך בדימונה ובירוחם, שאינו מכיר את הפרנצדורה, אינו יודע שקיימים שרותי פירסומת בשידור, שאתה משכיר את קולך. בשבילו זה „גבי גזית אמר".**
את חושבת שיש באמת אנשים המאמינים שאני ממליץ על מוצר שאני מכיר מקרוב? הרי מדובר על אנשים אינטליגנטיים.
● **לא קרה לך שהתייחסו לפירסומת שעשית?**
קרה שבא אחד או שניים ושאל אותי איך המכשיר. אבל יש לי ויכוח איתך. אני בטוח שהם מבינים שאני רק משכיר את קולי.
● **כשאתה אומר על מוצר מסויים שהוא טוב, אנשים מאמינים לך.**
גם אני אתגר מהרדיו אומר שזה טוב.
● **אבי אתגר הוא שדרן רדיו. אתה עיתונאי, שהמוטו שלו הוא להגיד אמת. מניין לך שאתה אומר אמת כשאתה משכיר את קולך?**
נכון, כעיתונאי המוטו שלי הוא להגיד אמת ויציב. אך אני מקווה שהמאזינים מבינים שאני איש שעושה חלטורה כדי לדאוג לעתיד ילדיו. כי כידוע לך, משכורת רשות־השידור היא לא משהו שאפשר להשתבח בו.

■ ■ ■

● **מהי המשכורת שלך?**
עבור הגשת תוכנית יום־יום, שזו עבודה מהבוקר עד הלילה, ושעות נוספות, ועבודה בימי שישי, והוצאות טלפונים שאני עושה מהבית, ונסיעות ודלק המשולם באיחור, ואחרי 12 שנות עבודה ברדיו — אני מרויח 35 אלף שקל נטו לחודש. מה לעשות? זה מה שיש ואין לי טענות.
● **מה תעשה אם יסתבר לך יום אחד שאותה חברה שפירסמת מעורבת בשחיתות. מרמה את הציבור?**
אהיה הראשון שיתעניין ויחשוף. אתן לך דוגמה: התבקשתי להשכיר את קולי למישחק האלגנטי של מיפעל הפיס, ואני עצמי התפתיתי ורכשתי כרטיס מנוי. ואז גיליתי שכשאתה מרוויח הם לא משלמים בזמן, אלא כעבור שלושה שבועות. פתחתי מיקרופון וסיפרתי את הסיפור. אמרתי למאזין: אתה משלם באחד בחודש דמי מנוי ומקבל את הכסף כעבור שלושה שבועות. דופקים אותך בהצמדה. משהו הפריע לי להגיד את זה? זה שעשיתי להם פירסומת מנע ממני לחשוף את זה שהם דופקים את הציבור? זוהי תמימות רבה מצידו של מי שמשלם לי לחשוב שהוא מחוסן מביקורת. להיפך, אני מרגיש חובה לדווח אמת.
● **אומרים שעשית הון מהג'ינגל הידוע „מעניין".**
המחירים בשוק מאוד נמוכים. אם אני אגיד לך כמה קיבלתי תצחקי. מה גם שמקבלים סכום חד פעמי, ללא תמלוגים על כל השמעה.
● **אז למה אתה עושה את זה?**
כי זו עבודה קלה, שיש בצידה בכל זאת שכר נאה. את יודעת שחברה של „מעניין" השקיעה עשרה מיליון שקלים במסע הפירסום? את יודעת איזה סכום מגוחך קיבלתי אני, שעליו נבנה מסע הפירסום?
● **איזה?**
אני מדבר על שבריר של פרומיל.
● **נכון שאותה חברה סנתה אליך שנית ודרשת מהם חצי מיליון לירות כסכום התחלתי ואז הם סירבו ולקחו את גבי ינון?**
לקחו את גבי ינון, מעניין. האמת היא שאחרי שהג'ינגל כל־כך הצליח, הם פנו אלי שוב, ואז חשבתי שלאור ההצלחה שהיה לי בה לא רק יד

(המשך בעמוד 68)

הדוכס הגרמני

אז יש לנו נשיא חדש, שיש לו שם גרמני יפה.

„הרצוג" הוא תואר גרמני, ופירושו „דוכס". הפירוש הטבטוני העתיק הוא, כמדומני, „האיש ההולך לפני הצבא", וכבר לגרמנים הקדומים היו הרצוגים.

מי שיקרא בעולם על „פרזידנט הרצוג" לא יוכל לנחש אם זהו הנשיא של אחת הגרמניות, או של דרום־אפריקה (אחד המנהיגים הנורעים של הבורים היה בעל שם זה) או של שווייץ.

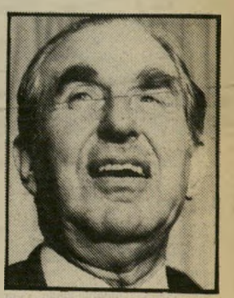

הרצוג

פעם היה זה מובן מאליו שנשיא־ישראל יאמץ לעצמו שם עברי בהיבחרו, אם לא היה לו כזה מלכתחילה. ויתרו לחיים וייצמן, מפני שהיה זקן בעל שם עולמי, אזרח בריטי שבדרכונו היה רשום השם „צ'ארלס וייצמן". אבל אחר־כך באו בן־צבי ושזר, קציר ונבון. שזר לא דבק בשם רובשוב, וקצ'לסקי שינה את שמו לקציר לפני שנכנס למישכן.

איש לא ציפה לכך מחיים וויזמן הרצוג. הוא מסמל את שביניתיים קרה משהו למדינת־ישראל, בתקופת הליכוד זקוף־הקומה והלאומי.

שם עברי אינו רק הצהרה ישראלית. הוא מסמל את פניית־העורף ל„גלות". לגבי נשיא־ישראל הוא מסמל גם את העמידה מעל לפילוג הערתי. השם הרצוג יזכיר לכל יוצא עיראק ומארוקו שמישכן הנשיא חזר — אחרי תקופה קצרה — לידי האשכנזים

שטח משוחרר לא יוחזר.

הנאום שכמעט ננאם

אי־אפשר שלא להעריץ את שימעון פרס. איזו גמישות! איזו זריזות! איזה פרגמטיזם! איזו חרות מעקרונות!

הנאומים שלו במושב האינטרנציונל הסוציאליסטי באלבור פיירה לפני רצח עיצאם סרטאווי ואחריו היו מלאכת־מחשבת. אילו היה מישהו כותב עליו מחזה, היה יכול לאחד שני נאומים אלה, ולחברם לנאום אחד. זה יכול היה להראות כך:

סרס (נואם מעל דוכן האינטרנציונל): חברים! סוציאליסטים! נציגי הפועלים מכל העולם! הנה בא אלינו איש בשם סרטאווי ותובע להשמיע את דברו בכנס מכובד זה. אני שואל: מיהו ד"ר סרטאווי זה? את מי הוא מייצג?

ד"ר סרטאווי מייצג אירגון של מרצחים שפלים. האם אדם כזה, המייצג אירגון כזה, יכול לשבת בחברתנו? האם ניתן דריסת־רגל לנציג הטרור הבינלאומי, שידיו מגואלות בדם חפים־מפשע, רוצח נשים וילדים?

האיש הזה, הרוצח הזה... רגע אחד (מקבל פתק וקורא אותו) האיש הזה, האיש הדגול הזה, הלוחם הבלתי־חת למען השלום והצדק, נרצח לפני כמה דקות בדם קר. דמו הטהור נשפך על ריצפת הבניין הזה.

חברים! סוציאליסטים! מנהיגי פועלים! אני קורא לכם לקום על רגליכם, כדי לכבד את זיכרו של אדם נערץ זה, שנרצח בידי הטרור השפל! לא הסכמתי לכל דיעותיו, אבל הערצתי אותו כאדם ישר, אמיץ וטהור. נוכחותו כאן, בכינוס זה, הוסיפה כבוד לכולנו.

מאבקו לא היה לשווא. יהיה־נא מאבק זה נר לרגלינו, ויחשל את החלטתנו להילחם למען השלום, ונגד הטרור...

עד כאן נאומו של פרס. נאום דימיוני בהחלט.

ידיד פלסטיני, שעימו החלפתי דיעות על הרצח, הוסיף שאלה משלו:

סרטאווי נרצח על־ידי אנשיו של אבו־נידאל מפני שנפגש עם ציונים כמוני, ומפני שרצה להופיע בכנס האינטרנציונל לצידו של ציוני כמו שימעון פרס.

בשעת הרצח, היה פרס נוכח בבניין. אם יש לרצוח פלסטיני מפני שרצה להיפגש עם פרס, האם — קל וחומר — לא היתה חובה, לפי אותה האידיאולוגיה, לרצוח את פרס עצמו?

לא נעשה שום נסיון כזה. הדבר כלל לא עלה על דעתו של אבו־נידאל.

מדוע?

מיקצוע מסוכן מאוד

אין מיקצוע מסוכן יותר בעולם מאשר הפעולה למען השלום הישראלי־פלסטיני. כך סבורים גם שילטונות־הביטחון בארצות רבות. עוד לפני רצח סרטאווי הם העניקו לנו הגנה רבה. עכשיו, אחרי הרצח, זה מגיע לשיאים חדשים.

כאשר השתתפתי לפני חודש באזכרה לסרטאווי באנגליה, הרגשתי כמו אח"מ זר הזוכה בהגנת סקוטלאנד יארד במותחן טלוויזיה בריטי. בשבוע שעבר הופעתי לצידו של עימאד שקור, עוזרו של יאסר ערפאת, בעיר טורינו, ושוב הייתי מוקף חומה של מגינים.

המישטרה האיטלקית שמרה עלי כעל יהלום נדיר, ליוותה אותי בנסיעותי. הושיבה שומר לפני דלת חדר־השינה שלי, סוככה עלי בכניסתי לאסיפות ובצאתי מהן. המארחים של הכנס, פעיליה של מיפלגה שמאלית, גייסו פלוגת־שומרים משלהם. ער סוף הביקור התקשיתי להבדיל בין אלה ואלה, ולא הייתי בטוח מיהו מי. בבריטניה נראו השוטרים כאנשי־בולשת שיצאו ישר ממירקע הטלוויזיה. ואילו באיטליקה הם דמו לצעירים רדיקליים בסרטים.

לא הייתי היחידי שטעה בזהותם. לי, כזר, זה היה מותר. אבל באחד הימים סערתי ארוחת־צהריים עם המנהיג האגרתי של המיפלגה הקומוניסטית האיטלקית, ז'ק־קארלו פאייטה, וברוב אדיבותו ליווה אותי אחרי הארוחה עד בית־המלון שלי. בכניסה

אורי אבנרי

יקן איש

לבית־המלון נתקל בבחור צעיר, וביקש לשכנע אותו ברצינות רבה שאל להם לשמאלנים הצעירים להתייצב בבחירות. מפני שזה רק יפלג את מחנה־השמאל. אחרי כמה דקות הצליח הצעיר להפסיק את שטף דיבורו של המנהיג הקשיש בכמה מילים נבוכות: „תסלח לי. אבל אני שוטר!"

לליווי המישטרתי יש כמה יתרונות. כך התברר לי שוב בבוקר האחרון.

בערב שלפני כן היתה לנו אסיפה עם נציגי המיפלגות האיטלקיות השונות, שהציגו שאלות והביעו דיעות. האסיפה הסתיימה רק אחרי חצות, והמטוס שלנו עמד להמריא בשבע בבוקר: שקור ואני החלטנו לטוס ביחד לרומא, כדי להשתתף בטכס הענקתו של פרס־אירופה למחמוד דרוויש, המשורר הלאומי הפלסטיני, יליד הגליל. (הוא ביקש ממני למסור ד"ש ליהודה עימחי.)

אילו הלכנו מייד לחדרינו, יכולנו לישון חמש שעות. אבל איך אפשר ללכת לישון באיטליה מבלי לאכול?

במיסעדה, שנפתחה במיוחד בשבילנו, נערכה סעודה איטלקית לעשרים וכמה איש ואשה: המארחים, אנשי־המגן, השוטרים, אנשי אש"ף, פלסטינים מהשטחים הכבושים ומישראל, אני הישראלי, אנשי הקהילה היהודית המקומית, ועוד. מכיוון שטורינו היא בירת מחוז פימונטה, המתגאה במיטבחו וביינותיו, הטובים מכל יינות איטליה, היה זה עניין ארוך. הוגשו כעשר מנות (אחרי החמישית הפסקתי למנות), שתיתי כשני בקבוקים של יין אדום מעולה, והשיחה קלחה בחמש שפות (איטלקית בין האיטלקים, צרפתית ביני לבין איטלקים אחרים, עברית ביני לבין הפלסטינים, ערבית בין הפלסטינים לבין עצמם וגם קצת איתי). זה סיבך את העניין, כי כל בדיחה היתה זקוקה לכמה תרגומים, משפה אחת לשנייה, כדי שהכל יבינו. והבדיחות לא היו הכי קצרות.

למשל: לבנוני אחד בעיירה שתורה הולך להסתפר. כשהספר שואל אותו מדוע החליט פיתאום לקצץ את שערותיו, הוא מגלה לו שהוא עומד לנסוע לרומא כדי להיפגש עם האפיפיור. אומר הספר: השתגעת? עליך לעבור את הקו הסורי, והם יכולים להרוג אותך כמו כלום. אם לא, יתפסו אותך אנשי הפלאנגות, וישחטו אותך. אם לא, תיפול בידי הפלסטינים, ואתה יודע איך הם. אם ביכלל תגיע לביירות, תראה שהמטוס כבר המריא. אם בכל זאת ולמרות הכל תגיע לרומא, האפיפיור לא ירצה לראות אותך.

האיש נוסע וחוזר, והולך שוב להסתפר. „איך זה היה?" שואל אותו הספר. הלבנוני מספר שהכל היה בסדר גמור. הסורים התנהגו אליו באדיבות, הפלאנגות נתנו לו לעבור בלי בעיות, הפלסטינים הגישו לו קפה, המטוס המתין לו בנמל ביירות. כשהגיע לרומא עמד בין רבבות מתפללים בכיכר פטרוס הקדוש, אך האפיפיור הבחין בו בין כולם וקרא לו להתקרב אליו. כשניגש, אמר לו האפיפיור: „התקרב עוד יותר!" כשכבר נגע בו, לחש האפיפיור משהו באוזנו.

„מה הוא אמר?" קרא הספר בהתלהבות.

„הוא לחש לי: מי זה הספר, שעשה לך תספורת כל־כך איומה?"

מן הון להון, הגענו לבית־המלון שלנו בשלוש וחצי לפנות בוקר, והיה עלינו לקום בחמש בבוקר. ירדתי בשעה היעודה (ייקה זה ייקה). כל שומרי־הראש למיניהם, השמאלנים, השוטרים ואותם שלא הייתי בטוח כיצד לסווגם, כבר חיכו למטה. אבל השוער לא זכר להעיר את שקור בזמן, והוא איחר לרדת.

כשהיינו מוכנים סוף־סוף לצאת לדרך אל נמל־התעופה, כבר היתה השעה מאוחרת מאוד־מאוד, ועמדנו לאחר למטוס, ואז נכנסה המישטרה לפעולה: יצאנו בשיירה, כשהמישטרה בראש, נסענו נגד הכיוון, חלפנו על־פני רמזורים באור אדום, נסענו בכביש הפתוח במהירות של 120 פלוס, והמישטרה הורידה מראש למטוס שעליו להמתין.

כבר סיפרתי על הנסיעה המטורפת לנמל־התעופה של אורלי, בדרך לפגישה עם יאסר ערפאת, כאשר צופר המישטרה הצרפתית פתח לפנינו את פקקי־התנועה ועברנו ביניהם כבני־יישראל בים־סוף. הפעם היתה זאת מהדורה שניה.

אמנם, כמה פעמים היה כפסע בינינו ובין תאונה קטלנית. אך כפי שאמרתי, מלאכת־השלום היא מלאכה מסוכנת.

קדומי המיסתורי

ברומא פגשתי את נימר חמאד, נציגו הרישמי של אש"ף בבירה האיטלקית.

נימר מעורב מזה שנים רבות במאמצי־השלום. ב־1979 השתתפתי עימו בוועידה שנערכה ברומא למען השלום הישראלי־פלסטיני. במשך השנים קיים מגעים עם ישראלים רבים.

פעם, כך סיפר לי, ביקר אצלו פרופסור ישראלי, שהביא עימו את בתו הקטנה. בנו של חמאד ובתו של הפרופסור, בני אותו גיל (5), פרשו לחדר הסמוך ושיחקו יפה, כשהם מציירים בצוותא.

לפתע נשמעה המולה בחדר השני. חמאד מיהר לשם. הסתבר כי הבן שאל את הבת מניין היא, וזו ענתה בתמימות שהיא ישראלית.

„אני מוכרח לרוץ לקחת את האקדח של אבא, כדי להרוג אותה!" צעק הבן. האב הסביר לו שיש ישראלים טובים, שאינם רוצים להרוג פלסטינים, ושהם ידידים.

זה הזכיר לעימאד שקור מה שקרה בדירתו בביירות בעת ביקורי שם. לפני שהופעתי יחד עם שתי חברות־המערכת, הסביר שקור לאשתו שעומדים לבוא ישראלים, ושעליה להתייחס אליהם יפה, כאל אורחים, להגיש להם קפה וכו'. האשה שוכנעה רק בקושי שזה טוב לעניין הפלסטיני.

ואכן, כאשר הגענו לדירה וחיכינו לבואו של יאסר ערפאת, היתה התנהגות האשה למופת. היא הגישה לנו כיבוד ושוחחה עימנו. קיבלנו את הרושם שהיא נעימה וידידותית.

ענת סרגוסטי רצתה לסייר בדירה, והאשה נלוותה עליה. במיטבח שאלה ענת את האשה מניין היא, וזו ענתה שהיא ירושלמית. „גם אני!" השיבה ענת בשימחה, והסבירה שהיא בת מישפחה ירושלמית ספרדית, החיה בעיר מזה כמה דורות.

כאן לא יכלה האשה לשלוט בעצמה. „היהודים הם לא ירושלמים!" קראה. „ירושלים היא עיר ערבית!" אחרי זה סירבה לחזור לחדר. למרבה המזל הגיע בינתיים ערפאת, והיעדר האשה לא הורגש.

מטבע הדברים התגלגלה השיחה עם חמאד לאישיותו של מנהיג פלסטיני שעניין אותי תמיד, אך שלא פגשתי בו מעולם. פרוק קדומי, ראש המחלקה המדינית של אש"ף, אינו רק הממונה על חמאד, אלא גם ידידו.

בין קדומי ועיצאם סרטאווי היו קיימים יחסי־יריבות. הם נבעו מהבדלי השקפה ואופי. סרטאווי, החלוץ, רצה לרוץ קדימה.

קדומי

קדומי, הדיפלומט הזהיר, עצר ועיכב.

יתכן שהיתה גם יריבות מוסדית. סרטאווי פעל מטעם ערפאת והנהגת פת"ח. קדומי הוא ראש־מחלקה מטעם אש"ף, שר־החוץ בממשלה הזמנית של המדינה־בדרך. בהיראכיה של אש"ף מעמדו בכיר יותר, לא רק בשל חברותו בוועד־ההפועל של האירגון, אלא גם בשל היותו אחד האבות־המייסדים של פת"ח וחבר „קבוצת האבואים" — קבוצה הכוללת את אבו־עמאר (ערפאת), אבו־ג'יהאד (חליל אל־וזיר), אבו מאזן (מחמוד עבאס), אבו־אייאד (צלאח ח'לף), אבו־לוטף (קדומי) ואחרים.

סרטאווי ריבר על קדומי במרירות רבה. לדעתו, קדומי טירפד רבות מפעולותיו. מדי פעם פירסם קדומי הכחשות, שפגעו קשה במאמצינו. אבל גם סרטאווי אמר לי לא־פעם שקדומי דוגל בקו של שלום.

לדעת חמאד, לא היה המאבק בין השניים עקרוני. קדומי, אמר, הוא איש־שלום, פטריוט פלסטיני ואדם מציאותי. הוא פועל במיסגרת הערכה מפוכחת של האפשרויות.

עד כה לא נפגש קדומי עם ישראלים שאינם נמנים עם רק"ח וגופים אנטי־ציוניים אחרים. יהיה מעניין לראות אחרי ששמעתי עליו כה רבות מכלי שני, איך ינהג עתה, כאשר המגעים בין אש"ף ותנועת־השלום הישראלית נכנסים לשלב חדש. אני מקווה להיפגש עימו באחד הימים ולהתרשם ממנו בעצמי.

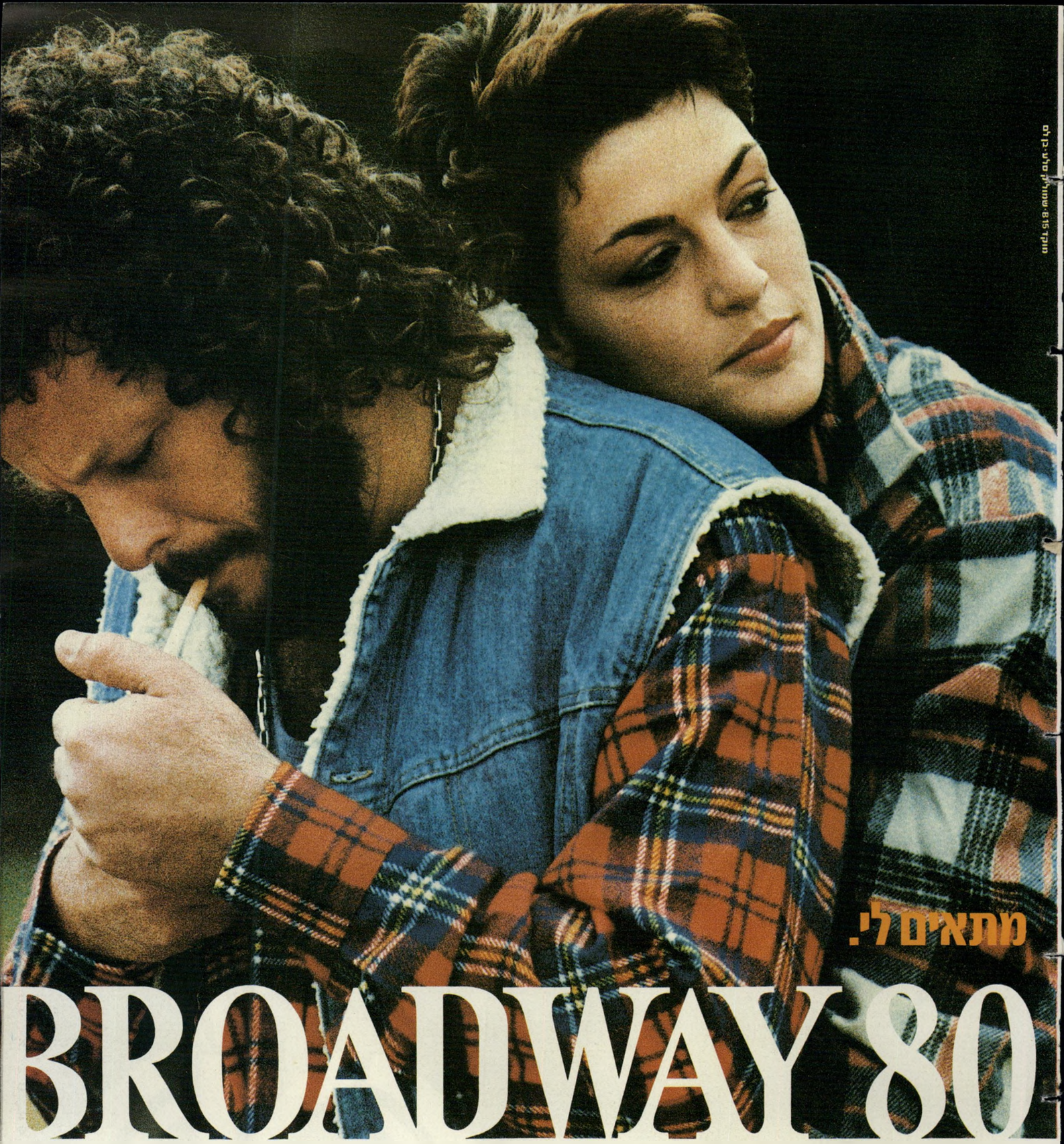

מתאים לי.

BROADWAY 80

בבדיקה של Monde Selection, המרכז הבינלאומי לבדיקת איכויות בבריסל, זכתה BROADWAY 80 במדליית זהב לשנת 1982 על איכותה המעולה.

טעם אמריקאי. תערובת אמריקאית.

אזהרה: משרד הבריאות קובע כי העישון מזיק לבריאות

הורה-הסנדל הט

HORA עבודת-יד

בעי של ישראל היפה

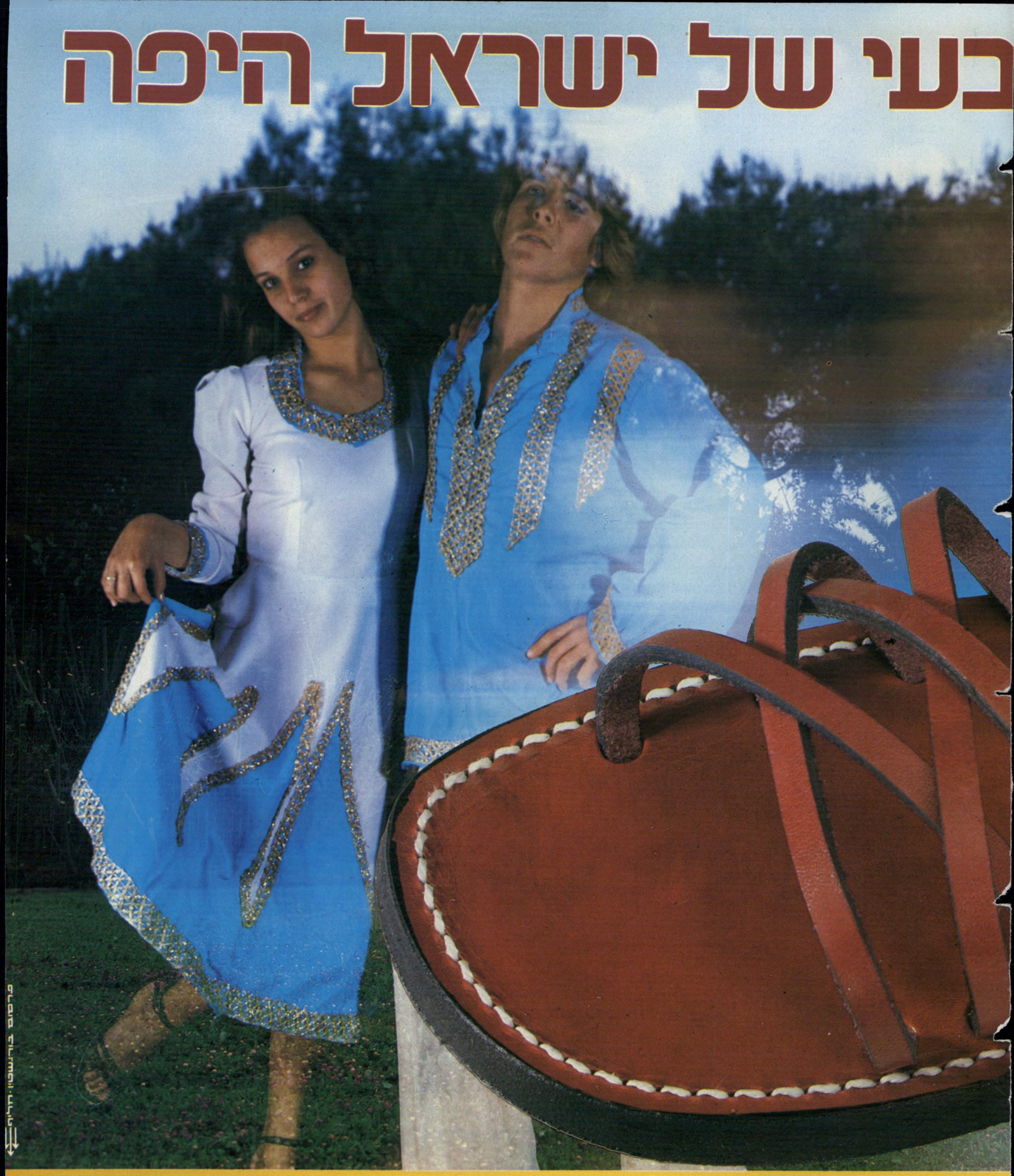

פרסום בהרשאה: הדלית

להשיג ברשת החנויות הבאות:

תל-אביב: נעלי רונדו — דיזנגוף 199; **נעלי רונדו** — אלנבי 31; **נעלי חביב** — פסגי קולנוע הוד; **כל-בו שלום.**
ירושלים: עור היוצר, בחוצות היוצר; **נעלי שטרנפלד** — בן הלל 16. **חיפה: שיינמן** — הרצל 15; **נעלי אלגנט** — יפו 43; **נעלי כרמל** — שדרות הנשיא 119, מרכז הכרמל; **היפר נעל** — ציקפוסט; **נעלי כפיר** — דרך עכו 140/1, **מרכז צבר,** קרית ביאליק; **נהריה: נעלי פופילר** — הרצל 70. **טירת הכרמל רשת נעלי נרדאה. קרית טבעון: הנעל** — מרכז זייד; נעלי חן — מרכז קרית עמל. **עכו: נעלי צבי** — בן עמי 30. **נתניה: נעלי חן** — הרצל 14. **עפולה: ארבע העונות** — שדרות ארלוזורוב 16. **בית-שאן: ג'ינס לי** — מרכז מסחרי. **טבריה: נעלי קארין** — רח' הגליל. **נצרת עלית: נעלי זינגר** — מרכז מסחרי, נצרת עלית. **אשדוד: נעלי אוניון** — רוגוזין 9. **באר-שבע: נעלי נזרית** — רח' החלוץ 91. **אשקלון: רודיקו** — הרצל 83. **רחובות: נעלי זובי** — הרצל 204. **רמלה: נעלי יוגלה** — הרצל 85. **חדרה: נעלי דובון** — רוטשילד 7. **בני-ברק: קנגרו** — רבי עקיבא 7. **חולון: נעורים** — שנקר 52. **הוד השרון: נעלי גרוס** — מרכז רמתיים. **רמת השרון: קיקרס** — סוקולוב 53. **חנויות שקם ברחבי הארץ.**

הורה תעשית מוצרי עור בע"מ
רח' כנרת 15, בני־ברק 51201, טל. 03-707129, 707124

חדש!!!
אולטרסול
עמיד
בפני מים.

מהיום את יכולה להשתזף חופשי חופשי...

אולטרסול–יופי של שיזוף בביטחון מלא.

נשים מעדיפות אולטרסול.
זאת עובדה, ויש סיבות רבות לכך:

- ★ לאולטרסול התכשירים היחידים שעמידים בפני מים ואינם נשטפים עם הזיעה.
- ★ רק לאולטרסול מגוון תכשירים רחב המאפשר התאמה מלאה למידת הרגישות של עורך (ממספר 3 לשיזוף מהיר ועד מספר 15 להגנה מקסימלית מהשמש).
- ★ אולטרסול מעניק לך הגנה מושלמת מקרני השמש המזיקות UVB וגם UVA (היחידי בישראל).
- ★ לבחירתך בסידרת תכשירי דר' פישר גם תחליב שיזוף מיוחד לתינוקך.

שיזוף מהיר ונעים חופשי... חופשי...

ULTRASOL –השיזוף הכי מהיר בחוף.

ד"ר פישר-מדע וטבע שעושים יופי

Dr. Fischer

הצטרפי למועדון דר' פישר.

שלחי את התלוש הרצ"ב והצטרפי למועדון דר' פישר המקנה לך השתתפות במבצעים, ימי עיון, הרצאות והנחות אשר יפודטו בעתיד.

לכבוד דר' פישר, ת.ד. 39071, מיקוד 61390 תל-אביב

כן, הנני מעוניינת להצטרף למועדון דר' פישר חינם, וללא כל התחייבות מצידי. אנא שילחו לי עלון מידע מפודט של תכשירי דר' פישר, כמרכן אשמח לקבל דוגמת תכשיר חינם.

שם פרטי _____ שם משפחה _____

כתובת _____

מיקוד _____ טלפון _____

פרנקו אתת דן.

וגם זה...וגם זה...וגם זה...

הבובנית דבי קפלן הגיעה לעיצוב בובות־תיאטרון דרך הציור והפיסול. „רצי־תי שהפסלים יתנועעו," היא מסבירה. דבי, שהיא בוגרת **בצלאל**, היתה בעבר מרפאה בעיסוק בבתי־החולים לחולי־נפש. „מאז ומתמיד נמשכתי לעולם של הזיות פרועות. בהשראתן עיצבתי את בובותי ואת ההצגה."

„זה יכול לגרום לאלימות מילולית! טוענת המפקחת, ודבי מוכיחה את ההיפך

מסע הדוושות של הבובה לולה

חצות הלילה. טלפון בהול בקריית־יובל שבירושלים. „תבוא מהר פה עם כל הבובות, אני יולד עכשיו את המחזמר."

האיש שדיבר בטלפון היה בעל החלומות הידוע ז'אן־ברנאר־מוראלי, הגאון־מוקיון הצרפתי, המונק בימים אלה לשורה הראשונה בשמי־המחזאות והבימוי בתיאטרון הישראלי.

מן העבר השני של הקו היתה דבי קפלן בת ה־33, ציירת־פסלת ומעצבת בובות־תיאטרון העולם הזה 2376). היא הגיעה בדחיפות לביתו של מוראלי, עם שש נפשותיה שחיפשו מחבר. שלא היו אלא שש בובות מעשי־ידיה. „תשים מהר על הריצפה את הכל," ציווה עליה בחן ז'אן־ברנאר בעברית רצוצה המחליפה בין זכר ונקבה באופן שיטתי ומדוייק.

„זהו המעדן, (הוא רצה לומר „המדען"). המעדן עושב ניסויים אכזריים בחיות. אתה יודע, כתבתי ספר על ניסויים מעברתיים בחיות. בצרפת אנשים פרטיים סאדיסטים עושים את זה בלי ביקורת."

„זהו דבר שמדגדג לו בבטן," מספרת דבי, כשהיא מתרוצצת בין הבובות התלויות מהתיקרה, בין תינוקה הפעוט, בן החודש, ובין הכלבה השחורה והעצבנית העונה לשם לולי. „ללא ספק ניכרים בלולי ריישומיו של בעליה. ז'אן־ברנאר," היא אומרת בהומור אופייני, משלבת רגל על רגל, אוספת את שערה למעלה ומוסיפה: „ז'אן־ברנאר הסביר לי שאינו יכול לבוא אלי, כי הוא מחכה בשעה זו לאנשים שיבואו לקחת את הגורים של כלבתו, והם לא באים. הוא פשוט ילד את המחזה בזמן שהוא חיכה להם. כשבאתי הוא אמר: „אתה רק צריך להוסיף בובה כלב, וזה יהיה מחזמר לשבע בובות."

מסע זוועות קסום

השידוך בין מוראלי, איש־הקרקס, ובין בובותיה של דבי קפלן הצליח מעל למשורר. בחלל קטן ואינטימי של קרון־רכבת ישן, שנקנה ושנגרר לגן־הפעמון בירושלים על־ידי ארבעה ירושלמים משוגעים לתיאטרוני־ילדים, מועלה בימים אלה מחזמר מיפלצתי לילדים. פליק השובב הוא מחזה הבובות היחידי מסוגו בארץ, והצגות הבכורה שלו נערכות בימים אלה.

שבת בבוקר. על הדשא של גן־הפעמון מעשנים כמה צעירים פריקים ארוכי־שיער וחבושי כובעים מרופטים את הג'וינט האחרון שלהם, לפני שהם נכנסים לרכבת־שדים, כדי לעבור מסע־זוועות קסום ולאו דווקא בהשראת הסיגריה. הם נבלעים בתוך קהל של הורים וילדים, העומדים לחזות בהצגה יוצאת־דופן.

חושך על פני תהום, ומעליה שלוש מסיכות־ענק לבנות כבר־מינן נעות כאחוזות תזזית ומהדהדות: „זוועה אימים, שיער סומר בתיאטרון הפחד / המתח פה עולה גובר הנשמה קודחת / היום נציג את הכלבלב נלחם באיש הרע / רק מי שיש לו אומץ לב יביט בהצגה."

שלוש הנשים המפעילות את שבע הבובות, גיבורות מחזה, הן אהובה בוסי — מפעילת בובות מיקצועית, יעל כהן־לב — שחקנית וזמרת מועדונים ומיכל ברזל — בוגרת בצלאל באמנות פלסטית. ליד הגיטרה והפעלולים ניצב עופר גולני, מעבד ומוסיקאי האחראי לא מעט על הקצב הדינמי של ההצגה.

אדולף חוטף את לולה

ליל גבוה של גיטרה מלווה בחלילי, בצפצפה, ברעשנים ובמצילתיים מעלה את שלוש הגראציות, לבושות בשחור, מוארות בתאורה כחולה ולבנה לחליפין. הן מניעות את הבובות המספרות לקהל על מדען בשם אדולף פון־פכלוביץ', העורך ניסויים אכזריים בחיות־מעברה. פרי המצאתו היא מכונה משוכללת המסוגלת להפוך כל אדם למה שהוא רוצה להיות.

יום אחד מגיעה אליו מרת נחשושה הגבירה, אשת מלך־הזבל, ורוצה שהוא יהפוך אותה למלכת־יופי. קורה פנצ'ר והגבירה יוצאת מן המכונה מכשפה. ד"ר אדולף, כמובן, מחפש ילדה קטנה כדי להתיז את ראשה ולהחליפו בראשה של המכשפה.

ביום בהיר אחד יוצאת לולה וידידה הכלב בובו לטייל בטבע. אדולף חוטף את לולה היפהפיה ובובו נותר לבד. בינתיים פתי, שהוא המשרת הטוב של המדען ובעצם עובד במעברתו ככוח־מחתרת שנועד לחבל בניסוייו של אדולף, נשלח על־ידי אדולף להביא זריקות פנצילין פוספט, שהן השמן למכונה. בובו, המחפש את חברתו, נתקל בדרכו בפליק השובב, החי במדינת „זרייקותין".

במדינת „זרייקותין" נערכות תחרויות אימתניות בחוכמה, ביופי ובמרץ. התחרות הנערכת עכשיו היא על השטיח היפה ביותר. פליק רוצה לעשות מבובו שטיח ובדיוק באותו רגע מגיע פתי. פליק מבקש לשמור על ה„שטיח" שלו עד שהוא יביא את הסכין. בובו ופתי מתחברים ופתי מגלה לו שלולה שבוייה בכיתו של המרען. הם רצים להציל אותה.

הם נכנסים לתא הכלא ובדיוק כשבובו מבקש למלט את לולה תופסת אותם המכשפה. אדולף משפשף ידיים בסיפוק — לא צריך זריקות פנצילין פוספט אם אפשר להשתמש בכלב במקום שמן למנוע.

אבל בשנייה הקריטית פולש לבימה פליק השובב ודורש לקבל את השטיח שלו. הוא מעיף את המרען בבעיטת קראטה לתוך המכונה. שם מחכה לו המכשפה המוכנה לניסוי החדש שיעניק לה פרצוף יפה. פליק מתקרב לבובו ומתאהב בלולה. הוא מבין פתאום שיש משהו חשוב יותר בחיים וזוהי ללא ספק הידידות. המכונה מופעלת והרעים הופכים לשרשרת של נקניקיות.

לולה מזמינה את הטובים שנשארו בחיים למיצעד ניצחון המסתיים בפיזמון: „די נמאס כבר מהארץ הזאת. בואו נעזוב אותה ונקים לנו ארץ משלנו, אליה יבואו כל הילדים והחיות הטובות, ויחד נחיה באושר כל ימינו." גורלו של אדולף המושחת, המסתיים באוטופיה של תיבת נוח אחרי המבול, טומן בחובו, כנראה, מסר־חינוכי לא מבוטל.

קיסמן של אגדות מפחידות

אחד מנסיונותיה של חבורת פליק השובב להעלות את ההצגה בבתי־הספר יסודיים נתקל בדחייה. הטיעון היה שסיפור־זוועות כזה לילדים אינו חינוכי, מפני שהוא עוד יכול לגרור את הקטנים לאלימות מילולית לכשיגדלו, רחמנא ליצנן.

ברונו בטלהיים, פסיכולוג גרמני בן ימינו החוקר ספרות ילדים, מציין בסיפרו קיסמן של אגדות שדווקא אגדותיהם המפחידות של האחים גרים (שכתבו, בין השאר, את רפונזל והנזל וגרטל) נוסכות נחמה וביטחון בנפש הקרון, המשמש תיאטרון־בובות לילדים, מצוייד בכל אבזרי־התיאטרון החיוניים ודומה לכל תיאטרון קיים אחר. בקרוב יועלה בו פסטיבל של תיאטרון־בובות.

קרון השדים המחזמר „פליק השובב" ער־רך את הצגות־הבכורה שלו בקרון־רכבת ישן המוצב בגן־הפעמון שבירושלים.

בבתי־חולים לחולי־נפש טלביה ואיתנים.

„מה שמשך אותי אליהם זה מה שמושך אותי היום לתיאטרון פלצות — עולם של מיסתורין, של הזיות פרועות ומוזרות שאין עליהן בקרה. מקץ שלוש שנים האווירה התחילה להשפיע עלי. התחלתי לחלום חלומות־ביעותים. החלטתי שאני צריכה לעבוד עם נוער בריא.

„ביולי 27 התחלתי ללמד בתיכון לילדים מחוננים בוייאר ואז חזרתי לצייר. שימחת־היצירה של הנוער הבריא גירתה בי תחושות רדומות. פתאום הפסקתי לצייר שחור־לבן והסתבר לי עד כמה אני אוהבת צבע. באותו זמן חזרתי לסגנון פיגורטיבי. מכאן עברתי לפיסול בפלסטלינה צבעונית, אבל גם פה נראתה לי התוצאה לגמרי קפואה. רציתי שהפסלים ינועו וכך הגעתי לעיצוב תיאטרון־בובות.“

המריונטה הקלאסית היא בובת־עץ ואילו בובותיה של דבי עשויות מחומרים גמישים, כדי להעניק להן מימד אנושי יותר. הפנים והגפיים עשויים ברדך־כלל מקרטונים של ביצים, מעורבים ברבק־פלאסטי ובמים, והגוף עשוי לרוב מגרב־ניילון ממולאת בצמר־גפן סינתטי. על השלד הזה היא מלבישה את דמויותיה המוזרות. „אין לי הסבר רציונלי לדמויות שיצרתי. הבובות הן פרי של הזיות שלי. לא תמיד היתה לי תמונה ברורה לפני עשייתן. גיליתי שהבובות שנוצרו תוך כדי עשייה הן יותר מוצלחות, כי לא כפיתי את הרעיון שלי על החומר.“

כשגמרה את הצגת פורים נותרו הבובות ללא שימוש. כך פנתה למוראלי ונוצר המחזמר. תוך עשרה ימים העמידו הצגה למופעי־החוץ של פסטיבל עכו, שנערך בחופשת סוכות. וזכו באהדה יוצאת־דופן מהורים, ילדים ומאנשי־תיאטרון. „החוויה הגדולה ביותר בעכו,“ נזכרת דבי, „היתה קבוצה קטנה של ילדים ערביים שבאו עם ילקוטים. הם עמדו ליד הבימה מפני שלא הרגישו שהם יכולים להתערב בתוך הקהל הזר. הם הפריעו למפעילים להיכנס ולצאת מהבימה עמוק, בריחה מסכנה גדולה ומעל לכל — נחמה“. הרחמים על הרעים, לדעתו, הם קילקול מידות של המבוגרים והילד נקי מהם.

„איני רצה אל הילדים ומסבירה להם מה קורה על הבימה. הדברים קורים ויורדים לתת־המודע של הילד, מבלי שהוא יתן את הדעת עליהם. תהליכים בלתי־מודעים אלה מעניינים אותי יותר מאשר תיקשורת מילולית רגילה,“ מספרת דבי קפלן, שבעצם בנתה את הקבוצה וחוץ מעיצוב בובותיה גם תירגמה את הרעיון של מוראלי למילים וניסחה את הטכסט ואת הפיזמונים של ההצגה.

בובות יותר טובות מאנשים

דבי, שהיא בוגרת בצלאל לאמנות תופשית, לא רוותה נחת מלימודיה. „הייתי מכווצת שם. כל אחד רצה לעבוד כמו בניו־יורק ובברלין. לא היתה שימחת היצירה, אלא פחד להתמודד עם ביטוי אישי ומקורי.“ לקח לה כמה שנים טובות כדי להתארגן מחדש, ובמהלכן עבדה בריפוי בריקוד, בפיסול ובציור בבתי־חולים לחולי־נפש טלביה ואיתנים.

„מה שמשך אותי אליהם זה מה שמושך אותי היום לתיאטרון פלצות — עולם של מיסתורין, של הזיות פרועות ומוזרות שאין עליהן בקרה. מקץ שלוש שנים האווירה התחילה להשפיע עלי. התחלתי לחלום חלומות־ביעותים. החלטתי שאני צריכה לעבוד עם נוער בריא.

„ביולי 27 התחלתי ללמד בתיכון לילדים מחוננים בוייאר ואז חזרתי לצייר. שימחת־היצירה של הנוער הבריא גירתה בי תחושות רדומות. פתאום הפסקתי לצייר שחור־לבן והסתבר לי עד כמה אני אוהבת צבע. באותו זמן חזרתי לסגנון פיגורטיבי. מכאן עברתי לפיסול בפלסטלינה צבעונית, אבל גם פה נראתה לי התוצאה לגמרי קפואה. רציתי שהפסלים ינועו וכך הגעתי לעיצוב תיאטרון־בובות.“

המריונטה הקלאסית היא בובת־עץ ואילו בובותיה של דבי עשויות מחומרים גמישים, כדי להעניק להן מימד אנושי יותר. הפנים והגפיים עשויים ברדך־כלל מקרטונים של ביצים, מעורבים ברבק־פלאסטי ובמים, והגוף עשוי לרוב מגרב־ניילון ממולאת בצמר־גפן סינתטי. על השלד הזה היא מלבישה את דמויותיה המוזרות. „אין לי הסבר רציונלי לדמויות שיצרתי. הבובות הן פרי של הזיות שלי. לא תמיד היתה לי תמונה ברורה לפני עשייתן. גיליתי שהבובות שנוצרו תוך כדי עשייה הן יותר מוצלחות, כי לא כפיתי את הרעיון שלי על החומר.“

כשגמרה את הצגת פורים נותרו הבובות ללא שימוש. כך פנתה למוראלי ונוצר המחזמר. תוך עשרה ימים העמידו הצגה למופעי־החוץ של פסטיבל עכו, שנערך בחופשת סוכות. וזכו באהדה יוצאת־דופן מהורים, ילדים ומאנשי־תיאטרון. „החוויה הגדולה ביותר בעכו,“ נזכרת דבי, „היתה קבוצה קטנה של ילדים ערביים שבאו עם ילקוטים. הם עמדו ליד הבימה מפני שלא הרגישו שהם יכולים להתערב בתוך הקהל הזר. הם הפריעו למפעילים להיכנס ולצאת מהבימה

אדולף שמו של המדען, גיבור המחזמר, העורך במעבדתו ניסויים אכזריים בחיות. המצאתו היא מכונה ההופכת כל אדם למה שהוא רוצה להיות.

המוגבהת על הדשא, ונעצו עיניהם בבובות כאילו היו מהופנטים. את שפת התנועה של הבובות הם תפסו למרות שלא הבינו את השפה העברית. זה היה הרגע שידעתי שהבובות שלי חיות.“

מאז פסטיבל עכו ההצגה כמעט ולא הועלתה בגלל תהפוכות בהרכב האנושי־בובתי שלה. ההצגה שהועלתה לאחרונה בגן הפעמון היתה תיאטרון־בובות מגובש ומקורי. זהו מחזמר־בובות ראשון בארץ, שבו המפעילים אינם נמצאים מחוץ־לבימה, אלא הם חלק בלתי־נפרד ממנה ופניהם אינן מכוסות. **אוריאלה וויט** ■

מסכות מדברות ההצגה משלבת הפעלת בובות ומסכות. המפעיל חייב להיות מצוייד בכל התכונות של שחקן או רקדן מיקצועי. „הוא חייב לדעת לרקוד ולדבר באמצעות הבובות, להאניש אותן. זוהי עבודה שצריכה להילמד באופן יסודי ועד־כה אין היא מפותחת בארץ.“

הבובות ממשיכות לחיות גם אחרי סיום ההצגה, טוענת דבי. „הן אינן שחקניות הנכנסות לדמויות ועם סיום ההצגה הן יוצאות מהתפקיד. הן נשארות תמיד אותו הדבר – אינן מחליפות בגדים ואינן מתאפרות.“ ההופעה הראשונה של הבובות היתה בפסטיבל עכו.

ב„מדינת זריקותין“ נערכות תחרויות בכל התחומים האפשריים כמו יופי, חוכמה ומדע. התחרות האחרונה היא על השטיח היפה ביותר. הנער רוצה לעשות שטיח מכלב. „התחרויות הן ההופכות את תושבי־המדינה לרעים,“ מדגישה דבי.

שיחה עם בובה ההצגה, המסתיימת בניצחון הטובים על הרעים, יורדת מהבימה אל קהל הילדים. הבובות, שהצליחו להפוך במרוצת ההצגה לבני־אדם, משוחחות עם הילדים הקטנים שצפו בהצגה ושרות איתם ביחד את הפיזמון המסיים.

חתונה ספרותית מאוד

ב־24 במאי תיערך מסביב לבריכה במלון אביה סונסטה שבאילת, חתונתו של **ג'ז ווק** (29), בנו של הסופר האמריקאי הידוע **הרמן ווק**, שזכה בשנת 1951 בפרס פוליצר על ספרו המרד על הקיין. הוא ישא את **סוזי סמול** (20), בתו של

ג'ז ווק
מסביב לבריכה

הד"ר **רוברט סמול** מסביון, המסיימת בימים אלה את שרותה הצבאי כסמלת בחיל־הים.

בארץ לא ידעו שהחייל ששירת בחיל־הם, ג'ז ווק, שעלה לארץ לפני כשנתיים, הוא בנו של הסופר הידוע. רק השנה הוקרנה בטלוויזיה האמריקאית הסידרה רוחות מילחמה, על פי ספרו של הסופר, הקרנה בת 18 שעות שעלתה 40 מיליון דולר.

ג'ז הכיר את סוזי היפהפיה, בעלת שיער שחור ועיניים שחורות, לפני שנתיים. לפני שנה הגיע הרמן ווק עם אשתו **שרה** ובנו הבכור **נתנאל** לארץ, כדי לערוך את התגאים לאירוסין לפי מיטב המסורת. בצעירותו שירת הסופר הרמן ווק בחיל־הים האמריקאי, והפך לשומר מסורת קפדן.

לחתונה הוזמנו 230 איש. 15 זוגות יוטסו מארצות־הברית ואירופה. הכלה תלבש שימלה שהובאה מארצות־הברית ותוכננה על־ידי פינק, הידוע כמתכנן שמלות־כלה מיוחדות. סוזי ביקשה וקבלה שימלה צנועה ויפה, עשויה מתחרה עם שובל ארוך במיוחד.

החתן, שהוא עורך־דין במיקצועו, רכש בימים אלה חנות לריברי ספורט באילת שם עומד הזוג החדש לבנות את קינו.

בכנסיה של אלביס

ב־11 ביולי בלאס־וגאס, באותה הכנסיה שבה התחתן בזמנו **אלביס פרסלי**, ישא מייק **קארטר** בן ה־27, שחקן־החיזוק האמריקאי של הפועל חולון, את חברתו הישראלית **רינה שפר** בת ה־26.

מייק מיודד עם **רותי ירקוני**, בתה של הזמרת, והיא זו שהכירה לו את כל חברותיה.

היא הכירה לו גם את רינה, שהיתה נשואה בזמנו לנתין אוסטרי שעסק בקידוחי נפט, וטיילה איתו בכל העולם. כשהתגרשה וחזרה לארץ היא התחילה לעבוד כמלצרית.

מייק כבר נסע לארצות־הברית כדי להכין את הכל, ורינה נוסעת בעוד כמה ימים.

ממש מבול של חתונות, והפגרה בכדורסל רק התחילה.

חישוב נכון

גם כלכלן טוב עושה לפעמים טעות, אבל הסיכום תמיד נכון.

שלושה כלכלנים בכירים מאוד סיכמו לאחרונה פרק בחייהם.

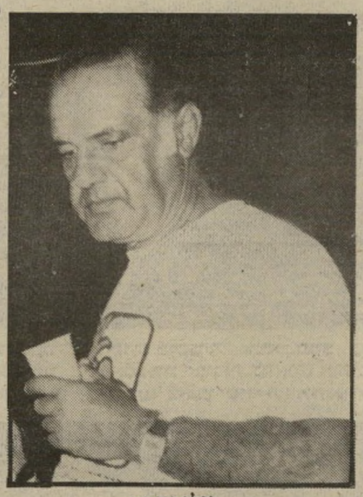

יולי עופר
חזרה הביתה

אהרון דוברת, מנכ"ל כלל שהוא יהודי מדרום־אמריקה, הכיר שם את **טלי צור**, בתו של השגריר הישראלי והתחתן איתה. הוא חוזר סוף סוף הביתה, לירושלים אחרי סיום שעות העבודה בתל־אביב. עד לא מזמן הוא נשאר ללון בתל־אביב, והסיבה — **עורכת־דין צעירה**.

הקבלן והמהנדס **יעקב שפירא** חזר לאשתו, הזמרת **נתניה דוברת**, אחרי מישפט גירושין סנסציוני.

ואילו **יולי עופר** ממיספנות ישראל שהוא ואשתו הראשונה **מירי** הפכו בימים אלה לסבא וסבתא, חזרו האחד לשני אחרי שהוא התגרש מאשתו השנייה והצעירה **רונית**.

החבר הראשון הוא הבעל השני

„אני כנראה אמביציונית חולנית, חשוב לי להיות מס' 1 יותר מכל," מספרת **ורד ציבעון** (27), שהתפרסמה במחול האירובי שלה. „הכרתי את **יקי מבלין** לפני שבע שנים, היינו חברים במשך שנתיים. גם אז הוא לא היה מוכן לוותר על אילת למעני. לכן נסעתי לארצות־הברית, והתחתנתי עם מפיק־הסרטים האמריקאי ליז

ורד ציבעון ויקי מבלין
לצאת מהמרתפים

גתרי, שהיה המפיק של הסרט הבוגר עם דסטין הופמן. התגרשתי וחזרתי לארץ.

„אנחנו עומדים להתחתן בכפר של רפי נלסון באמצע אוקטובר. יקי, שאביו היה מראשוני אילת, פתח בית־מרקחת גם בתל־אביב ואילו אני שיש לי כבר ארבעה מועדונים של מחול אירובי, פתחתי אחד באילת. כך שסוף סוף יש הצדקה לשהיה שלי באילת.

„אני מקווה גם שיקי, שאינו מתחרה אלא עומד מאחורי, יעזור לי לצאת מהמרתפים, שם נמצאים המועדונים שלי כיום, למקומות הולמים יותר".

עזרה לידיד?

בהפסקה של ההצגה חיים פרטיים, בהשתתפות **ריצ'רד ברטון ואליזבת טיילור** שנערכה בשבוע שעבר בניו־יורק, אפשר היה לחשוב לרגע שהיא נערכת בישראל. היו שם **אריק שרון** ואשתו **לילי**, **משה טימור**, **שלמה בר־שביט** ואשתו **דיטה**, **עופרה ואהוד מנור**. בקיצור — מי לא?

בסוף ההצגה נקרא ריצ'רד ברטון למשך 10 דקות לבימה, והישראלים יצאו ממש מגידרם. עבור ליז זה היה רגע קשה במקצת. ברטון סבל לאחרונה מבעיות קשות בכליות כתוצאה משתיה מופרזת. הוא רזה מאוד, וליז, אשתו־לשעבר, נחלצה לעזרתו.

אך הביקורת בבוסטון קטלה אותה והיללה את ברטון. הביקורת בניו־יורק כנראה תהייה דומה. זה לא הפריע למוכרי הכרטיסים למכור זוג כרטיסים ב־90 דולר. העיקר שיש מי שמוכן לשלם.

ריצ'ארד ברטון וליז טיילור
מיפגש מחודש

חנוכיה לפרוטסטנטית

החתונה עמדה להיערך בכנסיה המקומית והועברה לאולם הסיטי־הול רק ברגע האחרון. היא נערכה ביום השישי שעבר בעיירה פיכט שבהולנד. הכלה אניטה היא פרוטסטנטית ואילו החתן, ארל וילאמס הוא יהודי לאחר שהתגייר.

היתה זו חתונה מכובדת מאוד, אלגנטית ושקטה. צלם מקומי היה היחידי שצילם את הטקס, שבו השתתפו כ־150 איש, רובם הולנדים ויפהפיה. מי שבלטו משיכמם ומעלה היו החתן כהה העור המתנשא לגובה של 2.04 מטרים ואורחיו השחורים **אולסי פרי** (2.08 מטר) וקרל **הייימס** (2.04 מטר) — ממכבי רמת־גן, **ולבון מרסר** (2.08)„ שחקן הפועל תל־אביב שבא לטקס עם אשתו ועם בתו בת השלושה חודשים. כל השחקנים טסו מייד לאחר הטקס־לחופשה בארצות־הברית. אמו בת ה־78 של החתן היתה

ארל ויליאמס ובנו
שושבינים ענקיים

ואורחים של אבי הכלה, העוסק בעיסקי בשר ונמצא בהנהלה של קבוצת הכדורסל ההולנדית דנבוס.

אניטה, בתו היחידה, נראתה מאושרת האורחת היחידה שבאה משם. אף אחד משמונת אחיו לא בא.

בשם קבוצת מכבי תל־אביב הגיש מנהל הקבוצה, **אמנון אבידן**, לזוג מתנה — חנוכיה מכסף.

רחל מרחלת על כל העולם

בתשלומים בתשלומים

„אין לי כסף, אולי אפשר להסדיר לי תשלומים מיוחדים?" זאת היתה בקשה מיוחדת שהופנתה להנהלת בריכת רמת־אפעל.
המורה לכלכלה **אביבה אריידור**, אשתו של

אביבה אריידור
מנוי לבריכה

השר **יורם אריידור**, יודעת כנראה בדיוק מה מצבה הכלכלי. יש הסדר מיוחד למישפחות המתקשות לשלם את 9000 השקלים עבור מישפחה כדמי־שימוש עונתיים לבריכה והן משלמות בארבעה תשלומים. אך אביבה אריידור ביקשה הסדר מיוחד. ההנהלה סירבה.

אבו אל־בנאת

שום ידיעה לא התפרסמה בעיתונות בארץ, אך לידיעתכם, לשר־המישפטים משה ניסים ולאשתו **רותי** נולדה בת.
אני חושבת שזאת בהחלט סיבה למסיבה, אפילו אם זו בת רביעית. אני

רות ניסים
לידה חמישית –

שר־המישפטים משה ניסים
– עברה בשקט

בטוחה שהשר, שהוא ממוצא ספרדי, היה מבכר בן, אבל לדבריה של הבת הבכורה **סמדר**, התינוקת בהחלט יפהפיה. לזוג בן אחד, **אריאל** בן 13, **שרית** (11) **ענת** (5). ועכשיו **אפרת**, בת חודש.

רותי, שהיא אשה יפה במיוחד, היא בתו של **יצחק קור** שהיה סגן שר־האוצר בתקופתו של לוי אשכול. מאוחר יותר היה מזכיר תנועת המושבים ומזכיר תנועת העבודה הציונית. בקיצור — מפאי"ניק שרוף. גם אחיה **דני**, היה בזמנו עוזרו של יגאל אלון, אך רותי הפכה לשומרת מסורת. היא כותבת תסריטים לתוכניות ילדים בטלוויזיה.

אוכל בלי מלח, בית הפוך וחתיכות ברחוב

„אני חולה. את חושבת שזה אולקוס? הבטן שורפת לי. רק עכשיו חזרתי מבית־חולים, ובכלל, אני במצב־רוח רע".

כך מצאתי את הזמר **שימי תבורי** כשצילצלתי אליו לברר מדוע אשתו, **ג'ניפר**, ברחה ממנו בשבוע שעבר יחד עם בנם בן שלושת החודשים, **אלירן**.

סיפר שימי תבורי:

אני ממש שבור, אני מנסה לעשות שרירים, אבל אני מדבר איתה כל יום. אני נורא מבולבל.

עוד לא החלטתי אם להחזיר אלי את הילד על־ידי בית־מישפט. אני יכול לסדר לו ארבע מטפלות, ולא יחסר לו כלום, או שיתכן שאחרי ההופעה בפאריס, ב־30 במאי אסע לקולרדו, שם היא נמצאת עם מישפחתה, להחזיר אותה.

מצד אחד נמאס לי לאכול קוטג', גם קצפת נמאס, אבל צריך לעשות שינויים. בבית שלנו לא היו צעקות אף פעם. זה נכון ששלושׁ־ארבע פעמים לא חזרתי הביתה לישון. היא ידעה טוב מאוד שאני נמצא באיזה בית־מלון מפואר עם חתיכה. לפעמים היא ידעה גם את שם המלון. כשהייתי חוזר היא אף פעם לא צעקה ולא שאלה שאלות. פשוט היתה בוכה.

זה נכון שאחרי הלידה היא עוד יפתה, אבל יופי זה לא הכל בחיים. כשבן־אדם יפה נמצא לידך כל הזמן, אתה כבר לא רואה אותו. בכלל, דברים יפים תולים על הקיר.

מה היה חסר לה? כסף קיבלה כמה שרצתה. יש לי דירה של ארבע וחצי חדרים, שקניתי מגינדי

ג'ניפר ושימי תבורי
בריחה עם התינוק

עברו לווילה עם בריכת־שחייה בכפר־שמריהו. נולדו להם שלוש בנות, **יעל**, היום בת 23, **תמנע** (תימי) (21) ו**אפרת** („אפי") (12). הם נראו כזוג למופת והירבו לארח. רק לפני שנתיים ערך מקס לאשתו מסיבת־הפתעה ליום־הולדתה ה־50, בביתם של **רות ויאיר רצון**, שהיה אלוף־מישנה בצה"ל ומנהל כיום את קריית הפלדה בעכו.

לפני שנה נערכה מסביב לבריכה חתונת בתם.

אחרי הפרידה התחילה רבקלה לעבוד כמזכירה בוויצ"ו, ומאוחר יותר במישרד פירסום ורכשה דירה ברמת־אביב ג'.

מקס עבר לגור בדירה שכורה ברחוב פינקס, ונראה כמה פעמים בחברת פסנתרנית שהטיבה לנגן שופן. זה כנראה לא היה מספיק, ולאחרונה הוא נראה בחברת צעירות אחרות.

כשנשאלה רבקלה מה סיבת הגירושים הסבירה: „אחרי יותר מ־20 שנה גילנו שטוב יותר לכל אחד לחוד".

בראשון־לציון. רק לפני שבוע צלצלתי לפלאטו־שרון שימצא לי משהו בסביון ב־200 אלף דולר. את ה־30 מיליון עיגולים (שקלים) שהרווחתי בטוטו בתחילת השנה שמתי בבורסה. סכס היא קיבלה כמה שרצתה. אבל שום דבר לא עניין אותה, רק הילד. בכלל, הבית היה תמיד הפוך כמו אצל כל האמריקאים. והאוכל שבישלה

— בלי מלח. אכלתי במיסעדות.

בנשמה שלה היא טובה, אבל כל אנשי הבוהמה הם כאלה. איך אפשר לעמוד בפני הילדות? זה נכון שאני לא אוהב קטינות, כמו שזמרים אחרים אוהבים. אני אוהב שמנמנות. הבחורה לא חייבת להיות מלכת־יופי, אבל לפחות שבעינים שלה

ריבקלה קרמר (מדניק)
סוף עצוב

הצ'יז'בטרון. היא הפכה לדיילת באל־על והכירה את מקס, יהודי מדרום־אפריקה. הוא עלה לארץ והקים את חברת מרום, חברה לריסוס במטוסים. הם הקימו בית בהרצליה פיתוח, ומאוחר יותר

הם לא ירקדו עוד

ביום העצמאות 1984 צור הפלמ"ח לא ירקוד.
מסורת של עשרות שנים נגמרה.
בווילה של **רבקה ומקס קרמר** בכפר שמריהו, תמיד רקדו בערב יום־העצמאות.
השנה זו היתה הפעם האחרונה. הווילה נמכרה, בתנאי שתימסר מייד אחרי מסיבת העצמאות, כי הזוג התגרש.
רבקל'ה (מדניק) קרמר (52) התפרסמה בשיר איך אפשר, שאותו שרה במיסגרת להקת

ריבקלה קרמר (מדניק)
סוף עצוב

הצ'יז'בטרון. היא הפכה לדיילת באל־על והכירה את מקס, יהודי מדרום־אפריקה. הוא עלה לארץ והקים את חברת מרום, חברה לריסוס במטוסים. הם הקימו בית בהרצליה פיתוח, ומאוחר יותר

חכי, יש צילצול בדלת. את רואה? 4 ילדות מקריית־גת, בנות 12 עד 16 מחכות בחוץ כבר ארבע שעות כדי לקבל תמונה עם חתימה. אז מה לעשות?

עד כאן שימי תבורי.

נחשים בלונדון

הכי גבוהה תמי בן־עמי, שגובהה 178 סנטימטרים, שהיא דוגמנית הבית ב**גוטקס** היתה הדוגמנית הישראלית היחידה בתצוגה. היא בלטה בקומתה וביופיה וזכתה במחמאות רבות.

ב לב רובע נייטסבריג', מהיפים בלונדון, ניצב אחד הביניינים המפוארים והגדולים של העיר. זהו בניין הרודס. הבנוי בסגנון ויקטוריאני. הוא ניצב על ריבוע ענק, מוקף בארבעה רחובות. חמש הקומות מכילות כמעט כל אשר יעלה בדמיון. והעיקר — באיכות מעולה ובמחיר

בשער תמי הופיעה בשער העיתון „טלגרף", ש־סיקר את פתיחת הבוטיק המפואר.

ההולם את הטיב. בחנות אפשר לקנות שרוך נעליים או ארמון־פאר מוקף יער וחומה, פרי אכזוטי ועד לרהיט עתיק.

מיטב היצרנים בעולם מתחרים על הזכות לכלול את מוצריהם בין כותלי הרודס. ואכן, אפשר למצוא שם בוטיקים של מיטב מעצבי האופנה בעולם, מאיב סאן־לורן ונינה ריצ'י ועד למגלי ובאל.

כיצד הצליחה חברה ישראלית לפתוח בשבוע שעבר בוטיק מיוחד בבית הכלבו הנודע והיוקרתי?

מספרת יהודית גוטליב, בתה של לאה גוטליב, המנהלת את חברת „גוטקס" 30 שנה:

לפני שנה פנו לחברה במיכתב שנשלח מבית־המלוכה האנגלי, ובו בקשה לשלוח כמה ביגדי־ים לחנות ללבנים מיוחדים שבה רוכשת המלכה

תיגבורת אנגלית שתי הדוגמניות האנגליות המצליחות **קתרין השחורה וקתרין הבלונדית** צורפו לתצוגה. בתמונה התחתונה: תמי עם אחד ממנהלי **הרודס**.

בוטיק ב„הרודס" בנוכחות השגריר הישראלי ליבנת ו־רעייתו נפתח ב־4 במאי בוטיק של **גוטקס** בקומה הראשונה של בית הכלבו. **גוטקס** הרבה למכור בגדי־ים וחוף לבתי מלוכה באירופה וגם לבית המלוכה באנגליה, ולכן היה זה טבעי שיפתח בוטיק בלונדון.

איזה בגד־ים לובשת המלכה אליזבת?

אליזבת את לבניה. הפניה היתה רחופה, והיינו צריכים לשלוח כמה ביגדי־ים בגודל 42 למלכה ולהוסיף גם כמה ביגדי־ים בגודל 40 לנסיכה אן. הן עמדו להשתתף במסיבה מסביב לבריכה, במיסגרת מירוצי אסקוט.

קונה נלהבת נוספת שלנו באנגליה היא מונה, אשתו־לשעבר של המלך חוסיין.

הצלחות אלה ורבות אחרות היו אולי הסיבה שבגללה פנו אלינו לפני כחצי שנה מהרודס והציעו לנו לפתוח שם בוטיק. במשך שישה חודשים עסקו תפאורנים מיוחדים בתיכנון. הצבעים השולטים בחנות הם כחול־ולבן. חוזה מיוחד ובו פירוט מדויק של מה מותר ומה אסור נשלח לחברה.

לפתיחה לקחנו את הבימאי האנגלי הלו ביייל, שנחשב לבימאי הטוב ביותר לתצוגות באנגליה. נערכו חזרות רבות, ולקחנו את מיטב הדוגמניות באנגליה

שהופיעו לצד תמי בן־עמי, דוגמנית הבית שלנו, שנשלחה לאנגליה.

עד כאן דברי יהודית גוטפריד.

חיות־מידבר וסהרה

סגנון **ביגדי־ים** הוא השנה על מוטיבים של חיות המידבר והסהרה. לביגדי־ים הוכנסו חומרים

נחש קוברה מייד אחרי פתיחת הבוטיק הישראלי בחנות היוקרתית והיקרה **הרודס**, עטו הצלמים והעי־תונאים שהוזמנו לפתיחה על הדוגמנית תמי בן־עמי, דוגמנית־הבית של **גוטקס**, וצילמו אותה בבית־הקפה המפואר שבקומה הרביעית של בית־הכלבו. השנה מעוצבים בגדי־הים בסגנון חיות המידבר וסהרה. הדפסי זברה, נמר ונחש שעליהם פייטים שקופים לצד כל טבעת של נחש.

טבעיים, עורות אמיתיים, שעליהם הודפסו חברבורות נמר, הדפסי זברה ונחש. אחרי ההדפסה תפרנו עליהם פייטים שקופים ליד כל טבעת של נחש.

המחירים באנגליה הם 50 לירות סטרלינג לבגדי־ים, תילבושת־חוף עולה 160 לירות סטרלינג וסרבל עולה 250 לירות סטרלינג.

בשבוע הראשון למכירות בהרדוס היה היקף המכירות 15 אלף לירות סטרלינג.

היה זה הישג לא מבוטל ללאה גוטליב, שהקימה את החברה לפני 30 שנה ברחוב תל־אביבי קטן היוצא מרחוב המלך ג'ורג', ושמו סימטה אלמונית.

היא עלתה לארץ מהונגריה ב־1949, ומכרה את טבעת היהלום שקיבלה מבעלה כמתנת נישואין כדי לרכוש בכסף זה את אחת משתי מכונות־התפירה שהיוו את תחילת העסק. העסק גדל ובתערוכת־אופנה עולמית שנערכה בדיסלדורף בגרמניה, נבחרה לאה גוטליב כמתכננת־האופנה המצטיינת לשנת 1980 .

השנה ייצאה החברה בסכום של 12 מיליון דולר.

ביקיני למלכה

מיהם הקונים המפורסמים ביותר של החברה?

מספרת הבת, יהודית, „רק לפני חודש הגיע טלקס משבדיה, ובו בקשה לשלוח שני ביקיני, האחד בצבע טורקיז והשני כחול־צי למלכת שבדיה סילביה.

„מהמוכרים בחנויות אנחנו מקבלים דיווח על הקונים. מלכת ספרד קנתה בחנות המפוארת סאקס פיפת אבניו בניו־יורק בסכום של 2500 דולר, היא רכשה את המלתחה באוקטובר, שנחשב בניו־יורק כחודש של תחילת העונה. המדידות נערכו במקום, כשהיא מוקפת אנשי ביטחון. המידה שלה היא 42.

„אשתו של נשיא ארצות־הברית ננסי רגן, קונה אצל אחותי, מרים, המנהלת את אולם־התצוגות שלנו בארצות־הברית. ננסי רגן קנתה מלתחה שלמה כשביקרה לאחרונה בארץ. בגד הים האהוב עליה במיוחד הוא בדוגמת נקודות. היא רכשה גם בגד ים בפסים וגם ביגדי־ים חלקים, ולכל זה התאימה מערכות־חוף תואמות.

„היא אחת הנשים המעטות שאנחנו תופרים לה במיוחד. מידתה 42, אך היא מאוד גבוהה, וצריך להתאים לה את בגדי־הים.

„דווח לנו על קניות שעשתה בחנויות שלנו השחקנית סופיה לורן. גם השחקנית אליזבט טיילור קנתה במיפעל שלנו כשביקרה לאחרונה בארץ. מידותיה 44. לרוב היא קונה קפטנים גדולים ולא כל־כך ביגדי־ים.

„האשה היפה ביותר שלבשה בגדי־ים של החברה היא ברוק שילדס. זה היה ממש מדהים לראות אותה בבגדי־ים." **שולמית יריב** ■

הברק של „ברק"

לאחר שנים של שיווק מוצריה באירופה ובארה"ב חזרה חב' „ברק" בתנופה גדולה לשוק יצרני בגדי הספורט בישראל. „ברק" השייכת לתשלובת מפעלי „קשת" (לניקוי) היא מהחברות הראשונות בארץ בייצור בגדי ספורט וספקית ראשית של „מרכז – הפועל".

לקיץ 1983 יצאה „ברק" בנוסף לבגדי הספורט המקצועיים גם בקולקצית אופנה ספורט עשירה ומגוונת בצבעי הפסטל האופנתיים.

בצילום הרצ"ב:
משמאל: **חליפת טניס (חצאית + חולצה) שזכתה להצלחה גדולה ביותר באירופה.**
מימין: **חולצת אינטרלוק 3/4 בסיגנון הבייסבול ומכנס פוטר יוניסקס אופנתי ומתאים לפעילות ספורטיבית, מקובל מאד בארה"ב.**

למכירה!!!
מוטובי קרוס 83
מצב מכני/חיצוני מעולה!
טל. 03-846952 אלי

מנוי נכבד,
נשלחה אליך הודעת חידוש – אנא שלם בזמן.
הודעה נוספת לא תישלח מחלקת המינויים

3
שלש אריזות ויטו במחיר של שתים
2

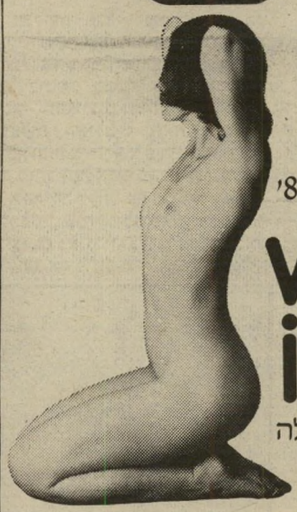

מבצע קיץ 83'
vito ויטו
קרם מעולה להרחקת שערות

עיתון הדלת
כתב עת לאסטרולוגיה
גיליון מס' 9 מאי – יוני:
- **תחזיות פוליטיות** – התמודדות עם סוריה?
- **תחזיות בורסה** – מניות, מכירה או קניה.
- **תחזיות אישיות** – מין ומזלות.
- **פארפסיכולוגיה.**
- **ניתוח אסטרולוגי** – אישיות.

נימצא בכל דוכני העיתונים!!

Venta
מרחיק עשן סיגריות ממשרדים, מסלק אדים וריחות מהמטבח ומחדרי השרותים

1983 תשים הנבחר
יצואן מוסמך ישראל
1983 המוצר הנבחר

הציבור בישראל בחר Venta!
המאוורר הנמכר בכל רחבי העולם.
שרון תעשיות מיזוג אויר בע"מ רמת-גן, רח' גלעד 2, פנת אבא הלל 12 טל. 733251

מוסיקה

פרוצליל

מיסה, אריה, ויווה, שפירא

אריק שפירא נולד ב־29 בנובמבר 1943. בגיל 14 החל לומד פסנתר. מ־1963 עד 1968 למד באקדמיה למוסיקה בתל־אביב ושנתיים אחר־כך החל מלמד גיטרה וסולפז' בקיבוץ חצור ובפרוייקט שיקום השכונות.

אריק שפירא הוא מלחין ישראלי. יצירתו היא בתחום המוסיקה המודרנית, בת־זמננו. עבודותיו האחרונות כוללות מוסיקה להצגות מושבת העונשין של קפקא, סירסור להמונים של פורמן ווויצק של ביכנר (בתיאטרון המדרגות) מישחק־ילדים לזיהוי כלי־נגינה וספר ללימוד גיטרה; מיצגים בשיתוף מוטי מזרחי במוסיאון ירושלים ותל־אביב.

מוסיקה קאמרית לקלרינט ו־26 כלי־קשת בוצעה לפני שנה במסגרת „מוסיקה

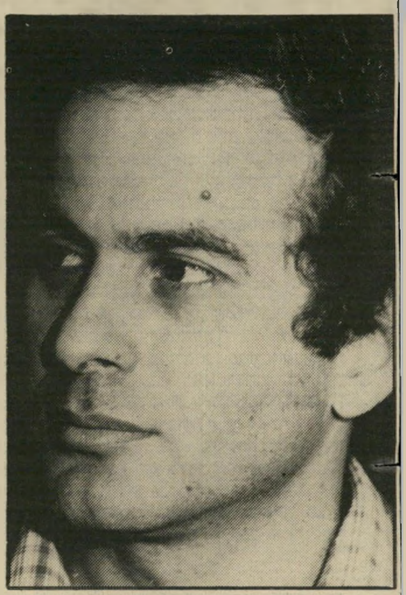

מלחין שפירא
גם תל־אביב צריכה יצירה

במימד חדש" ולפני כמה חודשים התקבלה ובוצעה יצירה תזמורתית גדולה מאוד של שפירא בפסטיבל השנתי של האגודה הבינלאומית למוסיקה מודרנית. (I.S.C.M.).

יש לך תלמידים. אתה אוהב ללמד?

„כן. אני פשוט אוהב ללמד. זה לא שייך למוסיקה. לא צריך לעשות מזה עניין בכלל. אתה כל הזמן מתעסק בצלילים. אז זה שומר אותך בכושר. השמיעה מאוד מתפתחת כשמלמדים."

„מיסה ויווה" נכתבה ל־64 נגני תיזמות. היא היצירה הישראלית התיזמורתית הראשונה המבוצעת בפסטיבלי I.S.C.M. החשובים. מה היא „מיסה ויווה"?

„זו יצירה סימפונית. אורכה 5 דקות ו־25 שניות לפי מדידה פרטית שלי. היא בוצעה בגראץ ב־5 דקות וארבע שניות. המנצח הפולני ויצק מישנייבסקי, שאגב דומה מאוד לרומן פולנסקי, ותזמורת הרדיו הסימפונית של קראקוב לקחו את זה מהר. מישנייבסקי הוא פרא־אדם, מה לעשות. היה אז חם בפולין. סולידאריות וכל זה. בזמן החזרות היו הפגנות בקראקוב.

„בכל היצירה יש מומנט אחד המעניין אותי, שבו נכנסים כלי־ההקשה ותיזמורת רוק, ואז מתחילה היצירה להתפרק. לא התפתחות, לא מוטיבים, לא לשחק בניגודים. רגע מסויים ספציפי — בום! קורה משהו. זה מה שמעניין אותי: שדברים מתפרקים, לא מתלבשים."

מניין השם?

„חשוב מאוד שיהיה שם טוב. כתבתי את זה ב־1977 לתחרות 70 שנות תל־אביב. קראתי לה מיסה ויווה באסוציאציה לתל־אביב: מיסה לתל־אביב היא אפשרות אחת, או מיס אביבה, או מסיבה. מישחק מילים כזה. הכאסחיות שלה, האגרסיביות שלה, ממששת גם רעיון למיסה לתל־אביב, כלומר — מה צריך לנגן בתל־אביב כשיקברו אותה. לז'בוטינסקי כבר יש מה לשיר על קברו, אז תל־אביב גם כן צריכה משהו. חשבתי מה יהיה ראוי בהשכבה שלה, ווו היצירה."

קיבלת ביקורות באירופה אחרי ביצוע היצירה שם?

יוהאנס פרנקפורטר כתב בנוייה צייט שמן הראוי לשכוח את יצירתי בהקדם. הוא בכלל ליגלג על הפסטיבל. טאגסט פוסט כתב: „מהישראלי אריה שפירא שמענו תחת הכותרת מיסה ויווה יצירה די ברוטלית לשמיעה. תכונה זו, שהיא בגדר דפקט לאוזן, כאי־שליטה בתיזמורת, הזכירה לקהל המאזינים באולם באי־נחת את הקונפליקט הפוליטי שארע בלבנון לא מכבר." כותרת המאמר היתה „בתותחים גדולים כנגד עפרונים קטנים." קלאוס הניג באכמן, מבקר אירופי חשוב, כתב ביקורת טובה. קראנו לו הנוחר. הוא נהג להאזין ולנחור.

פעילותך האחרונה הוזמנה על־ידי „מכון גתה" הגרמני. מה הם רצו?

הם רצו לעשות ערב של שירי וולף בירמן — זמר מדאה מיזרח־גרמני שברח למערב. נתן זך היה צריך לתרגם את זה ושמואל עצמון להציג. בקיצור, להציג תרבות גרמנית חדשה בישראל.

זך יצא מזה, והמליץ לעצמון שיקח במקומו את רן עומר. רן עומר משך אותי, ואנו החלטנו לא לעשות את זה על וולף בירמן אלא על שירה גרמנית אחרי מילחמת־העולם השנייה. לא כולה, אלא של קבוצת 47'. הם לקחו על עצמם להתריע על תופעות שליליות שנשארו, למרות שהמילחמה נעלמה. זה הרעיון.

מאחורי זה יש מחשבה, שאתה יכול לומר היום בארץ דברים שהם כתבו אז. הרי בעצם לא מעניין אותי מה שקורה בגרמניה. מעניין אותי מה שקורה פה. אז אתה לוקח חומר מהאוייב המיתגלגז הזה שלך, מביא אותו הנה ואומר: תיזהרו שזה לא יקרה פה! מה בעצם רוצים אנשי גוש־אמונים? שטחים. מיתוס, משלהו מן העבר... לדוגמה, יש שיר מאוד יפה; אני אקרא לך אותו, ותחשוב שאמרו אותו בארץ: „כאשר מחרחר מילחמה קרה פוגש מחרחר מילחמה קרה ואומר: מחרחר מילחמה קרה:/כאשר יפה־נפש פוגש יפה־נפש ואומר: יפה־נפש; / כאשר נאצי לשעבר קורא לנאצי לשעבר: נאצי לשעבר; ואוונגרדיסט פוגש אוונגרדיסט ואומר לו: מחרחר מילחמה קרה..." וכ'. הביטויים האלה פשו בגרמניה בראשית החמישים.

תל־אביב, שואה, גרמניה ישראל של היום —אלה הנושאים האחרונים שלך. האם מבין המלחינים הקודמיים אתה הישראלי ביותר?

ישראליות יכולה להיות „לחזור לשורשים." יש כאלה שעושים את זה, מבוגרים או בגיל ביניים. בדרך־כלל אלה הם עולים מרוסיה. ישראלי בשבילם זו מוסיקה חסידית. אז זה שווה לפח. אפילו אם זה טוב — זה שווה לפח.

יש „ישראליות שזה „יפ־תיכוני". הניסיונות האלה לא הצליחו לפי דעתי. זה התחיל בפאול בן־חיים וזה עד היום נמשך על־ידי תלמידיו, המשתמשים במוטיבים מסורתיים לבניין סימפוניה. המנגינות באמת יפות, אך לא מתאימות. הם יטענו שהם יותר ישראלים.

מה מקומו של המלחין באגם האמנות המקומית?

המשוררים הם דגי־ההזהב. הם מקבלים הכי הרבה תשומת לב. הציירים הם הדולפינים. הציירים בישראל הם הכי אינטליגנטים. הם שוחים הכי הרבה והם הכי בני־אדם, הם בולטים והם קופצים. כי בציור יש מיסחר. למטה, הרפש של הבריכה הזו — זו המוסיקאי האוונגרדי; הוא במעמד הנמוך היותר.

מלחינים ישראליים חשובים למימסד. המימסד עוזר לכם?

מימסדים בארצות שונות הרבה יותר פתוחים מאשר פה. המימסד הישראלי הוא סרבן בצורה בלתי־רגילה. הוא עייף, משועמם וחסר־ביטחון.

מה יחס התיזמורות והרדיו?

הפילהרמונית היא בעצם גוף פרטי. זה קולקטיב והם עצמאיים. הם עושים מה שהם רוצים. אם אתה לוחץ עליהם ומביא אליבי — חוץ־לארץ וכולי " אז זה הולך ומבוצע. אין לי טענות אליהם. יש להם התחייבות כלפי הפסיונרים הייקים שלהם והם מנגנים ברהמס, אבל מה? הם עושים שגיאה, כי לא יהיה להם קהל עוד שנה.

הרדיו הוא הכתובת הראשונה לביצוע מוסיקה מודרנית. זה חובתם. בחוק רשום, כי חוכתם לקדם את התרבות המקורית בישראל. אז הם עושים את זה: כאן מופיע המישחק הישן. יש כמה פרות קדושות, כמה אנשים מבוססים — יוסף טל, סתר, פרטוש, בן־חיים.

אני אומר ככה: אחרי שנה שאתה כותב יצירה, היא צריכה להיות מבוצעת, נניח שנתיים. אבל לא שמונה שנים, תשע שנים ! זה מה שקורה. בתיזמורת רשות־השידור מחליט מנהלה מה יבצעו. המנהל זה גארי ברתיני. הבעיה שאי־אפשר בכלל לפגוש אותו. הוא טס בחללית בכל העולם, ובא ליומיים בכל פעם.

לדעתך, ישראל היא ארץ תרבותית?

לפי דעתי —לא.

תקליטים

מוסיקה לי

„רוקסי מיוזיק" — הדרך הנכונה (פונוקול 2335269)

אתם מקבלים רק 26 דקות מוסיקה. אתם מקבלים רק ארבעה שירים, בהופעה חיה. לא נראה לכם? אתם זוכים באיכות הקלטה מעולה. השירים הם „CAN'T LET GO" ו־„MY ONLY LOVE" שלבריאן פרי, כמו הוריקאן של ניל יאנג וברנש קנאי של ג'ון לנון האדיר. מתחיל לשכנע? בנוסף לנ"ל, בריאן פרי שר ומנגן במיטבו, פיל מאנוארה הגיטריסט מתעלה על עצמו, ושאר הנגנים מצויינים.

לא לגיטריסטים חובבים

מודסט מוסורגסקי — תמונות בתערוכה; בעיבוד ובנגינת קאזוהטו יאמאשיטה — גיטרה (איסטרוניק RL 14203; דיגיטלי).

ההרגשה הנעימה שהביאה לשוק ההדפסות המקומי חברת איסטרוניקס, עם הטבעת ניצוצו של ג'יימס לווין לסימפוניה מס' 9 מן העולם החדש של אנטונין דבוז'אק (הקלטה דיגיטלית: RL 14248), נמשכת עם תקליט חדש ומיוחד זה. היצירה תמונות בתערוכה נכתבה במקור לפסנתר, בשנת 1874. להצלחה זכתה רק בעיבוד לתיזמורת שעשה מוריס ראוול בשנת 1922. הצלחה זו היתה אדירה. מאז התגלגלה לעיבודים מגוונים ומשונים. בעבר הוקלט פרק ממנה בגיטרה על־ידי סגוביה (הטירה הישנה). הגיטריסט היפאני הצעיר, בן 22, עיבד בעצמו את היצירה בשלמותה, עיבוד מלא ראשון שאף יצא לאחרונה בדפוס. למרות אילוצי מיבנה הכלי, העיבוד המצויין מנסה לשמור על הרכב ועומק המקור. רמת נגינתו של יאמאשיטה מעולה וכן איכות ההטבעה.

נחש סגול מתגעגע ללבן כהה

„נחש לבן" — מלאכים וחוטאים (סי־בי־אס — LBG 30354)

חציה של להקה זו היו בסגול כהה זצ"ל. מספר הקלידן ג'ון לורד: „וייט סנייק כבר התקיימה בהרכבה עם הצטרפותי. הסגנון כבר הותווה, והיה לי יותר קשה מאשר עם סגול כהה, שם הייתי מהמייסדים. לווייט סנייק שני גיטריסטים וזו בעיה לקלידן... לעיתים אני מרגיש שאני רוצה לעצור ולומר 'חכו! תנו לי להיכנס!' עד שאפתח את אישיותי המוסיקלית בלהקה, אני מנסה ליצור מישטחי צליל שעליהם תיצבע מוסיקת הגיטרות והקולות."

נשמע כאילו הצבעים דוללו יותר מדי לפני שהוקלטו. החומר הטהור דל מאד.

לא טוב אד לא רע

„אדמה, רוח ואש" — אור־כוח (POWERLIGHT; סי־בי־אס — 25120)

האהבה היא האידאה־פיקס של הלהקה. לא ברור מהתוכן המילולי והמוסיקלי של תקליטם זה, באיזה הקשר מצוייר האדם המושלם, השלם עם שבע השאקרות של גופו — על העטיפה; הצבע והאור משתלבים עם התמימות והיופי הסינתטיים־משהו של אדמה, רוח ואש. יש להם תקליטים טובים בהרבה אך בכל־זאת: איכות פאנקי־מיוזיק שכזו נדירה מאוד. איך לומר? „גם כשזה לא טוב, זה לא רע."

המדור מעניק לתקליטים חמישה ציונים. לפי הדירוג הבא: תו אחד – רע; שני תווים – חלש; שלושה תווים – ככה; ארבעה תווים – טוב; חמישה תווים – מצויין.

ארי פרנקל

נמר של עיר

לפני היות האדם ★ המועצה לדיכוי התרבות והאמנות ★ אבסורד של מחבוש רוסי ★ האתיקה הלא־מכובדת של אהרון אמיר ★ עומר ן' כ'ייאם ואדוארד פיצג'ראלד

תרגום

דינוזאורים

סיפרה הראשון של הסופרת הקנדית **מרגרט אטווד**, שראה אור בתרגום לעברית, הוא לפני הכל* ברומה לספריה האחרים, בוחנת אטווד בספר זה את מבוך תחושות בני־האנוש, ברגע השיא וראשית ההתמוטטות שלהם, כאשר האדם הצליח להגיע לירח, בעוד שהשובע והקטנוניות חונקים את נפשו על־אדמות.

אטווד מתייחסת למין־האנושי כמין העומד לפני הכחדתו, וכבר במוטו לסיפרה היא מצטטת מעידן הדינוזאורים של ביורן קורטן: "המאובנים הללו נותנים לנו את הסיכוי היחידי לראות את החיות שנבחדו בעת פעולתן ולחקור את התנהגותן, אם כי זיהוי מוחלט אפשרי רק באשר החיה מתה במפלולה והפכה למאובן בו במקום..."

את ניוון האנושות במחצית המאה העשרים פורשת אטווד באמצעות משולש. גבר ושתי נשים: **נת, אליזבת ולשיה**. אליזבת ולשיה עובדות במוזיאון ההיסטוריה של הטבע, ונת, עורך־דין ליברלי בדימוס, בעלה של אליזבת ומאהבה של לשיה, מגשש כסומא באפלת המין האנושי. הרומן מוליך את הקורא, באמצעות שלושה מונולוגים, השזורים זה בזה, במבוך תחושותיהם של שלושת גיבורי המשולש.

לפני הכל נפתח באוקטובר 1976 אחרי שהמאהב של אליזבת ירה בראשו ומת. אליזבת, כימעט ואינה מתפקדת. נת חי את חייו ומנסה להתאימם עד כמה שאפשר לבוגדנותה של אליזבת. לשיה חיה עדיין עם מאהבה הקודם, ויליאם, שהוא מומחה בהנרסה סביבתית (**"בולם נתונים בסכנה שיטבעו בחרא של עצמם"**).

* מרגרט אטווד – לפני הכל; עברית: שלומית אביאסף־מוסנזון; הוצאת שוקן; 296 עמודים (כריכה קשה).

אטווד אורגת ברגישות נהדרת את נפשותיה הפועלות, על מעלותיהן וחסרונותיהן, בתלת־מימדיות הנדירה לסיפורת העשור האחרון בעולם. היא עורכת שלושה מסעות מקבילים אל נבכי נפשותיה הפועלות.

בהדרגה מתחיל להתפתח הרומן בין נת ולשיה ("**מדוע היא סרעדת צהריים עם בעלה של אליזבת?**"). בהמשך, מבקש נת מלשיה שתדריך את בנותיו במוסיאון ההיסטוריה של הטבע, שבו היא עובדת (במחלקה אחרת של המוסיאון, עובדת כמובן אליזבת), במיסגרת חיזורו: "**באשר ביקש ממנה לעשות זאת, אמר שהן מאוד מתעניינות בדינוזאורים, אבל כרגע איננה מאמינה שהן באלה...**"

הקשר בין נת ולשיה נרקם, בעוד: "**אליזבת, היא טוענת שלא איכפת לה מה היא עושה, מי הן האהובות שלו, או בפי שהיא מנסחת זאת, כל זמן שהבנות מוגנות...**" אישיותה של לשיה, היא האחרונה הנחשפת לעיני הקורא. היא בת־תערובות למישפחה אוקראינית, צאצאה לעורכי הפוגרומים, ולמישפחה יהודית, של קורבנות הפוגרומים, ובליגלוג היא מעירה על שורשיה: "**היא היתה יכולה להיות ממוצא ביהודיה אמיתית רק אם אמה היתה יהודיה במקום אביה. מסתבר שהגן עובר דרך האם, כמו המוסילה...**"

לפני הכל ממשיך ומתאר את הניוון וההתפרקות של מיסגרת המישפחה, כאשר הנפשות הפועלות הולכות וניבנות לעומקן, ומציגות גלריה מעודנת של תחושות, מאותה התפרקות טוטאלית של בני המחצית השנייה של המאה העשרים, שאיבדו את הטעם לחייהם.

התפתחות ריקמת התחושות בין לשיה ונת, חושפת את קרש ההצלה של בני התקופה, את הזדכוכות התחושות שבינו ובינה, בעוד נת נקרע עדיין בין אחריותו לאליזבת ובין הזדקקותו ללשיה. נת, שחלק ניכר מזמנו עובר עליו בנגרות של צעצועי־ילדים כתחליף לעיסוקו בפרק־ליטות, נדחק לעמדת אחריות, הרוחפת אותו לשוב למיקצועו המקורי. בדומה לאחד מהדינוזאורים, שאחת מציפורני רגליו אינה נוגעת בקרקע, ושנועדה לבתק את מעי הטרף — מזמנת אליזבת את ויליאם, מאהבה הקודם של לשיה: "**אליזבת יודעת שתהיה זו הנאה ועזמה לשכב עימו או אפילו לגלות לו את מה שלשמו באה לכאן...**"

נת עובר להתגורר עם לשיה, בעוד שאליזבת מתחילה לחשוף את ציפורני הנקם שלה. ויליאם אונס את לשיה ('גמרת?' **היא אומרת בקול**

סוסרת אטווד
החיה האנושית בהתנהגותה

צונן"). האונס אינו מונע את לשיה, מלומר לנת: "**אני רוצה ילד ממך**".

לפני הכל חושף לעומק את הנבכים והמעמקים התת־הכרתיים של הנפשות הפועלות בו. את מורשת האמונות התפלות, ההתרחשויות המישפחתיות והשאיפות של כל אחד מהמשולש. המשולש מתנפץ כאשר מגיע שלב הגירושין. ובשיחה בין נת ואליזבת, מתחיל לצוף הגועל נפש: "**אי אפשר בלי עזרבי דיק? היא שואל ואליזבת מחייכת**". ולמרות זאת נת עדיין קרוע בין אהבתו לאחריותו החדשה, ולשיה מטיחה בפניו את האמת שלה, בדבר יחסיו עם אליזבת: "**יש לי חדשות בשבילך, אמרה לשיה. אליזבת איננה זקוקה לשום תמיכה. אליזבת זקוקה לתמיכה כשם שנזירה זקוקה ליציצים. עוד לא סגשתי מישהו הזקוק לתמיכה סחות מאליזבת...**"

לשיה רוצה בדבר אחד: המשכיות, ולדות, כדי שהיא כבת־תמותה לא תשוה לדינוזאורים שנכחדו מרצונם הם: "**היא תלד יצור קרמוני, זוחל, מוטאנט בלשהו...**", אלא שלמרות שהיא הרה היא נקלעת לבריחה אחת, בריחת ההכחדה העצמית: "**היא תנעל את עצמה באחת מתיבות התצוגה, כשעל סניה מסיכה שעירה, היא תתחבא, הם לא יוציאוה משם...**"

לפני הכל, הוא סיפורם של נת ואליזבת החסרים סיפוק בחיים, ושניגודיהם מביאים להכחדתם של מאהביהם, כריס ולשיה. לפני הכל הוא סיפור מודרני, המעורר את הקורא לשאלות קיומיות עמוקות בבהירות רבה. חבל רק שהתרגום של **שלומית אביאסף־מוסנזון** לקוי, החל משם הספר (שהיה צריך להיות החיים לפני היות האדם). על מתרגמת לדעת על הרידרס דייג'סט ולא ריידר דייג'סט (עמ' 54) ועוד מישגים מוזרים ומשונים, כפי שמתרגמת זו מרצפת את הספר, שהכתיב בו אינו אחיד ושאר טעויות, שאין בכוחם לקלקל את הנאתו של הקורא.

שבות

סנטוריום

בעשר השנים האחרונות עלו ארצה בין יתר העולים מברית־המועצות עשרות אם לא מאות גרפומנים, שמישרד־הקליטה מימן הוצאה לאור

החוויה הישראלית

האיש שמלווה את זבולון המר

זכה שר־החינוך־והתרבות, **זבולון המר**, ביתרון אחד על האדם הראשון (בן־זוגה של חווה). במקום עלה תאנה אחד על ערוותו, יש לשר־החינוך שני עלי־תאנה. העלה הראשון, מנכ"ל מישרד־החינוך־והתרבות **אליעזר שמואלי**, שהתברך בשתי תכונות: הוא חילוני ובן עדת מיזרח. כאשר קיבל לידיו המר את מישרד־החינוך, לפני יותר מחמש שנים, הותיר במישרתו את שמואלי, אך כיפה (מילא בכיפות סרוגות) את כל העמדות הבכירות במישרד.

במשך יותר מחמש שנים הפך זרם החינוך החילוני לסניף מסמורטט, וכימעט בלתי־מתוקצב של החינוך הדתי. בעוד שבמרכזים חינוכיים חילוניים בארץ טרם הותאמה מערכת־הלימודים לעידן המחשבים, הרי שכאשר נגנבים המחשבים בבית־הספר הדתי בגוש־עציון, מגיעים לשם כעבור שבוע מחשבים חדשים, לשימושם של התלמידים, המועדפים על השר המר.

בעוד שאליעזר שמואלי עושה כמיטב יכולתו להגן על המעט שניתן להגן עליו, הרי שעלה־התאנה השני במישרד־החינוך, והמסוכן יותר, הוא מנהל האגף לתרבות במישרד וראש המועצה־לתרבות־וֹלאמנות **אבנר שליו**, הנמצא בתפקידו זו השנה השלישית.

שליו, שההישגים שהובילו אותו לרשת את

מנכ"ל־המועצה שליו
גלגל בעגלת הכפיה הדתית

מקומה של לאה פורת המנוחה היו תפקידיו כראש לישכתו של רמטכ"ל מילחמת יום־הכיפורים, רב־אלוף **דויד אלעזר** המנוח, וכקציין־חינוך ראשי של צה"ל. במילים אחרות, דמות של מבצע פקודות ומדיניות, וזה התפקיד שאותו ממלא אבנר שליו באימפריה הפרטית של זבולון המר. במשך קרוב לשלוש שנים שהוא מכהן בתפקידו, לא הותירה המועצה־לתרבות־ולאמנות רישום כלשהו על התרבות הישראלית. שליו ומישרדו זכו להפוך את פרס ישראל מפרס ערכי לפרס פוליטי (ראה הענקתו **לנעמי שמר**).

מיפעל רכישת הספרים עבור הספריות הוא מיפעל קיקיוני, כאשר ישנו מי שדואג שלא להשחית את מוחות הקוראים בספריות הציבוריות בדיבורי־כפירה, רחמנא ליצלן. התיאטרון הישראלי ממשיך בשקיעתו, כאשר בימותיו חשופות יותר ויותר להצגות שנועדו להציל את התיאטרונים מפשיטת־רגל כלכלית. סכומי־עתק מועברים לכתבי־עת של מיסדר זאב ז'בוטינסקי, כתבי־עת שפירסומם נועד למען ההדר הרוויזיוניסטי. המועצה־לתרבות־ולאמנות מתקצבת כמה כתבי־עת ערתיים, הרחוקים מלהביא כבוד כלשהו לעשייה התרבותית בישראל, מה עוד שכתבי־עת אלה, יוצרים פערים מחליאים, במקום לסתום את אלה הקיימים.

אבנר שליו עטף את עצמו במועצה ציבורית שרוב חבריה הם אלה הניזונים מתקציב המועצה: עורכי כתבי־עת, מנהלי מוסיאונים, תיאטרונים וכו', כאשר ברור לכל שעל חברי מועצה אלה לאשר את כל שמציע להם שליו, אחרת יכורסם מעמדם ותקציבם. וכך מסייע שליו לניוונה של התרבות הישראלית, כשהוא משמש גלגל חמישי לעגת הכפייה הדתית במערכת החינוך והתרבות בארץ.

אם מי מהקוראים קורא דיווחים מצרפת, על מעשיו ופעליו של שר־התרבות הצרפתי במימשל מיטראן, על היוזמות שלו בנושאי תרבות ופעלים יוצאים של תרבות, עשוי לחוש קינאה ולתהות כיצד קרה שעם הספר מתגמד בצורה שכזאת. אין ספק שהאשם בכך הוא אבנר שליו, ולא אחר.

מאחר שאבנר שליו לא זכה לתרום תרומה כלשהי לתרבות הישראלית, הוא אלמוני עבור הקוראים ושוחרי התרבות בישראל. אך לא קשה לזהות את שליו. בכל אחד מאירועי־התרבות בישראל שבהם מבקר שר־החינוך־והתרבות זבולון המר, נמצא גם גבר גבוה, ממושקף, הבולט (עדיין) בהיעדר הכיפה על ראשו בפמליית השר. זה אבנר שליו, האיש (החילוני) המלווה את זבולון המר, ובשעות שהוא אינו מלווה את נותן לחמו, הוא תורם לניוונה של התרבות הישראלית.

של כתביהם בעברית, למרות שאלה לא ראו אור בברית־המועצות לא בשל יהדות מחבריהם, אלא בשל רמתם הירודה.

ספר שונה מכל אלה הוא סיפרו של הסופר **סליקם קנדל** אזור הנופש או 15 יממות להירהורים*. ספר זה הוא תיאור חוויית כלא רוסי, המתוארת בעט של סופר אמן. ספר זה מגלה לקורא הישראלי את עולמם של תושבי כלא סובייטי סנטוריום, מעבר לסיסמות ולפלקטים רדודים. קנדל מצליח לתאר את ברית־המועצות של שנות השבעים מבעד לסורגי הסנטוריום: „גם את כספך יטלו ממך. הלא כאן בין כך ובין כך אין מה לקנות. כאן יאבילוך וישקך ואף לישון ישביבוך. וגם את הסיגריות יטלו. העישון מזיק לבריאות. וגם את העיתונים ואת הספרים. לבל תשחית את העיניים. וגם את הסכינים ואת הסיכות: שלא תיחתך. חס וחלילה!

„ומשישתכרו מנאצים זה את זה בגלל סטאלין שמר־אבא מעריץ אותו והבן מחרפו בלי הרף...“ אחד משיאי הספר, הוא סיפור על אלכוהוליסטים, בני קולחוז, שבשיא תשוקתם למשקה ובחיסרון הכיס שלהם, הם מוציאים מהמסתור תותח שהגרמנים הותירו בעקבותיהם במילחמה העולמית השניה, ובעזרתו הם מבצ־עים מעשה שהמחבר מתארו במילים אלה: „היה זה מטח בדבעי על הצרכניה: הרס סינה. חור בקיר — מטר רוחבו. הזבנית מרוב שחד נפלה על הריצפה, והקונים אף הם... רץ טון־וחצי. תפס בקבוקים מבעד לסריצה — שניים בידיים — ושניים בביסים — והטיים שלח מעל לצרכניה מטחי שרסנל בזה אחר זה. שהאנשים לא יוכלו להרים ראש. את כל הסגזים בילה — אין עוד...“ ואז הקולחוז כולו ניכנס לאימת מלחמה.

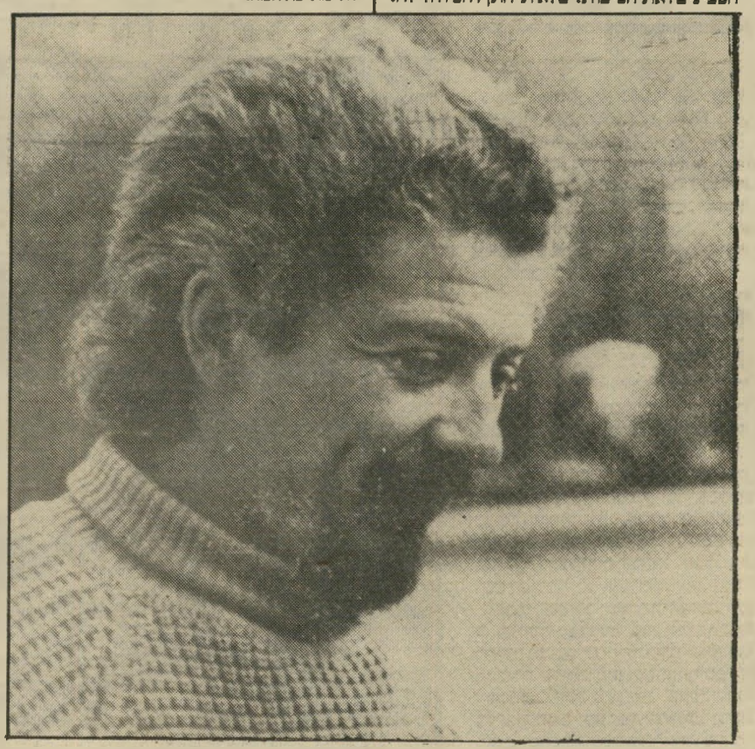

סופר־עולה קנולר
ערומים על שולחן המפקד

וגם את סינקם הטלסונים: כאן אין טלפונים. גם את תמונתה של אהובת־נפשך. כדי שלא תתגעגע...“

בסארקזם מתאר קנדל את חווית הכלא שלו באמצעות שירים, פיזמונים וכותרות פרקים. את צריף־המעצר („בית שממנו הוצא כל דבר מיותר“) מתאר קנדל בין השאר כמקום אשר „במשך עשר השנים האחרונות עברו דרכו כמאה אלף מבני מוסקבה“ ולעומת זאת „התא“ — „זהו מקום שבו יושבים האסירים, יותר נכון, לא יושבים. כי אם שוכבים.“

בפרק מי ומי, או מי בעוון מה, מתאר המחבר את גלריית תושבי הסנטוריום: „חרט, נהג, עיתונאי, סנדלר, מנהל־מיסעדה, מנהל עבודה, קצב, מסגר, שוער, עוד חרט אחד...“ תיאור הווי האסירים הוא אמין, כמו: „השיחות בתא צופנות סכנה בקירבן, עד כי ליבו מת בקרבו: על פטאלין וברזניב. ‘בחורים, — נצטעק — די לקשקש! הרי אין אנו פוליטיים. ביריונים קטנים אנחנו!’...“

קנדל משרטט את דמויות היושבים בסנטוריום, בווידוייהם, המעניקים מימד של אמינות לתיאור הכלא הסובייטי, והאבסורדים שלו, ככלא של חברה טוטאליטרית: „אצלי, בחורים, יש שלושה אטומים. את כולם במחנה עשיתי — הביצד — פשוט מאוד... ניקה מגיעה, יש מביאה. והמפקד, תמורת היש, מסנה לי את לישבתו. ולבל הלילה. אנו עירומים בביום היוולדנו. על גבי שעונית חשופה, מתחת לתמונותיהם של המנהיגים. אנו משתדלים. המנהיגים מלמעלה מביטים, ועל הברזה סיסמה: ‘בדרך נכונה בחרתם, חבריה!’...“

דמות אחרת מתוארת כבן־סורר ומורד בדרכי אביו, אב ובן שהאלכוהול מביאם לניגוד מפליא:

אזור הנופש הוא ספר של הומור כואב ודו־שיכחבי, שבאמצעותו מצליח קנדלר להציג לקורא את כאב החיים הרוסי האמיתי, בלא לגלוש לפלקטיות פוליטית. ספר מומלץ יחיד מתוך מבול של ספרים מפרי עטם של עולים מברית־המועצות שעלו ארצה בשנים האחרונות.

שירה

מרובעים

בעיר נישאפור בפרס חי בין השנים 1034 עד 1130 מלומד ומשורר בשם **עומר כיאם** („עושה האוהלים“) שנתפרסם כמתימטיקאי והוגה־דיעות. אחד מחיבוריו באלגברה הקשיים שבהגדרות אויקלידס העמידו אותו בין חשובי החכמים שבימי הביניים.

אך את מעמדו בנצח התרבות רכש כיאם ב־280 מרובעים שחיבר. המרובע (ה־רובעיה“), הוא צורת שיר פרסית מקורית. שיר בן ארבע שורות, שלראשונה, לשנייה ולרביעית. שבו אותה החריזה. בכל שורה מ־11 עד 13 הברות.

לעברית תורגמו המרובעים בכמה תרגומים, ביניהם תרגומו של **זאב** („ולאדימיר“) **ז’בוטינסקי, בנציון בנשלום** ואחרים. באחרונה ראה אור בעברית תחת הכותרת גילגולי מרובעים* נוסח חדש ומרתק, המבוסס על תרגומו הנודע של המשורר האנגלי בן המאה ה־19 **אדוארד פיצג’ראלד** (אגב, תרגומו של פיצג’ראלד לאנגלית, הוא זה שהעניק למרובעים את חשיבותם בשירה העולמית).

המהדורה העברית החדשה, בניגוד לקודמותיה, מבוססת על תרגומיו של אדוארד פיצג’ראלד, והיא נעשתה בידי **רפאל הלוי „איש לונדיש“** (לונדון, כפי שמופיעה בספרים עבריים מימי־הביניים), מתרגם בלתי־ידוע. תרגומים אלה מרגשים ברגישותם, וברגישות המתרגם לרוחו של השפה העברית. כבר במרובע הראשון כתוב „לבוקר עוד: כבר זרק חצצו / בספל ליל וכל־כוכב הסיצו. / וממזרח הלא העיר ביקוש / ומיגרל עוז ליבוד בהניצוץ“ מול כל שורה מופיע הנוסח האנגלי של פיצג’ראלד.

הקריאה בגילגולי מרובעים אלה מרגשת בניקיונה השירי והלשוני: „בלב אדם אשר ניכסף וכמס / בהשיגו למר נהסך ולמס; / ואם יצלח ברגע, אז ברדת / במידבר מן, וחם שמש ונמס.“ גם אחד ממרובעי היין: „ידידים נחמדים נאהבים / זמן דרך בסורה בעגבים, / כבר שתו ומצו כוס ברכה / ואיש איש אל מנוחתם גנובים.“

יש בתרגום חדש זה משום חוויה שירית מרתקת. חוויה שניתן לקבלה במרובעי הפתיחה של מאמר כלי חרס: „בחודש אב, בתשעה, עת פנותו, / אני צופה לכוכבים לצאתו / בבית יוצר, ואין איש מלבדי, / ושם כלים סדורים, איש ואשתו... ראה סלא בכלים — זה דברו / ישרש סיו, זזה אילם בחמדוזו; ובניהם קצר רוח וצעק / ‘ומי יוצר ומי נוצר יצרך?’... ועונה לו חברו כך — ‘ולמה / אדמה לעפר גלמי גלומה? / כלום צייר בחכמתו למען / ירקע הוא עפרי לאדמה?... ואמר השלישי, ‘מי ינבל / כנבל בוס ששונו? לא יבלבל / כלי חמדה יצרו כי אהבו: / היתרגז וגם ישחית לחבל?... ולא ענו, ונשמע קול בבדים. / כלי כעור, שרוע הצדדים. / לגבנוני חבריס ילעגו בי: / היד יוצר — אחזה רעדים?... ויש אומר: ‘רכילי עם משימים / לסונדקי פני עשן ואיימים, / ואותנו באש יבחן — ואין זה: והוא רחום ושלום ורב נעימים.‘... ודבר אחרון מתוך אנחה, / ‘אני יבש כחרש כוס שבוחה, / ונמלאתי כמו מאז עפיסי — אזי אדע רסואתי בטוחה...“

גילגולי מרובעים הוא ספר מומלץ מאוד, ספר של אתנחתא בלב אותו מבול של שירה מודרנית, שלעיתים עשרות מדפים משלה חסרים את חוכמת החיים הכלואה בתוך שורה אחת של עומר כיאם, או כפי שמכנהו רפאל הלוי איש לונדריש, **עומר ן’ כ’יאם.**

מי מריבה

מתרגם בבלי כבוד

אהרון אמיר, בעבר נושא כליו של **יונתן רטוש**, אבי התנועה הכנענית ובהווה מתרגם בעל הספקי־שיא של תרגום, הוא דמות שנוייה במחלוקת בעולם הספר הישראלי. אם בעבר הרחוק בנה לעצמו אמיר אמינות לא מבוטלת בעריכת הריבעון קשת, הרי שבשנים האחרונות אין לו כתרים של ממש שבכוחם להוסיף לו כבוד כלשהו.

התרגומים שאותם מנפק אמיר למדפי חנויות הספרים, רחוקים מלהיות מלאכת־תרגום שבכוחה להרטיט את ליבות הקוראים. אחד מעשרות הספרים שאמיר תירגם באחרונה, הוא סיפרו המעולה של פרדריק גרינפלד, נביאים בבלי כבוד*. שזכה לביקורת נלהבת במדור זה (כאשר התרגום לא סבל מסרחי־עודף לשוניים של כנענות אמירית, כנראה בשל עריכתו הקפדנית של עורך הסידרה **אהוביה מלכין**).

אך מאחורי נביאים בבלי כבוד מסתתר יוסוף אודות מתרגם בבלי כבוד. יום אחד קיבל **יעקב גוטשלק**, מתרגם ירושלמי, שהתמחה בתרגום מגרמנית לעברית (מות וירגיליוס של **הרמן ברוך**, ועוד יצירות שעליהן הוא שוקד) מעטפת־דואר, שעליה נכתב הוועד הציבורי הישראלי לעזרת לבנון.

כאשר פתח גוטשלק את המעטפה, מצא מיכתב על ניירי־המיכתבים הפרטי של אמיר, ובו בקשה

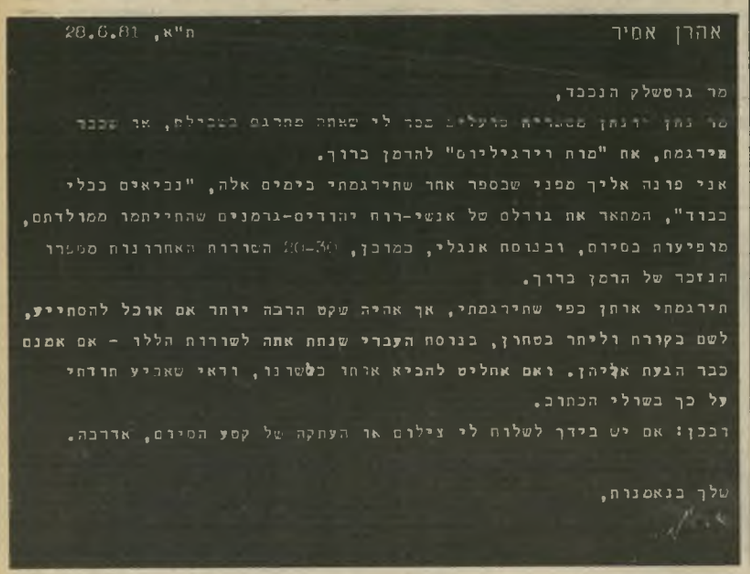

אהרן אמיר ת"א, 28.6.81

מר גוטשלק הנכבד,

מר נתן יונתן מסוכנות היהודים כתב לי שאתה מתרגם בשבילם, את ספרו

"וירגמה, את "סרח וירגיליוס" להרמן ברוך.

אני פונה אליך מפני שכספר אחר שתירגמתי בימים אלה, "נביאים בכלי כבוד", המתאר את גורלם של אנשי־רוח יהודים־גרמנים שהחייתמו ממולדתם,

מופיעה בסידם, ובנוסח אנגלי, כמדבן, 30-20 השורות האחרונות ספורו

הנזכר של הרמן ברוך.

תירגמתי אותן כפי שתירגמתי, אך אהיה שקט הרבה יותר אם אוכל להסתייע,

לשם בקורת וליתר בטחון, בנוסח העברי שנתת אתה לשורות הללו - אם אמנם

כבר הגעת אליהן. ואם אתליט להביא אותן כלשונן, ודאי שאביע תודתי

על כך בשולי הכתוב.

רבכן: אם יש בידך לשלוח לי צילום או העתקה של קטע הסידם, אודבה.

שלך בנאמנות,

מי תירגם את „מות וירגיליוס“?
מוסר תרגומים כנעני

לקבל את הנוסח העברי המתורגם של השורות האחרונות במות וירגיליוס של ברוך (ראה גלופה). גוטשלק, בתמימותו, שיגר לאמיר את התרגום המבוקש, בתיקווה שאהרון אמיר יזכור את הבטחתו מאותו מיכתב, ויביע את תודתו על כך, בשולי הכתוב.

כמה שבועות מאוחר יותר זכה גוטשלק לקבל צילצול טלפון מאהרון אמיר. אמיר הודה על התרגום, ובישר לו שיכניסו כלשונו בגוף תרגום סיפרו של גרינפלד.

בימי יריד הספרים הבינלאומי סייר יעקב גוטשלק בינות לדוכניו הרבים, עד שהתעכב בדוכנה של הוצאת עם עובד. הוא נטל לידיו את נביאים בבלי כבוד של גרינפלד, בתרגום אהרון אמיר, וחיפש אחר תודתו של אהרון אמיר. אלא שהתודה לא נמצאה. גוטשלק מצא לעומת זאת את נוסח תרגומו שלו לשורות המסיימות את מות וירגיליוס. אכן, גם זה מוסר מתרגמים כנעני. כל שניתן להוסיף הוא שורת הסיום של אותו תרגום ממות וירגיליוס בתרגום גוטשלק ובחתימת אמיר: „האין מילא את הריק והיה ליקום?“

מוטב לו לאהרון אמיר, שלפני הקמת הוועד הציבורי הישראלי לעזרת לבנון יזאג לגנו, ויקים ועד ציבורי להגנת טוהר העט של המתרגמים.

מדור זה פתוח לתגובתו של אהרון אמיר.

מאת דן טומר

אונס: כן או לא?

כך זה התחיל בתמונה למעלה: המתלוננת (השחקנית גילת אנקורי) והנאשם באונס (השחקן יאיר רובין) הכירו זה את זה במיסבאה תל־אביבית ושרו כטוב ליבם ביין "שירי ארץ ישראל". כעבור כמה שעות הסכימה האשה לעלות לדירת הגבר, ושם, לפי גירסתה, אנס אותה (בתמונה למטה).

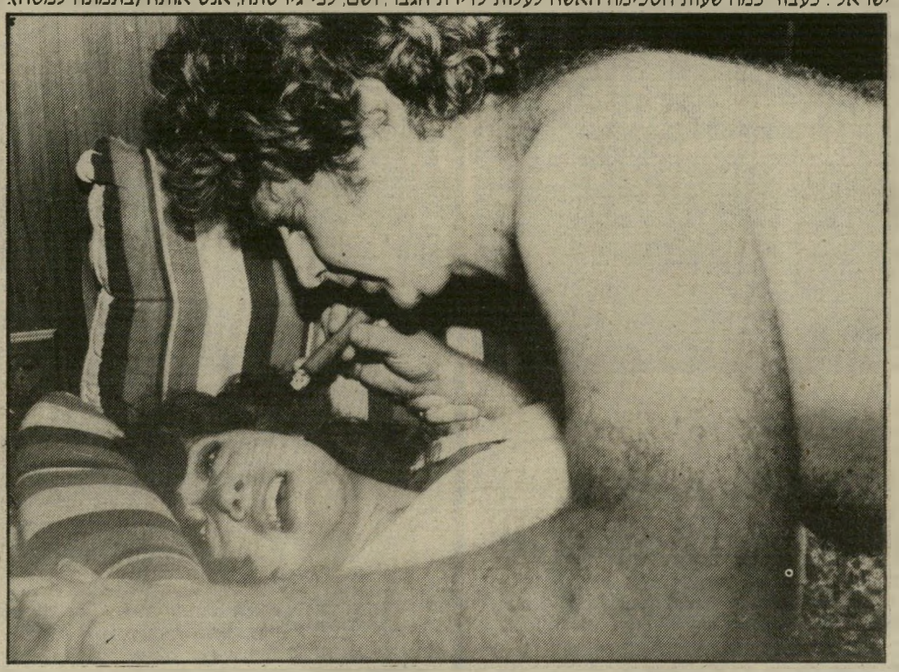

שחקנית מיקצועית אילתרה אונס במישפט חי על הבימה —

"כשבתי על הספה בחדרו של הנאשם והקשבתי למוסיקה, לפתע הוא נעלם מהחדר וחזר לבוש חלוק־רחצה ובידו סיגר בוער. הרגשתי את החום של הסיגר על פני. היה לו מבט מפחיד בעיניים: "מותק שלי".

הוא אמר לי, "אם מה־שיש לי בין הרגליים עולה לי לראש, אני לא יודע מה שאני עושה, לכן לא כדאי לך להתנגד."

הצעירה היפהפיה בעלת העיניים הכחולות שעמדה על רוכן־הערים, לא יכלה להמשיך את סיפורה. דמעות חנקו את גרונה ולפתע פרצה לעבר הנאשם והשופט בצעקות: "אני המתלוננת! מדוע אתם מכנים אותי בשמות ומתייחסים אלי כאל נאשמת!"

הסצינה הסוערת הזאת נערכה במישפט חי שנערך על הבימה, בנוכחות קהל. המישפט דן באונס. בישראל מישפטי אונס וריגול נערכים בדלתיים סגורות. המפיק יהודה ברקן, שעלה לאחרונה על גל מופעי־המין, החליט לספק לקהל הצגה מושלמת של אונס בצורת מישפט אונס הנערך כהצגה לפני קהל. לצורך זה גייס את איש הרדיו הוותיק יעקב בן־הרצל, שהתפרסם בין היתר בסידרת תוכניות בית־המישפט ברדיו, שזכו בפופולריות עצומה.

ההצגה הפעם היתה מבוססת על מיקרה אמיתי שהתרחש בארץ לפני 15 שנה. זוג שהכיר זה עתה ובילה בצוותא עלה אל דירתו של הגבר כדי להאזין לתקליטים נדירים. על מה שקרה בתוך הדירה חלוקות הדיעות. לפי גירסת האשה אנס אותה הגבר בכוח. טענתו של הגבר: "היא הסכימה למעשה הבעילה. ורק אחרי שבעלתי אותה כשפן ושלחתי אותה לביתה, החליטה להתנקם בי ולהתלונן נגדי במישטרה."

מריבות מישפחתיות

בהצגה לא יאומן כי יסופר – מסיפורי בית־המישפט משתת־פים מישפטנים אמיתיים, המופיעים בתפקידים של סניגור, תובע ואב בית־הדין. בהצגות האלה ניתן לפגוש מישפטנים כצבי לידסקי, אמנון זכרוני, שימחה זיו, שלמה רוזנבוים, דויד יפתח ואחרים.

ההצגה מעוררת עניין רב לא רק בגלל המיקרה עצמו, אלא בעיקר בגלל תגובת הקהל ואילתורי השחקנים. השחקנים מקבלים רק את סיפור העלילה, ומאלתרים את הופעתם לפי חקירת המישפטנים. מתוך הקהל נבחר חבר־מושבעים, היושב על הבימה ונותן את פסק־דינו, ולכן הן ההצגה והן פסק־הדין משתנים מהצגה להצגה.

באולם־הכניסה מוצבות שתי קלפיות. על האחת רשום "אשם" ועל השניה "זכאי". מפתיע לראות זוגות בין הקהל רבים ביניהם על פסק־הדין, כאשר האשה בוחרת לזכות את הנאשם לזכות אנס." צועקת אשה אחרת, על בעלה שהחליט לזכות את הנאשם.

בכל ששת המופעים שהיו עד כה זיכה הקהל באולם ברוב קולות את הנאשם, למרות שמבחינה חוקית הוא חייב לצאת אשם. מה שמעניין הוא רעתן של הנשים. מרביתן פסקו "זכאי", ודווקא הגברים מוצאים את הנאשם חייב. על הבימה היו עד עכשיו שני מיקרים של הרשעה וארבעה מיקרים של זיכוי. עובדה זו מאמתת את מסקנתו של המישפטן אמנון זכרוני, המשמש כאן כאב בית־הדין, כי הקהל הרחב שמרני ומוסרני יותר מאשמת אונס בעוד שבעלה מחליט להרשיעו. "אני לא מבינה איך התחתנתי עם אדם כמוך, המחליט מאשר החוק ויותר מאשר חברי־הכנסת.

להבחין בין טוב ורע

עד לפני כמה חודשים היתה דרושה עדות מסייעת כדי להוכיח אונס — כלומר בגדים קרועים, סימני חבלה על גופו או גופה, מצב נפשי כמו היסטריה שבו היתה מצויה המתלוננת מייד אחרי האונס, או עצם העובדה שהתלונה הוגשה מייד אחרי המעשה.

כל הדרישות האלה בוטלו בהתאם לתיקון לחוק הראיות, לפיו אין צורך יותר בעדות סיוע ועצם התלונה — מספיקה, ועל השופט לשקול את מהימנות הערויות המוגשות לפניו ולנמק בפסק־דינו את המסקנות המפורטות שלפיהן הגיע להחלטתו.

העונש המירבי שלו צפוי אנס הוא 14 שנות מאסר. במיקרהו של האנס המנומס שהיה מיקרה חריג, נגזרו לו 25 שנות מאסר על כמה מיקרי אונס שהצטברו יחד. לפני כמה שנים היה מיקרה יוצא רופן של סניטר באחד מבתי־החולים בארץ שאנס, כאשר היה בגילופין, אשה בת 86. המדהים הוא שאנס זה זוכה בדינו משום שפסי־כיאטר שהובא על־ידי ההגנה העיד כי במצב הנפשי שבו היה שרוי לא היה יכול להבחין בין טוב ורע.

— ורוב הנשים בקהל החליטו להוציא את האנס זכאי

הסבתא התחרטה

דשחקנית המגלמת באמינות גדולה את דמותה של הנאנסת המתלוננת היא גילת אנקורי בת ה־27. היא למדה במשך שנתיים מישחק והתגלתה על־ידי המפיק יהודה ברקן במופע גירוי מיני במיסגרת מופעי מכנה משותף. גם שם היה תפקידה בנוי על אילתורים בנושא האורגזמה הנשית.

"כמי שגדלה בארצות־הברית, יש לי פתיחות גם לחומר כזה, ואין לי שום רתיעה ומעצורים לאלתר בנושא הזה," מסבירה גילת. היא נשואה למפיק־הסרטים מייקל גרינשפן, שעלה לפני כעשר שנים מארצות־הברית, וכיום מפיק סרטים בטלוויזיה הלימודית. היא גם אם לבת בת שישה חודשים בשם ירדן שאותה היא מיניקה בין הצגה להסרטת הסרט עובדים על העולם שגם בו היא מאלתרת את החומר לפני מצלמה נסתרת.

גילת נכנסת לתפקיד הנאנסת בצורה מושלמת. "אני חוזרת הביתה סחוטה מהמאמץ הרב של עצם המעמד והעלבונות שאני סופגת גם מהסניגור ומלקוחו וגם מן הקהל הרב באולם, שאיננו חס על כבודי ומגנה אותי במילים בוטות על קלות־הדעת שבה נהגתי כאשר עליתי לחדרו של גבר בשעה 3 לפנות־בוקר.

"אפילו הסבתא שלי, שנכחה באחת ההצגות, החליטה לזכות את הנאשם ושאלה אותי מדוע הסכמתי לעלות לחדרו. אחר־כך היא הלכה להתייעץ

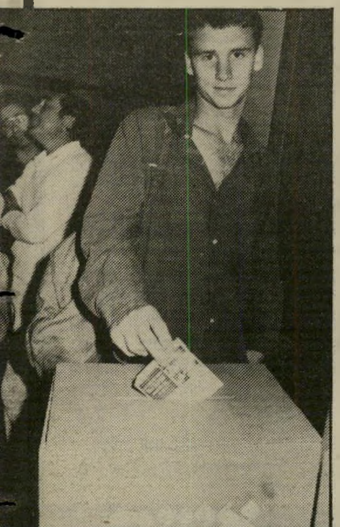

אשם החייל ליאור שטרום: "אשה לא היתה מסכי־מה להשפלה, אם לא היתה צודקת."

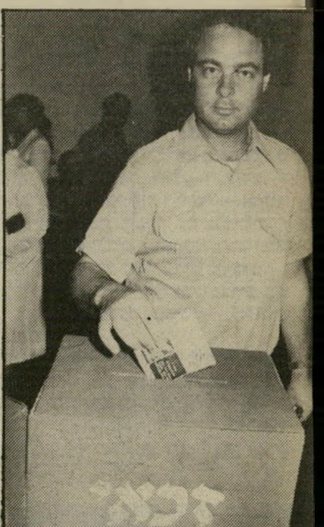

זכאי השחקן אלכס קוטאי: "היא נקמה בו, כי הגב־ריות שלו לא עמדה בציפיות שלה."

השופט היושב על דוכן־השופטים במישפט זה הוא המישפטן אמנון זכרוני. כל הצוות המישפטי על הבימה הוא אמיתי. הסניגור והתובע נלחמים בציפורניים למען הוכיח את צידקת לקוחותיהם.

ציפורה, שהיתה לפני שנים רבות עיתונאית מצליחה באחד מעיתוני הערב. כאשר ביקש המנחה מתנדבים מבין הקהל אשר ישמשו כמושבעים, ביקשו השניים לעלות אל הבימה.

לאחד המופעים באו כמה פמיניסטיות. אחת מהן, קרין פרננדס בת ה־27, העובדת כמתנדבת במרכז לסיוע קורבנות אונס. הסבירה: „התנדבתי כי ראיתי שהמצב בארץ גרוע. בארצות־הברית, משם באתי, לא נתקלתי במצבים חמורים כאלה של אונס. מזה שלוש שנים אני עובדת שלוש עד ארבע שעות ביום בהתנדבות. אנא, פרסמו את מיספר טלפון־החירום של המרכז — 234319."

נשים לא מתלוננות

טילפנתי למיספר, וענתה לנו רינה בן־צבי (34), המרכזת את המישרד. **מספרת רינה:**

המרכז שלנו הוקם באפריל 1980 על־ידי התנועה הפמיניסטית. הוא ממומן על־ידי תרומות ולא נתמך על־ידי שום גוף ציבורי.

יש לנו תורנות של 24 שעות ביממה, וברגע שמתקבלת קריאה אנחנו שולחות צוות של שתי נשים.

אנחנו דואגות להפיץ את הטלפון בכל בתי־החולים ותחנות העזרה הראשונה, ובמדורי העיתונים במדור

המתלוננת נשברת על דוכן־העדים ופורצת בבכי רם ובצעקות. היא הגיעה למסקנה שהיא הפכה בעצם לנאשמת. כשהושפלה עד עפר בחקירת הסניגור ונאלצה לחזור על החוויה המזעזעת.

הסבתא מזכה הסבתא של גילת אנקורי, צפורה אביב, זיכתה את הנאשם, כי כעסה על נכדתה שעלתה לדירת הבחור ב־3 בלילה ולאחר מכן האשימה אותו באונס.

עם קרוב־מישפחה, שהוא מישפטן, והוא הסביר לה שמותר לבחורה להתחרט ברגע האחרון. הסבתא שלי לא ישנה כל הלילה על העוול שגרמה לי בכך שהצביעה נגדי. „לא ידעתי את זכויות האשה," היא התנצלה."

„המצב בארץ גרוע"

דקהל באולם פורץ בצחוק נרהם כאשר התובע חמור־הסבר שולף מתוך מגירה בדוכנו את תחתוניה הנועזים של הנאנסת, כדי להוכיח שהם אינם ניתנים לקריעה, אחרי שהסניגור טען: „אם היה אונס מדוע נישארו הבגדים שלמים?"

„אני רוצה לראות תגובה של בחורה אחרת, כשהיא מרגישה את החום של סיגר בוער מול הפרצוף שלה," אומרת בהתרגשות גילת אנקורי.

„אני רוצה לראות אותך במצבי!" היא צועקת לעבר אחת המושבעות, שמחליטה לזכות את הנאשם מכל אשמה.

באחת ההצגות האחרונות של המופע מסיפורי בית־המישפט, הופתעו הצעירים מבין קהל שמילא את אולם בת־דור בתל־אביב למראה אדם מבוגר, בעל זקן וחבוש מיגבעת, אשר לידו ישבה אשה כבודה עם פיאה נוכרית לראשה. היו אלה הרב נתן גרנביץ, העוסק בנושאים שבינו לבינה בתוקף היותו גם טוען רבני, ורעייתו הרבנית

המגינה קרין פרננדס ער־בדת במרכז לסיוע קורבנות־אונס היא אמריקאית שמזה 8 שנים מתנדבת במרכז זה.

הדובר מרשיע מי שהיה דובר המישטרה, אלי זילבר, הרשיע את הנאשם. „גם אם האשה עלתה לחדרו וגירתה אותו, אין לו רשות לבעול אותה בניגוד לרצונה," אמר.

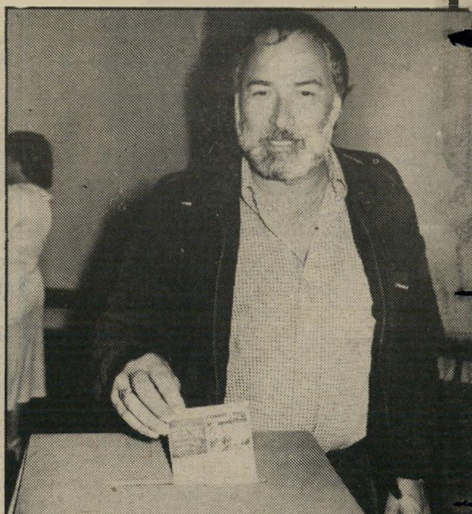

הזמר לוליק מצביע: זכאי. „ברור שהבחורה הזאת עלתה לדירתו כדי לקיים איתו יחסי־מין. הוא לא אשם שהוא גמר מהר. היא התנקמה בו."

הפמיניסטית דניס לנגמן מהאגודה „אלי־מות נגד נשים" מצביעה: אשם. „אם אשה אומרת לא, זכותה לסרב," אמרה.

עזרה. לצערנו, נשים אינן ממהרות לצלצל. עד עכשיו, במשך שלוש השנים האחרונות קיבלנו 750 פניות מתוכן, 300 פניות על תקיפה מינית ועוד 300 בקשות למידע בנושא.

הקרימינולוג פרופסור מנחם אמיר עשה מחקר על האונס. מסתבר שהאמונה שאונס הוא תוצאה של פרץ של תשוקה מינית שאינה ניתנת לכיבוש אינה נכונה. 70% מהאנסים מתכננים את המעשה מראש. גם האמונה שזה קורה רק בלילה אינה נכונה. 50% מהמיקרים קורים בבית.

הצרה היא שרק 10־20 אחוז מהנשים הנאנסות מתלוננות. כל התופעה היא תופעה חברתית, ומכיוון שהאלימות עולה, גם אחוז האונס במדינה עולה.

ישנה בעיה נוספת: המישטרה מקבלת מייד תלונה של אשה המתלוננת על גניבה או על מכות. אבל כשיש תלונה על אונס, קודם כל מפקפקים. ישנה גם החלטה עקרונית, שרק שוטרת היא החוקרת במיקרה של אונס. אבל לצערנו, ברוב המיקרים אין שוטרת בדיוק כשצריך אותה.

שולמית יריב ■

סטודנטית ריקי בצרי זי־כתה: „אני לא מאמינה למתלוננתבמיוחד," אמרה.

מיכל מודעי — מלכת־יופי, אשת שר ונשיאת ויצ"ו — מגלה את צפונות ליבה על תחרויות יופי, האסון המשפחתי ובעלה

מיכל מודעי, 1952 היתה זו המלכה השניה שנבחרה בישראל. את שימלת ההכתרה נאלצה להחזיר כבר באותו הלילה. אז שודרה התחרות ברדיו.

מלכת היופי 1983 שימעונה הולנדר, מדהימה בדמיונה למיכל מודעי, שהכתירה אותה, יש לה אותם הצבעים ואותם תווים. בתחילה סרבה מיכל לבוא לטכס הבחירה.

כשעמדה מיכל מודעי, מלכת־היופי לשנת 1952 על בימת היכל הספורט בתל־אביב והכתירה את מלכת־היופי לשנת 1983 שימעונה הולנדר — נדהמו הכל מהדמיון המפתיע בין השתיים. מה שריגש במיוחד היה דמיונה של שימעונה לבתה של מיכל, אראלה, שנהרגה לפני כמה שנים בתאונת־דרכים.

כשבאתי לראיינה התרשמתי מיופיה. היא דקת־גיזרה, לבושה בטוב־טעם, אך מה שכבש את ליבי יותר מכל היתה חוכמת־החיים שלה, הרגישות שבה, והכנות שגילתה בראיון מיוחד לי־העולם הזה.

סיפרה מיכל מודעי:

מאז הבחירה, לפני כשבועיים, ניגשו אלי המוני אנשים והצביעו על הדמיון המפליא ביני ובין המלכה. המיקריות של הדמיון בין המלכה וביני מוזרה.

כשצילצלו אלי בבקשה שאכתיר את המלכה החדשה ניסיתי להתחמק, ושמחתי כשהוזמנתי באותו הערב לשגריר בריטניה. אך הוסבר לי שאני יכולה לאחר. רק כשעליתי לבימה ראיתי את הדמיון ביניה וביני. צבעים דומים וגם תווי פנים. לא ראיתי דמיון לאראלה. פנים יפות כמו של אראלה עוד לא ראיתי.

מחיאות־כפיים ברדיו

מהרגע שהורדתי את הכתר, לפני 32 שנה, עוד לא התראיינתי על התחרות הזאת, שאני רואה בה אפיזודה חולפת בחיי.

יום אחד קיבלתי מיכתב, שאני בין 20 המועמדות הסופיות לתחרות מלכת־היופי. זה החמיא לי, כי לא ניסיתי כלל להתמודד. בבית הרשו לי להשתתף. התחרות הועברה ברדיו, אבל אף אחד מבני משפחתי לא נכח בתחרות עצמה.

כשנשמעו מחיאות הכפיים אחרי

„איני מתאבלת — ברחתי מהאסון!"

תצלום אחרון של הראלה, ערב לפני שנהרגה בתאונת־דרכים מחרידה. בתמונה: עם הוריה, בביתו של פלאטו שרון. „לא הרשיתי לעצמי להתאבל הרבה זמן," סיפרה מיכל.

הדרך האחרונה של הראלה. מלווים אותה הוריה, זה היה בדיוק ביוני 78 לפני חמש שנים. „הזמן לא מרפא את הכאב," אומרת מיכל, „זה רק מחריף. אני רוצה מאוד לראותה."

הסב הדתי ממאה־שערים בירושלים. שם נולדה מיכל. בתמונה: עם הסב מייד אחרי הזכיה. למרות היותו דתי לא התנגד הסב לתחרות היופי.

האף "למזלי לילדי יש בדיוק אותו האף. רק זה שיכנע את ה'מומחים' שלא עברתי ניתוח אף". אני חושבת שאם הייתי ממשיכה במסלול היופי לא הייתי נראית היום כמו שאני."

הבעל יצחק מודעי, שהחודש הוא חוגג עם מיכל 30 שנות נישואין. היו אלה נישואין סוערים שהחזיקו מעמד. "התמודדנו עם הבעיות," אומרת מיכל.

הבחירה סבי הגיב: "זאת מיכל שנבחרה!"

את השימלה שבה הופעתי בתחרות הייתי חייבת להחזיר עד חצות הלילה לתופרת, וכשעמדתי לנסוע בשליחות המגבית, הקציב לי מישרד־המיסחר־והתעשיה תלושים מיוחדים לקניית בגדים. מי חלם אז על מכונית?

הפרס על בחירתי היה עבודה במשך שנה ב"שנור" למען ישראל באר־צות־הברית. אבל אז היתה התחרות יוקרתית, וכל המדינה ידעה מי נבחרה.

אני חושבת שאילו המשכתי ב־מסלול היופי, לא הייתי נראית כפי שאני נראית היום. יפה כשאין לאשה קמטים. אבל כשהם מופיעים, זה לא אסון. אשה שיש לה חיים עשירים, מלאי הגשמה וסיפוק, יש לה אותה הבעה בפנים, אותו ברק בעיניים שעושה אותה לאשה יפה באמת.

"התביישו בי"

אני דור שישי־שביעי בארץ. נולדתי במאה שערים בירושלים. באתי מבית דתי, לאבי היתה חנות סירקית ואחר משכנינו היה לוי יצחק הירושלמי.

תמיד הייתי גנדרנית, אהבתי לשנות את עצמי, אבל הייתי מסתכלת על עצמי בראי רק כשאף אחד לא ראה. כשהייתי בת 3, מישפחתי התביישה בי, השכנים הציקו לי. הייתי יוצאת לרחוב בבגדים של אמי, נועלת את נעליה, וכולם היו צוחקים ואומרים: "הנה הולכת דה פרצץ". עד היום אני לא יודעת מה זה.

כל דבר בחיי השגתי בקלות. רק פעמיים בחיי נלחמתי על דברים: דודי היה מנהל בית־ספר אלינס, ואני החלטתי ללכת דווקא לבית־הספר האנגלי, אולינה, כי שם לבשו בגדים יפים וחבשו כובעים מקסימים מקש. הודעתי בבית: או לבית־הספר הזה או כלום. אמי נכנעה.

בפעם השנייה החלטתי ללמוד בבית־הכרם. אז האמינו שגננות, מורות ואחיות לא מתחתנות, או מכס־מום מאוד מאוחר. וכמובן, אמי האמינה בזה. רק אחרי מילחמה קשה נעתרה.

בכלל, המישפחה היתה מטריאר־כלית. אמא היתה שתלטנית, אבא היה 'אוהב בה והיא יכלה לעשות מה שרצתה. אני דומה בהופעה לאמי.

אבא היה אדם מושלם. בתקופה שהוא ניהל את החנות, היו מוכרים בתלושים. כולם עשו אז כסף. אך אבי נשאר עם התלושים בלבד. הוא כתב להתקרב אלי, ומחזרים כבר בהתחלה ראו בי אובייקט לא מתאים.

לפני יצחק היו לי מחזרים, הייתי בחורה מודרנית. אבל לא אחרי הנישואין.

"אני לא מנהיג"

קיבלתי עליי את תפקיד נשיאת ויצ"ו בישראל כי בתת־הכרתי רציתי להוכיח שמלכת־יופי אינה חייבת להיות ריקנית. בעבודתי אני מגיעה לדברים בדרך של חיוך ונועם.

זוג בחתונה שנה אחרי היבחרה נישאה מיכל הראל, ליצחק מודעי, שהיה מהנדס ונספח צבאי בלונדון. מיכל היא דור שביעי בארץ, נולדה במאה שערים ובאה מבית דתי מאוד.

זוג מיניסטריאלי "אני מאמינה בגורל שהוביל אותי ממאה־שערים לבניין הבית הלבן. שם היינו אורחי הנשיא". אני מאמינה שהדברים בחיי לא קרו באופן מיקרי."

אין לי מרפקים, אני יותר מדי רכה, אין לי תכונות של מנהיג. אף פעם לא קיללתי. אני בכלל לא אימפולסיבית, וכשאני מתרגזת אני סופרת עד 10. בדרך־כלל זה משתלם, בפרט בעבודה ציבורית.

אני חותרת לשלמות אפילו כשאני עושה ספונג'ה, מבשלת או אופה עוגה. אני קמה ב־5.30 או 6 בבוקר, עושה את כל עבודות הבית, וגם עובדת בגינה כשהגנן איננו.

כשהילדים רוצים להקניט אותי, אומרים: "נו, את מלאך".

כיום אני בת 51 ואני שוקלת כפי

(המשך בעמוד 66)

שירים, למד בעצמו אנגלית ומת ישר. היה זה הוא שחינך אותי לנאמנות ולערכים.

"במישפחתי לא מתגרשים"

אני מאמינה בגורל. איני הופכת את זה לפילוסופיה או לתורת חיים, אך אני מאמינה שדברים נקבעים מראש. אני לא מאמינה בהורוסקופ המתאים לכל הנולדים בחודש מסויים — מיליוני אנשים. אני קוראת הורוס־קופים כשעשוע ונדהמת מהדברים הנכתבים שם.

אני חשה שדברים בחיי לא קרו באופן מיקרי. אני לא טיפוס של שבירת כלים בכל מיקרה. היו לי סערות בחיי, אך הדור שלי למד להתמודד איתן. במישפחתי מעולם לא התגרשו, ואני בטח לא אהיה הראשונה.

החברה הישראלית מקבלת את הגירושין. כל כך פשוט לבוא הביתה ולומר אני מחליפה — כמו שמחליפים בגד. אבל בנישואין, כשבני הזוג הם בעלי אופי דומה, זה לא הולך. לא רציתי להיות כמו אמי, לכן חיפשתי מישהו רומיננטי. אני חושבת שעשיתי את זה באופן תת־הכרתי. אם הייתי מחברת אחד לאחד בוודאי לא הייתי בוחרת ביצחק. בעוד חודש ימלאו 30 שנה לנישואין, ונראה שאנחנו בכל זאת משלימים האחד את השני בגלל הניגודים שבנו.

אף פעם לא איפשרתי למישהו אחר

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גליון "העולם הזה", שראה־אור השבוע לפני 25 שנה, הקדיש כתבת־שער לפורץ הנוצץ — ישראל בנציוני, צייר, מהנדס, אישיות־חברה, סוחר ופורץ מנוסה, שהדהים את המדינה עם לכידתו. תחת הכותרת "פ־ארס" התייחס העורך במדורו "הנדון" לאופן שבו מצמיח המימשל הצבאי את זרעי־הפורענות בקרב הערבים בישראל ודוחסם לזרזעות המיפלגה הקומוניסטית. כתבה ראשונה בסידרה "הפשע של תמנע", תחת הכותרת "שקרים במצח נחושה", עסקה בהתמוטטותו של

שוויון־נפש ישראלי ★ רוברט אופנהיימר מבקר בישראל ★

גירעון מיסחרי נוסח 1958 ★ מישפטו של חבר המחתרות

מיכרה הנחושת ליד אילת, ומיליוני הדולרים שמיסעל זה ססג מתקציבי המדינה.

בשער הגליון: ישראל בנציוני, הפורץ הנוצץ.

כל הפרטים על הפורץ הנוצץ

"העולם הזה" 1077
תאריך: 21.5.1958

העם

עולם הפשע

הבעיה העיקרית של רבבות צעירים וצעירות השבוע היתה קשורה בצבע העור: כיצד להשתזף במידה מספקת כדי שיוכלו להציג את גופותיהם בבריכה ובשפת־הים.

עיתוני המדינה דאגו כי המשתזפים בכיסאות־הנוח ועל החול לא ישתעממו. הם סיפקו להם אוצר של ידיעות.

האם הכרת את הפורץ הנוצץ שבנה לעצמו וילה? השמעת על האב שהדליק את בתו מפני שחשב שיצאה לתרבות רעה? מה בנוגע לבעל חנות המכולת שהרג את שכנו, בעל מיסעדה בתל־אביב, בגלל לחמניות? מי ראה את הגאנגסטר האמריקאי שבא כעולה חדש והלך עם לילי הבלונדית?

שפע זה של פלילים היה בו כדי להסיח את דעתו של האזרח הממוצע מן המאורעות הרי־הגורל בארבע יבשות: מילחמת־האזרחים בלבנון האסיאתית, המשבר הגורלי בצרפת האירופית וההפיכה הצבאית באלג'יר האפ־ריקאית וסקילת סגן נשיא ארצות־הברית בארצות דרום־אמריקה.

רעש ורע"ב. לא היה עוד שבוע כה גדוש מאורעות מאז הרעישו המהפיכה ההונגרית ומיבצעי סיני ופורט־סעיד את העולם. כל המאורעות הצטרפו לרעש־אדמה.

● בברית־המועצות הכריזו ניקיטה כרושצ'וב וגמאל עבד אל־נאצר רשמית על תמיכה בהתפוררות השילטון הצרפתי באלג'יר. כמו כל שאר הידיעות. היתה גם זו תוצאה ישירה של התגברות התנועה הלאומית הערבית.

מרבית תושבי ישראל התייחסו בשוויון־נפש לכל התופעות האלה, עברו בחיפזון מן העמוד הראשון של העיתון היומי לעמוד האחורי. היחס של הממשלה לא היה שונה בהרבה. אולם אדישות זו לא היתה פחות פלילית מאשר הידיעות הפליליות מישראל.

אורחים

מר אטום

מאז מותו של פרופסור אלברט איינשטיין, נשאר המדען היהודי מס' 1 בעולם, גבר גבוה, בעל פנים של נזיר. כמו איינשטיין לא היה רוברט אופנהיימר רק איש של נוסחות מתימטיות, גם לא רק אבי הפצצה האטומית. כמו איינשטיין לפניו, היה בו משהו יהודי אופייני: תחושה מוסרית עמוקה, הנכונות לקום נגד רעת־הקהל הלוהטת, ואף נגד ממשלה אדירת־כוח.

דרך זו הובילה את אופנהיימר בדרך שבה הלך לפני 300 שנה גאליליאו גלילי ("ואף־על־פי־כן, נוע תנוע הארץ!") אבי המדע החדיש. אחרי שהתברר כי אופנהיימר לא הלשין לפני השילטונות (במיסגרת ציד המכשפות האמריקאי) על חבריו, וכי התנגד לפיתוחה של פצצת־המימן, נשללה ממנו רישמית הזכות לעסוק בעבודות סודיות. היה זה פסק־דין שכמעט וחיסלו.

אולם בשנים המעטות שעברו מאז, נשכחו רוב אויביו של המדען היהודי בן ה־53, בנו של אישי־העסקים העשיר שעלה בנעוריו מגרמניה לארצות־הברית. ואילו אופנהיימר עצמו נשאר כפי שהיה: ענק־הרוח. בהדרגה טוהר שמו.

אטומאי מדען־האטום רוברט או־פנהיימר, בהגיעו לנמל התעופה לוד, לטקס פתיחת "מכון וייצמן". לפני 25 שנה היה הפרופסור אופנהיימר בתקופת שיקומו מפצעי ציד־המכשפות של הסנטור הפאשיסטי ג'ו מק־קארתי.

ב"זכויות הערבים בפלסטין", נוסח מעורפל שנמנע בפירוש מלרדוש את החזרת ישראל לגבולות 1947.

● בלבנון עמדה ממשלת־מיעוט פרו־מערבית עמידה נואשת נגד התקפת־מחץ כללית של אוהדי רע"ם (רפובליקה ערבית מאוחדת — מצריים וסוריה) שכבשו שטחים נרחבים, נהדפו בחלק מהם. מול האיום בהתערבות צבאית אמריקאית לצד הממשלה, ותמיכה סובייטית וערבית במורדים, התקרבה לבנון לרגע ההכרעה. אם יצליחו המורדים יופיע צבאו של עבד אל־נאצר בגבול ישאלי נוסף.

● בצרפת ניצבה ממשלה פרלמנטרית חלשה מול ההתקפה הכפולה של הצבא והמתיישבים הצרפתים באלג'יריה ("הרגליים השחורות"), ושל הימין התוקפני בבית. היה זה שלב נוסף בהתפוררות השילטון הצרפתי באלג'יר. כמו כל שאר הידיעות. היתה גם זו תוצאה ישירה של התגברות התנועה הלאומית הערבית.

מרבית תושבי ישראל התייחסו בשוויון־נפש לכל התופעות האלה, עברו בחיפזון מן העמוד הראשון של העיתון היומי לעמוד האחורי. היחס של הממשלה לא היה שונה בהרבה. אולם אדישות זו לא היתה פחות פלילית מאשר הידיעות הפליליות מישראל.

אנשים

● פרופסור **ישעיהו ליבוביץ**, במאמר בהארץ על הדת בישראל: "שני הצדדים מסכימים שמדינת־ישראל לא תהא דתית ולא תהא חילונית, אלא ידועה בציבור כדתית."

● דיעה מקורית על ועידת מפא"י הביע מי שהיה מנהיג הדור־הצעיר בעבר, ובהווה מנהל מחלקת הביצים והעופות בתנובה **אברהם עופר**: "זו גם כן ועידה?"

● ח"כ מפא"י **אברהם הרצפלד**, בוועידת מיפלגתו: "בן־גוריון דיבר על ישוב הגליל והנגב. אם הוא מדבר על חזון, זה בסדר. אבל אם הוא מתכוון ברצינות, הריהו מדבר אל הקיר!"

● עסקן מפא"י **יונה יגוֹל**, בצדדו בתוכנית **פינחס לבון** לפיצול סולל בונה: "לא כל מה שטוב בשביל סולל בונה טוב גם בשביל התנועה וההסתדרות."

משפט

חבר בכל המחתרות

שופטים רבים הספיק אריאל אליאשווילי להכיר בעשרים ושלוש שנות חייו. אחרי שהורשע בשלוש השנים שעברו באשמת הפרת סדר, הדבקת כרוזים ותקיפה, הובא השבוע פעם נוספת לפני שופט השלום בתל־אביב. האשמה הפעם: תקיפת שוטר באולם בית־המישפט המחוזי, שדן במישפטם של רוצחי קסטנר, נגדם הופיע אליאשווילי בעצמו כעד־המדינה.

אליאשווילי לא השתנה במאומה מאז עדותו בבית־המישפט, כשנשבר תחת אש חקירתו הצולבת של מקס קריצ'מן, פרקליטו של יוסף מנקס. גם חודשי העבודה הקשה במיפעל־הנחושת בתמנע, לשם הוגלה בפקודת הש"ב, לא שינו את אופיו. בביטחון עצמי שופע עמד לפני שופט השלום יוסף מגורי־כוהן, שנענה לבקשת התובע ויקטור שרעבני ודן אותו לחודש מאסר ושלושה חודשי מאסר על־תנאי. "יש לך שלוש הרשעות קודמות," העיר השופט לאליאשווילי, בהסבירו לו מדוע הוא דן אותו למאסר.

"כבוד השופט," פתח אליאשווילי בהרצאה מקיפה, "זו הפעם הראשונה שאני עשיתי מעשה פשע על דעת עצמי. יתר העבירות עליהן הורשעתי, עשיתי בשליחות כלשהי..."

"בשליחות של מי?" התעניין השופט לדעת.

"את כל שלוש העבירות הקודמות ביצעתי בתקופת המתחרת," הסביר אליאשווילי ברצון.

"איזה מחתרת?" לא הסתיר השופט את סקרנותו.

"בשנת 1956 היו הרבה מחתרות בארץ," התנדב אליאשווילי להעשיר את אוצר ידיעותיו של השופט, "ואני הייתי חבר בכולן."

כשירד השבוע ממטוס בלוד, כדי להשתתף בחנוכת המכון למדע גרעיני ברחובות, היה שוב חבר השורה הראשונה של מדעני העולם. באותה שעה היה גם אחד מן הקומץ ההולך ומידלדל של הומאניסטים יהודיים גדולים, שידעו לשלב את גאון־המוח עם גדולת־הלב.

אסתר ויוסף מנקס

יוסף מנקס הכבול באזיקים, אחד מנאשמי רצח ד"ר קסטנר, זוכה בחיבוק של אשתו אסתר, בטרם הגשת עירעורו לבית־המישפט העליון בירושלים. קסטנר נרצח בפתח ביתו לאחר מישפטו.

המשק

מיספר חזק

לפי הבריחה המפורסמת, יש שלושה סוגים של שקרים: שקר ממש, חצי אמת וסטאטיסטיקה. ישראל היא גן־עדן לשקרנים מן הסוג השלישי.

השבוע זכו כלכלני המדינה בשיעור מאלף נוסף בתורה זו. על הפרק עמד המיספר החשוב ביותר במדינה: הגירעון המיסחרי במאזן־התשלומים (ההפרש בין הייבוא לייצוא). היוקרה של הממשלה קשורה במיספר זה, כי הוא המראה באיזו מידה התקרבה או התרחקה המדינה מאותו ידע אגדתי: העצמאות הכלכלית.

שנור וחובות. תחילה הופיעה חוברת כחולה צנועה ומשוכפלת, מטעם הלישכה המרכזית לסטאטיסטיקה. הכותרת: "סחר החוץ של ישראל מינואר עד דצמבר 1957". המיספר החזק: הייבוא בשנה זו הגיע ל־725,800,000 ל"י, הייצוא רק ל־251,243,000. הגירעון המיסחרי: 474,557,000 ל"י. במילים אחרות: המדינה כיסתה רק 34.6% ממה שקנתה, שילמה בעד שני השלישים הנותרים בכספי השנור וחובות.

העובדה הקובעת היתה כי בשנת 1957 עלה הגירעון ב־1.4%. מכיוון שהיתה זאת שנה ללא עליה גדולה כאשר השלום שרר לאורך כל הגבולות, היתה זאת הוכחה חותכת כי הגירעון אינו נובע מסיבות חיצוניות, אלא מליקויי המישטר הכלכלי עצמו.

חתול יוצא ונכנס. אך יצא חתול זה מן השק, כאשר התעורר מישהו בממשלה והפעיל את הלישכה המרכזית לסטאטיסטיקה כדי להכניסו בחזרה. תוך כמה ימים זכו הכלכלנים בהודעה נוספת מטעם אותו מוסד עצמו. הודיע ראש הלישכה המרכזית לסטאטיסטיקה במסי־בת־עיתונאים בירושלים: הגירעון המסחרי ירד בשנת 1956.

כיצד הושג סכום זה, הסותר באופן מוחלט את הסכום הקודם שפורסם על־ידי אותם האנשים? אין כמעט גבול למה שסטאטיסטיקאן מדופלם יכול לעשות במיספרים. הדבר תלוי רק במה שהוא רוצה להוכיח.

"כשאני בוחרת בושם, אני משתדלת
להתאים אותו אלי. מנסיון שלי ושל
חברות, דריה הוא בושם
חושני, רך, עדין וסולידי.
בדרך-כלל (והוא תמיד איתי בתיק)
אני שמה דריה".

נירה פרדר, דוגמנית.

בדיוק כך

Darya

אנוה
בדגמי DANIEL AXEL
חולצה של הצלחה. חולצה של הצלחה. חולצה של הצ

צל"ש

החלקה האחרונה

● למגיש המישדר־השבועי זה הזמן **רם עברון**, המצליח באמצעות תוכנית זו לשמור על החלקה האחרונה של שפיות־דעת תיקשורתית בבניין הטלוויזיה. עברון, מצא נוסחה מרתקת להעברת „דברים אסורים" בתוכניותיו — הוא נוקט במהלך הראיונות עמדה של „פרקליט השטן", תוך שהוא שואל את שאלות הליכוד ומאפשר למרואייניו להביע את דיעותיהם. באופן זה מצליח עברון, כמעט מדי שבוע, להציג עמדות שאינן מקובלות על השילטון, ולהתמודד עם נושאים „אסורים", כמו סיפור הוצאת המתה ה„גוייה" מקיברה בראשון־לציון.

צל"ג

תשדיר שירות מוזר

● לעוזרת־ההפקה והבימאית **זיווה שפרן**, על סירטה אור בקצה המינהרה שהוקרן במיסגרת התוכנית שמונה וחצי פלוס. סרט זה, שנועד לבחון את נושאי החינוך לתרבות ולאמנות במדינת ישראל, הפך לתשדיר־שירות, שהטלוויזיה הישראלית העניקה למנכ"ל המועצה־לתרבות־ולאמנות **אבנר שליו**, שפיזר במהלך הסרט את פניניו שהעידו על שטחיותו בנושאים החשובים שעליהם הופקד על־ידי שר־החינוך־והתרבות **זבולון המר**. סרט זה, אם להתעלם מהאופן שבו הוא פוגע אפילו ברמתה הנחותה של הטלוויזיה הישראלית בימים אלה, ניראה כמו מיקבץ של כתבות־נפל בקורס כתבי־טלוויזיה, כאשר לעוזרת־ההפקה והבימאית שלו, זיווה שפרן, אין גם כאן מה לומר — כדומה לכתבות אחרות שלה, שהוקרנו במיסגרת שמונה וחצי.

מגיש עברון
פרקליט השטן

מאחורי הקלעים

„פורום" האמהות הסרבניות

פורום החדשות האחרון נערך בעיצומו של עימות ראשון בין עורך מבט, החדש, **מיכאל קרפין**, לבין הנהלת רשות־השידור ומנהל הטלוויזיה, **טוביה סער**.

הפורום התמקד בכתבתה של ג'ודי לוץ, שעסקה באמהות שהתארגנו להקמתה של תנועת־אמהות נגד המילחמה בלבנון.

עם פתיחת הפורום ביקר מנכ"ל הרשות, **יוסף לפיד**, את הכתבה, וטען „לקחתם חוג־בית קטן — ועשיתם מזה סיפור עיתונאי!"

בניגוד לציפיות, הגן עורך מבט קרפין, על הכתבה, וטען כי קדמה לכתבה מסיבת־עיתונאים שערכו האמהות הסרבניות. קרפין אף ציין בפורום שהיה זה הוא שהציע לערוך את הכתבה, והוא עשה זאת אחרי שידידה התקשרה אליו טלפונית וסיפרה לו על התארגנות זו. קרפין ציין כי המדובר הוא בסיפור עיתונאי, שחובת הטלוויזיה היתה לצלמו ולשדרו.

בעוד שמנהל חטיבת החדשות, **יאיר שטרן**, הגן על הקרנת הכתבה, נמנע מנהל הטלוויזיה, טוביה סער מלהגן על שיקול־העריכה של חטיבת החדשות בטלוויזיה.

משתתפים אחרים בפורום הזכירו שלדעתם כתבה זו לא היתה מיקרית, והיה אף מי שציין שהכתבת לוץ הקרינה לפני שבועיים במיסגרת השבוע – יומן האירועים, כתבה שהעמידה ללעג ולקלס את הקמת העיר בהר־ברכה ליד שכם.

כינוס שכזה

כתבים ותיקים של חטיבת החדשות, שבעבר הרחוק השתייכו למדור הספורט של החטיבה, לא התרגשו כלל מהעובדה כי שדר־הספורט הוותיק (מאוד) **ניסים קיוויתי**, שוגה בשמות המשתתפים והזוכים, בתחרויות כינוס הפועל. הם הכירו כבר את השיבושים של קיוויתי, ורק התפלאו כיצד הוצב כשדר במוקד האירועים של כינוס הפועל.

לא רק כתבי־הספורט הבחינו במישגים של קיוויתי. גם מנכ"ל הרשות, יוסף לפיד, הבחין בהן. אך לפיד לא שתק. במהלך השידור החי הוא התקשר פעמיים אל נקודת־השידור באיצטדיון הרצליה־יוסף, נזף בקיוויתי על שגיאותיו.

אחד מכתבי־הספורט הצעירים הגיב על שגיאותיו של קיוויתי: „טלוויזיה שכזאת מסקרת ברשלנות שכזאת כינוס שכזה!"

טלוויזיה באומר

רעמי צחוק אדירים זיעזעו השבוע את מיסדרונות בניין הטלוויזיה, כאשר הבחינו עובדים שונים של התחנה במיכרז שנתלה על לוחות־המודעות בבניין.

המיכרז מתייחס למישרת מנהל מחלקת „סירטי תעודה ורקע", שבראשה עמד **יאיר אלוני**, שסיים את תפקידו. רעמי הצחוק הגיעו מהשינוי שנערך לתואר זה. במקום הכותרת של 'סירטי תעודה ורקע' הופיע במיכרז שם חדש, שאותו קבע מנהל מחלקת־התוכניות צבי שפירא. השם: „מחלקת תוכניות באומר."

„תוכניות האומר" הוא שם מחלקת־התוכניות בגל"צה"ל, ושפירא העביר אותו לטלוויזיה.

כתבת לוץ
הצעה של קרפין

בקול־ישראל נקראת מחלקה זו בשם „מחלקת ההסברה".

שם זה, הזכיר לעובדים בכירים רבים בטלוויזיה את דבריו של שפירא. במיפגשי עבודה שונים, כאשר הוא מתעלם לחלוטין מהעובדה, כי הטלוויזיה מציגה קודם כל תמונה שאליה נילווה ה„אומר".

אגב, מועמדו של שפירא למיכרז זה, הוא הכתב לענייני חינוך **דויד גילבוע**. לדעת עובדים רבים בטלוויזיה, ולדעת כמה מחברי ועד־העובדים והעיתונאים, אין טעם במיכרז זה, כי עוד קודם לפירסום המיכרז, נעשתה עיסקת־העברה בין־מחלקתית, המעידה שגילבוע יקבל את התפקיד.

במיסגרת עיסקה זו הועבר „כוכב" כולבוטק **ירין קימור** לחטיבת החדשות, ואת התקן שלו בחטיבת־התוכניות יקבל דויד גילבוע, שהיה מאנשיו של שפירא בגל"צה"ל.

הציפייה לקביעת ועדת המיכרזים רבה. הסיבה: המפיק הוותיק והמעולה **חנינא אמוץ**, יוצרן של תוכניות כמו כולבוטק ועלי כותרת, עשוי להציג את מועמדותו לתפקיד.

במיקרה של פסילת אמוץ במיכרז וזכייתו של גילבוע, עשוי להתעורר עימות חסר־תקדים בין העובדים להנהלה, בהנחה כי מדובר במיכרז תפור, דבר שהוא בניגוד לתקנות התקשי"ר.

הוגאות ה.תישבוע"

ביום השני תתכנס בבניין כלל ישיבה של מליאת רשות־השידור, שחבריה הם נציגי הציבור לניהול הטלוויזיה, קול־ישראל וגל"צה"ל. הישיבה תתמקד ב„תיכנון מישדרי גל"צה"ל" (לא ברור אם את התיכנון תציג עדנה פאר, מנהלת מחלקת־התוכניות של התחנה, או רון בן־ישי, מפקד התחנה).

מליאת רשות־השידור אישרה כבר בישיבתה הקודמת את תיכנון מישדרי קול־ישראל.

מזה שנתיים לא אישרה המליאה את תוכניות הטלוויזיה הישראלית. לא רק שהיא לא אישרה, אלא שהיא איפשרה באחד מכינוסיה למנהל הטלוויזיה טוביה סער להטעות אותה בדברים הרחוקים מן האמת.

סער טען לפניהם, כי מזה שנתיים אין שינויים בלוח־המישדרים, אלא מה שהוא קרא „שינויי תישבוע" (מישחק מוסיקאלי של מועדי שידור תוכניות בתוך מישבצות לשידור תוכניות). אך סער היה רחוק מלדייק, ולראייה: שינויי קול־ישראל, שאושרו, פחותים מהשינויים בלוח מישדרי הטלוויזיה בשנתיים האחרונות.

אך חברי מליאת רשות־השידור, שניבחרו לייצג את הציבור, אינם מבינים בטלוויזיה, והם מאפשרים להנהלת הטלוויזיה למסור להם אינפורמציה בלתי מדוייקת. התוצאה איש אינו שואל מה עם לוח המישדרים של הטלוויזיה.

רדיו

מיכתבי גל"ץ

רוח רפאים מהלכת בבניין גל"ץ ביפו. למרות החלטת בית־המישפט העליון בדבר כניסתה של השדרנית **עדנה פאר** לתפקיד מנהלת מחלקת־התוכניות של התחנה, מתעלמים בכירי עובדי התחנה מנוכחותה. עדנה פאר מזמינה את כוכבי גל"ץ, יצחק בן־נר ואלכס אנסקי לפגישות בחדרה, והם מתעלמים מפניותיה.

עדנה פאר משגרת אליהם מיכתבים מלאי נזיפות, והם משיבים לה בנזיפות. העונים על הכלל: „קוטני עבה ממותני אביך." המיכתבים אינם נוטים חסד לפאר, והיא יודעת כי היא מנועה מלפטר את העובדים הממרים, כי פיטוריהם יביאו מייד להורדת מיספרי ההאזנה לגל"צה"ל, ששני שדרים אלה הם מושכי ההאזנה העיקריים של התחנה.

פסקול

אנסקי ב.קול ישראל"

●● מילחמת־התשה עקשנית מתנהלת בין חטיבת החדשות ומחלקת שירותי — ההפקה בטלוויזיה. המילחמה מתנהלת בגלל **אלי („בוננזה") בואנוס**, המשמש כרכז־ההפקה של מבט. עוזרי־ההפקה בטלוויזיה התלוננו אצל מנהל שירותי־ההפקה , על שבוננזה מתפקד כעוזר־הפקה למרות שלא הוכשר לכך. מנהל שירותי ההפקה פנה למנהל הטלוויזיה **טוביה סער**, שהודיע כי לבוננזה אין מינוי רשמי. במיסגרת מאבק זה, כינה מנהל שירותי־ההפקה את בוננזה בכינוי: „נער שליח." ●● כתב־החדשות הטרי **ירין קימור** אינו מתכוון להאריך ימים במבט. הסיבה: בעוד שמונה חודשים הוא עומד לצאת לארצות־הברית במילגה דומה לזו שבה זכה כתב מעריב **אמנון אברמוביץ** ●● הכתב **יגאל גורן** עוסק בימים אלה בהכנת סידרת כתבות העוסקת בדילדולן של עיירות־הפיתוח בישראל, כתוצאה ממיפעלי־השיכון שיוזם שר־השיכון **דויד לוי**, בגדה המערבית ●● **מיכאל קרפין**, שרק לפני שבועיים מונה כעורך ומני של מבט, זכה השבוע בשימחה נוספת. נולד לו בן ●● הכתב לענייני תרבות **עמוס ארבל** ממשיך בסידרת שגיאותיו במישדרי־הלילה שלו בכימעט חצות. בדיוק על מלאת 50 שנה לשריפת הספרים בגרמניה, הזכיר את שמו של סופר־הילדים **אריך קסטנר**, כאחד מהסופרים שספריהם נשרפו. לא רק שספרי קסטנר לא נשרפו, אלא שהוא היה מהיחידים שבין סופרי גרמניה, שהתגורר בגרמניה הנאצית עד לנפילת הרייך השלישי, ואף פירסם בו ספרים רבים. אם כתב לענייני מיזרח־תיכון או צבא (מיקרה **אבי גוטמן**) היה שוגה בטעות שכזאת, הוא היה מייד מורחק ממקומו. לא כך קורה לענייני תרבות בטלוויזיה ● ● מאזינים שתמהו לשמוע ביום־ירושלים את **אלכס אנסקי**, איש גל"ץ, משדר בקול־ישראל, לא האמינו למשמע אוזניהם. לשידור זה קדמה עיסקה, שלפיה השאיל מנהל הרדיו **גידעון לב־ארי**, את **גבי גזית** לשירותרום, ובתמורה, קיבל את אנסקי ליום־ירושלים. ההערכה בקול־ישראל היתה לאחר המישדר: עלייה תלולה במיספר המאזינים. באותו אחר־צהריים.

מאקיאוולי היה מתבייש

מנהל־חטיבה שפירא (עם רון בן־ישי)
תום לב

כינוי חדש הפך באחרונה נפוץ עד למאוד במיסדרונות בניין הטלוויזיה. הכינוי: מקיאוולי, והוא הודבק למנהל חטיבת־התוכניות של הטלוויזיה ומפקד גל"צה"ל לשעבר, **צבי („צביקה") שפירא**.

הסיבה לכינוי נעוצה בדברים שאמר, שופט בית־המשפט העליון מאיר שמגר במהלך דחיית עתירת עובדי גל"צה"ל נגד מינוייה של **עדנה פאר** למישרת מנהלת מחלקת־התוכניות בתחנה הצבאית. דבריו של השופט שמגר, מתייחסים לפרשת מיכתביו של שפירא, נגד ובעד עדנה פאר.

וכך אמר על שפירא השופט שמגר: „הרי צבי שפירא הגה קודם את הרעיון למנותה כמפקדת־התחנה. מהתנהגותו החדש שלו עולה שהוא המליץ על אחר לתפקיד, על אף שידע כי אינו מתאים לו, וכי עשה זאת רק משיקולי אינטרסים. מקיאוולי וראי היה מתבייש עכשיו..."

השופט העליון שמגר, אף התייחס בדבריו, לנושא „חיזלה" של עדנה פאר, ואמר: „נציג ההסתדרות, מר הברפלד, הוא שהעלה בעצמו את רעיון החיזל. שפירא הוא שיזם את המינוי. היכן כאן תום הלב שאתם מבקשים מן הצד השני?"

תוכניות מועדפות בטלוויזיה הישראלית

יום שלישי 17.5

ערב שבועות

● **בידור: מועדון הזמר עם שרהל'ה שרון (8.15 — מדבר ומזמר עברית).** המופע ברינה יקצורו, שנערך בקיבוץ שפיים במיסגרת שבוע־המוסיקה של התנועה הקיבוצית. בין המשתתפים: אתי עמית, חשדווה והן, הדסה סיגלוב, דני אומנסקי, אמיר גינת, מני גל, חבורת הזמר של קיבוץ שפיים ועוד.

● **סרט קולנוע: טופקאפי (9.05 — מדבר אנגלית).** סרט־מתח הומוריסטי של הבימאי ז'יל דאסן, המבוסס על סיפורו של מחבר המותחנים אריך אמבלר. הסרט מביא מעשה בכנופיה של גנבים בעלי כישורים מיוחדים, המתארגנים, כדי לפרוץ לתוך המוסיאון של העיר איסטנבול ולשדוד פגיון משובץ באבנים יקרות, שערכו מרקיע שחקים. בסרט מככבים: פיטר יוסטינוב, אקים טמירוף, מלינה מרקורי, רוברט מורלי, מכסימיליאן של ואחרים. הסרט הופק בשנת 1964.

יום רביעי 18.5

שבועות

● **בידור: זיגפריד ורוי (9.15 — מדבר ומזמר אנגלית).** צמד קוסמים אמריקאי נודע בהופעה פומבית בלאס־וגאס.

● **סרט טלוויזיה: המיכתב (10.15— מדבר אנגלית).** גירסה מוסרטת ל־סיפור מאת סומרסט מוהם. הסיפור מבוסס על סיפור אמיתי שמוהם שמע במסעותיו ברחבי רום־מיזרח אסיה בראשית שנות ה־20. מדובר בפרשת־רצח, שבה נורה למוות נער־שעשועים בידי אשה אנגליה, אשת איש, בשעה שניסה לזכות בחסדיה בכוח. במהלך החקירה נחשפים בזה אחר זה טפח ועוד טפח מהסיפור,

מקשיין ורמיק: המיכתב
יום רביעי, שעה 10.15

ההופך להיות מורכב ומסובך. בתפקידים הראשיים: לי ראמיק, ג'ק תומפסון, יאן מקשיין ודונאלד פיקאפ. גירסה זו הופקה ב־1961.

יום חמישי 19.5

● **מדעון: גופו של עניין (9.30 — מדבר אנגלית).** פרק שני בסידרה העוסקת בעניני רפואה וגוף האדם, תחת הכותרת קצת עדינות בבקשה.

● **סידרה דראמאתית: עיר ושמה אלים (10.20 — מדבר אנגלית).** פרק רביעי בסידרה המבוססת על סיפרו של נויל שוט. ג'ון אינו מצליח לאתר את ג'ין בלונדון. נואל לא עוזר לג'ו בחיפושיו, ואילו ג'ין, השוהה באוסטרליה, מגלה לאכזבתה שג'ו נסע לחופשה באנגליה.

● **סידרה קומית: שלושה בדירה אחת (11.10 — מדבר אנגלית).** תחת הכותרת המכונית של רופר, מסופר כיצד נודע לג'ק על שרופר הגיע להסכם בדבר מכירת מכוניתו בת ה־20 לסוחר במכוניות משומשות והוא משכנע את ג'אנט ואת קריסי שעליהן לרכוש את המכונית.

יום חמישי 20.5

● **מערבון: הבלדה על קיבל הוג (9.15 — מדבר אנגלית).** אחד מחשובי המערבונים של הבימאי סאם פקינפה. שעיקרו אינו דווקא באלימות, כי אם בהומור ובחיבה שבהם מוצגת שקיעת המערב הפרוע. קייבל הוג, נווד קשוח וחסר פרוטה שננטש בלב המידבר בידי חבריו, מגלה באר מים, ההופכת אותו למהוגן ולבעל אמצעים. הבאר הופכת לתחנת־כירכורת. קייבל הוג משגשג עד שמופיעות לראשונה באיזור זה מכוניות, המסיימות את עידן הכירכורת. בתפקיד קייבל הוג מככב השחקן ג'יסון רובדרס. דייוויד וורנר מגלם מטיף דתי וסטלה סטיבנס מופיעה כבעלת בית־בושת. הסרט הופק ב־1970.

● **מוסיקה: יצחק פרלמן מארח בבית הלבן (11.10 — מדבר אנגלית).** תוכנית שהוקלטה בשנה שעברה, וב־מהלכה מארח הכנר הישראלי הנודע על מדשאות הבית־הלבן בוושינגטון את דייזי גילספי, סטן גץ וצ'יק קוריאה.

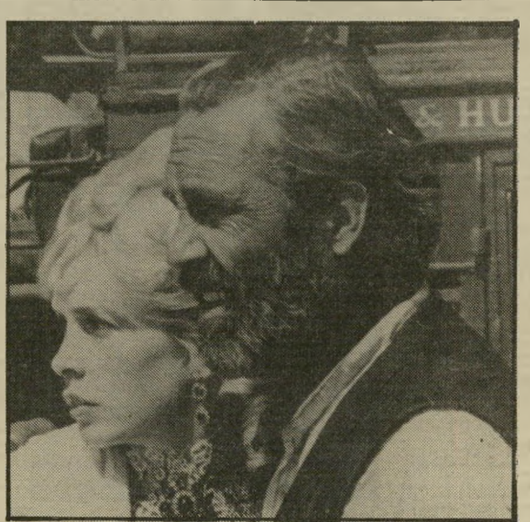

רוברדס וסטיבנס: הבלדה של קייבל הוג
יום שישי, שעה 9.15

יום שישי 21.5

● **דראמת טלוויזיה: מנה (10.30 — מדבר אנגלית).** סיפור על ידידות המתפתחת בין איש זקן ומתבודד, קצין לשעבר שנפגע בימי מילחמת העולם הראשונה, ובין נערה בת 13 המטפלת בו, בניגוד לרצון הוריה.

● **בידור: ויין ושוסטר (11.20 — מדבר אנגלית).** הפרק שטוף את הדם.

● **בידור: תוכנית הבידור של מוצאי־שבת (9.30 — ערוץ 6 — שידור בצבע — 30 דקות — מזמר בשפות אירופיות שונות).** תוכנית־הבידור המרכזית של הערוץ הלועזי בירדן. זמרים, רקדנים ואמנים אחרים מן השורה הראשונה.

יום ראשון 22.5.83

● **סידרה מרתקת: זה לא ייאמן! (6.20 — ערוץ 3 — שידור בצבע — 50 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה אמריקאית פופולרית המצולמת באולפן טלוויזיה בנוכחות קהל. תופעות ומעשים מדהימים ועוצרי נשימה, שיאים עולמיים בתחומים שונים וכישרונות נדירים. ברוב הקטעים אין צורך לדעת אנגלית כדי להבין את המתרחש על המסך.

יום שני 23.5.83

● **תוכנית לילדים: מועדון מיקי־מאוס (6.10 — ערוץ 3 — שידור בצבע — 25 דקות — מדבר אנגלית).** סידרת אנימציה מבית היוצר של וולט דיסני, בכיכובו של מיקי־מאוס. בידור עם קורטוב של מוסר־השכל.

● **חברה: לחיים ארוכים (9.15 — ערוץ 3 — 60 דקות — שידור בצבע — מדבר ערבית).** הגירסה הירדנית של המישדר האמריקאי הוותיק שהועתק גם לישראל בשם אלה הם חייך. סקירה על חייהם ומעשיהם של אישים ידועים, שהיה להם חלק בפיתוחה של ירדן.

יום שלישי 24.5.83

● **סידרה לילדים: היידי בת ההרים (6.10 — ערוץ 3 — שידור בצבע — 25 דקות — מדבר אנגלית).** סיפורה של יוהנה ספיירי, היידי, הוא ספר הילדים הפופולארי ביותר בעולם, ותורגם ל־40 שפות. כאן הוא מובא בגירסה דוברת אנגלית שצולמה במקום התרחשות העלילה — שוויץ וגרמניה. מככבים בסידרה השחקנים קטיה פוליטין, סטיבן ארפגוס ורנייה דלטגון.

● **סידרה עלילתית: דאלאס (10.15 — ערוץ 6 — שידור בצבע — 50 דקות — מדבר אנגלית).** המאבק התקיף והקשוח בין שני האחים לבני יואינג על השליטה בחברת הנפט מדירה שינה מעיניה של מיס אלי. היא מגיעה למסקנה כי כדי לשים קץ למילחמת־האחים עליה להגיש עירעור נגד צוואת בעלה אשר קבעה כי השליטה תעבור לידי האח שיוכיח רווחים גדולים יותר במשך השנה.

יום ראשון 22.5

● **סידרה: דאלאס (9.30 — מדבר אנגלית).** הפרק ראש המישפחה.

● **דראמה: אודרי ורוס (10.20 — מדבר אנגלית).** גברת מבוגרת פוגשת בחור צעיר ומזמינה אותו להתגורר בביתה. במערכת היחסים הנרקמת ביניהם מתאהב בה הצעיר ואילו היא מנסה להסביר לו כי עליו להפנות את רגשותיו אל בנות גילו. הדראמה הופקה בידי שירות השידור הקנדי.

יום שני 23.5

● **בידור: תהילה (8.03 — מדבר ומזמר אנגלית).** הפרק מורים ממשיך בסיפוריו של בית־ספר לאמנויות בניו־יורק.

● **סידרה: קאז (9.30 — מדבר אנגלית).** הפרק הכלה החבולה.

● **בידור: דיוקנה של מקהלת איחוד הקבוצות והקיבוצים (11.10 — מדבר ומזמר עברית).** סיר־טו של איתן טל.

יום שלישי 24.5

● **בעלי־חיים: על סף הכליון (8.03 — מדבר אנגלית).** על עולמו של הסופר הבריטי ג'רלד דארל (אחיו של הסופר לורנס דארל), המספר על פעולתו המיוחדת בגידול ושימור בעלי־חיים נדירים.

סוף עונת הזברה

עם כניסתה המאוחדת של הטלוויזיה הישראלית לשידורי־צבע מלאים, לאורך כל לוח־המישדרים, וסופה של „עונת הזברה" (שילוב של מישדרים בצבע ומישדרים בשחור־לבן), חדל מדור זה לציין את סירוגי המישדרים בצבע, או בשחור־לבן. יצויינו רק מישדרים בשחור־לבן, של סירטי קולנוע ישנים.

5 דירות אחרונות במבצע

דירה בפתח-תקוה ללא מזומנים ובהנחה ממשית של 300,000 ש"ח

מבצע חד פעמי למכירת 5 דירות בנות 4 חדרים בבנין יוקרתי באחד האזורים היפים ביותר בפתח-תקוה ברח' בן-צבי.

מחיר מחירון **75,000** ₪

מחיר מבצע **66,500** ₪

אפשרות ל-TRADE IN

שיא הפאר:

- ★ אינטרקום/טלויזיה במעגל סגור
- ★ לובי מפואר
- ★ ריצוף כהה בסלון ובפינת האוכל
- ★ שיש גרניט במטבח
- ★ כלים סניטרים צבעוניים
- ★ ריצוף קרמיקה בשרותים ובמקלחות
- ★ חדר תרבות

מבחר דיחת עם אפשרות ל-TRADE IN

בבני-ברק · בנתניה · בראשון-לציון · בבת-ים

* המחירים אינם כוללים מע"מ

פתוח במוצאי-שבת

לרגל המבצע יהיו משרדינו בפתח-תקוה ובראשון-לציון פתוחים החל מוצאת השבת.

אברהם גינדי

תל-אביב	פתח-תקוה	רמת-השרון	ראשון-לציון	נתניה
נבר ה.מדינה ה. באייר 10	חיים עוזר 28	סוקולוב 84	הרצל 43	הרצל 18

אברהם גינדי בונה דירות שאנשים אוהבים

השאנסונייר הוותיק הצליח להפשיר את הקהל הישראלי השמרני והדוגמניות לא נותנות עוד שיסדרו אותן

חגיגה צרפתית

"ג'ילבר בקו הוא השחקן הטוב ביותר בין הזמרים והזמר הטוב ביותר בין השחקנים, בזה שהוא מביא דראמה ותיאטרון לתוך

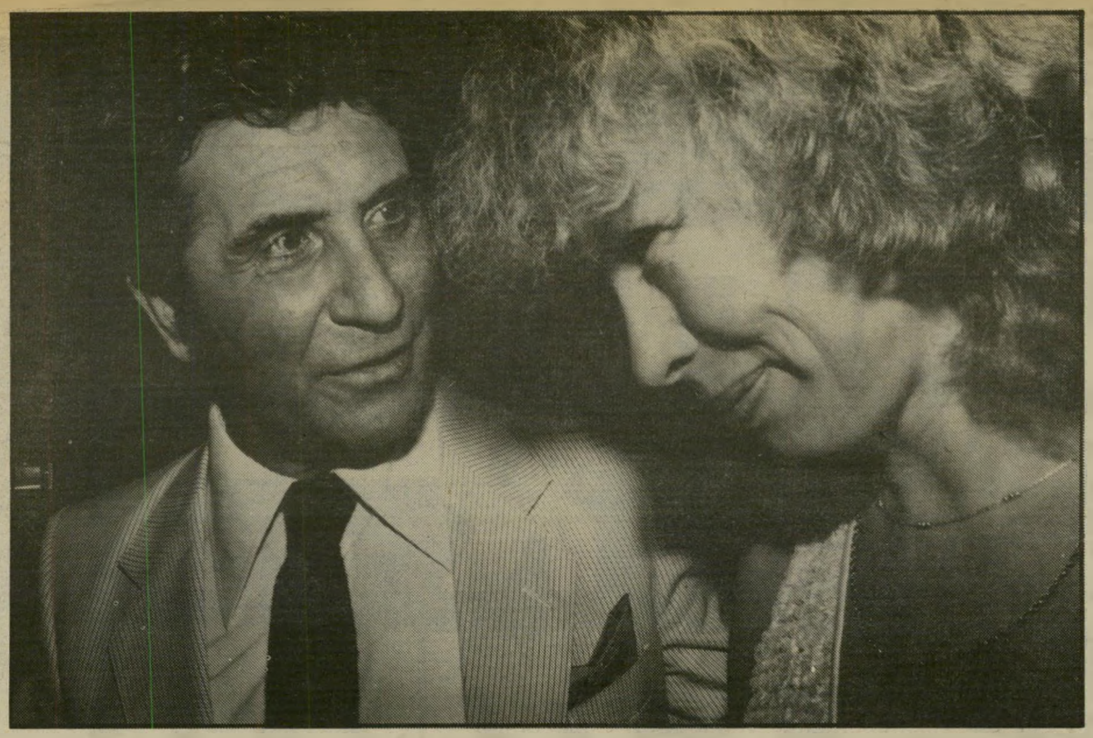

הזמר ואשתו הזמר ז'ילבר בקו לבוש בז'אקט פסים בצבע תכלת שולח מבט מחייך לעבר אשתו קיטי. קיטי עמדה כל זמן המסיבה לצידו של בעלה כשהיא מחייכת בביישנות מהולה במבוכה והקשיבה לשפע המחמאות שהורעפו על בעלה במסיבת הקוקטייל. הזמר היה סחוט ומאושר כאשר הצליח לסחוף את הקהל הרב שחלקו לא הבין את השירים.

מופתעת למראה מכר היא הבד־רנית רבקה־לה מיכאלי, שבאה למסיבה בהידור מאופק. כמוה גם לידיה (למטה), אשתו של שייקה אופיר.

מחקפל הזמר הצרפתי ז'ילבר בקו באחת הפוזות המשעשעות האופייניות לו. הוא גם שחקן מעולה.

הזמר ואשתו הריעו לו ממושכות וסירבו לתת לו לרדת מהבימה.

קרוב לשעתיים הוא נתן את נשימתו, כשהוא יוצא מדי פעם בפעם אל מאחרי הקלעים כדי לנגב את הזיעה ולעשן. בקו מקיים דיאלוג על הבימה עם המוסיקאים שלו ועם כלי־הנגינה, כשהוא מפנה את גבו לקהל. לא סתם כינו אותו מיסטר 100 אלף וולט. הכוונה היא לא לעוצמת מערכת ההגברה אלא לטמפרמנט העצום שהוא משקיע, וצעקות אולה! אולה! שהוא משמיע כאילו הוא נמצא במילחמת־שוורים.

אחרי ההופעה נערכה לכבודו של הזמר מסיבה במלון הילטון. בהשתתפות הסגל הדיפלומטי הצרפתי.

לא ביקש את ההדרנים באמצע ההופעה. פנה בקו בעצמו בשארמנטיות רבה לקהל ושאל: עוד פעם? ומבלי להמתין לתשובה שר שנית את השיר על שוטה הכפר שבני כפרו התעללו בו וסיבלו נגמר רק במותו.

הקהל הישראלי הוא קהל שמרני. אילו התחיל בקו את הופעתו בשיר מוכר כמו מה שחשוב זה השושנה הקהל היה נמס. אבל בקו אוהב אתגרים ורוצה לכבוש את הקהל בדרך הקשה. מכיוון שהוא נמצא על הבימה כבר שנים רבות, הוא אינו רוצה שהקהל יחשוב שהוא נח. על זרי הדפנה ועל השלאגרים של ימים עברו. לכן גם ניאות רק בסוף הופעתו, כהדרן שני, לשיר את שירו הידוע נטלי אחרי שהצליח להכניע את הישראלים והם

דמויות מחיי הלילה

ב"תילבושת שחורה וממורטת שעליה דבוקים בדלי־סיגריות ובשיער צבוע פסים, התיישב הפאנקיסט בועז תורג'מן, הידוע בתילבושותיו המוזרות, מתחת לציור ענק הנושא את דיוקנו. הוא נעץ את מבטו במראה שלפניו והתאפר לקראת מופעו יוצא הדופן.

המופע לא התקיים על הבימה של אולם תיאטרון, אלא בגלריה גורדון, בו מוצגת השבוע תערוכה המושכת תשומת לב רבה.

הצייר הצעיר **יגאל עיזרי**, דמות תל־אביבית בוהמית ידועה, אוהב לצייר דמויות מיוחדות שאותן הוא פוגש ברחוב, מצלם אותן, ואחר כך יושב בסטודיו ומצייר אותן על הבד.

על הקיר ניראו תמונותיהם של הדוגמנית הידועה **תמי בן־עמי**, שניראתה הדורה במסיבת יום־הולדתה כשזר נוצות לראשה ושל **מרסל**, המלצר הוותיק של כסית.

„אבל הדמות שאני הכי אוהב לצייר הוא בועז תורג'מן, כי הוא אמיתי: דמות חזקה שלא עושה חשבון לאף אחד. הוא חי את מה שהוא עושה ולא משחק כמו שעושים כולם.

„תמי בן־עמי משכה אותי כדמות. אני לא אוהב אנשים סגורים. אנשים ברחוב ובפרט טיפוסים מחיי הלילה, מושכים אותי מאוד. אני רוצה לתעד תקופה במסה גדולה."

יגאל מודה שהוא אוהב לצייר דמויות של סוטים ולכן בחר לצייר את הטרנסווסטיט הידוע **זלמן שושי**, המתחפש בלילות לאשה.

מרסל מכסית מרסל, המלצר הוותיק והנאמן של בית־הקפה **כסית**, חבוש כובע קסקט לראשו מצביע על ציור דיוקנו. מרסל היה מאושר מהציור והבטיח לרכוש אותו למרות מחירו הגבוה. „זה באמת דומה לי," אמר מרסל בחיוך.

פנים חדשות להשכיר

מאם כבר היה לשמוע השכם והערב את דוגמניות־הצמרת מקטרות על התחרות הגדולה במיקצוען, על כך שהן נאלצות לרוץ אחרי יצרנים כדי לחפש עבודה, אחר־כך לרוץ אחריהם כדי לגבות את הכספים המגיעים להן, על השוק הפרוץ ששמו דוגמנות, להופיע בתנאים ללא תנאים ולהתלבש ולהתאפר בחדרי־שירותים מעופשים ללא מראות ותנאים מינימליים, לשבת בבית לפעמים חודשים שלמים ולחכות שצילצול טלפון גואל מאיזה יצרן יזמין אותן לדגמן איזה זוג תחתונים.

כל זה נגמר. החליטו לשים לזה סוף שתי נשים נמרצות ויפהפיות, בעלות נסיון רב בשטח הזה — **שולה פוגל ולאה לייזה** — שפתחו סוכנות לדוגמניות מתחילות וותיקות כדי לדאוג להן לכל מחסורן. השבוע הן חגגו במסיבה צנועה מלאת שנה לעסק, שהוכיח את עצמו כמצליח ביותר.

שולה פוגל, דוגמנית לשעבר התחתנה בלונדון, ילדה ילדים והחליטה לפרוש מהדוגמנות אך להישאר בכל זאת בשטח. היא פגשה את לאה, אף היא דוגמנית לשעבר והקימו את העסק, שבו הן עובדות כאמרגניות לכל דבר.

הן מוציאות לשוק פנים חדשות, רואגות להן לעבודה אצל היצרנים, קובעות להן מחיר, מחליטות מי מתאימה למה, מארגנות בעצמן את התצוגות ודואגות לתאורה מתאימה, לבימוי ולתנאי עבודה הולמים כמו חדר־הלבשה, קפה ועוגה והפסקה בצילומים.

יצרנים אינם יכולים שוב להעביר דוגמנית בפרך במשך יום שלם בלי לתת להן שהות לשתות קפה או לאכול משהו. האמרגניות הן הגובות את התשלום עבור הדוגמניות, ומקבלות אחוזים.

מנוקדת הבוסית השניה של סוכנות הדוגמניות היא שולה פוגל, שלבשה שמלה לבנה מנוקדת בשחור ואת ראשה עטפה במיטפחת תואמת. שולה עבדה כדוגמנית, פרשה מהמיקצוע אבל החליטה להישאר בשטח והתחילה לסדר לחברותיה עבודה.

ההולנדית הדוגמנית מוניק היפה־פיה היא פנים חדשות בשטח הדוגמנות והפכה תוך זמן קצר ל־אחת הדוגמניות המבוקשות ביותר בישראל.

הבוסית לאה לייזר, בעלת בית־הספר לדוגמנות, מחייכת חיוך נצחון. לאה היא ילידת אוסטרליה שעבדה כדוגמנית בדרום־אפריקה, עלתה לארץ לפני שלוש שנים, ופרשה מהדוגמנות.

בהריון בעלת פנים יפהפיות היא הדוגמנית חני אקרלינג־סולסברי, הנמצאת בהריון מתקדם ועד ללידה היא משמשת כמזכירה בסוכנות. היא מזכירה את מיס עולם רינה מור.

תמי בן־עמי נערכה מהתערוכה בגלל יציאתה לחוץ־לארץ, אבל הבטיחה לרכוש את הציור שלה. המחיר לתמונה הוא 250 אלף לירות. „אבל לאמנים שאותם ציירתי אני מוכר בתשלומים ובהנחה.“ היום ניראה כבר שלא די לעשות

הפאנקיסט בעל הדמות יוצאת־הדופן, בועז תורג'מן, מתאפר לקראת ההופעה מתחת לדיוקנו.

תערוכה, להזמין כמה פיגורות ידועות וגמרנו. היגם מקובל בתערוכות לעניין את הקהל במופעים יוצאי־דופן. כך היינו עדים למוסיקת דיסקו שבקעה מהרמקולים וממופע של בועז תורג'מן ושל חברתו, כשהם שרים ורוקדים מסביב לתמונות באיפור שחור כבר.

נירה גל

עמירם ניר:

„לקבל משכורת ממיפלגה זה דבר מסוכן!"

שמעתי השבוע את תוכניתו המעניינת של עמירם ניר .עומק אסטרטגי" המשודרת בגלי־צה"ל ושמחתי שניר האינטליגנטי שהיה כתב צבאי של הטלוויזיה ועזב אותה ב־1981 כדי לעזור למערך במערכת הבחירות – חזר למדיה. שאלתי אותו אם זה גישוש לקראת חזרה גם לטלוויזיה.

בשום אופן לא.

● **אז מדוע אתה חוזר לרדיו אחרי העדרות של 12 שנה?**

אני מתייחס לעבודתי הנוכחית בגלי־צה"ל כאל תחביב ישן. זה משלים טוב את מה שאני עושה באוניברסיטה כחוקר במרכז למחקרים אסטרטגיים. נחמד לי שוב לתרגל את האצבעות בדברים שלא עשיתי במשך שנים רבות ונחמד לי לעבוד עם חברים ישנים. אבל זו לא עבודה ממש. העבודה העיקרית שלי והמשכורת שממנה אני חי באה מהמרכז למחקרים אסטרטגיים.

● **ומה אתה עושה במיפלגת העבודה? משם אתה לא מקבל משכורת?**

במיפלגה אני עושה מה שכל חבר אחר עושה. מעולם לא קיבלתי משכורת מהם. לקבל משכורת ממיפלגה, למי שרוצה להשתתף בחיים הפוליטיים, זה דבר מסוכן מאוד לפי דעתי. זה מגביל אותך בהבעת דעות בתוך המיפלגה ויום אחר אתה מוצא את עצמך חייב את נישמתך לאיזה בוס פוליטי. אני לא רוצה את זה.

● **עמירם, בטוח לגמרי שאתה לא חוזר לטלוויזיה?**

בטוח לגמרי.

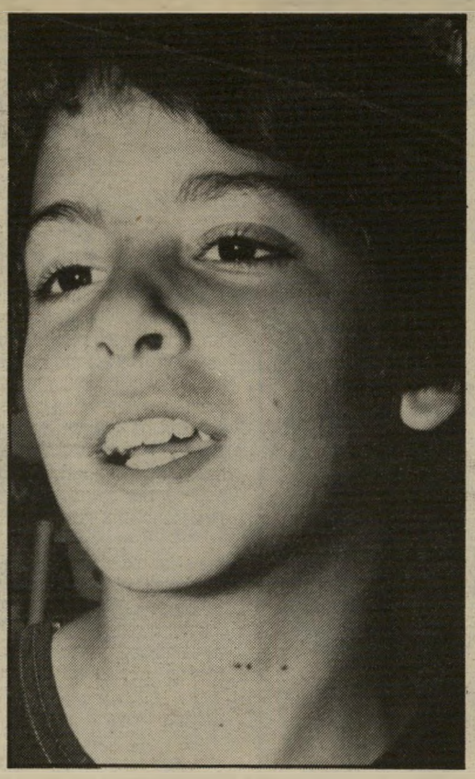

מולי שגב:

„אפילו בכיתה שלי לא הפכתי למישחק־היום!"

ראיתי השבוע את הפרק האחרון בסידרת .קרובים" ואמרתי בקול רם שאולי כדאי לדבר עם יהורם גאון, שהיה היחידי שהצליח להצחיק אותי כמעט עד מוות. בני בן ה־8, שהוא אוהד מושבע של הסידרה, אמר לי שזה לא פיר. את יהורם גאון כבר ראיינו המון פעמים. .אולי תשאלי את מולי שגב איך מרגיש ילד קטן שפתאום נעשה מפורסם ופתאום מפסיק, איך הוא מרגיש?" רעיונות טובים אני תמיד מקבלת, ושאלתי את מולי שגב איך הוא חושב שזה יהיה לחזור עכשיו לאלמוניות.

איזה אלמוניות? בטח ישדרו את הסידרה הזאת המון פעמים בשידור חוזר.

● **איך זה סתאום להיות כוכב? כל הארץ רואה ומכירה אותך.**

זה לא בריוק ככה. אנשים מבוגרים לא כל־כך זיהו אותי. ילדים היו מזהים אותי ברחוב ומתלחשים ביניהם. זה הכל. אפילו בכיתה שלי לא הפכתי למישחק היום.

● **יש לך תוכניות לסרטים נוספים?**

יש לי הצעות לסירטי פירסומת, אבל אני לא חושב שאעשה את זה. לא צריך לקחת כל דבר שמציעים.

● **איך היו ההורים שלך בסידרה, יהורם וליאורה? נוצרו ביניכם קשרים מיוחדים?**

הם היו בסדר. ההורים שלי נחמדים יותר.

● **מולי, תגיד לי את האמת. אתה אוהב את הסידרה?**

יש פרקים מצחיקים ויש לא מצחיקים.

● **אתה חושב שאתה רוצה להיות שחקן?**

לא. זה ניראה לי מקצוע לא מעניין ולא קבוע.

● **אז מה תהיה?**

תני לי 15 שנה ותטלפני שוב.

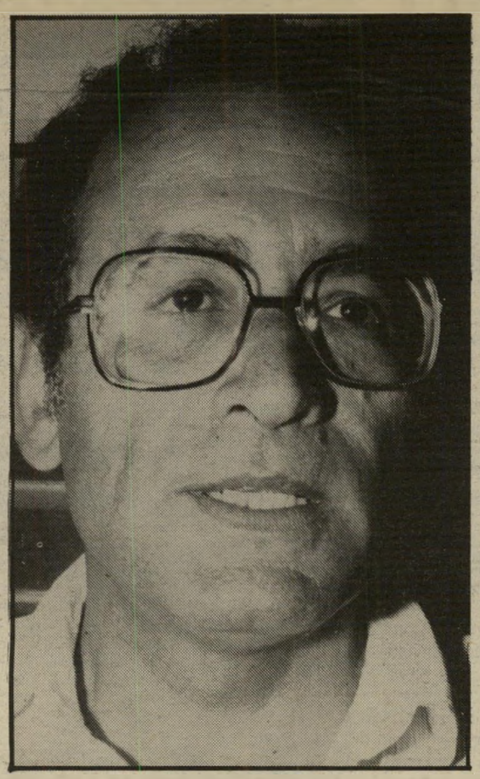

שיה יריב:

„אנשים ירצו להשקיע באמנות במקום בבורסה!"

השבוע תיערך המכירה הפומבית ה־12 של גלריה .גורדון". מכירה פומבית כזאת נערכת מדי חצי שנה .בבית ציוני אמריקה" והיא הפכה למוסד חשוב, כמו .סותבי" בלונדון, לפחות בעיני אספני האמנות בארץ ואוהביה. בכל פעם מתפרסם קטלוג מפואר עם צילומי התמונות, הסבר והמחיר המוערך וניתנת גם אפשורת לקונים הפוטנציאלים להתרשם מהיצירות עצמן המוצגות בחודש שלפני המכירה בגלריה .גורדון" עצמה.

שאלתי את שיה יריב, בעל גלריה .גורדון" ויוזם המכירות הפומביות, למיבעצם הן נועדו.

המכירות לא נועדו לקהל הרחב. הן נועדו לאספנים, לסוחרי־אמנות ולבעלי גלריות.

● **האוסף הנמכר בכל פעם הוא מיקרי או שיש איזה קו מנחה?**

האוסף הוא מיקרי. מה שאנשים רוצים למכור בתקופה זו. כמובן, אני לא מקבל שום דבר שאין לו מחיר־שוק ברור. אבל מכירה פומבית היא עסק מיסחרי ולאו דווקא מייצגת את טעמי האישי. אבל תמיד יש דברים טובים מאוד. הפעם, למשל, מלבד טובי הציירים הישראלים, יוצאו למכירה יצירותיהם של פסקן, שאגאל, פיקאסו ועוד רבים וטובים.

● **על מה מבוססת הערכת המחירים המופיעה בקטלוג?**

על תוצאות המכירה הקודמת, לגבי אותו צייר ואותו סוג של עבודה.

● **באופן תיאורטי, האם מישהו יכול להעלות מחיר של ציור מסויים באופן דראסטי?**

רק אם למישהו הזה יש שותף שגם הוא מוכן לשלם מחיר לא ריאלי. אז בתחרות בין שניהם יכולה עבודה מסויימת לעלות במחיר עד בלי סוף.

● **שיה, כאדם המצוי במיקצוע מזה שנים רבות, במה אספנים רציניים יש בארץ הקטנה שלנו?**

יש כמה מאות. חלק עשירים וחלק לא. אני אומר את זה כי גם אדם הקונה ציור ב־100 דולר, אבל קונה לעיתים קרובות, הוא אספן בעיניי.

● **אני יודעת שההוצאות שלך על הקטלוג, על שכירת המקום, שכירת העובדים והוצאות הביטוח העצומות הם גבוהות. אינך חושש להיכנס להוצאות באלה דווקא בעת, כשהבורסה בירידה כזאת?**

התייעצתי עם כמה אנשי־כלכלה. חלק מהם טוענים שהבורסה תשפיע הפעם לרעה על המכירות. החלק השני טוען שיהיה להיפך. אנשים ירצו להשקיע באמנות במקום בבורסה. נחכה וניראה.

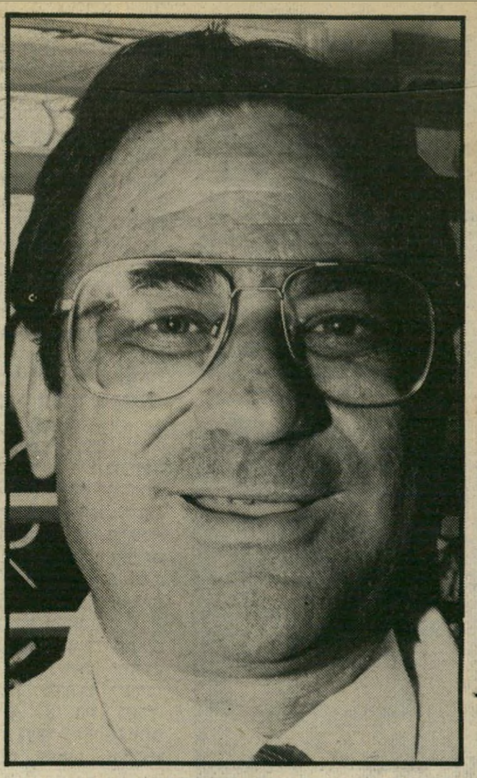

ד"ר אברהם פינשטיין:

„לגברים יש עור עבה יותר!"

עונת־הרחצה בים נפתחה וכבר אפשר לראות אלפים שרועים על החול ותופשים שמש. תשדירי השרות נגד ההיחשפות לשמש־הצהריים עושים כניראה את ההיפך. דווקא בשעות הצהריים מתמלא החוף באנשים הרוצים להפוך חומים כמה שיותר מהר. אני יודעת, כי אני רואה אותם מהחלון שלי. פניתי לד"ר פינשטיין, רופא ראשי במחלקת העור במרכז הרפואי ־שיבא", ושאלתי אותו עד כמה זה באמת מסוכן ולמי.

השמש, כמו שהיא מביאה ברכה ככה היא גם יכולה לגרום לצרות צרורות. במיוחד שמש חזקה כמו בארץ. כמובן, צריך להבריל בין אנשים כהי־עור ובהירי־עור. כמה שהעור בהיר יותר ככה הסכנה גדולה יותר.

● **איזו סכנה בדיוק?**

לא אכנס לפרטים רפואיים מסובכים, אומר את זה במילים פשוטות, ולתשומת לב כל החתיכות השוכבות בשמש במשך שעות בשביל להיות יפות. השמש מזקינה את העור, גורמת להתקמטותו, מורידה את הגמישות שלו, קרינה חזקה גורמת לכוויות קשות, לעיתים לאיבוד נוזלים, להתעלפויות ואפילו למוות במיקרים קיצוניים. הכל תלוי, כמובן, בגוון העור ובמשך החשיפה לשמש. וחשוב לדעת שזוהי השפעה מצטברת, כלומר העור לא שוכח את כמות השמש שהוא קיבל במשך החיים ובגיל 30 הוא מתחיל להגיב לכמות השמש הזו.

ועוד נקודה חשובה. ההשתזפות המוגזמת גורמת להתפתחויות סרטניות על העור. אמנם ברוב סרטני העור אפשר להילחם, אבל כדי לומר את כל האמת אוסיף שיש סרטן עור בשם „מלונומה ממאירה" שהוא אחד הסרטנים המסוכנים ביותר ולאחרונה הוכח שיש קשר בין החשיפה לשמש ובין התהוותו.

● **אחרי ההתחדות כאלה, יש לך עצה מה לעשות אם בכל זאת רוצים להשתזף?**

צריך לשהות על החוף עד 10 בבוקר ומ־4 אחרי־הצהריים. בשעות כאלה אמנם משתזפים מעט אבל זה בדיוק מה שצריך, כל פעם מעט. קליטת השמש בהדרגה גורמת להתפתחות פיגמנט נוסף והוא מצידו מהווה מגן בפעם הבאה. צריך למרוח את הגוף בשמן או מישחה כמה פעמים משך השהיה על החוף, כי מי הים וגם הזיעה מורידים את שכבת השומן.

● **האם יש הבדל בין גברים ונשים בעניין זה?**

כן. יש אנשים עם שיכבת עור חיצונית עבה יותר והיא מגנה יותר מהשמש. לגברים, בדרך־כלל, יש עור יותר עבה מאשר לנשים.

● **האם לשם ביטחון היית ממליץ להימנע לגמרי משיזוף?**

לא. רק לקרוא בעיון את הקטע הזה ולהתייחס אליו ברצינות.

נריה בר:

„עיתון להורים הוא צורך קיים מאוד!"

בין עשרות השבועונים והירחונים הרואים אור לאחרונה, יצא גם ירחון המיועד לקהל מאוד מסויים. הירחון „הורים" מיועד להורים בלבד והוא עוסק רובו ככולובבעיות גידול ילדים. ועוד דבר המייחד את הירחון – יש לו עורכת יפהפיה בת 29, נריה בר.

● **נריה, האם יש קשר בין לידת בנך הבכור, לפני כשנה ובין החלטתך להוציא עיתון להורים?**

בטח. פתאום נולד ילד והבן־אדם הופך להיות מאוד זקוק לחומר על העניין ומאוד חשוף לעצות של שכנות וסבתות טובות. מתוך הראיה של הצורך שלי בדקתי עם חברות־אמהות ומצאתי שממש אין חומר מרוכז כתוב היכול לענות על שאלות. אז עשינו מחקר ומצאנו שקיים צורך בעיתון כזה, במיוחד בארץ שיש בה כל־כך הרבה ילדים וכל־כך הרבה נותני עצות־חינם.

● **מה עושה אשה צעירה כמוך, כשהיא מחליטה שצריך לעשות עיתון?**

דבר ראשון משכנעת את הבעל בחשיבות העניין. אחרי שהוא בודק את זה מהצד הכלכלי ורואה כי טוב, מתחילים לעניין משקיעים, מקימים חברה ואז מתחילים את הדרך הארוכה של חיפוש אחרי המומחים שיכתבו בשביל העיתון ויוצרים מיסגרת ומיבנה לעיתון העומד לצאת.

● **מה את חושבת ש„הורים" יתן להורים שהם לא יכלו למצוא במקום אחר?**

הוא יתן הרבה יותר אינפורמציה כמרוכז. דברים שאפשר היה למצוא בכמה עיתונים, דברים שאפשר היה לשמוע באוניברסיטה הפתוחה, ועצות של בעלי נסיון — פלוס עוד כל מיני דברים מרעננים — כל זה במרוכז ב־70 שקל בחודש.

● **את חושבת שאתם מהווים תחרות לאיזה עיתון אחר?**

לא. איני חושבת שזה יחליף איזשהו עיתון שאדם רגיל לקרוא. זה כמו מוצר חדש המוסיף, ולא בא להחליף דברים אחרים. אגב, זה גם לא עוד עיתון נשים. זה מיועד להורים והורים כולל גם אבות.

● **אני יודעת שParents הוא ירחון מצליח מאוד בארצות־הברית. את לא חושבת שמישהו ינסה מחר בבוקר להוציא בארץ עוד עיתון להורים?**

אני לא פוחדת. כי אנחנו מוכנים באופן מאוד יסודי. אבל אם מישהו יצרה להוציא עוד עיתון להורים, אז תהיה תחרות ואני בטוחה שהעיתון הטוב ביותר ינצח.

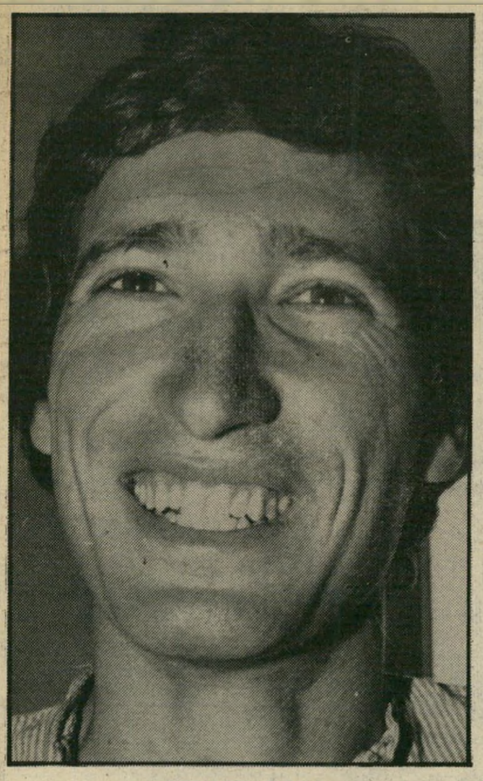

גיא פורן:

„נפלתי בפח של רפול 'המיקצוען השתקן'!"

בשבוע שעבר אמר במדור זה תא"ל אפרים („פרויקה") פורן שהוא לא מסכים עם בנו, סרן (מיל) גיא פורן בעניין החתימה על „לא לאות". אפריים פורן אמר שהוויכוח בעניין זה נכנס לצבא ולכן הוא חושב שזהו צעד בלתי־נבון מצד בנו להתנגד לקבלת האות.

פגשתי את גיא פורן מחזיק את גליון „העולם הזה" וקורא את דברי אביו. „יש לי כמה דברים להגיד לאבא שלי, אלא שמחר הוא נוסע לחו"ל ואני לא אספיק." הצעתי לו לענות לאבא מעל גבי העיתון, מתוך ידיעה שזה יגיע אליו כבר בחו"ל. שאלתי את גיא מה יש לו לענות לאבא שלו:

אני רוצה להגיד לו שקבלת האות צריכה להיות זכות ולא חובה. ואם פרויקה חושב שאי־קבלת האות של המילחמה הארורה הזאת יכניס את הוויכוח הפוליטי לצבא שבראשו עמד רפול במשך חמש שנים, הוא ילד — גם אם הוא אבא נהדר בדרך־כלל.

● **אתה מדבר באילו כבר בתחילת חמש השנים של רפול הרגשת שהוא מערבב פוליטיקה בצבא.**

אני חושב שכמו כולם נפלתי בפח של רפול, „המקצוען השתקן". אבל לא הייתי צריך להמתין הרבה זמן כדי לשמוע ולראות את נושא הבשורה הציונית־חינוכית־פוליטית.

● **גיא, יש לי שאלה היפותטית. אילו היית מקבל אות־הצטיינות במילחמה הזאת, גם אז היית מסרב לקבלו?**

זהו מצב היפותטי ושאלה קשה מאוד. תני לחשוב רגע. טוב. ניראה לי שאות־הצטיינות מתייחס לאירוע צבאי מסויים במילחמה בלי קשר למהות המילחמה כולה, בזמן שאות המילחמה מסמל, לדעתי, הסכמה וקבלה של מהות המילחמה, שאינה יכולה להיות מנותקת ממדיניות ועל־ידי כך מפוליטיקה.

● **אני מבינה ומסכימה לדעתך. אבל יכולת לחשוב ככה בלי לחתום בסומבי. לא חשבת שזה יכול לגרום אי־נעימות לאבא שלך?**

היה ברור לי מעל לכל ספק שהוא יכבד את החלטתי, גם אם היא אינה ניראית לו.

דניאלה שמי

למכירה
דירת קוטג'
מקסימה
בת 3½ חדרים
+ רשיון בנייה
ל־2 נוספים.
ברחוב שקט
ליד
אוניברסיטת
תל־אביב
טל. 03־428976

דרושה
עוזרת
אחראית
עבור טיפול
בבית
פעמיים בשבוע
להתקשר
03—286189

בעיות
ולבטים
בחיי המין
מאת
ד"ר מרדכי זידמן
הוצאת רשפים

מינוי נכבד,
נשלחה אליך הודעת חידוש —
אנא שלם בזמן.
הודעה נוספת לא תישלח
מחלקת המנויים

Lydo לידו
SWIMWEAR LTD.

יקרית ולא יקר!
בגדי־ים
לנשים, גברים,
ילדות וילדים

מניין היו לאיש זה 330 מיליון?

(המשך מעמוד 31)

לא שלו, אני לא יודע כל־כך. עכשיו איך היינו מוהים שהולכים להריץ מניה? אם היה נקנה לחשבון הזה על בטוח. הוא היה אומר לי. הוא היה קורא לי והיה אומר לי. פישמן קנה לחשבון הזה, זה בטוח. תמיד קנו לפני שהקרן התחילה לקנות, ואחר כך מכרו את זה לקרן.

במקום אחר אמר ששון שעורך דינו, הד"ר יוסף שגב, שלדבריו הוא גם ידידו, ישלם לפרלמן שבור מיסמכים גנובים מהבנק.

הוא גם הביא דוגמה אישית:

תראה, אני נתתי לו את המיסמכים. הוא יודע איך השגתי אותם. לעומתו זכה עורך־הדין של הבנק, ויינרוט, לגינוי ולהערות קלס.

ששון תיאר בציוריות רבה את מעלליו בבנק:

אני יכולתי לקחת לך מהחשבון מה שרציתי ולהעביר לחשבון שלי. בפירוש. או שאם אני לא רוצה, אני רוצה להעביר מהחשבון שלך לחשבון של ההוא, דברים שיכולתי לעשות את זה בשקט. ועשיתי את זה... כשבילי זה היה כמו בנק פרטי. עכשיו, מה הייתי עושה? הייתי נניח מביא אותך לפתוח חשבון והייתי אומר להם: לא רוצה ממך יפורכת. אבל בלי שתיתן לי יפורכות, יכולתי לעשות מה שאני רוצה בחשבון שלך, למה? עצם זה שהבאתי אותך. עכשיו, שהייתי בא ואומר: „תעבירו לי מהחשבון שלו אלי". הם תמיד היו חושבים: מה? אני חבר שלך, אז אני יכול להעביר — וזה אמת. בפועל מה שקרה, שגנבתי לך מהחשבון.

כשפרלמן העמיד פני לא מאמין, אמר לו ששון:

אני אפילו לא לקחתי חומר בשביל זה, כי זה בחשבונות שלי וזה לא בעיה. בצ'ק אני מגלה את זה.

ששון ממשיך באותו עניין:

יום אחד גנבו לי מחשבון של מישהו מניות, שגם עלה לו. ואני אגלה את זה, והבנארם הזה הוא לדעתי הוא גנגסטר. הוא יהרוג אותם. הוא הפסיד בתיקון הזה, שעשו לו, מיליון ומאה שקל. אתה מבין, זה פשוט לקחת מהחשבון שלו מיליון ומאה שקל להעביר אלי.

על קשריו עם קרן הנאמנות „רינית", סיפר: „בשעה 5 או למחרת בבוקר, כשהיינו יודעים בערך מה התמונה ומה הולך להיות המהלך הבא. היינו מחליטים. היינו אומרים לקירשטיין: אתה יודע מה? אז תשים לי מאה אלף, תשים להוא." זה אסור לעשות. כי זה פשוט חומר שנקנה לקרן רונית. ואתה כבר יודע מה הולך להיות מחר.

ששון לא מספיק לספר על מעשיו הלא־חוקיים במישרדי הבנק.

אם אני לא דופק מיליון שקל, מיליון זה, אני מתעסק בדברים. לא מתעסק. אין לי, אתה מבין. מה אני אקח למישהו בשביל שלוש מליון לירות? גם לא מעניין אותי. אם אני לא דופק מהצד, אני לא עושה את זה וכל הפעולות שלי הם כאלה גדולות.

ששון סיפר, שהוא עשה תרגילים של העברת כספים לחשבונו כ־20 פעם.

הוא תיאר, בחוסר ידע מרהים, את רווחיו בקניות שורט.

„נפל מהכיסא"

ששון עבד, לדבריו, עם שניים: עם רוז'נסקי ועם המלי. כל אחד עזר לו בנקודות אחרות ברדך לרווחי הענק שלו. קירשטיין, לעומת זאת לא מוזכר כמי שקיבל טיפים מששון ובוכוולד, ולכן לא ברור מהי הסיבה שהוא הציע לבוכוולד עיסקה שרק הבנק יכול להפסיד ממנה.

רוז'נסקי היה מעביר מיסמכים מהבנק לששון, או מעלים עין כשהוא לוקח אותם, ומתקן עבורו פעולות שגויות, כדי שחשבונו יטפח עוד יותר. לאורך התמלילים מפחית ששון בערכו ובאישיותו של אפי, אך מתחייב לפרנס אותו אם זה יפוטר מהבנק, בעיקבות הפרשיות ששטון הודיע שהוא יחשוף כעד־מדינה ונגד הבנק.

יחסו של ששון להמלי היה של בבוד:

אני נתתי לו כסף שבחיים שלו הוא לא הרוויח בבנק. הוא היה מביא ממש. אחד כזה, אם השוק היה טוב, ממש כדאי לטפח אותו. פעם נתתי לו כמות כזו, שהוא מרוויח אותה בשנה. הוא ממש נפל מהכיסא.

על דרכי השקעתו בבורסה סיפר ששון:

אני אף פעם בחיים שלי לא קנה מניות. אני קונה רק מניות שאני יודע עליהן ארבע צערים קדימה. אני לא קורא את העיתון וקונה מניה. אני רק קונה אינפורמציה, ויש לי את כולם.

באחד התמלילים אף התפאר ששון כי להמלי הדצעו „נקבות" כלשונו.

הבנק לא הסתפק הוא דיווח למישטרה שלהערכתו ניהלו בוכוולד וששון תיקים של עשרה לקוחות. לפחות אחד מהם, דויד לויאן, רומה. המניות שניקנו עבורו היו בחשבונותיהם של ששון ובוכוולד כל עוד הם הרוויחו. כאשר נראה שהמניות מסוג אלקטרה 1 עומדות לרדת, רק אז הן הועברו לחשבונו של לויאן.

כאשר הגיע חומר־החקירה למישרדו של זיגל, נשלחו חוקרים לעצור את ששון ובוכוולד לצורכי חקירה. השניים לא היו בארץ. כששטון חזר הוא נעצר, נחקר פעמיים ושוחרר בערבות עצמית, ודרכונו הופקד במישטרה.

גם בוכוולד חזר לישראל, וטס אחרי שעתיים לחו"ל. האם הוא ברח משום שנודע לו שהמישטרה בעיקבותיו? בני־משפחתו טוענים, שבאיש־עסקים הוא מרבה להסתובב בחו"ל. הוא לא נמלט, הם אומרים, וכשיגמור את עסקיו הוא ישוב. הוא נעדר מהארץ כבר כחודש.

בינתיים התקיים דיון ראשון בנוכחות שני הצדדים בבית־המישפט המחוזי. התיק יתברר כתובענה רגילה, על תביעה כספית.

אך גם כאן לא מסתיימת הפרשה.

המישטרה תגיש בתוך זמן קצר כתב־אישום נגד ששון. לא ברור מה יעלה בגורלו של בוכוולד — אם יוגש נגדו כתב־אישום, אם המישטרה תנסה לאתרו ולבקש את הסגרתו, או שהוא לא יהיה צד בתיק, משום שבתמלילים שמו לא נזכר על־ידי ששון כלל.

בין הנושאים שאנשי זיגל מטפלים בהם: טענה שאנשים שמקורבים לפרשת הבנק למימון ולסחר קנו לפני שש שנים את סוד הפיחות הגדול, והרוויחו סכומי־עתק כאשר קנו כמויות אדירות של דולרים ערב השינויים הכלכליים.

שני גורמים נוספים מתעניינים בפרשה. האחד הוא מחלקת־החקירות של שילטונות מס־ההכנסה. בחשבון של בוכוולד ושטון היו לפני קניית מניות ספנות והספקה סכום של 330 מיליון לירות. בוכוולד יצא מהמניות שבוע לפני ההתמוטטות. חוקרי־המס מבקשים לדעת, אם סכום זה היה שייך בלעדית לשניים, או שהם ניהלו תיקים עבור אחרים, אם שולם מס־אמת על־ידי השניים או על־ידי לקוחותיהם, אם אכן היו כאלה.

מהמיסמכים שהעביר הבנק למישטרה ולבית־המישפט עולה, שחשבון זה היה ריווחי מאוד לפני המפולת, ובכל חודש הרוויחו בעליו מיליוני לירות.

גורם אחר, פינאנסי, מתעניין אף הוא בפרשה. הוא מנסה לאתר בחו"ל את בוכוולד, כדי לעקוב אחריו ולראות אם יש לו או למקורביו חשבונות סמויים בחו"ל. „אנחנו רוצים לנקות אותם ממה שיש להם, אם יש להם בכלל," אמר השבוע איש פינאנסים המקורב לעניין. הוא לא היה מוכן להסביר מדוע זה נעשה, אך הבטיח שמה שמונח בתיק בבית־המישפט בתל־אביב הוא כאין וכאפס לעומת מה שצפוי בהסתעפויות של פרשה זו בעתיד.

בן־ציון ציטרין ■

איני מתאבלת

(המשך מעמוד 55)

ששקלתי בצעירותי. המחיר — אני פשוט הולכת הרבה פעמים לישון רעבה. זאת התשובה לכל מי ששואל כיצד אני כל כך רזה. ויש מחיר לכל דבר.

פעם בצעירותי, רקדתי כדי להתפרק. אך יצחק אינו רוקד, למרות שלפני 20 שנה הלך לקורסי־ריקודים אצל סמי. יש לי גם חולשה לשוקולד. ודבר נוסף — אני יכולה לפרוץ פתאום בצחוק וקשה לעצור אותי. גיליתי שזאת תוצאה של מתח מצטבר, כי לבכות איני יכולה יותר. מקור הדמעות יבש.

כשקרה האסון עם אראלה, בהתחלה המישפחה נצמדה והיה הצורך של להיות ביחד ממש 24 שעות ביממה. זה היה מוכרח להיפסק.

מיכל מודעי
לא טובעת

אדם שקרה לו אסון כזה יכול לבחור בשתי ברירות. או להחזיק את הראש מעל המים או לטבוע. אני לא אדם שטובע.

השקעתי את עצמי יותר ויותר בעבודה. אני משתדלת לא לחשוב. פסיכולוגים טוענים שצריך להתאבל, אבל אני לא הרשיתי לעצמי.

הצרה היא שהזמן לא מרפא את הכאב. זה רק מחריף. אני יותר ויותר פשוט רוצה אותה.

למזלי, החיים שלי מאפשרים לי לברוח.

בלי כתר

את יצחק פגשתי לראשונה בלונדון. הוא נולד בבית דתי. אביו הוא מראשוני אג"ד, וארבעת אחיו כולם אקדמאים. כשהכרנו הוא היה מהנדס ונספח צה"ל בלונדון. אחרי שנישואינו הוא סיים לימודי כלכלה, ומאוחר יותר מישפטים.

הוא דורש מעצמו הרבה, ואינו טיפוס ש„מברבר". הוא יסודי מאוד, אינטליגנטי, ובדרך־כלל צודק.

כשהוא רוצה הוא יודע להיות מאוד שרמנטי. לעולם לא יחזור מחו"ל בלי מתנה. את המתחים העצומים שלו הוא פורק בכל מיני מקומות — אצלי בבית הוא לא ישבור שום דבר. הוא כועס, אבל קשה מאוד להוציא אותו מגדרו.

איני מאמינה שהוא מפנק אותי כדי לספק את האגו שלו, להראות איך נראית אשתו. הוא רגיל כבר לשאלה: „מה אתה עושה לאשתך שהיא נראית כל כך טוב?"

דווקא העובדה שהייתי מלכת־יופי כשהכרנו הרתיעה אותו. הוא פחד שיתחתן עם מישהי שתסתובב עם כתר על הראש כל חייה.

אצלו בבית אין כתר לאיש מלבדו.

שולמית יריב ■

„לא זוכר כלום!"

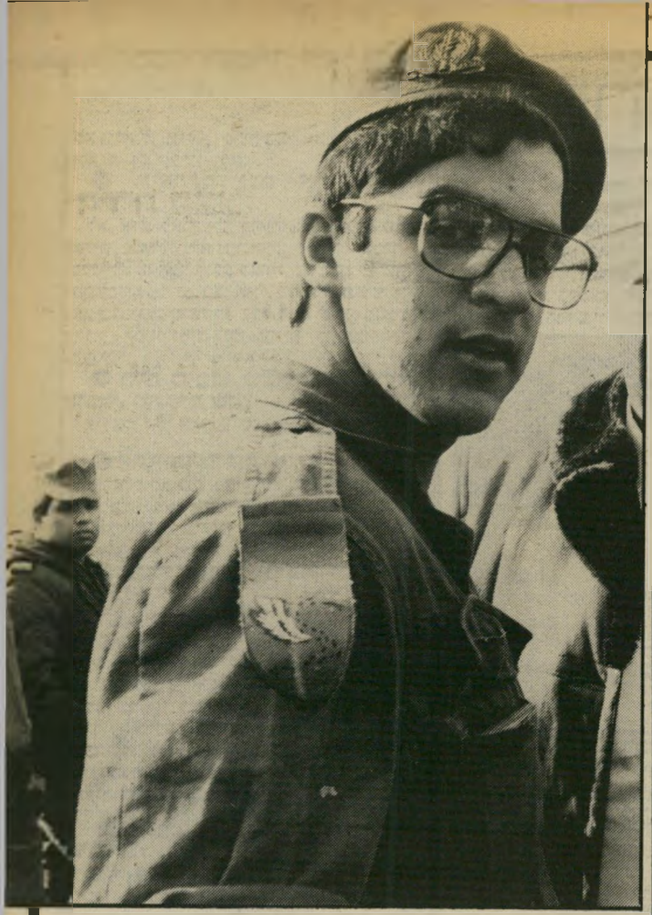

בית החולים תל־השומר. ביתן 20, חדר מיספר 10. חדר פרטי קטן. הדלת סגורה. בקושי רב ניתן לפתוח אותה. החדר מלא באנשים, רובם במדים, חלקם עם כומתות אדומות תחובות בכותפת המדים הצבאיים, חלקם יושב על הריצפה, חלקם עומדים. כולם מביטים לעבר המיטה המכוסה סדינים לבנים.

על המיטה שוכב בחור צעיר, מוצק, שזקן קטן מעטר את פניו. רגלו השמאלית חבושה לכל אורכה ולידו מחובר צינור האינפוזיה. אל המיטה שלושה שברים: „שבר אחד בפיקת הברך השמאלית", כמו שמספר שרון הצעיר פעם אחר פעם לחברים הרבים הבאים לבקרו. „אבל זה לא רציני במיוחד, שבר נוסף בשוק באותה רגל במיסדר שנערך באנדרטה לזכר חללי החיל. מישפחתו של עומרי הגיעה אז לטקס בהרכב מלא — האבא, אריק שרון, שכבר לא היה אז שר־ביטחון, אמו לילי, ואחיו הצעיר גילעד. אז נראה היה בבירור כי ההורים גאים בבנם החייל והמיפגש ביניהם היה חם ומרגש. ההורים חיבקו ונישקו אותו, והוא היה נבוך מתשומת־הלב הרבה שנתן הקהל סביבו למישפחה המפורסמת.

הילולה מישפחתית מישפחת שרון. אריק (מימין), לילי (מציצה מאחורי כתפו) ועומרי, במיסדר הצבאי שבו קיבל עומרי את כנפי הצניחה לפני כשנה לצה"ל ובחר להתנדב לצנחנים, כאביו לפניו. נראית מאושרת וההורים גאים בבנם.

אריק ולילי שרון הגיעו ארצה מבוהלים לחלוטין. אין זה האסון הראשון הפוקד את המישפחה. אריק היה נשוי בעבר למרגלית, אחות פסיכיאטרית בכירה, שאותה הכיר ב־1952 כשהיה סטודנט באוניברסיטה העברית בירושלים. לזוג נולד ילד אחד, גור. ב־1961 נהרגה מרגלית בתאונת־מכונית בדרך לירושלים. כשהיא משאירה מאחוריה את אריק עם ילד יתום. כעבור שנה נשא את לילי, אחותה של מרגלית. ללילי ואריק נולדו שני בנים — עומרי וגילעד, והם גידלו ביחד את שלושת הילדים.

ב־1967, כארבעה חודשים אחרי מילחמת ששת־הימים, מילחמה שממנה חזר אריק עטור הילת־ניצחון של איש צבא מהולל, פקד האסון שנית את ביתו. בנו הבכור גור, שהיה אז בן 11, נהרג בערב ראש־השנה מפליטת כדור של רובה ציד שבו שיחק בביתו.

אריק ולילי ידועים כזוג בלתי נפרד. הם נוהגים להופיע ביחד כמעט בכל האירועים, אם חברתיים ואם פוליטיים, וגם הפעם יצאו ביחד לארצות־הברית, שם נשא אריק סידרה של הרצאות ונאומים. אחרי כמה אסונות שפקדו את המישפחה, אין פלא ששני ההורים, הידועים בדרך כלל כאנשים עליזים וחברתיים, נבהלו מאוד ומיהרו לחזור ארצה.

אך אריק עזב את ארצות־הברית לא לפני שקיים את פגישתו עם 250 עיתונאים במועדון העיתונות הארצי בוושינגטון. פגישה שתוכננה כבר קודם. מייד אחרי פגישה זו עלו השניים למטוס הראשון ומיהרו להגיע לארץ.

כשהגיעו לבית־החולים חיכה להם עומרי כשפניו מחייכות, ורק אז נרגעו ההורים. הם ראו שהשר אינו נורא כל־כך. עומרי עצמו אופטימי. הוא מקווה לחזור לשירות פעיל בצבא. הרופאים אומרים כי יצטרך להישאר בבית־החולים עוד כמה שבועות, וגם אחר־כך לא יוכל לחזור מייד לצבא.

מה שמדאיג אותו זו מוסיקה טובה. חדרו מלא במבקרים במשך כל שעות היום ועד השעות המאוחרות של הלילה. מפעם לפעם נכנסת אחות אל החדר ונדהמת מכמות האנשים המצליחה להידחס לחדר כל־כך קטן. היא מבקשת מהחברים שלא יבואו כולם ביחד ושיתנו לעומרי לנוח קצת. אבל החברים ממשיכים לזרום. כולם צעירים, במדים ובלעדיהם, עם תלי נשק וקיטבגים גדולים, בדרך אל החופשה וממנה. עומרי חוזר על הסיפור שוב ושוב, מסביר על השברים ועל המכונית המרוסקת.

בינתיים נשלל רישיון־הנהיגה של עומרי למשך 60 יום. מחקירת המישטרה נראה כי הוא היה אשם בתאונה, ויתכן שיפתח נגדו תיק פלילי בעיקבות האירוע.

מלמעלה מחובר מוט ברזל עבה וממנו תלויים כל מיני צינורות בשרשרות מתכת אפורה. מדי פעם הוא שולח את ידיו החשופות למעלה, נאחז בחוזקה בצינורות הברזל ומנסה להתרומם. פניו מתעוותות מכאב, הוא מזיע, מתנשף ומשחרר את המתכת הקרה. ידיו צונחות למטה בריפיון ושרשרות המתכת מקשקשות מלמעלה.

עומרי שרון, בנו של השר אריאל שרון, נפצע ביום החמישי בתאונת דרכים. הוא נסע בכביש המהיר ירושלים–תל־אביב. עומרי נהג במכונית אאודי של אמו. השעה היתה ושבר שלישי, וזה קצת יותר רציני, באגן הירכיים."

עומרי נותח עוד באותו הלילה. באותו הזמן נעשו מאמצים נואשים לאתר את הוריו אריק ולילי שרון ששהו באותו הזמן בארצות הברית והיה צורך למצוא אותם ולהוציק אותם חזרה ארצה. הם הגיעו במוצאי שבת לארץ ומיהרו לבית־החולים תל־השומר.

שלמה אלחגי, שהוא נהג מונית כבר 24 שנים, היה בדרך לאשדוד. הוא לקח נוסע בתל־אביב ונסע לכיוון היציאה הדרומית מהעיר. ברמזור האחרון לפני

בנו של השר שרון נהג בלילה בדרך לת"א — והתעורר בביה"ח

קרובה לחצות. כ־300 מטרים לפני הצומת בכניסה לתל־אביב, ליד תחנת רכבת דרום, סטתה לפתע מכוניתו ממסלולה והתנגשה במונית מרצדס. שתי המכוניות נמעכו כמעט לחלוטין.

„אני לא זוכר מה קרה ואיך קרה", אמר עומרי שרון, „אבל היה לי מזל גדול שהייתי חגור בחגורה. אחרת הייתי עף מן המכונית החוצה מעוצמת המכה. אחרי ההתנגשות הייתי צריך לזחול החוצה מתוך המכונית המעוכה. כל הדלתות באוטו היו סגורות ויכולתי לצאת החוצה רק מן הדלת השמאלית האחורית".

נהג המונית, שלמה אחלגי מחולון, נפצע גם הוא באותה התנגשות. הפצועים נלקחו מייד באמבולנס לבית־החולים וולפסון בחולון. עומרי שרון בן ה־19, חייל בשירות סדיר, הועבר כעבור זמן לא רב באמבולנס צבאי לבית־החולים תל־השומר. פרט לחבטות בכל חלקי גופו, אובחנו אצלו היציאה חגרו הוא והנוסע שלו את חגורות הבטיחות. הוא פנה שמאלה והתחיל לנסוע מיזרחה: „נסעתי לאט", סיפר אלחגי, „עוד לא הספקתי אפילו להכניס למהלך רביעי. פיתאום ראיתי משהו עף עלי ויותר אני לא זוכר כלום".

נהגים מחברת־המוניות שבה עבד אלחגי הגיעו מייד לבית־החולים וולפסון ושם ראו את הפצועים. הם סיפרו כי הדבר היחידי שאמר עומרי כשפקח את עיניו היה „תשמרו לי על הקסטות".

הנהג הנפגע שלמה אחלגי, נהג מונית המתגורר בחולון. הוא עובד על המונית כבר 24 שנים וזו לו הפעם הראשונה שהוא מעורב בתאונה כזו. הוא מחלים עתה בביתו.

אסון ועוד אסון

עומרי שרון התגייס לצה"ל לפני כשנה. הוא הצטרף ליחידת צנחנים, ולפני כחודשיים סיים את קורס הצניחה וקיבל את הכנפיים

הפכתי לסטאר. מעניין?

(המשך מעמוד 35)

אלא גם רגל, מגיע לי סכום גבוה יותר. הם חשבו שלא, אז לא עשינו עסק.

● **תיארתם לכם את מימדי ההצלחה?**

לא, איש לא העלה בדעתו. אני מניח שזה הצליח בגלל האינטונאציה שבה אמרתי „מעניין". זה הפך לנכס לאומי. מספרים לי שזה הפך לסלנג אמיתי. חבר שלי, מרצה למתימטיקה באוניברסיטה, סיפר לי שכל פעם שהוא מסביר תרגיל לסטודנטים הם עונים לו במקהלה „מעניין".

● **היית מועמד להנחות את „שעה טובה". מה קרה שם?**

צילצלו אלי וביקשו שאבוא להיבחן.

● **אתה נמשך לטלוויזיה?**

כן, אבל לא בכל מחיר. לא מעניין אותי הצד הוויזואלי, לא מעניין אותי שיכירו אותי בסופרמרקט או שיעשו לי הנחה במיסעדה מפני שפרצופי מפורסם.

● **הזמינו אותך למיבחן ומה קרה אחר־כך?**

מהדים שנשמעו במהלך המיבחן ומאנשים שראו את המיבחן הבנתי שלא מבינים מדוע לא הציעו לי להנחות. בדיעבד הסתבר לי שהשיקול לא היה מיקצועי אלא שיקולים של עם מי כדאי לעבוד ומי לא יקבל מרות של מפיק ומי יסתגוור ויירד על ברכיו ויבטל את אישיותו לפני הצוות. וכשהועלו לדיון כל הנימוקים האלה, התברר שאני לא מתאים להופיע כל יום באולפן כשעיניי זולגות דמעות תודה על שבחרו אותי.

● **אומרים עליך שקשה מאוד לעבוד איתך.**

איתי קשה לעבוד? עבדתי חודש וחצי עם ריבקה מיכאלי כצמד תאומים סיאמים. זה קישקוש — תסלחי לי שאני לא מוצא מילה יותר אינטליגנטית. אף אחד משנינו לא סחב לכיוון הסטארזם. ריבקה מיכאלי היא אחת מחברותיי הטובות.

● **אני מוברחה לציין שבעיבוד רשות השידור אתה נוסע במכונית לגמרי לא רעה. יש לך מקורות ממון אחרים?**

אני נכה צה"ל בשיעור של 48 אחוזים. נפצעתי ב־67' בקרב המפורסם על צומת רפיח, ולפי דעתי הקדיש שבתאי טבת פרק שלם בספרו חשופים בצריח לעלילות הגבורה שלי.

● **מה בדיוק קרה?**

הייתי בסיירת חטיבה 7, שנכנסה לצומת רפיח. האש הראשונה נורתה לעבר שני ג'יפים שלנו והזחל"ם. בצומת רפיח היה קרב אדיר וידוע. הייתי אז סמל בחובה. עלינו על מוקש ונפצעתי קשה. חשבו שנהרגתי. הג'יפ התהפך והתחיל לבעור. הייתי בלי הכרה עשרה ימים, שכבתי בבית־החולים הרבה זמן. נפצעתי קשה, בעיקר ברגל.

● **איך זה שלמרות גילך המוסלג, 35, לא התחתנת אף פעם? אתה נורמלי?**

יש אנשים שבאמת רוצים לשלוח אותי לפסיכיאטר. בדאדם שיש לו עבודה קבועה ומכונית ואף פעם לא התחתן הוא קצת פסיכי. תגידי, את חושבת שכל אחד צריך להתחתן?

● **נניח שכן.**

אני חושב שלא. אני חושב שיש אנשים שהם אינדיווידואליסטים ומסתדרים טוב מאוד במיסגרת של מגורים לבד וקשרים חברתיים אלה או אחרים. לא שיש לי התנגדות עקרונית לנישואין. האמת היא שלא הירהרתי בזה.

● **בגילך לא הירהרת בזה?**

מה ז'תומרת בגילי? אני מסתדר מצויין עם 35 השנים שלי.

● **ועל ילדים אתה חושב?**

ודאי. במשך השנים יהיו לי גם ילדים. אני לא מרגיש שאצבעות הברזל של הזמן אוחזות בצווארי, ואני לא מרגיש שום נשיפה של בני משפחתי בעורפי. בעיני כמה אנשים אני נחשב מיקרה אבוד, אבל זה די נוח לי ואני לא מתקומם. שלא תביני אותי לא נכון — אני אוהב נשים.

● **היית מוותר על הקאריירה שלך בשביל אשה, בית וילדים?**

זה מייל שוביניזם לשאול שאלה כזו. אני לא מבין למה צריך להגיע למצב כזה. מה את חושבת, שאני אתאהב באיזו אשה המגדלת אווזים ביער?

● **בקיבוציניקית.**

אני פוגש בסימטות תל־אביב הרבה קיבוצ־ניקיות המוכנות לוותר על הקיבוץ בשביל קאריירה בתל־אביב.

● **יש לך חברה?**

כרגע אני חי לבד ברירתי.

חמרורים

נכנס ◆ לכנסת **חיים רמון**, מועמד מס' 50 ברשימת המערך. רמון, שהוא צעיר הח"כים (34), הוא מזכיר המישמרת הצעירה של מיפלגת העבודה, יליד יפו, עורך־דין במיקצועו. היה יושב־ראש תא־הסטודנטים של מיפלגת העבודה באוניברסיטת תל־אביב, ואחר־כך רכז ההסברה של המישמרת. נמנה עם יוני המיפלגה.

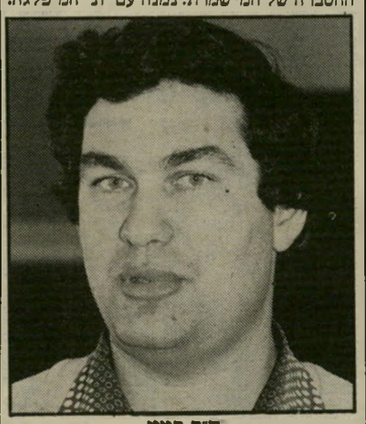

ח"כ רמון
הצעיר ביותר

הוא נכנס במקום **דני רזיזולי** (56), חבר קיבוץ כברי, שהתפטר מפני שמונה מזכיר תברת־העובדים. רזיזולי, חבר ועדת־חוץ־וביטחון, נמנה עם ניצי המיפלגה.

מונה ◆ דובר רישמי של מישטרת ישראל סגן־ניצב **משה צור**, ראש לישכתו של **אריה איבצן**, מפכ"ל המישטרה. צור, שקיבל דרגת ניצב־מישנה, יהיה גם עוזר למפכ"ל. מבקריו של איבצן טענו, שהוא מינה את צור לתפקיד החדש כדי שיוכל להעניק לו דרגה בכירה יותר.

פרש ◆ מצה"ל ראש אגף כוח־אדם במטכ"ל, **משה נתיב** (52). שירת בצה"ל 34 שנה והגיע לדרגת אלוף. בנעוריו היה חבר גורדוניה. הגרעין שעמו נמנה התיישב בזמנו במעין־חרור, אך הקיבוץ לא הוקם לבסוף.

פרש ◆ מתפקידו כפרקליט מחוז ירושלים עורך־הדין **מיכאל קירש**. שירת בתפקידו 21 שנה, וייצג את המדינה במישפטים מפורסמים כמו בנק פוייכטוונגר, **יהושע בן־ציון**, **שמואל פלאטו־שרון**, **האחים מרעדי ואלן גודמן**. עומד לפתוח מישרד עצמאי.

התפטר ◆ מתפקידו כראש עיריית עכו **ישראל דורון** (48). הוא ישאר חבר המועצה מטעם המערך. דורון התפרסם כמאיים תמידי בהתפטרות. הפעם הוא הודיע על כך לשר־הפנים, כדי שהתפטרות תאושר כחוק. הסיבה להתפטרות: חילוקי דעות עם חברי המועצה.

חגג ◆ את יום הולדתו ה־59 העיתונאי־קריין־דובר **עזריה רסופורט**. הוא בוגר האוניברסיטה העברית ואוניברסיטת ניו־יורק. שירת בגדודים העיבריים בצבא הבריטי במילחמת־העולם השנייה, כתב בהארץ, היה מבקר במעריב, עבר בקול־ישראל, היה שליח־עליה בארצות־הברית, ניהל את אגף ההסברה ויחסי־הציבור של ההסתדרות המריצינית הדסה ועתה הוא יועצו לענייני־תיקשורת של ראש עיריית רמת־גן, הד"ר **ישראל פלד**. בתו **טלי זילינגר** היא הכתבת הצבאית של דבר.

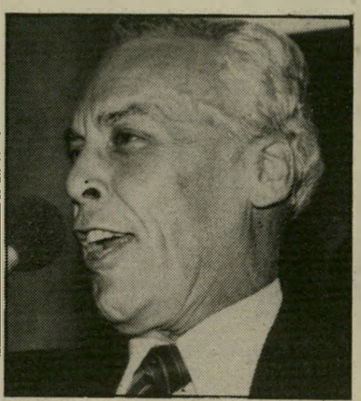

חוגג רסופורט
יועץ תיקשורת

סקופ
שערוריה באוניברסיטה

„אני ריצה למחות על כל ניסיון לעשות את המועצה לבימה להאשמות! אני מוחה בכל תוקף על הניסיון לעשות לינץ' ציבורי בארם! לינץ' כזה אין לעשות במדינות נאורות! הגילוי של הד"ר שפירא הוא גילוי של חוסר־טעם! עליי להעיר, כי כאשר נשמעו ההערות על שוחד ושחיתות לא היה לי מושג על מה מדובר, ואחר־כך התייחסו לתגובה שלי במילים 'אל תיתממו!'"

הדברים הם דבריו של פרופסור מכובד. הם לא נאמרו באולם בית־המישפט או בישיבה של מוסד פוליטי במיפלגה ישראלית. הדברים נאמרו בישיבה של מועצת הפקולטה למדעי־החברה באוניברסיטת חיפה.

ההקשר שבו נאמרו הדברים: דיון של מועצת הפקולטה בפרשת נסיעותיהם של פרופסורים ודוקטורים מכובדים לכנסים שמארגן הכומר הקוריאני התימהוני סון מיונג מון.

הפרשה כולה נחשפה בהרחבה לפני שישה חודשים בהעולם הזה (2359). הכומר סון מיונג מון חובב הפירסומת היה מוכר באותה תקופה בישראל, בעיקר כמי שערך טיקסי־נישואין המוניים באיצטדיון ספורט בקוריאה.

פרופסור ברזניץ
רמיזות מדיניות

אך מסתבר, כי באוניברסיטת חיפה הוא היה מובר יותר בזכות ברטיסי־הטיסה הנדיבים והאירוח האדיב שהוא סיפק לכמה וכמה מרצים חיסאיים. הכינוסים שערכה „בנסיית האיחוד" של מון נערכו תמיד בבתי־מלון הדורים בפינות־חמד בעולם. חלק מן הכינוסים נשאו כותרות של כנסים מדעיים, ובהם התארחו הפרופסורים. בכינוסים אד־רים של „בנסיית־האיחוד" השתתפו ישראלים מובדים אחרים: שר המדע והטכנולוגיה יובל נאמן, מסקר גלי צה"ל רון בן־ישי והיועץ לענייני תיקשורת לשעבר, דן פתיר.

חקירת העולם הזה העלתה, כי בכינוסים של מון משתתף מספר גבוה במיוחד של אנשי ימין ואנשי ימין קיצוני מכל רחבי העולם, ובמיוחד רב בכינוסים האלה מיספרם של אנשי השילטון — הצבאי בדרך כלל — ממדינות דרום אמריקאיות, ואסיאניות שונות.

אין כמעט ספק כי משתתפים אלה קשורים בצורה הדוקה עם מוסדות הביון האמריקאיים.

בישראל מרכז את פעולתו של הכומר מון הפרופסור החיפאי יוסף בן־דק, איש הפקולטה למדעי־החברה של האוניברסיטה. הוא היה האיש שהציע את הנסיעות לפרופסורים, ובחודשים האחרונים סערה אוניברסיטת חיפה סביב ההאשמות והאשמות־הנגד שהועלו על־ידי מתנגדי הכומר מון ועל־ידי אוהדיו.

הדברים הגיעו לידי פיצוץ בישיבת מועצת הפקולטה. פרוטוקול מפורט של הישיבה, שנערכה ב־3 במרס 1983, הגיע לידי העולם הזה.

שוחד מיני?

ב ישיבה נכחו 37 פרופסורים ודוק־טורים. חמישה מהם נמנו עם הנוסעים לכינוסיו של מון.

כבר בתחילת הישיבה ביקש אחד מהם — הפרופסור אברהם רפופורט — רשות להקליט את הישיבה.

דיקן הפקולטה אמר שהוא נאלץ להעלות את הנושא משום שנאספו חמש חתימות של חברי־המועצה שדרשו זאת. הד"ר עובדיה שפירא היה ראשון התוקפים. הוא העלה לפני חברי מועצת־הפקולטה הצעה, שבה הועלו האשמות חריפות נגד חברי־הפקולטה שנסעו לכינוסים.

„מזה כמה שנים משתתפים כמה מחברי הפקולטה, הממלאים או שמילאו תפקידים בכירים ביותר במינהל האקדמי של האוניבר־סיטה, בכינוסים המאורגנים על־ידי כנסיית

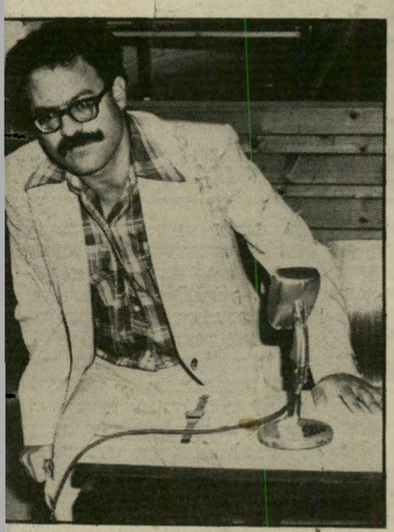

פרופסור בן־דק
נסיעות לפרופסורים

האיחוד... אחד מחברי הפקולטה שכיהן באותה תקופה כפרופסור־חבר המועמד לקביעות, ושהזיה קשור במיוחד עם הגוף המארגן את הכינוסים, הוא שאירגן ברוב המיקרים, אם לא בכולם, את ההשתתפות של חברי הפקולטה הללו.

הצד האחד:

„הנסיעה לכינוס הכת היא בבחינת שוחד ומעשה של שחיתות!"

הצד השני:

„המאשימים מתוסכלים בגלל חוסר קידום מקצועי באוניברסיטת חיפה!"

התוצאה:

„מועצת הפקולטה למדעי החברה החליטה להתפזר מבלי לקבל החלטה!"

לדעתו המניע של אנשים אלה אינו קשור ישירות לפרשה אלא לגישות של מרירות ותיסכול עקב חוסר קידום. הוא אומר זאת כי אין לו ברירה, שכן האשימו אותו בשוחד וב"שחיתות". הוא לא לקח שוחד ולדעתו יש לו מידה גדולה של הגינות ציבורית. הוא תובע מאותם אנשים שיפרטו באיזה שוחד מדובר, שוחד כספי, מיני או בתפקיד.

קטע מתוך הפרוטוקול הסודי של קטטת הפרופסורים על הנסיעות לכינוס הכת התימהונית

ו„אלה הם, במיקרה או שלא במיקרה (ההדגשה במקור) בעיקר תוספי עמדות בכירות באוניברסיטה... הכינוסים שבהם מדובר הם כינוסים שלגביהם קיימת אי־הסכמה בעולם האקדמי, הן ביחס לאופיים ולטיבם של מארגניהם, והן ביחס למטרותיהם הי גלויות והסמויות (ההדגשה במקור) של הכינוסים...״

הד״ר שפירא גילה, כי אנשי מון משלמים לאורחיהם בכינוסים על פי דרגות שונות של חשיבות. יש אנשים „דגולים" המקבלים תשלום על כל הוצאותיהם — טיסות ואירוח. יש גם אנשים „חשובים" שחייבים לשלם בעצמם את הוצאות־הטיסה בלבד. ויש גם „אנשים חשובים במיוחד" המקבלים גם תשלום של 3,000 דולר תמורת השתתפותם.

אחרי הסתערותו של שפירא, בא מסע ההתגוננות של אוהדי הכומר מון. הד״ר אהרון כפיר והד״ר דן פלונטל תבעו לדון בהאשמות של שחיתות שהועלו נגד הנוסעים לכינוסים, אך עד מהרה עברה רשות־הדיבור אל הפרופסור אברהם רפופורט, מן הנוסעים.

רפופורט נקב בשמות המפורשים של תוקפיו: „ד״ר (בני) בית־הלחמי דיבר על אנשים שנסעו לכינוס והאשים אותם בלקיחת שוחד! הד״ר (מיכאל) סולטמן דיבר על שחיתות ואילו הד״ר עזרא שפירא דיבר על חוסר־הגינות ציבורית!״

הפרופסור רפופורט מצוטט כך בפרוטוקול, המוסר את דברי המשתתפים בגוף שלישי:

„לדעתי, המניע של אנשים אלה אינו קשור ישירות לפרשה, אלא לגישות של מרירות ותיסכול עקב חוסר קידום. הוא אומר כי אין לו ברירה, שכן האשימו אותו בשוחד וב־שחיתות״.

„הוא לא לוקח שוחד ולדעתו יש לו מידה גדולה של הגינות ציבורית.

„הוא תובע מאותם אנשים שיפרטו באיזה שוחד מדובר, שוחד בכספי, מיני או בתפקיד, ואם לא — שיתנצל המאשים.

הוא מבקש מד״ר סולטמן שיבאר באיזה מעשה שחיתות הוא מאשים אותו באופן אינדיבידואלי.״

בתגובה על התקפתו של רפופורט, נטל הד״ר בני בית־הלחמי את רשות־הדיבור. בישיבת הפקולטה הקודמת, הוא אומר, הוא לא דיבר רק על „שוחד" ועל „שחיתות" אלא גם על „פחד".

אמר בית־הלחמי: **„קיימת כאן הנחה בסיסית כי כולנו עומדים למבירה, ובי זו שאלה של מחיר. יש אנשים שהחזמנו ולא נסעו, ומי שנסע — נמכר. אני סבור כי העניין של הכינוס מעורר תמיהה בעולם האקדמי, ובי זו עובדה סוריאליסטית כי דווקא אוניברסיטה זו הסכה להיות מיוצגת במיוחד ב־כינום...״:**

בהמשך העלה בית־הלחמי האשמה חריפה. כך נאמר בציטוט הלא ישיר בפרוטוקול:

„ד״ר בית־הלחמי מסביר, כי לנסיעות לכינוס מגיעים דרך אדם מסויים בפקולטה. אותו אדם מסויים עמד באותה תקופה בהליכי העלאה בדרגה. מתוך עיון בחומר גלוי שדלף אליו בשפע לאחר הישיבה הקודמת, ומתוך זה שאנשים באו ומסרו לו מידע, אושרו כל הטענות וההשערות שלו בנושא הנסיעה.״

ראש הכת: הכומר מון ואשתו
ס.באיזה שוחד מדובר כספי, מיני או בתפקיד?

על ההאשמות החריפות של בית־הלחמי השיב הפרופסור שלמה ברזניץ, מי שהיה רקטור הפקולטה. ברזניץ אמר, שהוא אינו מוכן לקבל שמישהו או מוסד מסויים יגיד לו לאן לנסוע ולאן לא לנסוע. ברזניץ אמר, כי לא נראה לו שיש משהו מפוקפק או חשוד בנסיעה לכינוסים המדעיים של הכומר מון וכנסיית האיחוד. דבריו של ברזניץ על ההאשמות בשחיתות ובשוחד מצוטטים כך בפרוטוקול הרישמי של הישיבה:

„קיימות פנים רבות לארגומנט זה, וזוהי תיבת־פנדורה שאותה אין פותחים. וטעות חמורה תיעשה אם בכלל ניגע בשאלה זאת, ובשאלה המהותית של הקריטריונים של הנסיעה לכינוסים.

„הוא מציין כי התייעץ בקשר לנסיעה בפעם הראשונה ונאמר לו, כי מדינת ישראל רואה אינטרס רציני בנסיעה זו, ולכן הוא מציע לא לעסוק בכך!״

הפרופסור ברזניץ לא אמר עם מי התייעץ וממי קיבל אישור לחשיבותם של הכינוסים של מון למדינת ישראל. אפשר רק לנחש.

מישטרי חושד

הפרופסור צבי סובל, שגם הוא מילא בעבר תפקידים בכירים באוניברסיטה, ביקש את רשות הדיבור כדי לתקוף את הנוסעים לכינוסי מון. הוא אמר, ש„המילים שחיתות ושוחד אינן במקומן ויש כאן בעייה לקסיכוגרפית." אך „לדעתו חיוני לדון בשאלה האם חיובי שיש בידיו של חבר באוניברסיטה להעלות טובות הנאה לחברים.

„באשר למונים, הם עומדים בשולי החברה וקיימת התנגדות עזה לפעי־לותיהם מצד היישוב היהודי העולמי ובמיוחד באמריקה... הם פונים למוזי־מנים, תחילה בדרג הגבוה ביותר ואחר־כך בדרך נמוך יותר, וכך מתפתים יתר הדרגים לרעיון ולתמיכה בו וכך פעל הדבר באוניברסיטת חיפה.״

הפרופסור שלמה ברזניץ שב להגן על הכינוסים המדעיים שעורכים חסידי הכומר מון. הוא מציין, כך נאמר בפרוטוקול, כי הוא נהנה מן הכינוסים המדעיים. „לדעתו, זהו כינוס בלתי־רגיל שבו ניתן לפגוש אנשים מתחומים ומארצות שונות. הכינוס מעשיר אותו אישית מבחינה מדעית והוא חיוני לו."

לקראת סיומה של הישיבה הסוערת התחילו לעלות הצעות ההחלטה. היו כאלה שתבעו כי אותם שהאשימו את חבריהם ב„שוחד" וב„שחיתות" יתנצלו, או שיועמדו לדין על־ידי מוסדות האוניברסיטה. הד״ר שפירא שב ותקף. הוא אמר שהוא „מסתייג הסתייגות מוחלטת מכל מיני רמזים והתבטאויות של פרופסור רפופורט... ביטויים כמו 'בפרוזדורים' אינו כל־כך נחמד... היתה כאן בעייה ציבורית והיא דרשה ליבון."

בסוף הדיון נעשה הכל כדי לטאטא את הנושא אל מתחת לשטיח. הד״ר יוג׳ין וינר הציע שלא להצביע, ושלא תהיה החלטה. הוא הציע אפילו שלא לרשום פרוטוקול מן הישיבה. ד״ר עובדיה שפירא הסכים להסיר את הצעתו להצבעה, וגם הד״ר לפסיכולוגיה סם רקובר הציע לפזר את הישיבה ללא הצבעה.

בסופו של דבר הורמו הידיים, ומועצת הפקולטה למדעי־החברה החליטה להתפזר כלי לקבל החלטה בנושא של „ההשתתפות בכינו־סים". גם לוותר על „דיון תוכני של הכינוסים". גם אחרי הדיון במועצת־הפקולטה המשיכה פרשת התומכים בכומר מון ומתנגדיו לסעור במיסדרונות של אוניברסיטת חיפה. תומכיו של מון הבהירו, כי אין בדעתם לוותר על הנסיעות לכנסים המהנים והמעניינים. מתנגדיהם לא מוכנים לעבור על כך לסדר היום.

כאשר שוחח הפרופסור בן־דק עם העולם הזה, הוא הירבה לרמוז בשעת השיחה כי בקשר הישראלי עם הכנסייה של מון יש דברים שהשתיקה יפה להם. עכשיו, מן העיון בפרוטוקול של ישיבת מועצת הפקולטה, מתברר כי גם הפרופסור שלמה ברזניץ רמז שהנסיעה לכינוסים של מון עשוייה להועיל למדינת־ישראל.

איזה סוג של תועלת יכולה מדינת ישראל להפיק מן הכינוסים של מון?

על התשובה אפשר ללמוד כאשר בוחנים את זהותם של המשתתפים בכנסים: הגנרל האמרי־קאי בדימוס ג׳ון סינגלאוב, שנאלץ לפרוש מהצבא אחרי שהתנגד לתביעתו של הנשיא לשעבר ג׳ימי קרטר לקצץ במצבת הכוחות הצבאיים של ארצות־הברית בדרום־קוריאה; אנריקה אלטמיראנו, מועמדו של הימין באל־סלאוואדור; העיתונאי ארנו דה־בורשגרייב, הידוע בקשריו עם סי־איי־אי וג׳ראדו אלפרדו מדראנו, יועץ מיוחד של כוחות הביטחון בהונדורס.

ממשלת ישראל, ככל הנראה, רואה בכינוסים של מון הזדמנות מצויינת להדק קשרים עם נציגי כמה מהמישטרים החשובים ביותר בעולם — והפרופסורים הנוסעים מחיפה משתפים פעולה בחפץ־לב.

שלמה פרנקל ■

עדנה פיינרו מדווחת מפסטיבל הסרטים ה־36 בעיירת הנופש הצרפתית קאן

בחוץ הסגינו רופאים כשבידיהם פצצות של צבע אדום, בפנים שבתו הטכנאים וחיבלו בהקרנות ובכניסה ניסו השוטרים לעצור את הרכבות שהגיעו לפסטיבל־הסרטים הסוער ביותר שנערך אי־פעם.

■ ■ ■

מיפלין הבטון החדש, המתנוסס בקצה הטיילת המפורסמת ביותר שבריביירה הצרפתית, המכונה בצרפתית „קרואזט" נועד להיות ארמון הפסטיבלים החדש של העיר קאן. קאן התקנאה בערי־קונגרסים אחרות שאימצו להן כבר מזמן מיפלצות מודרניות בתכניות שונות ברמות אניות או נמלי־תעופה ובנתה לעצמה, ככספים רבים, מרכז שכזה ענקי, עם מיפלסים ומישטחים, קומות נרחבות, והעיקר — 11 אולמות, כשהגדול שבהם מכיל 2700 מקומות והקטן — 1000.

אלא שמשום מה איש אינו מעז לכנות את היצור החדש „ארמון הפסטיבלים," כשמו הרשמי. מתייחסים אליו כאל ה„בונקר," מוכידים את

הסרט המצחיק של מונטי פייטון „משמעות החיים"
סיוט ו/או חלום

מיכתבים מן הבונקר

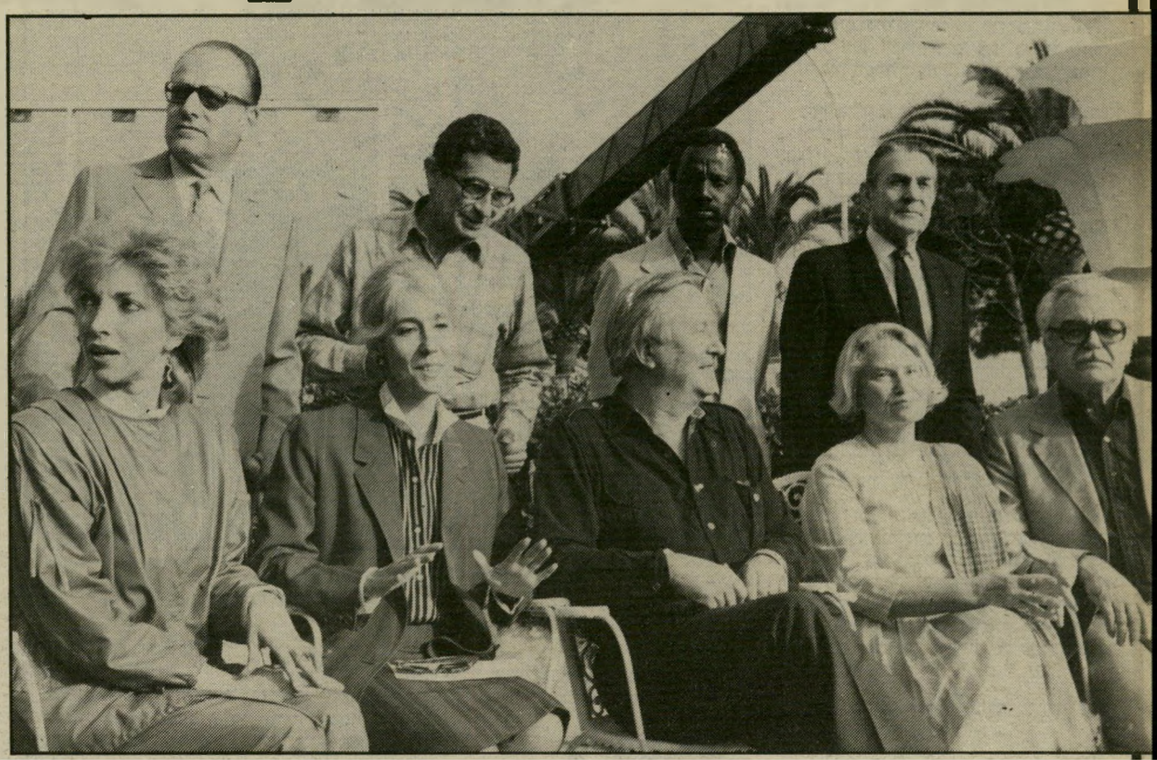

חבר השופטים של הפסטיבל בפי שצולם בפתיחה*
מדוע לא מנחם גולן?

קפקא ואת טרון (גיבור מישחקי־הווידיאו בסרט חדש של וולט דיסני); משווים אותו למינהרות של נמל־התעופה שארל דה־גול, וזוכרים את כל המכוער והדוחה, המנוכר והקר המאפיין את הבנייה המודרנית של מיבני־ציבור ענקיים בעולם כולו.

מה שמפתיע מכל היא קבלת־הפנים ה־

אחרי מחאות נמרצות וסקאנדלים רציניים הוחלט לשנות את הנוהל ולהעביר חלק מהקרנות אלה אל האולם הענק — אולם לומיאר — וברגע שהפסטיבל כבר היה אמור להתנהל על מי מנוחות ולהיכנס למסלול, עדיין התרוצצו העיתונאים וחיפשו אחרי ההקרנה הנכונה. וכדי שלא יהיו אי־הבנות פסטיבל זה גדל על ברכי העיתונות. וממנה שאב את כוחו ואת יוקרתו. לכן התגבר ועמם של הנוכחים נוכח הכרזה משונה שהשמיע ז'יל ז'אקוב, מנהל הפסטיבל, לפני עיתונאי איטלקי, אחרי שהעיתונאי קבל באזניו על העובדה שבתנאים הנוכחיים, במהומה ובבילבול אי־אפשר לעבוד — „אנחנו לא עושים את הפסטיבל לעיתונות!"

למי אם כן נועד הפסטיבל? החברות הגדולות ממשיכות לקיים את מישרדיהן בבתי־המלון המפוארים, אבל שוק הסרטים ודוכניו עבר לקומה התת־תחתונה של הארמון החדש. כאן כוכים על בעיות איוורור, מרחק, חוסר־נוחות

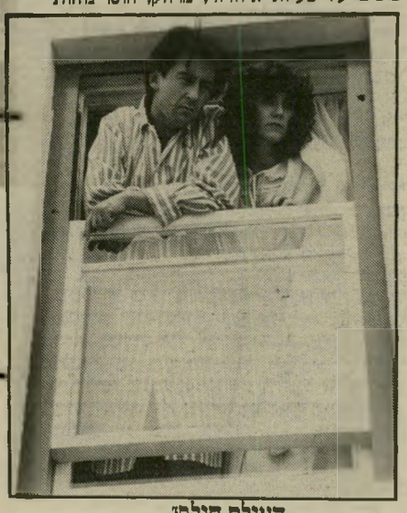

„העולם חולף"
סירטו של ביל פורסייט

מפוקפקת שבה זכו אורחי הפסטיבל ובמיוחד העיתונאים. אותו קהל חובה, הבא לקאן „גם" כדי לעבוד, ואולי, אם לקחת בחשבון שמוטל עליו לראות שישה סרטים בממוצע ביום, להשתתף בכמה מסיבות־עיתונאים, לראיין כמה אנשי־קולנוע (אם לא כאן אז היכן?) ולדווח, שלא לדבר על מותרות כמו זמן למחשבה — נדמה שאיש מבין הארכיטקטים לא חשב על קהל זה, ועוד יותר גרוע: איש מן המארגנים לא חשב לתפעל את המיבצר המטובב במשך תקופה סבירה כדי שהאנשים הבאים להשתמש בו יוכלו לעשות את עבודתם נאמנה, בלי להימצא בחדרה מתמדת.

הסרט הראשון, שחנך) של את הפסטיבל, מלך הקומדיה (שהוצג בישראל בהצגת הבכורה שלו) התחיל באיחור, אחרי שהמסך לא נפתח והקול נפסק כמה פעמים. אנשים שלא הורשו להיכנס ונאמר להם שעליהם לחכות להקרנה אחרת המיועדת לבעלי כרטיסים מסוג מסויים, פרצו את הדלתות בכוח ונכנסו פנימה על גופות הסדרנים. בהקרנה אחרת הסרט הוצג — אבל על מסך סגור, הופסק, והתחיל שוב בלי פסקול. דפיקות משונות, הקרנה רעה, מסך מוזר קטן ומרוחק מן המושבים ותיכנון של אולם־קונצרטים מאפיינת את אולם דביסי, שבו הוחלט להקרין את הסרטים לעיתונאים.

אלמנטרי — ודרך לא דרך בסימון „הרחובות" ו„הכבישים" שרוכם אפשר להגיע בתוך קומת מיקלט זו לדוכנים השונים של הארצות והחברות השונות.

דבר אחד בכל זאת עלה בידי הוועמים —

* יושבים מימין: סרגיי בונדרצ'וק, ליאה וַאן־ליר, ויליאם סטיירון, איבון באבי, מרי אנג'לה מלאטו. עומדים מאחור: קארל רייס, סולימן סיסייה, יוסף שאהין וז'ילבר דה־גולדשמידט.

הפסטיבל התפזר על פני העיר כולה. כי בארמון הישן, המרווחק למרי מן החדש, מתקיימות ההקרנות של שבועיים של בימאים (אחת המיסגרות הרשמיות של הפסטיבל שבתוכה מוצג גם סרטו של יקי יושע כביש ללא מוצא. היום כבר אין ספק שהשנה, יותר מבכל שנה אחרת, זו תהיה המיסגרת הנוחה והמהנה ביותר של האירוע כולו. כבר הסרט הראשון שהוצג בה "LOCAL HERO" (הגיבור המקומי) של הבימאי ביל (נערתו של גרגורי) פורסיית מסקוטלנד, עורר סימפטיה רבה. אמנם היו כאלה שטענו שהכורסאות הישנות של האולם הגדול בארמון הישן, והאווירה החמה שכולם מתגעגעים אליה סייעו לבימאי בצורה בלתי אמצעית. אבל בכך היתה רק השלמה לנושא של הסרט — מקום קטן ונידח בסקוטלנד, החי את חייו בנחת ועומד בסכנת הריסה על־ידי הקאפיטליזם המודרני. העובדה שהפסטיבל מתפזר על העיר כולה,

מישל מורגן וז׳אן־קלוד קרייר מעניקים פרס־הוקרה לסופיה לורן (באמצע)
30 שנות קריירה קולנועית

רוברט דה־נירו מקבל פרס־הוקרה
לא נפרד מהקסקט גם בערב הפתיחה

טשירו מיפונה ודייוויד בואי ב״חג מולד שמח״
סירטו של נגיסה אושימה

דייוויד בואי בסרט ״רעב״
אמפיר המזדקן טרם זמנו

עם ארוחות־צהריים ענקיות וכוכבים על החוף. שומרת על הגחלת ההומה מסביב, ומי שמתמזל מזלו ואינו חייב לבלות אל כל יומו בחושך, יכול למצוא פה את כל מה שנפשו חפצה — החל בביגודיים מרוממים, פריים ויינות מהטובים בעולם, אופנה ומותרות. הרבה מאוד פיתויים פרושים על פני הטיילת, לוא לפחות היו המדרגות הנעות שבארמון החדש עובדות כל הזמן ולא רק בחלק ממנו...

איפה השופט?

א חת **הפרשות** התמוהות שפתחו את הפסטיבל היה עניין מינויו של מנחם גולן לחבר־השופטים. תחילה הוכרז על היותו חבר בית אחר־כך הסתבר שמינויו בוטל ברגע האחרון, ובמקומו נתמנתה מנהלת סינמטק ירושלים ליאה ואן־ליר.

לשאלה מה בעצם קרה נמצאו כמה תשובות אפשריות. גירסת סירטי נוח, מישרדו של מנחם גולן בתל־אביב, היתה כי „להברה יש סרט בתחרות ולכן אין זה בא בחשבון שישתתף בחבר־השופטים". לשאלה איזה סרט, לא היתה תשובה. גירסה אחרת שהושמעה בקאן היתה, כי המפיקים האמריקאים הפעילו לחצים וסברו שאין זה יאה כי מפיק ישראלי ייצג אותם.

אחת ממזכירותיו של נשיא הפסטיבל המציאה סיפור אחר. „למעשה רצו נציג ישראלי בצוות — והיום גולן עוסק בהפקות באמריקה בעיקר — ואין הוא, כמנהל קנין, נחשב למנהל חברת־הפקה ישראלית."

נשיא־הפסטיבל בעצמו, פאברה לה־ברה, טען באוזני: „רציתי השנה בנציג ישראלי, כמו שבכל שנה אנחנו משתדלים לתת ייצוג לארצות שונות. החלטתי להציע לגולן — והוא הסכים. אבל אחר־כך הסתבר לי שהתפקיד כבר הוצע למפיק צרפתי, ז׳ילבר דה־גולדשמיט ועם כל אי־הנעימות שהיתה כרוכה בכך נאלצתי לחזור בי מהציע של גולן, כי לא יתכן שימונו שני נציגים מצד הבימאים. אבל אני רציתי בכל זאת שישראל תיוצג ולכן החלטתי שהמינוי יינתן לליאה ואן־ליר. גולן ראה עצמו נפגע, ובצדק. עורכי־הדין שלו נפגשו עם שלנו בפאריס וטענו כי שמו הטוב של גולן נפגע, וכי הוא התפנה מהתחייבויות אחרות כדי לשמש בתפקיד השופט. לכן הוחלט לפצותו ולהקריין אחד מסרטיו באחד הערבים יחד עם התנצלות על העוול שנגרם לו, ואני מקווה שלמרות זאת תסתיים אי־ההבנה ברוח טובה."

ואמנם, הרכב השופטים מעיד על רצון לשמור על שיווי מישקל בינלאומי — ואן־ליר מישראל, יוסף שאהין ממצריים, הסופר ויליאם סטיירון, העומד בראש חבר־השופטים הוא אמריקאי, והבימאי סרגיי בינדרצ׳וק מייצג את הסובייטים. יחד איתם גם השחקנית האיטלקיה מרי אנג׳לה מלאטו והבימאי האנגלי קארל רייס, יחד עם המפיק ז׳ילבר דה־גולדשמיט הצרפתי.

הלילה הראשון

כ די לפתוח את הארמון החדש בקול תרועה, הוחלט להוסיף ערב של הוקרה בתחילתו. הצרפתים אוהבים לעשות זאת בעיקר כשזו הזדמנות להעלות לבימה את מישל מורגן, השחקנית האלגנטית ביותר של הבד הצרפתי, ולתת לה להזמין בזה אחר זה כוכבים וכוכבות, מתוך אותם שחקנים שזכו במרוצת השנים בפרסי דקל הזהב.

זה אחר זה עלו דירק בוגארד וז׳ראר דפארדייה, ויטוריו גאסמן ופרנאנדו ריי, לייזה מינלי ורוברט דה־נירו, ועוד — כשלסיום הוענק פרס־ההוקרה — פסל מוזהב שעוצב לצורך המיוחד הזה — והוקרן סרט שהורכב מקיטעונים בני שתי דקות שבהם מופיעים השחקנים שכובדו. זו היתה שעתם של הכוכבים והצלמים, התגיגה של עניבות הפרפר ושמלות המשי.

למחרת התחילה העבודה השחורה.

לאן נושבת הרוח?

ה בכי הזכור מן השנה שעברה: "בשבוע הראשון אין מה לראות!" — לא נשמע הפעם, אולי מפני שהיו דברים כה רבים לרגוז עליהם. מן היום הראשון היה מה לראות.

בתחרות הרשמית קיבל את פנינו סרט של הבימאי השווייצי הבולט ביותר היום, קלוד גורטה, מותו של דינו ריצ׳י: כתב־טלוויזיה בא לעשות כתבה על פרופסור ידוע במחקריו על בעיית הרעב בעולם. הפרופסור נמצא במשבר־אמון קשה עם עצמו, עם עבודתו ועם העולם. לאט לאט מסתבר שגם הכפר הנידח שבו קיווה הפרופסור למצוא מחבוא לא פתר את משבר הזהות שלו. האנשים עסוקים בבעיות רחוקות ואינם מסוגלים להתמודד עם עצמם. אבל, כנהוג אצל השווייצים, הכל נראה שקט ורגוע מעל לפני השטח ואיש אינו מנסה לצאת מן השיגרה ולערער את מסך הביטחון של העולם השבע הזה.

חבורת מונטי פייטון עשתה סרט בעל שם יומרני — משמעות החיים — שבאופן חיצוני נראה כאילו שוב נאספו כמה בדיחות, חלקן מוצלחות יותר וחלקן מוצלחות פחות אבל למעשה יש מאחוריהן כמה כותבים מחוננים ביותר, המעבירים ביקורת רצינית דרך סכין הומוריסטית. אלא שאם לצטט את טריגיליאם — האמריקאי שבין חבורת האנגלים — ההומור איננו הומור של שונאי אדם אלא אוהבי אדם.

כך אפשר היה לראות בו הזיות מטורפות על בניין חברת־ביטוח ההופך לספינה וממריא אל על כשפיגומיו וכיסוייו הופכים למיפרשים. הוא מגיע למרכז החברות הרב־לאומיות ושט בתוכן כמו כלי־חלל במילחמת הכוכבים.

פקידי החברה הזקנים והעלובים הופכים לפיראטים, המחבלים במחשבים המודרניים ועושים ללעג ולצחוק את העולם המיסחרי הממוחשב והמתוכנת משהו כמו — חכו חכו העולם הישן טרם אמר את דברו האחרון".

הסרט מלא בסאטירות קטנות וחריפות בנוסח זה — רוגמת נס־הלידה, השם לצחוק את הרופאים והמיכשור המודרני. יש כאן פארודיה חריפה על העולם הרביעי שהוא בסך הכל יורקשייר, ועל הצורך בפיקוח על הילודה בבריטניה, בנוסח אוליבר ואנני – קטע מבריק המסתיים בהימנון לכוחו של הזרע — „כל זרע הוא יפה כל זרע הוא קדוש/אם מבזבזים לשווא זרע/אלוהים נותן על הראש."

מובן שמייד אחר־כך דואגים מונטי פייטון להסביר בדיוק מה מבדיל בין הקאתולים והפרוטסטנטים, כשבעל מסביר לאשתו שלהיות פרוטסטנטי פרושו האפשרות להשתמש באמצעי־מניעה.

סאטירה קטנה ומצחיקה פחות מוגשת בצורת יום־הולדת בשדה־הקרב, כשבסופו של דבר אין מי שיאכל את העוגה.

פסטיבל הוא גם הזדמנות להשוות פנים שונות של אותם יוצרים ולגלות הרפתקות מפתיעות. השחקן הוותיק רוברט דובאל נוטל חלק בשני סרטים. באחד הוא מתגלה כזמר מחונן ובשני כבימאי. הראשון — ברכות קטנות של ברוס ברספורד מספר בצורה מעודנת ומלאת חסד על אשה שאיבדה את בעלה הראשון בויאטנאם, מגדלת את ילדו ונישאת לזמר־עם שנטש את המוסיקה כי לא היה מסוגל להתמודד עם הצלחת רעייתו ועם בעיית השתייה.

גיבורי הסרט מנסים לשאול את עצמם מדוע למעשה אנשים חיים או מתים — והתשובה היחידה הממריצה אותם להמשיך היא האמונה העמוקה שגם אם אין בעולם דבר הנקרא אשר שלם, ישנם הדברים הקטנים, הרגעים היפים והמבורכים שעליהם צריך להישען. ואמנם, בצורת הבימוי שלו ובתסריט זה בדיוק מה שברספורד עושה ובהברה כישרון וטעם.

היתה פה גם הזדמנות נדירה לגלות את דייוויד בואי, ופעמיים. לשעבר זמר־רוק ודמות של אליל פופ מובהק, הוא הפך בימאי ואחת האטרקציות האמיתיות של עולם התיאטרון והמוסיקה. כאן הוא נראה בשני סרטים, שונים זה מזה כשני קצוות עולם — באחד בתפקיד של קצין בריטי בשבי היפאני, הסובל מטראומת ילדות חריפה ומנסה להתמודד איתה ולהיות ישר עם עצמו בתנאים האכזריים ביותר שאפשר להעלות על הדעת.

זוהי הדמות המרתקת שהוא מעצב בסירטו של נגיסה (אימפריית החושים) אושימה, חג־מולד שמח מר לורנס – כשהבימאי היפאני הקונטרוברסלי מעמיד זה מול זה ערכים של המיזרח הרחוק והעולם המערבי ומגיע למסקנה כי בשני העולמות גם יחד הופכים האנשים לקורבנות של אנשים אחרים, החושבים שהם צודקים לחלוטין בערכים שעליהם הם עומדים. האמת היא, לדעת אושימה, שאיש אינו צודק.

בסירטו של טוני סקוט, אחיו של רידלי (בלייד ראנר) סקוט, מופיע בואי כערפד, שניגזר עליו לחיות חיי נצח, אבל בגלל תקלה טכנית הוא מוזדקן טרם זמנו — והתוצאה סיפור־מתח מוזר, באווירה אסתטית מדהימה ובסיגנון קולנועי מרתק.

פסטיבל־עבודה שחורה: אבל אין רגע אחד משעמם.

במדינה

אילת

כמעט תקרית דיפלומטית

אנשי הקונסוליה המצרית באילת רוצים לשלם פחות עבור הווילה השכורה.

לקבלן התל־אביבי ניסן נוימן לא הולך בעיר הדרומית. נוימן, שותפו של הקבלן גרשון (״גיגי״) פרס בפרוייקט חסן בק ברחוב תל־אביב, ופעיל ותיק במיפלגה הליברלית, ירד לעיר הדרומית לפני שנה למטרה כפולה. האחת — השכרת וילה שלו, שהיתה בשלבי סיום של בנייתה לאנשי הקונסוליה המצרית שהתמקמה שם. השניה — לקבל לידיו את תפקיד יושב־ראש מועצת־המנהלים של החברה הממשלתית לפיתוח חוף אילת בע״מ.

סגמים בעבודה. כבר אז עורר בואו של נוימן לאילת כמה משונאיו. נאמר עליו שהוא משכיר וילה שלא עונה על דרישות העירייה. לגבי תפקידו הציבורי נרמז שהוא קיבל אותו כמתנה משר־התיירות.

המיצרים קיבלו את הווילה תמורת 2000 דולר לחודש, כשהם משלמים לשנה מראש, בחזוה שכירות לשנתיים. נוימן רצה למכור להם את הווילה, אך הם לא הסכימו לקנות אותה.

נוימן החל למלא את תפקידו הציבורי, אך בתוך זמן קצר מצא את רוצים אופציה לקניית הדירה וזה מה שקסם לי. אני רציתי חוזה לארבע שנים ואחרי ששמעתי שהם אולי יקנו את הדירה עשינו חוזה לשנתיים. המחיר שנתתי להם אז היה נמוך ממחירי וילות אחרות. עכשיו, כש־המצב קשה ואחרים משכירים בפחות ממני, הם רוצים שאני אוריד להם את המחיר?״

המצרים לא השתכנעו מרברי נוימן.

קונסול עיסא
לא משלם

וילת־המריבה באילת
אלפיים דולר

עצמו נשאל על־ידי עיתונאים לגבי פעולות שונות שעשה במיסגרת תפקידו. הוא מיהר להשעות את עצמו עד לבירור העניין על־ידי ועדה של דירקטוריון החברה.

מאז הוא לא שב לעבודתו, ולמעשה נטש את תפקידו. הוועדה, אגב, סיימה את עבודתה והדו״ח שלה הוגדר כחסוי. היא מצאה פגמים בעבודתו אך שיבחה את כושרו הניהולי.

שכר דירה ושיפוצים. נוימן מרבה לבקר בעיר הדרומית, אך עתה הוא עושה זאת לצרכים שונים. בחודש זה אמורים המצרים לשלם לו שכר־דירה לשנה נוספת. הקונסול חסאן עיסא, שהפך לדמות פופולארית באילת, סירב לשלם בטענה שהסכום גבוה בהשוואה למחירי וילות אחרות באילת. טענה נוספת היתה שנוימן התחייב לבצע שיפוצים בבניין ועדיין לא מילא את התחייבותו.

הגיב נוימן: ״אמרתי להם שיראו לי איפה זה כתוב. הם לא מצאו שום דבר. אני שיפצתי להם לפני שנה במליוני־לירות מפני שהיו להם דרישות מיוחדות. להיפך, גם בלי שאכנס לדירה, למרות שהחוק מתיר לי, אני רואה מבחוץ שהם הרסו את המיטבח, פגעו בגינה והרסו את המוסך.

״אני בכלל רציתי למכור את הווילה. כשהם ראו אותה הם אמרו שהם

בעל־בית נוימן
לא נכנע

הם איימו שהם יפנו למישרד־החוץ. ״אמרתי להם שאני הולך לבית־המישפט, ושלא אכנע לשום סחיטה,״ ענה נוימן כשנשאל בסוף השבוע על תגובתו לפרשה.

עם מנו קוי עסעים

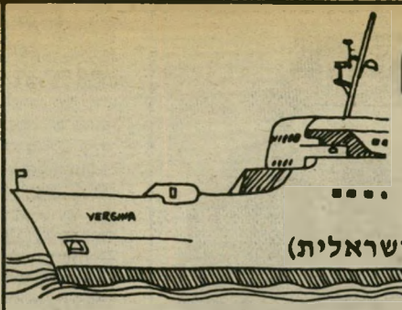

הפלגת חויה
באוניה ורגינה (לשעבר דן הישראלית)
לקפריסין, כרתים, יוון.

ב„ורגינה״ מובטחת לך הפלגת חויה, ארוחת ברמה מעולה, בריכת שחיה, מועדון ודיסקוטק, תזמורת, בארים, מיזוג אויר מלא, בכל התאים מקלחת ושרותים צמודים ועוד תנאים מעולים במחיר ובתנאים כדאיים לכל.

- ההפלגה בתאים לפי דרישותיכם או במושבים מרווחים במחיר החל מ־$25 אפשרות הפלגה עם רכבך הפרטי.
- שבוע שייט חופים במחיר החל מ־$260
- טיסה למקום היעד וחזרה בהפלגה,

מתאים במיוחד למעוניינים להביא את רכבם ביבוא אישי.

האוניה פוקדת את נמל חיפה מידי יום ראשון.
דרגת סיווג א״א, שנת בניה 1964

הבטח מקום עוד היום:
מנו קוי נוסעים בע״מ
אמינות בקוי תחבורה ימית
תל־אביב: טל. 03-246601 03-244086
חיפה: טל. 04-532102-3-4
אשדוד: טל. 055-24011
ובכל סוכנויות הנסיעות בארץ

תעריפון המנויים של העולם הזה

החל מ־5.4.83

	מחיר העיתון	הוצאות משלוח	לשנה בשקל מ.ע.מ.	סה״כ	לחצי שנה בשקל
♦ בארץ	1820	120	290	2230	1250
דמי המנוי לארצות חוץ בדואר אוויר					
♦ אירופה	1820	600	369	2780	1700
♦ ארה״ב, מקסיקו	1820	1550	505	3875	2300
♦ ארגנטינה, קולומביה, ונצואלה, ברזיל, פרו, אוסטרליה, ניו־זילנד	1820	2620	660	5100	3000
♦ דרום־אפריקה, טוגו, חבש, קניה	1820	1625	515	3960	2400
♦ פנמה	1820	2030	580	4430	2600
♦ תאילנד, הונג־קונג, סינגפור, קוריאה, יפן, טאיוון	1820	1625	515	3960	2400

רוז בייבי Rose Baby

יצירות אקסקלוסיביות לתינוק ולילד
● תמונות קיר ● וילונות ● שמיכות ● כריות ● תיקים ועוד...
עבודות יד במבחר בדים, דוגמאות וצבעים גם עפ״י הזמנה!
רמת השרון, שדרות ביאליק 20, טל. 03-482760 (קומה ב׳, דירה 4)

מאת מאיר תדמור

הבורסה

מציאות לציידים מומחים

זהו. השבוע אמר לי אחד הקוראים של שבועון זה, שלאחרונה אני מזניח את הבורסה וכותב מעט ובמקום זה הוא צריך לקרוא כל מיני המצאות... עניתי לו, שיותר טוב לקרוא על המצאות מאשר על מפולות. את מה שקרה בבורסה בשבוע שעבר כבר כתבתי לפני שזה קרה. תקחו את הגליון של השבוע שעבר.

אני יודע. אין לי בשורות ונחמות. ובהזדמנות זו אני רוצה לחזור על דבריו של רוטשילד הזקן המנוח, שחלק גדול מכספו עשה בבורסה. הוא אמר: לקנות בעליה, למכור בירידה.

כל מי שאומר לכם שצריך לקנות בירידה, טועה ואינעל אביו. ואני מתכוון למה שאני אומר. אתם רשאים לשאול מתי מניה עולה. או, לזה יש כמה תשובות. אלף — כשהיא לא יורדת, וזה דבר נדיר היום בבורסה של תל־אביב. בית — כשהיא עולה. מניה עולה כשהשוק בעליה. לא כשהוא מתמוטט בהפסקות. כדי לאפשר לאסוף את החלקים ולכסות אובדראפטים של הלקוחות ובעיקר של הבנקים עצמם בבנק־ישראל.

כל הסיפורים של השבוע חשובים. הבנקים יעזרו, אך מי יעזור להם? אריידור אמר שהוא: בנק־ישראל לא אמר דבר. בינתיים הפסיכולוגיה של הבורסה לא עובדת, היא בריכאון. אותו חלק במרכיב של כמעט כל מניה הקרוי פסיכולוגיה, אופטיקה, מכפיל ואפילו ערך כלכלי — כל זה לא עובד יותר, יצא לחופשת־הריון עד שהשוק יתייצב באמת ויתחיל לעלות. כל זה עוד לא קרה.

בהקשר זה אני חייב לספר לכם על הגדרה חדשה של מניה בעלת ערך, נכסית לשם הקיצור. וזה דווקא מפיו של יועץ לענייני ניירות־ערך בבנק: „מה זה נייר ערך טוב? זה כזה, שיש הרבה ממנו בקרנות הנאמנות של הבנק שלי ואני ממליץ עליו. ואם הוא יורד? מה זה משנה, כשיגיע תורי לעלות יהיה לו לאן להגיע.“ וזו לא בדיחה.

בקיצור, תמשיכו לשבת על מה שאתם יושבים, ואני מקווה שאתם יושבים טוב. נכון שיש מציאות. הרבה. המון. לא בשבילכם — רק בשביל ציידים מומחים, שהפסידו כבר בסיבוב הקודם. כשיתחיל לעלות באמת — תיכנסו.

אמרתי שיש מציאות. יש. הנה אחד הבנקים הכין רשימה מעניינת של מניות ולידן מספר האחוזים שכל מניה צריכה לעלות כדי להגיע לשערה בסוף שנה שעברה. השיא הוא של אתא ג', שצריכה לעלות ב־1097% כדי להגיע לרמת שערה בסוף דצמבר. אז מה זה טרף לציידים?

ישפרו צריכה לעלות 623 אחוז, תדיר 401%, מחסני ערובה 460 אחוז, ארלדן 326%, אמפא 485%.

בין מאתיים לשלוש מאות אחוזים צריכים לעלות, כדי להגיע לרמת סוף דצמבר 1982, המניות הבאות: מירב, הסנה, ספנות והספקה 0.5, מגור, גולדפרוסט, כבלים, פרי־זה, טרומאסבסט, פועלים־השקעות, ירדן, פדאויל, שלרינה.

בין מאה למאתיים אחוז צריכות לעלות כדי להגיע לרמת תחלת השנה המניות של פי־בי, אריה, המשמר, ציון, ניקוב, אזורים, דור, גב־ים, מטעי־הדר, לומיר, מהדרין, מודול־בטון, מישנאל, קיסריה, אטלנטיק, אלקטרה, ברטון, דפרון, דקסטר, יאה, כבלי ציון, מודול, מן, זיקה, ים־המלח, ערד, פוליגון, חברה לישראל, פז, דיסקונט־השקעות.

מעניין האי אז מה. ושימו לב: עדיין זה אינו כולל את האינפלציה של ארבעת החודשים האחרונים, שהיתה כ־35%.

מה פיתאום „דרושים“?

העיתונים, בעיקר עיתוני־הערב, נעשים כבדים מיום ליום ובעיקר בימי השישי. הפעם מה שמעניין הוא, לא המשקל ולא התוכן, אלא המודעות. תשימו לב למדורי ה„דרושים“. פיתאום גדלו במיספר ובשטח. מה קרה? שאלתי אחד שמבין בעניינים. פיתאום צריך כל־כך הרבה בעלי־מיקצוע? לא בדיוק. עכשיו תשימו לב להסבר.

קודם כל, הוא אומר, יש בריחת אנשי מיקצוע מהארץ, כולל שרברבים, נהגים, טכנאים וכמובן אנשי־מחשבים, מהנדסים ועוד כל מיני. לאן בורחים? לדרום־אפריקה ולאוסטרליה. הרבה? כן! ובגלל זה חסרים כל־כך הרבה? יש עוד סיבה. בעיקבות המילחמה בלבנון יצאו ממעגל העבודה כ־3000 איש. אלפים רבים אחרים משרתים במילואים תקופות ארוכות. קחו את כל אלה יחד והנה התשובה לסיבת המחסור בבעלי־מיקצוע. מכאן, כמו שאומר השכן החכם שלי, תבין למה יש כל־כך הרבה מודעות „דרושים“. לא שהכלכלה פורחת, המחסור בבעלי־מיקצוע הוא שפורת.

סויה לכלבים

משהו חדיש, שטרח להדליף איש יחסי־ציבור. אבל מה, מעניין. שמעתם על כלבים צמחוניים? לא. אז המצאה האחרונה היא בשר מיוחד לכלבים העשוי מכאילו בשר. ליתר דיוק, מסויה. הוא הסביר לי שמקמח־סויה עושים פתיתים, ומאלה עושים מזון לכלבים שבו תכולה גבוהה של חלבון ולכן זה טוב לכלבים. את זה מוכרים בשקיות של 10 ק"ג. יש גם קופסות־שימורים לכלבים, המכילות תערובת של בשר מסויה ובשר רגיל. ואת כל זה מייצרים בעלי מחלבות כפיר.

ריבתרום

שאלתי למה מחירי הריבות המיובאות לארץ הם כפולים מאשר בחו"ל. החוכמה היא לא בשאלה, אלא צריך לדעת לשאול את האדם הנכון, שאלתי. וקיבלתי תשובה: אחד מבעלי

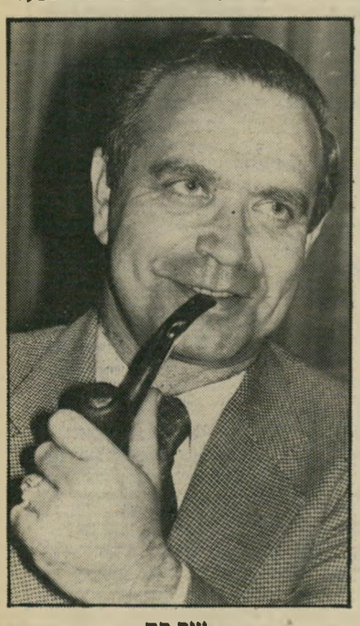

שר פת
תמיכה מתוקה

מפעל גדול המייצר גם ריבות, הוא מראשי החוג הרעיוני של הליברלים וחבר הנהלת סניף מקומי של עיר בקירבת תל־אביב. הוא עשה עיסקה עם גידעון פת — תמיכה פוליטית תמורת ריבות.

חולץ פקקים טלסקופי ושמיכות לצלחות

מחירי סוף העונה בכולבו המפורסם האמאכר שליימר, בניו־יורק. לאחרונה יצאה לאור מהדורה מיוחדת של קטלוג הכולבו, מהדורת ה„סייל“ — המכירה המיוחדת. נא להסתדר בתור, אחד־אחד: הכתובת היא רחוב 57, מספר 147, מנהטן, ניו־יורק.

חולץ־פקקים טלסקופי, יעיל וקל לשימוש, מיוצר בצרפת, מוטס דרך האוקיאנוס לארצות־הברית, בעל כוח־חילוץ בלתי־רגיל. שתי גירסות: מצופה בזהב 14 קראט, יחלוץ מכיסך 60 דולר, במקום 85 דולר, המחיר הרגיל. החולץ מצופה הכסף יעלה 50 דולר, במקום 75 דולר.

להיט־תורן הוא מערכת של תיבה־קופסה — לעזאזל, אין לי שם מתאים למיכלים הרכים. תסתכלו בתמונה. העיקר, כמו שאומר האיכר, זה לא הקנקן אלא מה שיש „בפנוכו“. ובכן מה דעתכם על מערכת של תיבות־מיכל רכות המשמשות לאיחסון כלי שולחן וסכו"ם והמגינות על הצלחות, הכוסות, המזלגות והכפיות וכל היתר מפני אבק, מוכנות לשימוש לארוחת הערב הקרובה — נו, מה אתם אומרים על הרעיון?

מה הייתם אומרים אם היו אומרים לכם שמישהו המציא מיטה+מיזרון, סדין+שמיכה ורי"ץ־רץ' וכל זה כדי להגן מפני אבק על צלחת? זהו, זה בדיוק מה שהמציאו. ולא רק זה, יש גרלים שונים וצורות שונות. לא כמו במיטות, שם יש מיטת יחיד וזוג. במיקרה שלנו יכול המיכל־קופסה־תיבה (פרס מובטח למציע שם מתאים) להכיל ארבע צלחות בבת אחת, או תיבה שיכולה להגן על 12 כוסות, או תיבה אחרת המכילה סכו"ם ל־12 איש ואשה, בקיצור תיבה או אולי תיכונת לכל מטרה, או אולי מטרונת.

ועכשיו למחיר. הפעם המחיר בהנחה, אך לכל תיבונת יש מחיר נפרד. למשל: אולי כדי לא להלאות אתכם נאמר בקצרה, שהמחיר נע בין שמונה דולר ל־11 דולר. וכל זה אחרי הנחה של 30% מהמחיר הרגיל. מי שנוסע בקרוב, יקנה שתי מערכות. אחת בשבילו/ה והשניה בשבילי. התשלום מובטח.

ועכשיו, הפתעת העונה: צריך להיות משוגע כדי להמציא אותו ומטורף כדי לייצר אותו ומטומטם מי שמציע אותו למכירה. ובכל זאת, הוא קיים ונמכר תמורת 14 דולר, בכולבו המפורסם. יש לכם אפשרות ל־218 ניחושים. לא ניחשתם. מה דעתכם על נרתיק מעור רמוי־עור המשמש לאיחסון... הקרש עליו פורסים לחם

ושאר ירקות. חשבתם על זה? ועוד משהו — יש גם דגם עשוי מכותנה רכה, המשמש לכיסוי שולחנות עשויים עץ. על הכותנה שמים מפה מניילון ועליה עוד מפת שולחן מתחרה. וכל זה כדי לשמור על השולחן מפני שריטות. לרגלי השולחן טרם הומצא הפטנט שיגן עליהן מפני רגלי הסועדים. מה דעתכם על חוטי חשמל גלויים בזרם נמוך? בעטיפה של כותנה כמובן.

והנה עוד משהו חכם שאפשר להביא לידידים, למכרים ולסתם חברים. נניח שהזמינו אתכם לארוחת־ערב. נניח. מה מביאים לארוחת־ערב? בקבוק של יין, זה אפילו הגברת בבלי יודעת. אבל יש משהו שהיא לא יודעת. כדאי להביא פקק־פטנט המתאים עצמו לגודל צוואר הבקבוק. הפקק המתפוקק ומתאים עצמו לכל גודל הוא בעל כתר בצבע זהב וכשנטובבים אותו הוא מתאים עצמו לצוואר הבקבוק. המחיר: 10 דולר.

אסטרולוגיה

אתם מבינים באסטרולוגיה? אני לא; אתם מאמינים באסטרולוגיה? אני לא. אבל, אבל... מי שהיה רגיל לקבל „טיפים“ מהחברים שלו על המניות שכדאי לקנות, יכול להמשיך בדרך דומה ויותר משעשעת. הנה, בכל חודשיים יוצאת לאור חוברת בשם עידן הדלי. העוסקת באסטרולוגיה — ותתפלאו, גם בענייני בורסה. אז מי שמאמין, ימצא שם מדריך בורסה למחצית השנייה של 1983. מה שיקרה, יקרה. יש גם מניות מומלצות, לא רע, אבל לא שווה הרבה, בדיוק כמו המניות המומלצות.

אתם לא חייבים לקרוא את כל ההסברים המסובכים על מערכת הכוכבים. העיקרון הוא, שלכל מניה יש תאריך לידה ולפיו נקבע מזלה. עצה למנפיקים: צריך להתייעץ באיצטגנינים לפני ההנפקה.

למה נפרד שפירא מאשתו?

ביום הראשון שעבר חזר מכר שלי מלונדון במטוס אל־על. במחלקה הראשונה טס אברום שפירא, חבר־כנסת, יושב־ראש המועצה המייצגת של בנק־ישראל, יו"ר הקואליציה, איש עסקים עתיר־נכסים וסתם יהודי חביב. הוא טס במחלקה הראשונה.

איתו חזרה מלונדון רעייתו. היא היתה באותו מטוס, אבל במחלקת־תיירים. לא עסקים ולא ראשונה. סתם במחלקת־תיירים. תשאלו למה?

הבוץ: להיכנס או לצאת

החוכמה של השבוע. את זו שמעתי השבוע, ולכן אני מוכן לחלוק אותה עימכם. יפה. המדינה שלנו היא כמו קפה: אם מצליח, זה נס; אם לא, זה בוץ. עכשיו חסר לכם רק לשאול, מה צריך להצליח.

ספורט

כינוס הפועל

ביקורת בחדרי־חדרים

בשבוע הבא תיערך ישיבה במרכז הפועל. על סדר היום: סיכום הכינוס הספורטיבי של ההסתדרות. רבים מחברי המרכז שישתתפו בישיבה הכריזו השבוע בקול גדול שיש לשאלות שהצליח להביא את ליברפול למעמד של אחת הקבוצות החזקות והטובות בעולם. השנה זכתה ליברפול גם בגביע הליגה האנגלי וגם באליפות הליגה האנגלית.

סוד הצלחתה של הקבוצה הבריטית, אומרים יודעי־דבר, הוא סיגנון מישחק־הצוות המעולה, שהיקנה לה את המוניטין העולמי.

ליברפול תשחק במישחק ראווה מול שחקני נבחרת ישראל, שהפעם יהיו בה חידושים. חלק מהשחקנים האולימפיים הצעירים יצטרפו בפעם הראשונה לסגל הלאומי, כמו החלוץ **זאהי ארמלי**, **גיל לנדאו**, **ירון פרסלני**, **דויד סיזנטי** והשוער **משה מרקוס**: כולם צעירים מבטיחים של עולם הכדורגל הישראלי.

המחבט של אורלי

טניסאית ביאליסטוצ'קי
כמעט אנונימית

תחרות קשה מתנהלת בין הטניסאים הצעירים בארץ. הספורט הלבן שפשט במדינה בשנים האחרונות, הפך למיקצועני יותר ויותר, בעיקר מאז הישגיו העולמיים היפים של סנונית הטניס הראשונה הישראלית: **שלמה גליקשטיין**.

בעוד שבענפי ספורט אחרים בארץ הנסיעות לתחרויות בינלאומיות בחו"ל נדירות וכרוכות בהקצבות פיננסיות מסורבלות של מרכזי הספורט — זוכים הטניסאים הצעירים בנסיעות תכופות. הסיבה: זכיות הכסף המוענקות במישחקים, מאפשרים לטניסאים מימון לנסיעות נוספות גם לתחרויות אישיות. מישרדי הפרסום להלבשה והנעלה, גם הם מסייעים ביד העוסקים בספורט הלבן.

כך מוצאת את עצמה גם **אורלי ביאליס־טוצקי**, החיילת בת ה־18, שבאמתחתה מיספר זכיות־אליפות לא מבוטל, כשהיא נודדת בעולם הרחב הרבה חודשים בשנה. לפעמים היא עושה את דרכה כמעט לבד בין היבשות.

אורלי, שהצליחה בטורניר הבינלאומי שעבר, שנערך בפסח, להיות מדורגת כטניסאית מס' 1 בישראל, אינה בין הטניסאיות המפורסמות בארץ. למרות הישגיה וגובהה הבולטים, נשארה אורלי המופנמת והביישנית צנועה וכמעט אנונימית, יחסית, לכיסוי שבו זוכים טניסאים אחרים, אפילו כאלה הנופלים ממנה בהישגיהם.

כשאורלי נשאלת מדוע זה כך, היא עונה: „אני מעדיפה לרכז את עבודתי במיגרש ולא מעל גבי העיתון. גם שלמה גליקשטיין לא התפרסם כל־כך, עד שלא הביא הישגים בינלאומיים — ואז כבר כולם ידעו מי זה גליקשטיין. כשאביא הישגים כאלה, יידעו כולם מיהי אורלי ביאלוסטוצקי.

רבות וקשות שהכינו באמתחותיהם" לקראתה, בעיקר בעניין הכדאיות של המיפעל הספורטיבי הראוותני.

למרות ההכרזות המוקדמות, יודעים רוב אנשי הפועל ש־90 אחוזים מחברי מועצת מרכז הפועל הם גם עוברי המנגנון המיפלגתי של המערך, שבו מוצאים הם את פרנסתם כבר שנים. גם אם יש בפיהם ביקורת, הם מעזים להשמיע אותה רק בחדרי־חדרים, וזאת כדי שלא ימצאו את עצמם ביום מן הימים הרחק מהצלחת.

חברים הרוצים את טובת הפועל יודעים, שרק אם תקום ועדה בלתי־תלויה שתבדוק את המימצאים בעניין הביזבוז ב„אולימפיאדה של ישראל", אפשר יהיה לכבד את מסקנותיה בעיקבות הכינוס ה־12 של הפועל.

כדורגל

האולימפיים נגד ליברפול

השבוע נבחר **קני דלגליש**, כוכבה של ליברפול, כספורטאי־השנה באנגליה. גם במישאל שנערך בין כדורגלני האי הבריטי וגם במישאל עתונאים, זכה הכדורגלן ברוב מוחץ.

האם הביקור הצפוי בישראל של קבוצת הצמרת הבריטית ליברפול השפיע על מזלו הטוב של הכוכב? גם לפני ארבע שנים, כשביקרה הקבוצה לראשונה בארץ, זכה דלגליש, הנחשב בין הכדורגלנים הטובים בעולם, בתואר הנכבד. את חגיגת הכדורגל שת־ערך באיצטדיון רמת־גן, יכבד בנוכחותו נשיא המדינה החדש **חיים הרצוג**, שעליו אמרו השבוע כי „בדם האירי הזורם בעורקיו זורם גם כדורגל".

השבוע יהא זה מישחקו האחרון של המנג'ר (מנהל/מאמן) הידוע של הקבוצה ג'ון **סייזלי**, שהצליח להביא את ליברפול למעמד של אחת הקבוצות החזקות והטובות בעולם. השנה זכתה ליברפול גם בגביע הליגה האנגלי וגם באליפות הליגה האנגלית.

סוד הצלחתה של הקבוצה הבריטית, אומרים יודעי־דבר, הוא סיגנון מישחק־הצוות המעולה, שהיקנה לה את המוניטין העולמי.

ליברפול תשחק במישחק ראווה מול שחקני נבחרת ישראל, שהפעם יהיו בה חידושים. חלק

תחזית יושבי־ראש

לויאן

סלדה

את מישחקי המחזור ה־30 והאחרון של הליגה הלאומית והארצית חוזים השבוע יושב־ראש קבוצת הכדורגל של מכבי פתח־תיקווה, דויד לויאן, ויושב־ראש קבוצת הכדורסל של הפועל תל־אביב, אברהם פלדה.

מישחקי הליגה הלאומית והארצית	לויאן	פלדה
1. הפועל באר־שבע — הפועל רמת־גן	1	2 (×)
2. שמשון תל־אביב — בית"ר ירושלים	1	1
3. מכבי תל־אביב — מכבי יבנה	2	1
4. הפועל יהוד — הפועל כפר־סבא	× (2)	2
5. מכבי פתח־תיקווה — מכבי יפו	× (2)	2
6. מכבי חיפה — בני יהודה תל־אביב	×	×
7. הפועל לוד — הפועל תל־אביב	1	× (2)
8. הפועל ירושלים — מכבי נתניה	2	1
9. הפועל חדרה — הפועל בית־שמש	×	1
10. בית"ר תל־אביב — הפועל חיפה	×	×
11. בית"ר רמלה — הפועל פתח־תיקווה	2	×
12. הפועל עכו — הפועל נצרת עילית	2	2
13. הפועל אשקלון — הפועל קרית־שמונה	×	1

בשבוע שעבר ניחש אליהו שמייזר שש תוצאות נכונות ואילו דב בן־מאיר שתיים בלבד.

לא רוצה להיות יו"ר

אולי בזכות הטריק שנקט השבת **דויד לויאן** עם מכבי פתח־תיקווה, הצליחה הקבוצה להישרד בליגה הלאומית.

מאבקי התחתית איימו גם על קבוצתו. כדי להינצל מירידה, שהיתה ממוטטת את כל מאמציו העונה עם מכבי פתח־תיקווה, הוא נאלץ לגייס את מלוא תושייתו. היו"ר הודיע לשחקניו כי מלון רמת אביב יהיה מקום מישכנם בשבת, לקראת המישחק המכריע שנכון להם. רק ברקה ה־90 החליף היו"ר את המלון, ולקח את שחקניו לרמדה.

כך יכלו הם לא רק לנוח, אלא גם להינצל מההטרדות המציקות של אוהדי קבוצות אחרות, העושים זאת בקביעות מדי שנה, לקראת תום הליגה וכשהמישחקים הופכים ללוהטים וגורליים.

„זה היה טוב לקבוצה," מספר היו"ר על התרגיל. קבוצתו אומנם לא ניצחה, אבל גם לא הפסידה.

אחרי מה שעבר עליו העונה, החליט לויאן: „לא רוצה להיות יושב־ראש. זהו תפקיד כפוי טובה. רק אוכלים את הלב." לויאן עובר בשנה הבאה להיות אחראי על קבוצות בית"ר העשירות. „שם אפיק מעצמי יותר. אוכל לשנות מדיניות, לעסוק בהחלפות שחקנים מקבוצת בית"ר אחת לאחרת."

בשנה האחרונה לא בלטה שום קבוצת בית"ר. גם הבית"רים הירושלמיים, שנחשבו בין הבית"רים החזקים בארץ, נענשו העונה וצפויים לצרות לא קטנות.

האסטרולוגית של הספורטאים

אסטרולוגית מזר
לא רק בספורט

דבר מוזר קרה **לחווה מזר**. למרות שהאסטרולוגית אינה מתמצאת כלל וכלל בשטח הספורט, יצא לה בשנים האחרונות לכתוב דווקא תחזיות על ספורט.

הכל התחיל במקום עבודתה, באיגוד הטניס. שם היא עובדת כעוזרת של מזכ"ל האיגוד **איצ'ו מאייר**. משם התחיל עניינה בטניסאים. שהולידה מפות אסטרולוגיות של **שלמה גליקשטיין**, של **שחר פרקים**, של אלופת ישראל השנה **רות סברדלוב**.

היום כולם יודעים שהטניסאי מס' 1, גליקשטיין, זכה השנה בהישגים המרשימים ביותר במשך כל הקריירה שלו. הוא עשה זאת בחודש מארס, וחווה חוזתה את הישגיו בדצמבר אשתקד.

התחזית המדוייקת על הכוכב הקפיצה גם את כוכבה של האסטרולוגית, והיא הוזמנה לספק מפות ליזמון הספורטיבי חדשות הספורט. מדוזה זיכה אותה בכינוי „האסטרולוגית של הספורטאים", אך היא מתעקשת שלא רק אצל הספורטאים היא מדייקת ומצליחה.

כמה מסודות עיסוקה בתחום הספור־טיבי גילתה חווה ל„העולם הזה":

הגישה לאסטרולוגיה דומה מאוד לכללים של ספורט הג'ודו. בג'ודו, כשאחד מהיריבים עושה תנועה מסויימת, לומד השני לנצל את התנועה לטובתו. כך גם במדע הכוכבים. אנשים יכולים ללכת נגד הכוכבים או ביחד איתם. לכל אדם יש 10 כוכבים בכל מיני צורות, כל כוכב מפתח דינמיקה מסויימת, בלי טוב או רע. אדם יכול לנצל את התנופה שכוכביו מעניקים לו לטובתו — במקום להתנגד לה.

כדוריד

הגביע נשאר בראשון

לחנניה גיבשטיין, ראש עיריית ראשון־לציון, היה כדאי לקבל את ההצעה לכבד בנוכחותו את מישחק גמר גביע־המדינה בכדור־יד לנוער. גיבשטיין ידע מראש שבכל מיקרה הוא חוזר עם הגביע הביתה. הסיבה: שתי קבוצות עירו, הפועל ומכבי, הן שהתחרו על הזכיה המכובדת בתואר הארצי.

בעוד שהתשתית הספורטיבית בבתי־הספר בארץ מתרכזת בענפי הכדורגל והכדורסל, בראשון דווקא שמים את הדגש על הכדוריד.

החינוך לספורט הכדוריד שהונהג בשנים האחרונות בבתי־הספר בראשון התחיל רק עתה להניב פירות. בני־הנוער של קבוצת הפועל ראשון־לציון הם שזכו בגביע המדינה, למרות שקהל האוהדים הרב שהגיע למישחק המסקרן הריע יותר לטובתה של המפסידה, מכבי ראשון־לציון. בפתיחה אומנם הצליחה מכבי להוביל, אך מאוחר יותר שמטה את הרסן. כשראה מאמן הפועל **יצחק ליסמן**, ששחקניו דוהרים אל הניצחון, הירשה לעצמו לשתף גם שחקני־ספסל, שבדרך כלל לא משתתפים במישחק מכריע כזה. **לאליעזר ורד** (18), שהוא גם שחקן נבחרת־ישראל־בוגרים, היה חלק לא קטן בניצחון.

אושרם של שחקני הפועל הוכפל, כשהתבשרו בתום המישחק על נסיעת־פרס משותפת עם קבוצת הבוגרים של העיר למחנה־אימונים וסידרת מישחקים בברלין המערבית. סוכריה נוספת: נופש בעיר־האורות, פאריס.

KENT

מפעם לפעם מגיע לי...

מפעם לפעם אני מרשה לעצמי
משהו מיוחד. כמו קנט למשל.
אני מדליק לי קנט ונהנה מהשילוב
הנפלא של רעננות וטעם עדין, נקי ורך.

הטעם המיוחד של תערובת הטבק
האמריקאית ופילטר המיקרונייט
המפורסם. קנט.
מפעם לפעם מגיע לי.

KENT
שווה כל מחיר.

אזהרה: משרד הבריאות קובע
כי — העישון מזיק לבריאות

קשר בראש עשוי

ה' סיון תשמ"ג 17.5.1983 מיספר 2385 76 עמודים
שנה 47 חמחיר : 60 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

עוד אסון במישפחת שרון

עומרי שרון:

„לא יודע מה קרה!"